

Góð aðsókn að
Matarmarkaði
Búrsins í Hörpu

Miðasala á
Landsmót hestamanna
2018 hafin

Innblásnir af
bændamenningu og
þjóðernisrómantík

Bændablaðið

6. tölublað 2017 • Fimmtudagur 23. mars • Blað nr. 487 • 23. árg. • Upplag 32.000

Þær kalla sannarlega ekki allt ömmu sína þessar hörku iðnaðarkonur úr Félagi fagkvenna. Þær voru að vekja athygli fólks sem mætti á Íslandsmót iðn- og verkgreina í Laugardalshöllinni um síðustu helgi að iðngreinar eru ekkert síður fyrir konur en karla. Bændur þurfa því ekkert að kippa sér upp við þó það komi kona að gera við traktorinn næst þegar hann bílar, steypa upp nýtt fjós eða tengja nýju þriggja fasa rafloðnina. Hér eru fimm af þessum snillingum, talið frá vinstri: Ingunn Anna Jónsdóttir múrari, Margrét Arnarsdóttir rafvirkri, Þeba Björt Karlsdóttir símsmiður, rafvirkri, byggingastjóri og búfræðingur, Guðný Helga Grímsdóttir húsgagnasmiður og Þóra Björk Samúelsdóttir, raftækni-fræðingur og rafvirkri. – Sjá meira á bls. 28–30

Mynd / HKr.

Kúabúum á Íslandi fækkaði um 40 á síðasta ári og hefur fækkað um 75% frá 1980:

Heildarsala á mjólkurafurðum hefur aldrei verið meiri

– Ákveðið að auka greiðslumark um 8 milljónir lítra samkvæmt tillögu SAM

Aðalfundur Samtaka afurða-
stöðva í mjólkuriðnaði (SAM)
vegna 31. starfsárs félagsins var
haldinn 9. mars síðastliðinn.
Þar kom fram að metsala var á
mjólkurafurðum á síðasta ári.

SAM safnar og vinnur tölur
um framleiðslu, sölu og birgð-
ir mjólkurafurða á Íslandi.
Upplýsingarnar skila tölfærði sem
nýtt er til að fylgjast með innan-

landsmarkaði mjólkurafurða, auk
þess sem upplýsingar eru veittar
til aðildarféлага, Hagstofu
Íslands, tölfærðistofnunar Evrópu-
sambandsins (Eurostat) og alþjóð-
legu mjólkursamtakanna IDF
(International Dairy Federation).
Skýrslurnar eru einnig grunnur að
útreikningi á mánaðarlegum verð-
tilfærslum, sem reiknaðar eru milli
aðildarféлага SAM á grundvelli

heimildarákvæðis í búvörulögum.
Í skýrslu Rögnvaldar
Ólafssonar, fráfarandi formanns
stjórnar SAM, kom fram að mjólk-
urframleiðsla jókst á árinu 2016
og var 150,3 milljónir lítra hjá
aðildarfélögum SAM en árið 2015
nam framleiðslan 146 milljónum
lítra. Var innvegin mjólk á síðasta
ári rúmlega 46 milljónum lítrum
meiri en á árinu 2000.

Meðalinnvigtun frá hverjum
framleiðanda 2016 var 252.219
lítrar og jókst um 22.605 lítra á
árinu, eða 9,8%.

Síðustu tvö ár hefur meðal-
innvigtun hvers framleiðanda
aukist um 46.813 lítra á ári.
Hlutfallsleg aukning frá árinu 2014
nemur 23%.

**Greiðslumark aukið um 8
milljónir lítra**

Greiðslumark verðlagsársins 2016
var 136 milljónir lítra. Hjá aðildar-
félögum SAM var tekið á móti
150.322.481 lítra og mjólk umfram
greiðslumark var 14.399.222 lítrar.

Greiðslumark verðlagsársins
2017 hefur verið ákveðið sam-
kvæmt tillögu SAM 144 milljónir
lítra.

75% fækkun kúabúa frá 1980

Í ársskýrslu SAM kemur fram
að alls voru starfandi 596 kúabú
á landinu á árinu 2016 og hafði
þá fækkað um 40 frá árinu áður.
Það er meiri fækkun en samanlagt
síðustu þrjú ár þar á undan. Frá
1980 hefur mjólkurframleiðend-
um (kúabúum) fækkað um 75%.

**Mesta sala mjólkurafurða frá
upphafi mælinga SAM**

Heildarsala mjólkurafurða, hvort
sem litið er á fitu eða próteingrunni,
hefur ekki mælst meiri frá því að
SAM hóf að reikna sölu mjólkur-
afurða á fitu og próteingrunni árið
1993. Milli 2015–2016 varð 1,7%
aukning í sölu mjólkurvara.

**Sala á nýmjólk eykst en
léttmjólkursalan minnkar**

Sala á mjólk og sýrðum vörum
dróst þó saman um 160 tonn, eða
0,4%, árið 2016. Þar hafði mest áhrif
samdráttur í sölu á léttmjólk eða um
-457.000 lítra.

Sala nýmjólkur jókst aftur á
móti fjórða árið í röð eftir samdrátt
í áratugi þar á undan. Þá jókst sala á
skyri um 16,8%, á smjöri um 4,2%,
á ostum um 3,2% og á mjólkurdufti
um 33,1%.

Heildarsala á drykkjarmjólk
(nýmjólk, léttmjólk, undanrennu og
fjörmjólk) var 26,7 milljónir lítra
árið 2016 og minnkaði um nær 1,1
milljón lítra frá árinu 2015. Sala á
drykkjarmjólk hefur minnkað um
5 milljónir lítra frá árinu 2010, eða
15,8% samtals.

/HKr.

Birgðir og umreiknuð ráðstöfun miðað við fitu

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. prótein					Mismunur
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	
2000	16.299.806	104.024.730	97.973.767	5.055.905	15.803.496	1.491.368
2001	16.028.978	106.149.593	98.225.242	12.183.156	12.354.160	-583.987
2002	12.313.930	110.761.076	96.754.124	13.111.278	13.899.793	-690.189
2003	13.899.793	108.384.120	96.755.539	14.098.246	11.010.804	419.324
2004	11.024.924	112.029.504	98.649.788	9.745.922	15.131.342	-472.624
2005	15.131.342	109.445.194	100.768.328	13.255.110	11.394.989	-841.891
2006	11.394.989	117.062.454	103.870.701	11.642.829	12.855.569	88.343
2007	12.855.569	124.816.835	108.696.926	14.378.779	15.761.108	-1.163.409
2008	15.761.108	126.051.629	112.296.910	17.807.831	12.529.694	-821.698
2009	12.529.694	125.569.461	115.578.564	12.717.748	13.231.296	-3.428.453
2010	12.766.209	123.178.275	110.657.216	11.111.916	14.255.427	-80.075
2011	14.255.427	124.462.110	111.489.161	11.879.927	15.317.232	31.217
2012	15.317.232	125.092.988	114.143.061	13.547.255	11.636.267	1.083.637
2013	11.636.267	122.913.961	120.802.939	2.048.961	8.390.204	3.308.124
2014	8.560.088	133.513.735	128.967.850	762.410	11.112.828	1.230.735
2015	11.112.828	146.034.433	132.832.674	144.353	22.970.399	1.199.834
2016	22.970.399	150.322.481	139.204.556	1.535.614	20.861.432	1.691.278
Breyting frá 2015	106,70%	2,90%	4,80%	7891,20%	-9,20%	40,90%

Fréttir

Upptaka félagsgjalda hjá Bændasamtökum Íslands:

Fyrstu skref í innheimtu félagsgjalda lofa góðu

Í fyrstu viku marsmánaðar voru bændum sendir giróseðlar vegna félagsgjalda Bændasamtakanna fyrir árið 2017. Undirbúningur hefur staðið yfir í nokkra mánuði en eftir að búnaðargjaldið var felld niður var ákveðið að taka upp hefðbundin félagsgjöld hjá samtökunum. Með þeirri aðgerð var létt af um 600 milljóna króna útgjöldum af landbúnaðinum, en hluti þessara fjármuna fór til Bændasamtakanna, eða um 130 milljónir króna.

Starfsfólk BÍ hefur á síðustu dögum verið önnur kafið við að ræða við félagsmenn um gjaldið og uppfæra félagatalið í samræmi við nýjar upplýsingar. Margir nýttu sér bændatorgið við að yfirfara sínar skráningar og þá hefur fjöldi tölvu-pósta og símtala borist starfsfólki BÍ. Guðbjörg Jónsdóttir er verkefnisstjóri við upptöku félagsgjaldanna og hún segir viðtökur bænda almennt góðar.

„Nú höfum við stigið það skref að senda bændum giróseðla ásamt upplýsingabréfi. Töluvert álag hefur verið á starfsmönnum Bændasamtakanna síðustu daga sem hafa sinnt fyrirspurnum og leiðréttingum á sjálfu félagatalinu. Einnig hafa aðildarfélögin og starfsmenn Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins lagt þessu verkefni lið og verið til aðstoðar í upplýsingagjöf,“ segir Guðbjörg.

Tæplega 4800 innheimtuseðlar

Sú ákvörðun var tekin að senda öllum félagsmönnum BÍ giróseðla en alls voru sendir út tæplega 4.800 reikningar. Fyrir flest bú er upphæðin 42 þúsund krónur en hægt er að sækja um lækkan fari velta ekki yfir

Starfsmenn Bændasamtaka Íslands hafa tekið á móti fyrirspurnum og skráningum í BÍ samkvæmt breyttu fyrirkomulagi eftir að búnaðargjaldið og innheimta þess var felld niður. Talið frá vinstri: Sigríður Þorkeldsdóttir, Guðbjörg Jónsdóttir, Sigurður Eypórsson, Guðlaug Eypórsdóttir, Erna Bjarnadóttir, Jóhanna Lúðvíksdóttir, Halldóra Ólafsdóttir og fremst er Auður Oddgeirsdóttir.

Mynd / HKR.

1,2 milljónir á ári.

Félagatal Bændasamtakanna er byggt upp á upplýsingum frá aðildarfélögum og víða þurfti að gera leiðréttingar og uppfæra upplýsingar eins og gengur. Allmargir ráku upp stór augu þegar jafnvel hjón fengu hvort sinn reikninginn eða eldri bændur, sem voru hættr búskap, fengu innheimtuseðil eins og þeir

væru í fullum rekstri. Guðbjörg segir að vissulega hafi þetta verið nokkuð snúið en þetta væru þau gögn sem byggt væri á og unnið væri að leiðréttingum jafnóðum og athugasemdir bærust.

„Ekki var möguleiki á að nálgast þetta verkefni nema með góðri þátttöku félagsmanna sjálfra. Það hefur verið dýrmætt hversu góð viðbrögð hafa verið og sýnir félagslegan styrk bænda í raun. Starfsmenn samtakanna hafa í flestum tilfellum fundið fyrir jákvæðni og velvilja félagsmanna varðandi framkvæmdina,“ segir Guðbjörg.

Hægt að sækja um lægra félagsgjald

Hönnun á félagatalinu og útfærslan á því var unnin af tölvudeild BÍ í samstarfi við tölvufyrirtækið Stefnu á Akureyri. Guðbjörg segir að samhliða uppfærslu á félagatali BÍ sé unnið að því að bæta upplýsingakerfið og sníða þá vankanta sem koma óhjákvæmilega upp. „Það lá t.d. ekki fyrir í öllum tilfellum hvernig para ætti saman hjón og samrekstraraðila saman á eitt gjald og hefur því þurft að gera talsverðar leiðréttingar. Í febrúar var opnað fyrir að bændur

gætu leiðrétt og farið yfir sína aðild og það voru margir sem nýttu sér það. Þeir aðilar sem eru umfram tvo sem standa að búrekstri hafa einnig þurft að láta vita um það. Einnig eru farnar að berast umsóknir þeirra félagsmanna sem sækja um lægra gjald á grundvelli lágmarksveltu,“ segir Guðbjörg og á þar við rekstrar- aðila sem eru með undir 1,2 milljónir í árstekjur af búskapnum. Þeir geta sótt um að borga einungis 12 þúsund krónur í árgjald en njóta allra réttinda sem aðild veitir.

Hvetur bændur til að hafa samband

„Það liggur fyrir að fram undan er mikil vinna við að leiðrétta félagatöl- in, taka út þá sem hættr eru starfsemi og taka inn þá sem ekki hafa verið skráðir til þessa. Borið hefur á því að félagsmenn og félög í þeirra eigu hafi fengi tvöfalt gjald, en ástæðan er sú að bæði eru skráð sem félagsmenn í félagatali. Þetta þarf að leiðrétta. Við viljum endilega skrá sem fyrst allar leiðréttinga- og bakfærslur og bregðast fljótt við erindum þeirra bænda sem hafa samband,“ segir Guðbjörg sem hvetur jafnframt þá bændur sem telja sig vera í samtökunum og hafa ekki fengið greiðsluseðil fyrir félagsgjöldunum að láta í sér heyra.

Nánari upplýsingar á bondi.is

Eindagi á greiðsluseðlunum er mánudagurinn 27. mars en eftir hann fá þeir sem ekki hafa greitt áminningarpóst. Minnt er á að allar nánari upplýsingar um félagsgjöldin er að finna á vef Bændasamtakanna, bondi.is. Bændur geta haft samband í síma 563-0300 og í netfangið bondi@bondi.is

/TB

Svinabændurnir á Ormsstöðum færa viðskiptin frá Sláturfélagi Suðurlands eftir um 50 ára viðskiptasögu:

Vilja standa með íslenskri framleiðslu

Ormsstaðir sneru viðskiptum sínum til Stjórnugriss á dögnum, eftir 49 ára viðskiptasögu við Sláturfélag Suðurlands (SS). Ákvörðunin er tekin, að sögn bóndans, til að styðja við íslenska kjötframleiðslu.

Guðný Tómasdóttir, svinabóndi á Ormsstöðum, segir að ákvörðunin um að flytja sig til Stjórnugriss hafi ekki snúist fyrst og fremst um peninga. „Þetta snerist aðallega um vilja okkar til að standa með íslenskri framleiðslu, vera stoltir af henni og kynna styrkleika hennar,“ segir Guðný en Ormsstaðir hafa lagt framleiðslu sína inn til SS frá árinu 1968. Þegar Ormsstaðir söðluðu um var einungis eitt íslenskt gyltubú eftir í föstum viðskiptum við SS.

Mikið framboð af ódýru innfluttu kjöti

„Þrátt fyrir aukna eftirspurn á svínakjöti á undanfórnum árum, vegna mikillar fjölgunar ferðamanna og aukinnar innlendrar neyslu, höfum við ekki fundið fyrir því í herra verði til bænda. Það skýrist af því að samhliða þessu hefur innflutningur á svínakjöti stórukist.

Þegar við höfum óskað eftir betra verði hefur okkur verið svarað með því að benda á að það sé mikið framboð af ódýru innfluttu kjöti og það hefur haldið verðinu til okkar niðri,“ útskýrir Guðný.

Hún segir þetta vera mikil vonbrigði enda hafi þau – eins og aðrir svinabændur á Íslandi – keppt við að auka gæði framleiðslunnar. „Það höfum við meðal annars gert með markvissri vinnu við að bæta aðbúnað dýranna sem og með því að lágmarka alla lyfjagjöf til þeirra þannig að hún

Guðný Tómasdóttir, svinabóndi á Ormsstöðum í Grímsnesi.

Mynd / smh

er með því langminnsta sem þekkist í heiminum.

Það er því að okkar mati afar ósanngjarnt af fyrirtæki eins og SS, sem er samvinnufélag bænda, að leggja innfluttar afurðir af dýrum, sem alin eru við allt aðrar og verri aðstæður en þekkist hér á landi, að jöfnu við okkar afurðir.

Okkur hefur því einfaldlega ekki þótt SS standa nægilega vel með íslenskum svinabændum og höfum þess vegna tekið þessa ákvörðun,“ segir Guðný.

Allar afurðir íslenskar

Að sögn Guðnýjar notar Stjórnugrís eingöngu íslenska framleiðslu og með því að færa viðskiptin þangað telji þau sig standa betur á bak við innlenda framleiðslu. „Neytendur geta gengið að því sem visu að allar afurðir frá Stjórnugrís eru íslensk framleiðsla. Þar

er íslenskri framleiðslu ekki blandað saman við innflutt kjöt sem neytendur geta ekki nálgast fullnægjandi upplýsingar um; varðandi uppruna, aðbúnað og lyfjagjöf.“

Þegar Guðmundur Svavarsson, framleiðslustjóri SS, er inntur eftir því hvort þessi umskipti Ormsstaða muni leiða til þess að vægi innflutts svínakjöts í framleiðslu þeirra muni aukast, segir hann að SS hafi skyldum að gegna gagnvart eigendum sínum (bændum), starfsfólki, neytendum, viðskiptavinum og samfélagi. „Einn af lykilþáttum rekstrarins er að tryggja nægjanlegt hráefni til framleiðslunnar. Þannig kaupir félagið iðulega hráefni af öðrum sláturleyfishöfum innanlands og sú staða hefur oft komið upp í gegnum tíðina að vegna skorts innanlands hefur félagið neyðst til að flytja inn nauta- og svínakjöt til að tryggja vöruframboð og eðlilega starfsemi,“ segir Guðmundur.

Umbúðum breytt ef nauðsyn krefur

SS hefur um nokkurn tíma notað slagorðið „íslensk framleiðsla – íslenskt kjöt“ – til að mynda á umbúðum á unnum kjötvörum og eins hefur það verið að finna á vef félagsins, sem yfirskrift yfir vöruflokkana sem í boði eru. Guðmundur segir að félagið hafi ávallt getið þess á umbúðum þegar um innflutt kjöt sé að ræða eða blöndu af íslensku og innfluttu kjöti. „SS framleiðir marges konar vörur undir mörgum vörumerkjum og mun hér eftir sem hingað til merkja vörur sínar í samræmi við eigin stefnu og gildandi lög og reglugerðir. Þannig verður umbúðum breytt ef nauðsyn krefur.“

Þegar blaðamaður skoðaði umbúðir á unnum kjötvörum frá SS um miðja síðustu viku var merkið „íslensk framleiðsla – íslenskt kjöt“ að finna á þeim í einhverjum tilvikum. Á öðrum var hvergi getið um uppruna þess kjöthráefnis sem notað var til framleiðslunnar. Guðmundur útskýrir þetta þannig að SS líti svo á að ef annað er ekki tilgreint sérstaklega, sé kjötið íslenskt.

Þess skal getið að þó að reglugerð

hafi tekið gildi um síðustu áramót, sem kveður á um að skylt sé að tilgreina upprunaland allra kjötafurða, gildir hún ekki um unnar kjötvörur. Þá ákvarðast uppruninn af þeim stað þar sem varan undirgekkst síðustu *umtalsverðu umbreytingu*. Skinka eða beikon sem unnið er á Íslandi þarf því ekki að upprunamerkja.

Guðmundur segist ekki vilja ræða málefni eða viðskipti einstakra félagsmanna í fjölmiðlum, það sé ekki viðeigandi. „Almennt er það svo að svinabændur líkt og allir aðrir bændur hafa frjálst val um það hvert þeir beina afurðaviðskiptum sínum og sem betur fer eru bændur ekki bundnir á klafa í þeim efnum. Innleggjendur flytja sig milli afurðastöðva á eigin forsendum eftir því sem þeir telja hagsmunum sínum best borgið hverju sinni.“

Svinakjöt eina kjötttegundin sem hækkadi til bænda

„Sláturfélagið ákveður það afurðaverð sem það greiðir bændum hverju sinni þar sem tekið er tillit til stöðu viðkomandi kjötttegundar á markaði innanlands og utan, hráefnisþarfar félagsins, birgðastöðu og fleiri þátta. Verð á kindakjöti breytist yfirleitt einu sinni á ári en verði á öðrum kjötttegundum er breytt oftar eftir því sem aðstæður krefja. Þannig lækkaði verð á kindakjöti sl. haust, hrossakjöt lækkaði sömuleiðis en nautgripaverð hélst óbreytt allt síðasta ár. Eina kjötttegundin sem hækkadi til bænda var svínakjöt. Þá hefur félagið ákveðið að greiða 2,5% viðbót á allt afurðað innlegg ársins 2016 og sýnist okkur að félagið hafi þar með greitt hæsta afurðaverð landsins í fyrra,“ segir Guðmundur.

/smh

Heildarlausnir fyrir svínarækt

Bogahýsin fást í mörgum breiddum - 5m, 8m, 10m, 12m, 14m og 16m.

Bogahýsin frá HÝSI henta mjög vel fyrir svínarækt

Í samstarfi við FUTURE RUNDBUEHALLER í Danmörku bjóðum við heildarlausnir fyrir svínabú með eða án innréttinga. Húsin eru björt & vistleg, vel einangruð, loftræst og auðveld í þrifum. HÝSI skilar húsunum hönnuðum fyrir íslenskar aðstæður m.t.t. vind- og snjóálags, með öllum teikningum sem til þarf. Nú er rétti tíminn til að endurnýja húsakostinn og minnum við á að umsóknarfrestur vegna fjárfestingastuðnings í svínarækt er til 31.mars nk.

Hýsi - Merkúr hf - Lambhagavegur 6 - 113 Reykjavík - Sími 534 6050 - hysi@hysi.is

**Stórlækkað verð
á rúlluplasti**

Pantið tímanlega

Verð frá 8.790.- (75 cm)

og fáid plastið sent heim í heilum brettum

Power Stretch

5 laga plast framleitt af ASPLA
75 cm svart kr. 8.790.- án vsk.
75 cm hvítt kr. 8.950.- án vsk.

Rani

er markaðsleiðandi vörumerki sem hefur náð mjög sterkri stöðu vegna hárra gæða. Eitt mest selda plastið á Íslandi til margra ára.

50 cm hvítt kr. 7.550.- án vsk.
75 cm hvítt kr. 9.100.- án vsk.
75 cm grænt kr. 9.100.- án vsk.

Bal'ensil 5 laga gæðaplast fyrir kröfuharða notendur. Mjög gott lím, mikil teygja.

75 cm hvítt kr. 9.600.- án vsk.
75 cm grænt kr. 9.600.- án vsk.

Útistæðuplast í miklu úrvali

Greiðslukjör allt til 10. október.
FAST VERÐ EKKI HÁÐ GENGÍ Á EVRU Í HAUST.

TamaNet™ 4500m

EDGE to EDGE™

Edge to Edge 4500 m - lengstu netrúllur í heimi
- í einni rúllu eru yfir 500 heyrúllur

Tama
- Stærsti netframleiðandi í heimi

Búvís
2006-2016

Akureyri · Sími 465 1332
www.buv.is

Fréttir

Mikil umferð er um Suðurland allt árið um kring, ekki síst í gegnum Selfoss þar sem þúsundir bíla aka þjóðveg 1 á hverjum degi. Mynd / MHH

Sunnlendingar ekki sáttir við framlög til vegamála

Stjórn Samtaka sunnlenskra sveitarfélaga (SASS) lýsir yfir gríðarlegum vonbrigðum með að dregið verði úr fjárframlögum til vegamála á landsbyggðinni.

Stjórnin furðar sig enn fremur á að samgönguáætlun, sem fjölmörgum var send til umsagnar og samþykkt var samhljóða á Alþingi í október 2016, skuli meðhöndluð sem alger markleysa.

„Hvað varð um samráðið og samtalið sem sífellt er boðað?“ spyr stjórnin sig um leið og hún hefur sent frá sér eftirfarandi bókun.

„Stjórn SASS telur að ráðherra og ríkisstjórn fari fram í fullkomnu heimildarleysi með breytingu á forgangsroðun samgönguáætlunar án þinglegrar meðferðar. Við þetta munu Sunnlendingar ekki una.“

/MHH

Verkin á sýningunni eru öll unnin úr ull eða gæru.

Mynd / Maja Siska.

Óður til kindarinnar

– Maja Siska sýnir í Grafíksalnum í Reykjavík

Maja Siska á bænum Skinnhúfu í Holta- og Landsveit opnar sýningu á verkum sínum sem hún kallar „Óður til kindarinnar“ fimmtudaginn 23. mars kl. 18.30 í Grafíksalnum, Tryggvagötu 17 í Reykjavík.

Við opnunina mun Bára Grímsdóttir kveða nokkrar rímur og kindabjúgu og hangikjöt verða í boði. Sýningin er opin til 9. apríl. Verkin á sýningunni eru öll unnin úr ull eða gæru, ullin er ýmist þæfð eða ofin. Hún er spunnin, toguð og mótuð en þannig er látið reyna á fjölbreytileika hennar. „Með notkun fornra hefða í handverkinu næ ég að að tengjast fortíðinni, fjárbúskapnum og ekki síst þjóðarsálinni. Sýningin „Óður til kindarinnar“ miðlar þakklæti fyrir afurðir hennar.

Maja Siska.

ar, fegurð og hugrekki,“ segir Maja Siska. /MHH

Hörður Kristinsson, rannsókn- og nýsköpunarstjóri Matis, mun halda erindi um það hvernig tæknin er að bylta matvælaíðnaði. Hér er Hörður á ráðstefnu Matvælalandsins sem haldin var í fyrra en þá gegndi hann hlutverki fundarstjóra. Mynd / smh

Fimmta ráðstefna Matvælalandsins Íslands stendur fyrir dyrum: Þekking og færni innan matvælagreina

Samstarfsvettvangur um Matvæla-landið Ísland efnir til opinnar ráðstefnu á Hótel Sögu fimmtudaginn 6. apríl þar sem fjallað verður um leiðir til þess að efla þekkingu og færni innan matvælagreina.

Þetta er fimmta ráðstefnan sem haldin er á jafn mörgum árum en að hópnum standa helstu hagsmunaaðilar í matvælageiranum.

Þekking og hugvit er grundvöllur aukinnar verðmætasköpunar

Einn af lykilþáttum í að auka verðmætasköpun, byggða á mat og matarmenningu, er að starfsfólk í greininni búi yfir viðeigandi þekkingu og færni.

Á ráðstefnu Matvælalandsins verður fjallað um það hvernig fyrirtæki byggja upp og viðhalda þekkingu hjá sínu starfsfólki og hvaða tæki og aðferðir eru fyrir hendi. Hörður Kristinsson, rannsókn- og nýsköpunarstjóri Matis, heldur erindi um það hvernig tæknin er að bylta matvælaíðnaði og þá verður sagt frá ýmsum leiðum til þess að miðla fræðslu til starfsmanna.

Meðal annars mun Hlíf Bööðvarsdóttir hjá Securitas fjalla um þjálfun starfsfólks á þenslútímum og Hróbjartur Árnason, lektor við HÍ, mun ræða um nýjar leiðir við miðlun kennsluefnis.

Sagðar verða reynslusögur úr fyrirtækjum þar sem meðal annars koma fram Bára Eyfjörð Heimisdóttir, gæðastjóri Norðlenska, og Vignir Sigurðsson, framkvæmdastjóri Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins.

Ungt fólk úr matvælagreinum í pallborði

Eftir erindin, sem verða öll í styttri kantinum, verða pallborðsumræður þar sem ungt fólk úr ýmsum greinum matvælageirans tekur þátt. Meðal annarra þau Anna Friða Gísladóttir, markaðsstjóri Dominos, Viktor Örn Andrésson matreiðslumeistari og Einar Freyr Elínarson, formaður

Samtaka ungra bænda. Kynnir og ráðstefnustjóri er Pétur H. Pálsson, framkvæmdastjóri Visis.

Allir velkomnir

Ráðstefnan verður sem fyrr segir haldin á Hótel Sögu fimmtudaginn 6. apríl. Hún hefst með hádegishressingu kl. 11.30 þar sem meistarakokkar Grillsins láta ljós sitt skína. Áætlað er að ráðstefnunni ljúki kl. 16.00 en aðgangur er ókeypis og allir velkomnir.

Matvælaíðnaði Ísland er samstarfshópur Bændasamtaka Íslands, Háskóla Íslands, Íslandsstofu, Matis, Samtaka ferðaþjónustunnar, Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi, Samtaka iðnaðarins og fyrirtækja innan viðkomandi samtaka. Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið á einnig fulltrúa í hópnum. Allir aðstandendur hafa áratuga reynslu í að starfa að málefnum matvæla og tengdra greina. /TB

Bændasamtök á Norðurlöndunum taka höndum saman:

Ný matarverðlaun sem hampa hinu norræna eldhúsi

Í sumarlok verða í fyrsta sinn veitt samnorræn matarverðlaun en öll bændasamtök á Norðurlöndunum standa að framkvæmdinni. Verðlaunin hafa hlotið nafnið Embla og nú þegar er byrjað að safna tilnefningum á vefnum emblafoodaward.com.

Emblu er ætlað að efla samnorræna matarmenningu og einkenni hennar ásamt því að auka áhuga á norrænum mat utan Norðurlandanna. Verðlaunin njóta styrks Norrænu ráðherranefndarinnar en Bændasamtök Íslands halda utan um þátttöku Íslands í keppninni. Verðlaununum er ætlað að hampa því sem skarar fram úr í hinu norræna eldhúsi: hráefnum, matvælum, framleiðslu- aðferðum og fólkinu sem stendur á bak við allt saman. Markmiðið með verðlaununum er að deila þekkingu og reynslu og vekja athygli á norrænum mat.

„Við höfum svo margt gott á Norðurlöndum. Bragðgott hráefni og öfluga nýsköpun á meðal fagfólks í matvælaíðnaði. Við njótum öll góðs af því að deila þessum sögum hvert með öðru,“ segir Andreas Buchhave, ráðgjafi hjá dönsku bændasamtök-

unum Landbrug & fødevarer og verkefnisstjóri hinna nýju, norrænu matvælavérðlauna.

Embla skiptist í sjö flokka þar sem einn er tilnefndur í hvern þeirra frá hverju landi á Norðurlöndunum. Þriggja manna dómnefnd kemur frá hverju landi sem velur keppendur og einnig verður sameiginleg dómnefnd sem sker úr um hver hinna tilnefndu vinnur til verðlaunanna.

Verðlaunaflokkarnir sjö

Á vefsíðunni emblafoodaward.com er tekið við tilnefningum í sjö flokka sem eru:

- Matvælaíðnaðarmaður Norðurlanda
- Hráefnisframleiðandi Norðurlanda
- Norðurlandaverðlaun fyrir mat fyrir marga
- Matarblaðamaður Norðurlanda
- Mataráfangastaður Norðurlanda
- Matvælafrumkvöðull Norðurlanda
- Norðurlandaverðlaun fyrir mat fyrir börn og ungmenni.

Verðlaunin afhent annað hvert ár

Embla verður afhent annað hvert ár, í fyrsta sinn í Kaupmannahöfn 24. ágúst 2017 í boði Landbrug & fødevarer. Við athöfnina verður tilkynnt hvar Embla verður afhent næst, árið 2019. Verðlaunaafhendingin verður í samstarfi við ráðstefnu danska umhverfis- og matvæla- ráðuneytisins, „Better Food for More People“ á matarhátíðinni Copenhagen Cooking.

Frestur rennur út 17. apríl

Hægt er að tilnefna til Emblu-verðlaunanna til hádegis 17. apríl 2017. Skráningareyðublöð á íslensku fyrir flokkana sjö er að finna á www.emblafoodaward.com, en þar má einnig fræðast betur um verðlaunin og tilurð þeirra. /TB

INNRETTINGAR

**SPINDER
FJÓSAINNRETTINGAR ERU
HANNAÐAR OG PRÓFADAR
EFTIR STRÖNGUSTU
GÆÐAKRÖFUM OG MIÐA
AÐ VELFERÐ BÆÐI DÝRA
OG MANNA.**

Áralöng reynsla hefur leitt af sér innréttingakerfi sem auðvelt er að aðlaga að nánast öllum þörfum nútímajósa.

Við afgreiðum stíur, jötugrindur og milligerði í mörgum stærðum og gerðum og í flestum tilfellum er afgreiðslutíminn stuttur og varan flutt heim í hlað.

GÓLF Í GRIPAHÚS

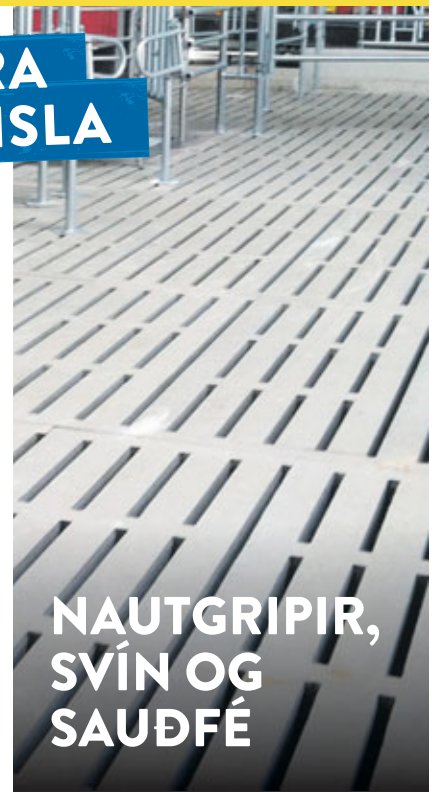

**50 ÁRA
REYNSLA**

**SWAANSBETON HEFUR
Í MEIRA EN HÁLFA ÖLD
VERIÐ LEIÐANDI FYRIRTÆKI
Í PRÓUN, HÖNNUN OG
FRAMLEIÐSLU GÓLFA
Í GRIPAHÚS.**

Gólfín frá **Swaansbeton** eru framleidd í nútímalegum verksmiðjum í Heeze og Weert í Hollandi undir ströngu gæðaeftirliti og í samræmi við reglugerðir. Hönnun gólfanna tekur mið af miklu burðarþoli, stömu en slitsterku yfirborði og auðveldri losun mykju og hlands.

**NAUTGRIPIR,
SVÍN OG
SAUÐFÉ**

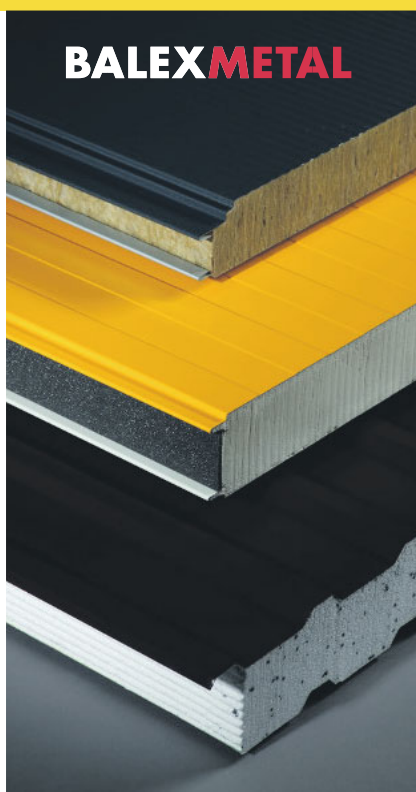
YLEININGAR

**YLEININGAR ERU LÉTTAR
STÁLKLÆDDAR SAMLOKU-
EININGAR SEM FÁST
MEÐ ÞÉTTIFRAUÐS- EÐA
STEINULLARKJARNA.**

Einingarnar eru sterkar og burðarmiklar og fást með mismunandi yfirborði og litum að eigin vali. Helstu kostir þess að nota samlokueiningar er auðveld og fljót uppsetning, auðveld þrif, mikil burðargeta, mikið einangrunargildi og er ódýr kostur ef miðað er við hefðbundnar lausnir.

Yleiningar henta vel fyrir eldri gripahús þar sem skipta þarf út þak- og eða veggjaklæðningum.

BALEX yleiningar eru framleiddar undir ströngu eftirliti samkvæmt viðurkenndum evrópskum stöðlum.

MÆNISGLUGGAR

**NÁTTÚRULEGT LJÓS OG GÓÐ
LOFTRÆSTING ER ÖLLUM
DÝRUM NAUÐSYNLEG.**

JFC mænisgluggar eru hannaðir til að sameina þetta tvennt. Gluggarnir eru sérsníðaðir í þeim stærðum sem henta best fyrir hvert gripahús.

Hönnun burðargrindarinnar sem er úr áli tekur mið af hámrörkun ljósflæðis í gegnum gagnsætt óbrjótanlegt plast án þess að það komi niður á styrkleika gluggans.

Stillanleg spjöld á báðum hliðum gluggans gefur möguleika á að stýra loftflæði að vild í gegnum gripahúsið.

BÁSAMOTTUR

**VIÐ BJÓÐUM NÚ
SÉRSNIÐNAR
GÚMMÍMOTTUR Í ÝMSUM
GERÐUM FYRIR ALLAR
GERÐIR GRIPAHÚSA.**

Flestir eru sammála að steypit undirlag er ekki náttúrulegt fyrir kýr og getur valdið því að þeim líði illa og framleiði þar af leiðandi minna magn af mjólk.

Motturnar eru sérskeyptar fyrir hvert verkefni fyrir sig og fer því nánast ekkert til spillis auk þess sem fljótlegt er að leggja þær á gólf.

**5 ÁRA
FRAMLEIÐSLU-
ÁBYRGÐ**

Við liðsinnum þér!

Hafðu samband: bondi@byko.is

**ÁSDÍS,
HALLDÓR
OG ELMAR**

BYKO

Bændablaðið

— Mál gagn bænda og landsbyggðar —

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is — **Sími:** 563 0339 — **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is — **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is — Vilundur Hansen vilmundur@bondi.is — **Auglýsingastjóri:** Ásgerður María Hólmbergsdóttir amh@bondi.is — **Sími:** 563 0303 — **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is — **Vefsíða blaðsins:** www.bbl.is — **Netfang blaðsins:** (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Anna Kristín Ólafsdóttir — Prentun: Landsprent ehf. — Upplag: sjá forsiðu — Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Allt úr engu

Þótt sumir vilji meina að Guð almáttugur hafi skapað heiminn úr engu, hefur samt enginn getað sýnt fram á að nokkur hlutur eða verðmæti í mannheiminum verði til úr engu. Nema það sé raunin um ógnargróða bankanna.

Ríkissjóður gaf út sína fyrstu íslensku mynt árið 1922 og var gengi hennar skráð þann 13. júní sama ár. Síðan hefur ríkissjóður og Seðlabanki Íslands eftir stofnun hans 7. apríl 1961, farið með alla peningaútgáfu á Íslandi samkvæmt lögum sem Alþingi hefur sett. Samkvæmt lögum um Seðlabanka Íslands hefur hann einkarétt til þess að gefa út peningaseðla og láta slá og gefa út mynt eða annan gjaldmiðil sem geti gengið manna á milli í stað peningaseðla eða löglegrar myntar.

Já, mikið rétt, samkvæmt lögum fer Seðlabankinn með peningaútgáfuvaldið, en í raun er búið að framselja þetta vald þegiandi og hljóðalaust til bankanna í kjölfar tölvuvæðingar peningakerfisins.

Talandi um að „kvótageirar“ hafi fengið eitthvað gefins, þá er það í raun brandari og smámunir í samanburði við það sem viðgengst í peningakerfi landsmanna. Þótt hrópað sé í söllum Alþingis og á torgum um að taka eigi „eðlilegt“ gjald af þeim veiðirétti sem útgerðum landsins er veittur, þá heyrir ekki múkk um að leggja gjald á sjálftöku bankanna vegna útgáfu á rafmynt.

Ekkert venjulegt fyrirtæki í landinu, ekki einu sinni útgerðirnar, fá sitt hráefni endurgjaldslaust. Alþingi og stjórnvöld hafa hins vegar látið það átölulaust að íslenskir bankar geti búið til sitt hráefni úr engu. Þeir geta gefið út rafkrónur til útlána og þegið fyrir það hátt afgjald, án þess að hafa nokkurn tíma greitt svo mikið sem eina krónu fyrir afnotaréttinn af rafkrónunum til Seðlabankans. Með öðrum orðum, bankarnir og stjórnendur þeirra eru orðnir ígildi Guðs almáttugs og búa til verðmæti úr engu með útgáfu rafpeninga sem enginn getur fest hendur á. Svo eru menn svo hissa á exeltölum um ofsagróða þessara stofnana.

Þessi peningaútgáfa byggir ekki á neinum raunverðmætum og er því ekki til í fræðilegum skilningi. Rafpeningarnir eru því ekkert annað en sýndarverðmæti sem búið eru til í exelskjali. Til að búa til raunverðmæti sem bakka upp þessa útgáfu, taka bankarnir svo fyrirframgjald af lán-takendum í formi vaxta, lántöku- og þjónustugjalda. Þar njóta þeir svo ótrúlegrar og dyggjar aðstoðar Seðlabanka Íslands og peningastefnufundar sem hefur í fjölmörg ár tekið ákvörðun um ofurháa stýrivexti. Allt lýtur þetta svo samkvæmt lögum yfirstjórnar viðkomandi ráðherra.

Þessir háu stýrivextir, sem nú eru 5%, gera bönkunum kleift að rökstyðja ofurgjald fyrir að lána krónur sem þeir eiga í raun ekkert í og hafa aldrei átt. Þeir búa bara til peninga sem Seðlabankinn hefur aldrei gefið út. Þannig verður til mikil þensla í þjóðfélaginu vegna flæðis og útgáfu peninga sem enginn hefur stjórn á. Seðlabankinn kyndir svo stöðugt undir öllu saman með ákvörðunum um hreint fáránlega háa vexti í stað þess að rukka bankana, eða öllu heldur, að stefna þeim fyrir dóm fyrir ólöglega útgáfu á íslenskum krónum.

Til viðbótar hefur ofurvaxtahelstefna Seðlabankans þau áhrif að Ísland er með einhverja hæstu vexti í heimi. Eðlilega vilja erlendir fjárfestar ekki fara út úr slíku umhverfi á meðan hægt er að græða óstjórnlega á þeim vaxtamun sem það gefur. Það þýðir svo að krónan rýkur upp í verðgildi sem engin innistæða er fyrir. Eitt er samt öruggt – mismunurinn verður auðvitað á endanum sóttur í ykkar vasa, kæru lesendur.

/HKr.

Sindri Sigurgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
sindri@bondi.is

Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra hefur verið með til umsagnar drög að frumvarpi til breytinga á búvörulögum sem raska mjög starfsskilyrðum mjólkuriðnaðarins.

Í frumvarpinu eru lagðar til ýmsar breytingar sem eru eðlilegar. Flestar þeirra eru einfaldlega lagfæringar eða leiðréttingar sem þarf að gera á þeim lögum sem samþykkt voru við afgreiðslu búvörusamninganna á Alþingi í september síðastliðnum. Um þær breytingar er full sátt og þær eru reyndar meirihluti frumvarpsins, eða átta greinar af tíu.

En þær tvær sem eftir standa er ekki hægt að fallast á. Það eru annars vegar ákvæði um heimildir til verðtilfærslu og hins vegar um heimildir til verkaskiptingar. Í frumvarpinu er ekki að finna fullnægjandi rökstuðning fyrir þessum breytingum. Þar er til dæmis hvergi víkið að því hvort búið sé að greina mögulegar afleiðingar þessara tillagna fyrir bændur eða neytendur. Það virðist því ekki hafa verið gert. Vísað er til þess af hendi ráðuneytisins að breytingarnar sem lagðar eru til séu sniðnar eftir fyrirkomulaginu í Noregi og Hollandi. Í vandaðri umsögn Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði um frumvarpsdrögin er gerð skýr grein fyrir því að svo er einmitt ekki.

Frá því að fyrstu hagræðingaraðgerðir kúabænda hófust árið 1991 með þjóðarsáttarsamningunum hefur verið gerð hagræðingarkrafa á bændur og fyrirtæki þeirra í mjólkuriðnaði. Þær aðgerðir, þ.e. skipulagsbreytingar í mjólkurvinnslu, sem og fyrirkomulagi í sölu og dreifingu mjólkurvara, hafa skilað sér í kostnaðarlækknun með fækkun afurðastöðva og sérhæfingu þeirra.

Í greinargerð með frumvarpi til breytinga á búvörulögum sem samþykkt var á Alþingi hinn 28. maí 2004 (lög nr. 85/2004) sagði meðal annars:

„Með breytingunum er verið að styrkja framangreindan grundvöll til hagræðingar og tryggja eðlilega að sú hagræðing njóti enn um sinn undanþágu frá gildissviði samkeppnislaga ef það er gert í þeim tilgangi að halda niðri kostnaði við framleiðslu, geymslu og dreifingu mjólkurafurða.“

Sátt um sumt

Þessi hagræðing hefur skilað sér beint til neytenda og sannreynt hefur verið að þessi aðferð hefur haldið verði á mjólkurvörum niðri.

Hagræðing hefur skilað sér í lægra verði

Hagfræðistofnun Háskóla Íslands skilaði skýrslunni „Mjólkurframleiðsla á Íslandi – Staða og horfur“ til landbúnaðar- og sjávarútvegsráðherra árið 2013. Með skýrslunni var leitast við að greina uppbyggingu mjólkurframleiðslu hér á landi og þróun hennar síðustu árin á undan. Þar kom skýrt fram að opinberir styrkir til landbúnaðarframleiðslu hér á landi hafa lækkað sem hlutfall af landsframleiðslu á undanförm-um árum. Þrátt fyrir þetta hefur náðst árangur í að ná niður verði á helstu mjólkurvörum og auka framleiðslu. Þar segir einnig að raunverð á nýmjólk, rjóma, skyri, jógúrt, smjöri og osti hafi verið lægra árið 2013 en 2003 og að þó svo verð á mjólkurvörum fari hækkandi hafi verðið ekki haldið í við þróun á vísitölu neysluverðs. Í skýrslunni segir einnig að hagkvæmni hafi aukist mikið í rekstri íslenskra kúabúa árin á undan og að meðalnyt á hverja íslenska kú hafi aukist um u.þ.b. 45% frá 1994–2012. Í skýrslunni var ekki sýnt fram á að annað fyrirkomulag myndi skila meiri ávinningi. Þessi hagræðing í mjólkurframleiðslu hefur því skilað sér í lægra verði til neytenda en lágmarksverð til bænda hefur jafnframt hækkað umfram almennt verðlag síðan 2003. Þannig hafa bæði bændur og neytendur haft ávinning af núverandi fyrirkomulagi sem grundvallast á því að mjólkuriðnaðurinn, sem ekki hefur frelsi til að verðleggja afurðirnar að vild, hefur getað unnið sameiginlega að því að ná hagræðingunni fram, á grundvelli m.a. undanþágu frá samkeppnislögum.

Árið 2014 voru tekin saman gögn í skýrslu („Árangri skilað til neytenda og bænda – Haggræðingaraðgerðir kúabænda 1991–2014“) á vegum Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði er sýnir jafnframt árangur af hagræðingunni. Á það skal einnig bent að verðlag mjólkurvara hefur bein áhrif á vísitölu neysluverðs og þar með hag almennings í landinu.

Vísun málinu til samráðshóps um endurskoðun búvörusamninga

Endurskoðun á samkeppnisumhverfi mjólkur-

iðnaðarins heyrir undir málefni samráðshóps um endurskoðun búvörusamninga, sem þegar hefur hafið störf og er ætlað að ljúka störfum fyrir lok árs 2018. Samkvæmt afgreiðslu Alþingis á málinu átti þar að tryggja aðkomu afurðastöðva, atvinnulífs, bænda, launþega og neytenda. Öll þau sjónarmið eru til staðar í hópnum nema að afurðastöðvar fengu ekki að tilnefna fulltrúa í breytttri skipan hópsins. Í álit meirihluta atvinnuveganeftdar Alþingis sagði meðal annars um þau málefni sem fjallað er um í frumvarpinu:

„Mótað verði með hvaða hætti samkeppnislög gildi um mjólkuriðnað og skilgreint verði hvaða breytingar þurfi að koma til í söfnun og dreifingu mjólkurafurða til þess að svo megi verða án þess að glata þeim jöfnunarmarkmiðum sem felast í núverandi fyrirkomulagi. Einnig verði rýnt í starfsumhverfi afurðastöðva með tilliti til staðsetningar og mikilvægis fyrir þau byggðarlög sem þau starfa í. Meirihlutinn telur nauðsynlegt að við endurskoðunina verði af hálfu ríkisins sérstaklega kannað hvernig landbúnaðarstefnan geti enn frekar ýtt undir framleiðslu afurða beint frá býli og vöruþróun sem byggist á uppruna eða landfræðilegri sérstöðu. Jafnframt telur meirihlutinn rétt að örva og hvetja til frekari sóknar fjölbreyttari flóru fyrirtækja í frumvinnslu búvara og auk þess að huga að fyrirkomulagi og framtíð menntunar starfsmanna afurðastöðva í mjólkurfræði og kjötiðnaði.“

Bændur telja einu leiðina í þessu máli að þeim atriðum sem ágreiningur er um verði vísað til umfjöllunar samráðshópsins eins og löggjafinn hefur mælt fyrir um. Það er í samræmi við vilja Alþingis við afgreiðslu málsins auk þess sem það er skynsamlegt að allt starfsumhverfið verði skoðað í heild en ekki einstakir þættir þess. Niðurstaða þeirrar vinnu getur nýst við endurskoðun búvörusamnings í nautgriparékt árið 2019. Breytingarnar sem lagðar eru til eru það viðtækar að um þær getur engin sátt orðið nema sú leið verði farin. Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra lagði með breytingu sinni á skipan samráðshópsins áherslu á viðtæka sátt um málefni landbúnaðarins. Með þessu frumvarpi er ljóst að bara eigi að viðhafa sátt um sum viðfangsefni en önnur ekki.

Ísland er land þitt

Toppskarfur með unga sína í Litlakkli í Dímunarklökkum í Breiðafirði. Hann verpir á sjávarklettum í Vestur- og Suður-Evrópu, Suðvestur-Asíu og Norður-Afríku. Hann hefur oftast vetursetu á svipuðum slóðum og hann verpir, nema þeir fuglar sem verpa allra nyrst. Við Ísland er ein mesta skarfabyggðin við Breiðafjörð en þar voru talin árið 1975 um 6.600 hreiður og er það einnig aðalvarpsvæði hans. Á veturna er hann við ströndina um allt Vesturland, frá Vestmannaeyjum og Faxaflóan og allt norður fyrir Vestfirði, á Ströndum og inn á Húnaflóa.

Mynd / HKr.

Líf og starf

Geitfjárafurðir frá Háafelli; kjöt, sápa, bað-sölt, krem og fleira.

Eyjólfur Friðgeirsson, eigandi Íslenskrar hollustu, gefur að smakka og fræðir gesti um vörur sínar úr náttúrunni sem eru af margvíslegu tagi; jurtate, krydd, sultur, sól, þari, fjallagrös og ýmislegt fleira.

Góð aðsókn á Matarmarkað Búrsins í Hörpu

Omry Avraham rekur Krydd & Tehúsið.

Á Sólheimum er gróskumikil framleiðsla, t.a.m. súrkál, sultur, marmelaði og pastasósur.

Urta Íslandica kynnti fjölbreytt vöruúrval; salt-tegundir, jurtate, jurtasíróp, sultur og krydd.

Ljósmyndari Bændablaðsins brá sér í Hörpu síðdegis á sunnudaginn og fangaði stemninguna á Matarmarkaði Búrsins. Smáframleiðendur komu þar saman með vörur sínar, flestir með matvöru en einnig mátti finna smyrsl og heilsuvörur á markaðnum.

Þessar voru ánægðar með ostasnakkjö frá Lava Cheese.

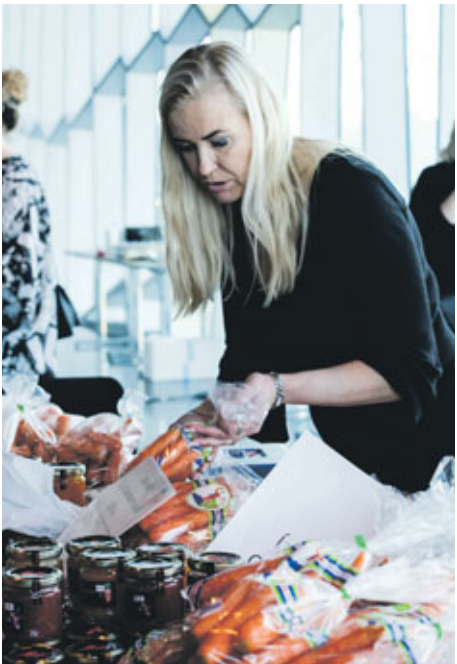
Dóra Svavarsdóttir rekur Culina veitingar og býr til ljúfmetisvörur sem gestir bragða hér á.

Súkkulaði frá Omnom hefur mikið aðdráttarafl.

Lesið á innihaldslýsinguna á smyrsl sem minka-bændurnir á Syðra-Skörðugili framleiða.

Guðný Harðardóttir frá Gilsárstekk kom með Breiðdalsbita og kæfu að austan.

MÆLT AF MUNNI FRAM

174

Skarphéðinn Ásbjörnsson heitir maður einn mikill og margslunginn. Hann er fæddur Skagfirðingur og ólst þar upp til unglingsára, og hlaut atlæti gott og andlegt fóður sem títt er um þaðankomið fólk. Skarphéðins hefur ekki verið getið að neinu í þessum vísnaþáttum, en hagrðingur er hann góður og hefur fætt af sér a.m.k. eina ljóðabók, „Rökkur“, sem hann tileinkaði Áslaugu Jónsdóttur frá Kimbastöðum, en henni þakkar Skarphéðinn þann ljóða-áhuga sem hann hefur ræktað með sér síðan. Skarphéðinn hefur síðan í haust verið að mylgra til mín vísu af ýmsu tagi og birtist hér lesendum sýnishorn af þeim afurðum. Einhverjir muna ugglítið eftir fellibylnum Matthíasi sem skók veröldina á sínum tíma, og sendi íbúum sunnanlands dágóðar skvettur. Að baki ítarlegum fréttaplutningi í fjölmiðlum af þeim „hamförum“ orti Skarphéðinn:

Matthías nú hryðjum hreytir,
hratt um loftin skýjum þeytir,
holdið inn að beini bleytir
brjálæðisleg veðursmíð.

Flæða ár um farveg lækja,
frussi ofan skýin hrækja.
Lýðir undan skúrum skrækja,
skriður falla niður hlið.

Allt sem fýkur, hefur fokið,
fyllist upp af regni kokið,
enginn fær um enni strokið
áhyggjulaus þessa tíð.

Þrumuský um foldu flýgur
ferlega á landið mígur,
regn að beru baki smýgur,
bleytir auman Frónsins lýð.

Mennirnir sig gramir gretta
er gengur yfir drullusletta,
fossum á þá skúrir skvetta,
skelfa þá í erg og gríð.

Allt er vott af himnahandi,
hann er leiður þessi fjandi,
svona er líf á Suðurlandi,
sífelld rok og vætutíð.

Nokkrir dáleikar eru með Skarphéðni og títtnefndum Einari Kolbeinssyni í Bólstaðarhlíð. Fyrir utan ágætt vald á vísna-gerð, eiga þeir saman áráttu þá að drepa dýr. Þar hafa þeir verið sem einn maður og með einn huga. En einnig hafa þeir ást við í vísnaverð, og þá ekki verið „gutlað í ódýru“. Þeir ortu eitt sinn „árstíðavísur“ undir oddhentum sléttubandahætti. Einar kveður vorvísu:

Sunna skryðir fjöllin fríð,
foldin síðan hlýni,
unna tíðum brjóstin blíð,
birta á hliðar skíni.

Skarphéðinn orti svo um sumarið:

Ljósín tæru skína skær,
skartar mærin þokka.
Rósín hrærist blómgúð, blær
bærir kæra lokka.

Haustvísan er Einaris:

Dofnar tæra skinið skært,
skartið kæra fölnar.
Sofnar blærinn varmi vært,
vallar hæran sölnar.

Skarphéðinn lýkur svo samstarfinu með vetrarvísu:

Fella prýði blómin blíð,
björkin fríða grætur.
Hrella víða stormar, stríð,
stinnings hríðar nætur.

Þetta ætti að geta glatt brageyru ykkar, lesendur góðir.

En fyrir rétttri viku sendi svo Skarphéðinn mér símavísu. Upphafinn af einhverri ótímabærri vorvelgju orti hann:

Niðar lindin, laufgast börð,
leiðum hrinda trega.
Dansa vindar, vermir jörð
vorið yndislega.

Umsjón:
Árni Geirhjórtur Jónsson
kotabyggd1@gmail.com

Fréttir

Afleiðingar viðskiptabannsins við Rússa er m.a. að finnskir kúabændur misstu þar afar mikilvæg viðskipti. Á árinu 2015 féll nettóinnkoma bænda um 40% og svipað eða meira á síðasta ári vegna lækkanar á mjólk.

Viðskiptabannið við Rússa veldur erfiðleikum:

Finnskir mjólkurbændur uggandi yfir stöðunni

Þegar Rússar lokuðu landamærunum árið 2014 fyrir mjólkurvörur frá Evrópusambandinu var það byrjun á mjög erfiðu tímabili fyrir finnska mjólkurbændur.

Áður en mjólkurkvótarnir voru fjarlægðir í apríl árið 2015 áttu finnskir mjólkurbændur í erfiðleikum en rússneski markaðurinn var þeim mjög mikilvægur.

Í lok árs 2014 var útflutningur á mjólkurvörum til Rússlands upp á um 750 milljónir evra og þar vögu vorur með aukni virði þýngst, eins og ostur og smjör í neytendapakningum. Í Rússlandi voru margir efnamiklir neytendur sem keyptu vörurnar en salan stöðvaðist nánast á einni nóttu. Nú þurftu finnskir

mjólkurbændur að hugsa nýjar leiðir og urðu þeir í staðinn að framleiða iðnaðarsmjör og mjólkurduft sem leiddi af sér tap upp á um 150 milljónir evra. Þetta var um 15 prósent af mjólkurverðinu sem hefur hríðfallið og ekki skilað sér aftur til bænda.

Árið 2015 féll nettóinnkoma bænda um 40 prósent og í fyrra voru tölurnar ekki betri og því eru finnskir mjólkurbændur uggandi yfir stöðunni.

Þrátt fyrir þetta hefur ekki verið mikið um gjaldprot í greininni heldur hafa bændurnir ýmist hætt, tekið meiri lán eða gert samninga þannig að þeir geti haldið áfram og stóla á að bjartari tímar séu fram undan.

/Bondebladet-ehg

Frá vinstri: Elin R. Lindal, Ingimar Sigurðsson, Guðmundur Sigurðsson, Unnur Valborg Hilmarsson, Guðmundur Heiðreksson, Gunnar H. Guðmundsson, Heimir Gunnarsson og Elin Jóna Rósinberg.

Húnaþing vestra:

Vegamál í brennidepli

Fulltrúar Vegagerðarinnar mættu fyrir skömmu til fundar við fulltrúa í byggðaráði Húnaþings vestra.

Miklar umræður spunnust um slæmt ástand Vatnsnesvegur en einnig var rætt um nýtt brúarstæði yfir Tjarnará sem verður skv. samgönguáætlun lagfært á næsta ári, ástand brúa í Húnaþingi vestra, viðhald heimreiða, gatnamót þjóðvegur 1 og Miðfjarðarvegur við Laugarbakka, lagfæring/stækkun

plans við Norðurbraut, snjómokstur á leiðum skólabíla og hraðakstur og spegla á Hvammstangabrautinni við hættuleg gatnamót.

Í lok fundarins afhenti oddviti Húnaþings, Unnur Valborg Hilmarsson, þeim vegagerðarmönnum boli sem á stendur „I survived Road 711“. Bolirnir eru seldir í Upplýsingamiðstöð ferðamanna á Hvammstanga og hafa notið mikilla vinsælda, sérstaklega þeirra sem keyra fyrir Vatnsnes. /MPB

Sauðfjorbændur á Vestfjörðum skora á landbúnaðarráðherra:

Alvarlegar athugasemdir við tillögur Byggðastofnunar um svæðastuðning

Almennur bændafundur á vegum Bændasamtaka Íslands var haldinn á Ísafirði 19. janúar 2017. Fundurinn gerði alvarlegar athugasemdir við tillögur Byggðastofnunar um svæðastuðning í sauðfjárrækt í nýjum búvörusamningi.

Björn Birkisson í Botni í Súgandafirði var fundarstjóri og óskaði hann eftir að Bændablaðið greindi frá þessum alvarlegu athugasemdum bænda fyrir vestan.

Bent er á að í reglugerð sem kynnt hafi verið bændum sé hluti af sauðfjorbúum í Ísafjarðarbæ, Súðavíkurhreppi og Bolungarvík undanskilin þessum stuðningi.

„Það er krafa fundarins að litið sé

á Vestfirði sem eitt svæði og sömu reglur gildi fyrir alla sauðfjorbændur á Vestfjörðum.

Sérákvæði varðandi Árneshrepp haldist óbreytt. Þá verði ekki gerð ríkari krafa um fjárfjölda en í fyrri samningi varðandi svæðisstuðning Sem greinargerð með samþykkt

fundarins var lagt fram bréf frá Félaga sauðfjorbænda á Vestfjörðum og Búnaðarsambandi Vestfjarða sem sent var þann 13. desember 2016 með athugasemdum við reglugerð um stuðning við sauðfjárrækt,“ segir í samþykkt sauðfjorbænda á fundinum á Ísafirði. /HKR.

Greinargerð sauðfjorbænda á Vestfjörðum

Greinargerð með athugasemdum við reglugerð um stuðning við sauðfjárrækt frá 23. nóvember 2016 frá sauðfjorbændum og Búnaðarsambandi Vestfjarða er svohljóðandi:

„Undirritaðir fyrir hönd Félags sauðfjorbænda á Vestfjörðum og Búnaðarsambands Vestfjarða vilja gera alvarlegar athugasemdir við hvernig reglur Byggðastofnunar augljóslega útiloka megnið af sauðfjorbúum í Ísafjarðarsýslum frá mögulegum stuðningi á grundvelli vegalengda frá Ísafjarðarkaupstað.

Sum þessara búa eru alveg á mörkum þess að lenda innan þessara vegalengda sem miðað er við og önnur sem glíma við erfiðar landfræðilegar aðstæður vegna samgangna.

Í þeim útreikningum sem RML gerði fyrir Félag sauðfjorbænda á Vestfjörðum í aðdraganda að samþykkt nýs búvörusamnings, liggur fyrir að Ísafjarðarsýslur koma einna verst út á landsvísi

með minkandi stuðning út samninginn miðað við það sem er í dag. Það helgast af því að bændur í Ísafjarðarsýslum hafa sýnt ábyrga framleiðslustefnu og að jafnaði tryggt sér greiðslumark fyrir sinni framleiðslu.

Inn í þessum útreikningum var samt sem áður gert ráð fyrir svæðisbundnum stuðningi á öllu svæðinu og því morgunljóst að kjaftshöggð fyrir þá bæi sem samkvæmt þessum reglum njóta ekki stuðnings verður ennþá meira en fyrir lá samkvæmt þeim útreikningum.

Þó fyrir liggir að í þessum drögum sé hægt að fá undanþágu vegna erfiðra samgangna og þá þurfi að fara að halda utan um þá daga á hverju búi á Íslandi sem að einhverjum ástæðum er með teppta heimreið, þá sér hver maður að það er að æra óstöðugan að halda utanum slíkt fyrirkomulag.

Í allri umræðu um sauðfjorbúskap eru og hafa Vestfirðir talist til þeirra svæða á landinu sem

ekki hefur verið uppi ágreiningur um að þar væri rökrétt að stunda sauðfjorbúskap.

Vestfirðir eru gríðarlega verðmætt svæði vegna hreinleika og heilbrigðis sauðfjorstofnsins þar.

Hugtakið svæðisstuðningur merkir það að það þurfi að styðja við svæði, að undanskilja þessi bú í heilum landshluta til jafns við aðra í þeim efnum gengur alls ekki upp.

Því er hér með komið á framfæri þeirri sanngjörnu og eðlilegu kröfu okkar fyrir hönd sauðfjorbænda í Ísafjarðarsýslum sem ekki virðast eiga að njóta svæðisstuðnings samkvæmt tillögum Byggðastofnunar, að þeir njóti stuðnings með sama hætti og aðrir sauðfjorbændur á Vestfjörðum.“

F.h. Félags sauðfjorbænda á Vestfjörðum
Jóhann Pétur Ágústsson.
F.h. Búnaðarsambands Vestfjarða
Björn Birkisson

Eyjafjarðarsveit kannar möguleika á kolefnisjöfnun og kolefnabókhalldi

„Ef í ljós kemur að um viðráðanlegt verkefni er að ræða munum við að öllum líkindum framkvæma það,“ segir Jón Stefánsson, oddviti í Eyjafjarðarsveit, en á fundi sveitarstjórnar fyrr í mánuðinum var samþykkt að skoða möguleika á kolefnisjöfnun og upptöku kolefnisbókhalds fyrir Eyjafjarðarsveit. Umhverfisnefnd hefur verið falið að skoða málið nánar.

Landbúnaður er aðalvinnuvegur í Eyjafjarðarsveit og honum fylgir losun kolefnis. Jón segir að ekki liggi fyrir hversu mikil hún nákvæmlega er, fyrsta skrefið er að taka ákvörðun um að skoða hvort möguleiki sé á að taka upp kolefnisbókhald fyrir sveitarfélagið. „Við höfum aðeins verið að skoða þetta og þær tölur sem við sjáum við lauslega athugun segja okkur að svonefnt kolefnisfótspor frá landbúnaði á Íslandi geti verið á bilinu 12 til 80% af heildarlosun landsins. Þar á milli er auðvitað himinn og haf. Ef til vill ræðst þessi mikli munur af því hvernig framræsla mýrlandis er sett inn í jöfnuna. Við munum freista þess að láta reikna þetta nákvæmlega fyrir okkur og þá kemur í ljós hver staðan er og framhaldið metið út frá henni,“ segir hann.

Mikil umræða hefur undanfarið verið um losun kolefnis frá landbúnaði og að mati Jóns í heldur neikvæðum tón í garð bænda.

Jón Stefánsson, oddviti Eyjafjarðarsveitar.

„Landbúnaður hefur átt undir högg að sækja og bændum þykir á stundum að sér vegið. Það er augljóst að mínu mati að í þeim efnum horfi menn ekki alltaf á heildarmyndina í samhengi,“ segir Jón.

Mikil skógrækt og stór votlendissvæði vinna með okkur

Tvennt vinnur mjög með sveitarfélaginu, mikil skógrækt og stór votlendissvæði, hvoru tveggja atriði sem skapa sterkt mótvægi við losun kolefnis. Jón segir bændur víða um land atkvæðamikla í skógrækt samhliða sínum búrekstri og þar

séu Eyfirðingar engin undantekning, víða megi sjá myndarlega skóga og skógarreiti á jörðum þar í sveit. Þá megi ekki líta fram hjá stórum votlendissvæðum sem er að finna í sveitarfélaginu.

„Bændur og landeigendur hér í sveit hafa sist legið á liði sínu þegar að skógrækt og uppgræðslu lands kemur. Eg veit að margir þeirra hafa áhuga á að ráðstafa stórum svæðum af sínum jörðum undir enn frekari skógrækt. Landbúnaður er með blómlegra móti í Eyjafjarðarsveit og okkur er fullkunnugt um að honum fylgir töluverð kolefnislosun. Við því viljum við bregðast með því að taka til í okkar ranni. Fyrsta skrefið er að átta sig á umfanginu og þegar það er ljóst að skoða þá möguleika sem fyrir hendi eru til að jafna hana út.“

Viljum vera í fremstu víglínu

Íbúar í Eyjafjarðarsveit eru ríflega 1.000 talsins og segir Jón að almennt séu þeir framsæknir í umhverfis-málum, vilji gjarnan vera í fremstu víglínu þegar að þeim málaflokki kemur. Þeir hafi nú stigið fyrsta skrefið, með ákvörðun um að kortleggja kolefnisfótspor sveitarfélagsins og í framhaldinu að kanna hvort raunhæft sé að Eyjafjarðarsveit geti orðið kolefnishlutlaust sveitarfélag í náinni framtíð. /MPB

Selen, E-, A– og D-vítamín
á fljótandi formi, til inngjafar
fyrir lömb, kálfa og kiðlinga

-Mjög hátt hlutfall af
vítamínum og seleni
-Tilvalið í lömb sem hafa
verið lengi inni
-Gefið um munn - engar
nálastungur og minnkar
því líkur á liðabólgu

Góður valkostur
við selenskortni í skepnum

Egilsholti 1
310 Borgarnesi
Verslun opin 8-18 virka daga
10-14 laugardaga, sími: 430-5500

Sjá nánar:
www.kb.is

Umsjónarmaður sjálfbóðaliðastarfs hjá Umhverfisstofnun:

Sjálfbóðaliðar í þágu náttúru eru ekki ódýrt vinnuafli

Sjálfbóðaliðar Umhverfisstofnunar hafa unnið samtals 1.750 dagsverk síðastliðin ár, að 80 verkefnum á 29 mismunandi friðlýstum svæðum. Þar má nefna náttúrulega göngustíga, endurheimt landslags og verndun líffræðilegrar fjölbreytni.

„Ég er mjög stoltur af því umfangsmikla sjálfbóðaliðastarfi sem fram fer árlega,“ segir René Biasone, umsjónarmaður sjálfbóðaliðastarfs hjá Umhverfisstofnun

René segir í pistli á heimasíðu Umhverfisstofnunar mikilvægt að

koma því á framfæri í hverju sjálfbóðaliðastörf í þágu náttúruverndar felist. „Margar skilgreiningar eru til og ekkert alhliða samkomulag. En flestir eru sammála um að það að vera sjálfbóðaliði þýði að sá hinn sami leggi sitt af mörkum til að mæta viðurkenndri þörf/nauðsyn, með samfélagsábyrgum viðhorfum, og án þess að vinna í hagnaðarskyni,“ segir René.

Vinna að ólíkum verkefnum

Hann bendir á að sjálfbóðaliðar

Umhverfisstofnunar, sem vinni t.d. að endurheimt landslags með því að afmá för vegna utanvegaaksturs, gegni mikilvægu hlutverki, sem vart væri hægt að inna af hendi með öðrum hætti. Margir sjálfbóðaliðar séu nemendur í náttúrufræði, líffræði, landafræði eða jarðfræði. Sumir stefni að landvörslu í þjóðgörðum. Með því að þjóna náttúrunni sem er almenningi í hag öðlist þau þekkingu. Sem dæmi um ólík verkefni sjálfbóðaliða nefnir René endurheimt landslags og víðernis, verndun fuglalífs og gróðurs

með stýringu gesta í óbyggðum og verndun líffræðilegrar fjölbreytni.

Umhverfisstofnun rökstyðji starfsemina með 1. grein náttúruverndarlaga þar sem segir að auðvelda eigi umgengni og kynni almennings af náttúru landsins og menningarminjum sem henni tengjast og efla þekkingu og fræðslu um náttúruna. Þjóðgarðar hafi þessi hlutverk vel skilgreind í 47. grein.

Innlendir leggja líka lið

Víða í heiminum, sérstaklega í

Evrópu, reka ýmsar opinberar stofnanir sjálfbóðaliðastarfsemi líkt og hér á landi. „Sjálfbóðaliðastarf í þágu náttúru er alls ekki „ódýrt vinnuafli“. Skipulagning verkefna, ráðningaferli sjálfbóðaliða, búnaður s.s. fatnaður, tjaldgræjur, verkfæri og öryggisbúnaður kosti sitt sem og gisting, matur, þjálfun sjálfbóðaliða og liðstjóra. Þá nefnir hann að sjálfbóðaliðar séu líka innlendir. „Á árinu 2016 hafa 104 sjálfbóðaliðar frá 13 mismunandi löndum unnið á Íslandi, m.a. íslenskir nemendur við FÁ og MH, ásamt kennurum þeirra.“ */MDÞ*

Náttúrustofa Norðurlands: Í samrekstri fjögurra sveitarfélaga

Fjögur sveitarfélög á Norðurlandi vestra, Skagaströnd, Skagafjörður, Húnaþing vestra og Akrahreppur, hafa ákveðið að starfrækja í sameiningu Náttúrustofu Norðurlands vestra, ásamt öðrum þeim sveitarfélögum á svæðinu sem kunna að gerast aðilar að stofnuninni.

Sveitarfélögin leggja að lágmarki til 30% af rekstrarkostnaði náttúrustofunnar á móti framlagi ríkisins. Framlög sveitarfélaganna skiptast í hlutfalli við íbúafjölda.

Í september 2015 voru þessi fjögur sömu sveitarfélög sammála um að standa saman að því að efla og tryggja rekstur Náttúrustofu Norðurlands vestra en rekstur hennar hafi þá legið niðri. Húnaþing vestra og Skagaströnd settu það skilyrði að hluti starfseminnar yrði í þeim sveitarfélögum að því er fram kemur á vefnum huni.is.

Náttúrustofa Norðurlands vestra er rannsóknarstofnun á sviði náttúrufræða og tók til starfa í febrúar árið 2000. Stofan er staðsett á Sauðárkróki en starfssvæði hennar afmarkast af Hrítafirði í vestri og Tröllaskaga í austri. */MDÞ*

Akureyri: Flokkunartunnur í miðbænum

Fjórum nýjum flokkunartunnum hefur verið komið fyrir í miðri göngugötu Akureyrarbæjar, í Hafnarstræti.

Akureyrarbær hefur verið í fararbroddi íslenskra sveitarfélaga þegar að flokkun úrgangs kemur og eru nýju tunnurnar liður í því að efla það enn frekar. Sörpflokkun hefur verið í bænum um árabíl með góðum árangri, jarðgerðarstöð er á svæðinu, metanstöð, lífdísilframleiðsla, matarolíu er safnað og þá er skógrækt nokkuð umfangsmikil.

Flokkunartunnurnar í miðbænum eru settar saman í eina stöð þar sem vegfarendur geta losað sig við og flokkað um leið gler, plast, pappír og almennt rusl.

Slíkar flokkunartunnur er víða að finna í stórborgum erlendis og ætlunin er að fjölga þeim á Akureyri innan tíðar ef reynslan af notkun þeirra verður góð sem við er að búast. Fyrst um sinn verður, að því er fram kemur á vefsíðu Akureyrarbæjar einblínt á að koma þeim fyrir á miðbæjar-svæðinu þar sem oft er margt um manninn. */MDÞ*

SÁÐVÖRULISTINN 2017

Leitið tilboða hjá ráðgjöfum okkar á fodur@fodur.is

Frír flutningur ef pantað er 300 kg eða meira fyrir 1. maí

www.fodur.is

Nánari upplýsingar um verð – yrki og blöndur er að finna á www.fodur.is

FÓÐURBLANDAN

Sendum um allt land	Hafðu samband 570 9800	FB Verslun Selfossi Austurvegi 64a 570 9840	FB Verslun Hvolsvelli Hlíðarvegi 2-4 570 9850	FB Verslun Egilsstöðum Miðvangi 31 570 9860	FB Verslun Hellu Suðurlandsvegi 4 570 9870

Fréttir

Viðskiptaáætlun um fimm þúsund tonna lífdísilverksmiðju:

Myndi skila 15 prósentu hagnaði

– Til að framleiða fimm þúsund tonn af repjuolíu þarf að pressa 15 þúsund tonn af repjufræjum

Þann 7. mars síðastliðinn skilaði dr. Vífill Karlsson, hjá Sambandi sveitarfélaga á Vesturlandi (SSV), viðskiptaáætlun til Samgöngustofu um hugmynd að íslenski lífdísilverksmiðju sem framleitt gæti 5.000 tonn af eldsneyti fyrir fiskiskipaflotann á Íslandi. Niðurstöður sýna að verksmiðjan myndi skila 15 prósentu hagnaði miðað við gefnar forsendur.

Jón Bernódusson, verkfræðingur hjá Samgöngustofu, vann á árunum 2008 til 2010 að tilraunaverkefninu Umhverfissvænir orkugjafir hjá Siglingastofnun. Verkefnið miðaði að því að kanna fýsileika þess að rækta vetrarrepju á Íslandi með það fyrir augum að nýta olíuna úr fræi hennar sem umhverfissvænan orkugjafa, sem gæti leyst dísilolíuna af hólmi fyrir fiskiskipaflotann. Niðurstöðurnar úr verkefninu gáfu fyrirheit um að lífdísilframleiðsla með þessum hætti væri vænleg. Í eðlilegu ræktunarári má reikna með að uppskerumagn á hektara verði um þrjú tonn af repjufræi.

„Greinargerð Samgöngustofu, sem viðskiptaáætlunin byggir á, er frá árinu 2014. Hugmyndin er að íslenskir bændur rækti og framleiði repjufræ í verksmiðjunum, en þar til íslensk ræktun er komin á það stig að geta fullnægt þörf verksmiðjunnar verða frækornin flutt inn til landsins,“ segir Jón.

Forsendur greinargerðar Samgöngustofu gera ráð fyrir að verksmiðjan framleiði lífdísil fyrir samgöngutæki eins og bifreiðar og skip, um fimm þúsund tonn sem er

Ólafur Eggertsson, bóndi á Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum, í repjuakri sínum, en hann tók þátt í tilraunaverkefni Siglingastofnunar.

Olíuvinnsluferlið

1. Þegar repjufræin koma af akrinum eru þau þurrkuð þangað til rakastigið er orðið 7%.
2. Fræin eru svo sett í olíupressu þar sem tekin er úr þeim olía (35–38%) við 40°C. Hratið eða fódurmjolið er verðmæt fódurkaka sem nota má til fódrunar t.d. nautgripa, svína, fyrir sauðfé eða í fiskeldi.
3. Olían er svo hreinsuð með síum eða skilvindu. Olían sem kemur úr pressunni er nefnd kaldpressuð olía og hún er hin finasta matarolía. Ef nota á hana til matargerðar er hún hreinsuð með mjög finum síubúnaði.

um eitt prósent af innfluttu jarðefnaeldsneyti. Lög frá 2015 heimila fimm prósentu íblöndun í jarðefnaeldsneyti. Árið 2020 hækkar hlutfallið í tíu prósent. Litið er á

Jón Bernódusson.

4. Olían er sett í emstrun. Tréspíra og sóða er blandað saman við olíuna. Þessi efni sjá til þess að glyserólíð í olíunni sest á botninn og því má auðveldlega tappa úr olíunni. Eftir stendur lífdísillinn sem nota má á allar dísilvélar.

slíka framleiðslu sem upphafið að einhverju stærra. Í greinargerðinni kemur fram að árlega sé flutt inn til landsins um 2.000 tonn af repjuolíu og 1.500 tonn af repjumjöli.

Söluvörur lífdísilverksmiðjunnar

Í viðskiptaáætluninni er eftirfarandi lýsing á söluvörum sem verða til við lífdísilframleiðsluna:

„Lífdísill er einstakur að því leyti til að hann er endurnýjanlegur orkugjafi og umhverfissvænn og því mun æskilegri en hefðbundið jarðefnaeldsneyti. Endurnýjanlegur er hann því hann byggir á ræktun og umhverfissvænn vegna þess að hann bætir ekki við neinum gróðurhúsalofttegundum í loftþjúpinn.

Framleiðsla á lífdísil skilar aukaafurðum. Við ræktun á repju og nepju er um helmingur lífmassans stönglar, sem nýta má sem áburð eða orkugjafa. Hinn helmingurinn eru fræin sem breyta má í olíu og fódurmjöli. Einungis 15% af lífmassanum er olía og 85% nýttast beint eða óbeint sem fæða fyrir menn og dýr. Allur lífmassinn nýtist því sem orka eða fæða.

Verksmiðjan mun afkasta 5 þúsund tonnum á ári. Til þess þarf að pressa 15 þúsund tonn af repjufræjum sem keypt verða af bændum. Við það verða auk olíunnar einnig til um 10 þúsund tonn af repjumjöli (repjuhrati) sem aukaafurð. Við pressun repjufræjanna er olían þriðjungur af massa fræjanna og repjumjolið tveir þriðju massans. Repjufræin er próteinrík afurð og því getur það einnig nýst vel í brauðgerð til manneldis, sem hluti í heilfóður húsdýra bænda og sem fódurböndun í fiskeldi.

Að auki verða til 300 tonn af glyseróli og 30 af metanóli sem aukaafurðir.

Þá gæti hluti olíunnar (5%) verið seldur sem matarolía fyrir mun herra verð en lífdísilolían.“

„Repjuolían er svo til eingöngu notuð til steikingar og repjumjolið fer aðallega í fódur fyrir búfænað og fiskeldi.

Til að framleiða 5 þúsund tonn af repjuolíu þarf að pressa 15 þúsund tonn af repjufræjum. Við það verða auk olíunnar einnig til um 10 þúsund tonn af repjumjöli (repjuhrati). Við pressun repjufræjanna er olían þriðjungur af massa fræjanna og repjumjolið tveir þriðju massans.

Við ræktun á repju og nepju er um helmingur lífmassans stönglar, sem nýta má sem áburð eða orkugjafa. Hinn helmingurinn eru fræin sem breyta má í olíu og fódurmjöli. Einungis 15% af lífmassanum er olía og 85% nýttast beint eða óbeint sem fæða fyrir menn og dýr. Allur

lífmassinn nýtist því sem orka eða fæða. Öll umræða um að repju-ræktun valdi hækkun á matarverði eða stuðli að minnkandi ræktun til manneldis er því röng,“ segir í greinargerðinni.

Gert er ráð fyrir að stofnkostnaður verði um 500 milljónir króna, en árlegur kostnaður er talinn verða 1,2 milljarðar. Innkoman er hins vegar talin verða 1,5 milljarðar á ári – og miðað við þær forsendur væri hægt að greiða niður stofnkostnað á þremur árum. Ekki er talið að lífdísillinn muni einn og sér standa undir framleiðslunni, heldur muni aukaafurðirnar – hratið og matarolía – verða mikilvæg söluvara. Hratið sem fódur fyrir húsdýr og eldisfiska og matarolían til manneldis. /smh

Gangnamannafélag Sveinsstaðaafréttar:

Vilja reisa viðbyggingu við Stekkjarhús

Gangnamannafélag Sveinsstaðaafréttar hefur óskað eftir viðræðum við Dalvíkurbyggð vegna viðbyggingar við Stekkjarhús.

Fram kemur í erindi félagsins að það og sveitarfélagið hafi á árinu 2011 gert samning þess efnis að félagið sæi um viðhald og rekstur á húsinu og hafi því verið sinnt af félagsmönnum.

Aukinn fjöldi ferðamanna undanfarin ár, einkum þá sérstaklega göngu- og fjallafólks, hafi leitt til þess að notkun á húsinu hafi aukist.

Hugmynd félagsins er að reisa viðbyggingu við norðvesturhlíð

hússins. Efniskostnaðaráætlun sem gerð hefur verið hljóðar upp á um 2,2 milljónir króna. Félagar í Gangnamannafélaginu velta upp þeirri hugmynd að sveitarfélagið leggi til helming efniskostnaðar og félagið greiði hinn helminginn, en að auki muni félagsmenn Gangnamannafélagsins leggja til alla vinnu, verkfæri og önnur tæki sem til framkvæmda þurfi.

Byggðaráð Dalvíkurbyggðar samþykkti á fundi á dögunum að fá fulltrúa Gangnamannafélagsins á fund sinn til skrafs og ráðagerða.

/MÞÞ

Þingeyjarsveit:

Skammtímalán í þakviðgerðir

Umræður um síðasta áfanga á endurnýjun þaks á Þingeyjarskóla urðu á fundi sveitarstjórnar Þingeyjarsveitar nýverið. Kostnaðaráætlun vegna endurnýjunar þaksins hljóðar upp á 5,1 milljón króna.

Fram kemur í tillögu oddvita sveitarfélagsins að þegar starfsstöðvar Þingeyjarskóla voru sameinaðar í eina í húsnæði Hafralækjarskóla hafi legið fyrir að ráðast þyrfti í umfangsmiklar viðgerðir á þaki hans. Um væri að ræða lokaáfanga verksins. Ekki var gert ráð fyrir verkefninu í fjárhagsáætlun fyrir árið 2017 og því lagt til að sveitarstjórn samþykkti viðauka við fjárhagsáætlun að upphæð 5,2 milljónir króna sem mætt yrði með skammtímalántöku. Samþykktin var gerð til að koma í

veg fyrir að framkvæmdin skerði fyrirhugað viðhald á vinnuumhverfi nemenda og starfsfólks.

Peningum eytt í vitleysu ...

Fulltrúar T-lista lögðu á fundinum fram bókun þar sem fram kemur sú skoðun fulltrúa listans að húsnæði Hafralækjarskóla hefði átt að gefa eða selja á hrakvirði fyrir mörgum árum.

„Peninga sem búið er að eyða í vitleysu er ekki hægt að nota sem afsökun til að eyða meiri peningum í vitleysu,“ segir í bókun fulltrúa T-listans.

Tillaga oddvita var samþykkt á fundinum með fimm atkvæðum fulltrúa A-lista gegn tveimur atkvæðum fulltrúa T-listans. /MÞÞ

Johan Holst við grisjun 25 ára lerkiskógar í Gunnfríðarstaðaskógi á Bakásum í Austur-Húnavatnssýslu. Jafnvel þótt tréð hafi vírst kræklótt og margstofna leynist í því þokkalega beinn stofn og flettingarhæfur. Mynd / Skógræktin

Gunnfríðarstaðir í Austur-Húnavatnssýslu:

Fyrsti viðarfarmurinn sendur til Elkem

Mikill vöxtur er í skóginum á Gunnfríðarstöðum í Austur-Húnavatnssýslu og nú er verið að grisja 25 ára lerkiskóg sem gefa mun boli í fyrsta iðnvíðarfarminn sem sendur verður járnblendiverksmiðjunni á Grundartanga. Hluti efnisins nýtist sem fletti-efni. Þetta kemur fram á vef Skógræktarinnar, skogur.is.

Kvikmyndagerðarmaðurinn og skógræktarráðgjafinn Hlynur Gauti Sigurðsson var á ferð í Gunnfríðarstöðum á Bakásum í Langadal í byrjun mánaðarinnar og hitti þar starfsbróður sinn, Johan Holst, sem var við grisjun í skóginum ásamt Helga Sigurðssyni. Landið hefur á aldarfjórðingi breyst úr berangri í skóg.

Lerkið ber merki áfalla

Reiturinn á Gunnfríðarstöðum

sem Johan og Helgi eru að grisja er lerkireitur, rúmir tveir hektarar að stærð. Hann hefur orðið fyrir áföllum og lerkið ber þess merki, mörg trén margstofna og kræklótt, en þó segir Johan ótrúlegt hvað út úr skóginum fæst og vöxturinn með ólíkindum. Þarna er frjósamt land og skógræktarskilyrði góð. Reiturinn er í eigu Skógræktarfélags Austur-Húnavetninga. Árið 1961 fékk félagið jörðina Gunnfríðarstaði á Bakásum að gjöf og hóf gróðursetningu strax árið eftir. Jörðin hafði þá verið í eyði í allmörg ár. Gefendurnir voru hjónin Helga Jónsdóttir og Steingrímur Davíðsson.

Fyrstu fjögur árin voru gróðursett um 74 þúsund trjáplöntur en ekkert var sett niður árið 1966 vegna baráttu við grasið. Fram að árinu 2000 voru gróðursett um 200 þúsund trjáplöntur sem nú mynda rúmlega 70 ha myndarlegan skóg.

Frá árinu 2000 hefur fyrst og fremst verið plantað í Landgræðsluskógaverkefninu sem er á efri hluta jarðarinnar og hafa verið settar niður tæpar 100 þúsund plöntur, eða samanlagt um 300.000 plöntur á 50 árum. Mest hefur verið sett niður af lerki, birki og stafafuru.

Lerkið gefur iðnvið

Lerkið gefur nú iðnvið og er stefnt að því að senda einn timburbíl til Grundartanga þegar grisjuninni lýkur. Sumir bolimír eru ótrúlega sverir miðað við aldur trjáanna. Efni sem er flettingarhæft verður unnið að Silfrastöðum þar sem þau skógarbændurnir og skógræðingarnir, Johan Holst og Hrefna Jóhannesdóttir, eru að koma sér upp viðarvinnslu. Meðal annars er hugmynd að nýta það til klæðningar á hús í Gunnfríðarstaðaskógi. /MÞÞ

Þórshöfn á Langanesi.

Mynd / HK

Langesbyggð:

Grunnskólar sameinaðir í einn næsta haust

Sveitarstjórn Langesbyggðar samþykkti á fundi sínum í liðnum mánuði að sameina grunnskóla sveitarfélagsins undir merkjum Grunnskóla Langesbyggðar frá og með upphafi næsta skólaárs.

Á fundinum var lagt fram minnisblað þar sem staða skólastarfs á Bakkafirði var reifuð og farið yfir þann vanda sem til er kominn og fyrirjáanleg fækkun nemenda hefur í för með sér.

Á yfirstandandi skólaári eru 7 nemendur í grunnskólanum á Bakkafirði, tveir þeirra í 6. bekk, 1 nemandi í 7. bekk, 2 nemendur í 8. bekk og 2 nemendur í 10. bekk. Á næsta skólaári lítur út fyrir að nemendur verði að hámarki 5.

Styttra fyrir flesta að fara til Þórshafnar

Staðan er sú, að því er fram kemur í bókun sveitarstjórnar, að allir nemendur við Grunnskólann á Bakkafirði nema þrír eiga styttra að sækja skóla til Þórshafnar en Bakkafjarðar. Í minnisblaðinu kemur fram að vandi sé að halda uppi faglegu skólastarfi í svo fámennum skóla.

Fræðslunefnd Langesbyggðar tekur undir það sjónarmið, þ.e. að farsælast sé að sameina skólastofnanir í sveitarfélaginu í eina þannig að öll börn innan þess sækji skóla á Þórshöfn frá og með næsta hausti.

Sveitarstjóra og fræðslunefnd var falið að vinna að umræddri breytingu og öðru því er að málinu

Dalvíkurbyggð og AFE:

Ekki hækkun

Byggðaráð Dalvíkurbyggðar fjallaði um erindi frá Atvinnuþróunarfélagi Eyjafjarðar á fundi sínum á dögunum, þess efnis að framlög sveitarfélaga sem standa að atvinnuþróunarfélaginu hækki um 20%.

Stjórn Atvinnuþróunarfélagsins mun á aðalfundi þess í apríl leggja til 20% hækkun á framlögum sveitarfélaga og að hún muni gilda afturvirkir frá áramótum.

Fram kemur í fundargerð Byggðaráðs að framlag Dalvíkurbyggðar fyrir árið 2017 yrði þá ríflega 3 milljónir króna, en það var rúmlega 2,5 milljónir árið 2016 og í fjárhagsáætlun fyrir þetta ár var gert ráð fyrir nokkurn veginn sömu upphæð.

Einnig kemur fram að ráðið hafi á því skilning að hækka þurfi framlög sveitarfélaga til AFE vegna uppsafnaðs misgengis launa- og neysluvísitölu undanfarinna ára. „Hækkunin er nokkuð mikil, eða sem nemur 20%, og ekki gert ráð fyrir slíku í fjárhagsáætlun sveitarfélagsins og gildir það sjálfsagt um fleiri sveitarfélög. Finna þarf leið til þess að hækkanir á framlögum sveitarfélaga til AFE verði ákveðnar áður en fjárhagsáætlunarvinna sveitarfélaga fer fram að hausti,“ segir í bókun frá fundinum. /MPÞ

snýr. Sveitarstjórn leggur áherslu á að vandað verði til verka og leitað verði eftir fagaðstoð eins

og þurfa þykir og að sveitarstjórn verði upplýst mjög reglulega um gang mála. /MPÞ

BÁRUPLAST

METAL

Suðurhrauni 12b - 210 Garðabæ | 545 4600 | Fax 545 4601 | metal@metal.is

DEUTZ-FAHR ^{Agrotron} 6130.4

Agrotron dráttarvélarnar frá DEUTZ-FAHR eru af mörgum taldar einar þær sterkustu og endingarbestu sem völ er á.

C-SHIFT útgáfan er þar engin undantekning. Hún er búin rafskiptingu á öllum gírurum. Engin eiginleg gírstöng og aldrei þarf að kúpla til þess að skipta um gír.

Við eigum til afgreiðslu strax nokkrar 130 ha DEUTZ-FAHR Agrotron 6130.4 C-Shift vélar á sérstöku tilboðsverði. Þessar vélar hafa alveg ótrúlegt afl - með snerpu smærri véla en styrkleika þeirra stærri.

Vegna mikillar styrkingar íslensku krónunnar undanfarnar vikur getum við boðið þessar vélar til afgreiðslu strax á alveg ótrúlegu verði. Allar nánari upplýsingar veita sölumenn okkar.

Þ Ó R H

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

Fréttir

Reykjahverfi í Norðurþingi:

Stefnt að lagningu ljósleiðara á árinu

Framkvæmdanefnd Norðurþings hefur samþykkt að stefna að hönnun og lagningu ljósleiðara um Reykjahverfi á þessu ári.

Fram kemur í fundargerð nefndarinnar að skoðað verði með samlegð vegna framkvæmda á vegum Þingeyjarsveitar. Einnig að lokið verði við hönnun ljósleiðarakerfis um þá hluta dreifbýlis Norðurþings sem eftir standa og gert ráð fyrir að sækja um styrki fyrir framkvæmdum í kjölfarið þannig að ljúka megi því verkefni á næsta ári, 2018.

Þegar frekari upplýsingar liggja fyrir um kostnað og útfærslu verður fjallað um þá þætti sem og fjárheimild vegna verkefnisins.

Fjórir af fimm nefndarmönnum samþykktu þetta en fimmti nefndarmaðurinn, Kjartan Páll Þórarinnsson, var á móti.

Fréttavefurinn 641.is kveðst hafa heimildir fyrir því að sveitarstjórn Norðurþings muni samþykkja til lögu nefndarinnar og þannig geti íbúar í dreifbýlishluta Norðurþings tengst ljósleiðara á þessu ári og því næsta.

Valþór Freyr Þráinsson, bóndi á Litlu-Reykjum í Reykjahverfi, sagði í spjalli við 641.is að það yrði frábært fyrir sveitina að fá loksins alvöru samband og verða þá komnir með fjarskiptapjónustu sem væri á pari við íbúa í Þingeyjarsveit, Mývatnssveit og á Tjörnesi. /MPB

Húnavatnssýslur:

Heimafóður styrkir söfn

Félagið Heimafóður ehf. hefur afhent Heimilisíðnaðarsafninu á Blönduósi og Byggðasafni Húnavatnssýslu og Strandamanna á Reykjum í Hrútafirði styrki sem ætlaðir eru til viðhalds og endurbóta á húsakosti safnanna.

Styrktarupphæðin til hvors safns um sig nemur 740 þúsund krónum. Afhending styrkjanna fór fram í Sjóvarborg á Hvammstanga að viðstöddum stjórnarmönnum Heimafóðurs, forráðamönnum safnanna og fleiri gestum.

Sagt er frá þessu á vef Heimilisíðnaðarsafnsins. Þar kemur fram að starfsemi Heimafóðurs ehf. hófst í byrjun níunda áratugarins og fólst einkum í því að halda utan um vélasamstæðu sem malaði og kögglaði þurrt hey hjá bændum í Húnavatnssýslum. Þannig gat heimaaflið fóður fullnægt meiru af fíðurbörð búfjárins. Eftir að rúllu-tæknin kom til skjalanna var sjálfhætt með slíka framleiðslu. Fyrr á þessu ári kom stjórn félagsins saman og þótti fara vel á því að skipta fjár-

Sólveig Benjáminsdóttir, forstöðumaður Byggðasafnsins á Reykjum, Guðmundur Karlsson, stjórnarformaður Heimafóðurs og Elin S. Sigurðardóttir, forstöðumaður Heimilisíðnaðarsafnsins.

Mynd / Jóhannes Torfason

munum þess milli þessara safna. Allir stjórnarmenn félagsins ásamt forráðamönnum safnanna og fleiri gestum komu saman í Sjóvarborg á Hvammstanga þar sem afhending styrkjanna fór fram.

Eftir afhendinguna þáðu viðstaddir kaffiveitingar og áttu saman notalega stund þar sem rifjað var upp sitthvað úr búskaparsögu héraðsins sem og um starfsemi Heimafóðurs. /MPB

Nýr vegur var lagður frá Böggvisbraut að Upsum í fyrrasumar.

Dalvíkurbyggð:

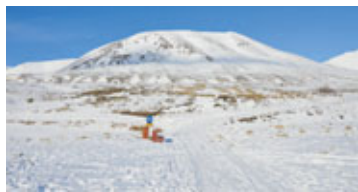
Nýr vegur upp að Upsum

Nýr vegur var síðastliðið sumar lagður upp að Upsum í beinu framhaldi í Böggvisbraut á Dalvík, til norðurs og yfir Brimnesána sem liggur í tveimur stokkum undir veginn.

Upsakirkja.

Með þessum nýja vegi varð aðgengi að Upsakirkju mun betra en staðurinn er sögufrægur og er fyrst getið í Landnámabók en einnig í Svarfdæla sögu. Þar segir að Karl hinn rauði, sonur Þorsteins svöfudar landnámsmanns hafi búið á Upsum.

Bættur vegur að hundasvæði.

Við Upsakirkju er að finna upplýsingaskilti með ýmsum fróðlegum upplýsingum um kirkjuna og sögu hennar.

Vegurinn bætti einnig aðgengi að hundasvæðinu en norðan og ofan við Upsir er merkt svæði þar sem lausaganga hunda er leyfð. Framkvæmdum við veginn er ekki lokið en nú á dögum var bætt úr öryggi vegfarenda þegar vegrið voru sett á veginn þar sem Brimnesáin liggur undir. Á komandi árum stendur svo til að leggja bundið slitlag á veginn. /HLJ

Ferðamenn virðast ekki átta sig á að landslagið inn af húsunum sem sjást við Blönduvirkjun sé að hluta manngert.

Háskóli Íslands kannar áhrif af mannvirkjum á upplifun ferðamanna: 87% ferðamanna tóku ekki eftir Blönduvirkjun í umhverfinu

– 89% töldu virkjunarsvæðið náttúrulegt en um 7% töldu það manngert

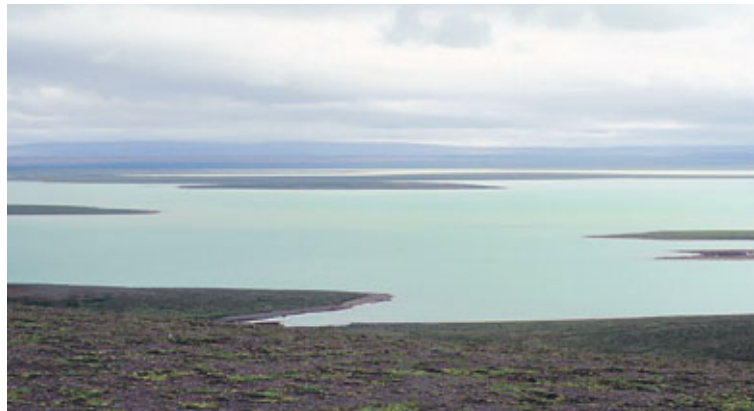
Mikilvægt er að nýjar byggingar og önnur mannvirki utan þéttbýlis hér á landi taki mið af verndun náttúru og falli vel að landslaginu á hverjum stað. Þetta er á meðal ályktana sem draga má af svörum ferðamanna sem birt eru í nýrri skýrslu Háskóla Íslands og unnin var fyrir Landsvirkjun.

Í ljós kom að 87% þeirra sögðust ekki hafa tekið eftir virkjuninni við Blöndu eða tengdum mannvirkjum. Bróðurpartur þeirra sem þátt tóku, 92%, telja ósnortin víðerni hluta af aðdráttaraflí svæðisins, þó þar megi sjá ýmis virkjunarmannvirki. Flestir, 89%, telja svæðið í kringum Blönduvirkjun náttúrulegt en um 7% telja það manngert.

Könnunin var gerð meðal ferðamanna síðastliðið sumar í nágrenni Blönduvirkjunar og gefur til kynna að langflestir ferðamenn í og við Blönduvirkjun eru ánægðir með dvöl sína á svæðinu, aðeins 8% voru óánægð, að því er fram kemur á vef Landsvirkjunar. Þar segir einnig að meirihluta ferðamanna finnist svæðið náttúrulegt og telur ósnortin víðerni vera hluta af aðdráttaraflí svæðisins, þrátt fyrir að þar megi sjá virkjunarmannvirki á borð við lón, stíflur, veituskurði, vegi og raflínur. Þess má geta að meðal ferðamanna voru flestir þjóðverjar, eða 35%, Frakkar um 11% og Íslendingar rúm 9%.

Mannvirkin falli vel að landslaginu

Könnunin leiddi m.a. í ljós að 87% sögðust ekki hafa tekið eftir virkjuninni og tengdum mannvirkjum og meirihluti sagði tilvist virkjunarinnar ekki hafa áhrif á áhuga sinn á því að ferðast um svæðið. Í skýrslunni segir að í ljósi þess að virkjunarmannvirkin

Aðeins 7% ferðamanna gera sér grein fyrir að Blöndulón sé uppistöðulón raforkuvers og að hluta manngert. Myndir / Landsvirkjun

á Blöndusvæðinu trufla upplifun ferðamanna lítið megi draga þá ályktun að hönnun þeirra sé góð og þau falli vel að landslaginu.

Anna Dóra Sæþórsdóttir, prófessor í ferðamálafræði við líf- og umhverfisvísindadeild Háskóla Íslands, er aðalhöfundur skýrslunnar. Markmiðið með rannsókninni var að kanna áhrifin af mannvirkjum á upplifun ferðamanna af náttúru landsins. Ákveðið var að skoða dæmi um virkjun í rekstri, bæði lón og stöðvarhús, sem er í nágrenni við fjölsóttu ferðamannaleið yfir hálendið.

Meðal þess sem var kannað var hvort munur væri á viðhorfi ferðamanna til svæða þar sem þegar væri búið að reisa virkjun og á svæðum þar sem uppi eru hugmyndir um að reisa virkjun. Niðurstöður könnunarinnar voru bornar saman við niðurstöður sambærilegra kannana sem gerðar voru sumarið 2015 á sjö svæðum á landinu í tengslum við þriðja áfanga rammaáætlunar.

Blönduvirkjun raskar ekki um of ímynd um ósnortið hálendi

Í ljós kom að um 92% ferðamannanna telja ósnortið víðerni vera hluta af aðdráttaraflí Blöndusvæðisins og er þar um að ræða litlu lægra hlutfall en á þeim stöðum þar sem ekki hefur verið virkjað, en þar var hlutfallið á bilinu 93–98%. Það virðist því sem að Blönduvirkjun raski ekki um of þeirri ímynd sem hálendið hefur sem ósnortið víðerni í augum ferðamannanna sem þar fara um.

Á vef Landsvirkjunar er haft eftir Herði Arnarssyni forstjóra að þetta sé í fyrsta sinn sem svo viðamikil könnun sé gerð meðal ferðamanna á upplifun þeirra af virkjun í rekstri á Íslandi. „Ljóst er að ef vel er staðið að hönnun geta virkjanir og ferðamennska farið vel saman. Mikilvægt er að nýjar byggingar og önnur mannvirki utan þéttbýlis hér á landi taki mið af verndun náttúru og falli vel að landslaginu á hverjum stað.“ /MPB

Óvenjumikill snjómokstur á höfuðborgarsvæðinu um síðustu mánaðamót:

Vegagerðin kallaði bónda úr Hrútafirði til aðstoðar

Þó nú virðist vor vera á næsta leiti hefur væntanlega ekki farið framhjá neinum mikil snjókomu á höfuðborgarsvæðinu aðfaranótt 26. febrúar. Á sama tíma var lítill snjór miðað við árstíma víðast hvar annars staðar á landinu.

Sökum mikils fannfergis brá Vegagerðin á það ráð að kalla til tæki og mannskap utan af landi til að flýta fyrir að hreinsa vegi og vegkanta.

Hannes Hilmarsson, bóndi á Kolbeinsá í Hrútafirði, á dráttarvél með snjóblásara framan á vélinni og hefur aðallega verið við snjómokstur á Holtavörðuheidi og á Ströndum undanfarin ár. Hann var á meðal þeirra sem tók þátt í „hvítagullsæðinu“ á höfuðborgarsvæðinu.

Hannes setti traktorinn sinn á vörubíl og ók suður og byrjaði við suðurenda Hvalfjarðarganga. Á nóttunni alla síðustu viku var Hannes í að blása snjónum frá vegköntum út frá Reykjavík beggja vegna vegar ásamt fleiru. /HLJ

Lagt af stað frá Borðeyri að kvöldi 27. febrúar.

Myndir / Hannes Hilmarsson

Hvildartími við moksturinn hjá vél og manni á N1 Mosfellsbæ.

FRÍR FLUTNINGUR UM ALLT LAND

Marstilboð

Mars-tilboð : 260 þús með grafskrift

kr. 165 þús með grafskrift

Mars-tilboð : 110 þús með grafskrift

Mars-tilboð : 260 þús með grafskrift

minnismarki.is • sími 466 2800/899 9370 • sala@minnismarki.is • Glerárgötu 36, Akureyri

Við fjármögnum atvinnutæki

Icons representing various types of vehicles and equipment: a truck, a car, a tractor, a plane, a boat, and a bus.

Suðurlandsbraut 14 > sími 440 4400 > www.ergo.is > ergo@ergo.is | **ergo**

Fréttir

Bárðardalsvegur.

Mynd / MÞÞ

Bárðardals- og Dettifossvegir:

Sveitarstjórn vill láta klára dæmið

Sveitarstjórn Þingeyjarsveitar fjallaði um niðurskurð á samgönguáætlun Alþingis á fundi sínum nýlega og samþykkti bókun þar sem fram kemur að ekki sé hægt að setta sig við að áætlunin hafi ekki að fullu verið fjármögnuð við gerð fjárlaga árið 2017.

Mikill niðurskurður fylgi áætlun sem er vanfjármögnuð um 10 milljarða króna og vegna verkefna sem til stóð að framkvæma á þessu ári. Þess ber þó að geta að stjórnmöld eru nú að skoða hvernig hægt sé að mæta þeirri miklu óánægju sem blossaði upp um allt land er fréttist af því að ekki ætti að standa við þá áætlun í vegamálum sem Alþingi samþykkti í haust.

Mikilvæg hagsmunamál fyrir byggðarlög í landinu

Í bókun sveitarstjórnar Þingeyjarsveita er nefnt að fyrsti áfangi í uppbyggingu Bárðardalsvegar sem og þriðji áfangi Dettifossvegar séu meðal þeirra verkefna sem samgönguráðherra leggur til að skorin verði niður. Fjármagn í flughlaðið á Akureyri mætir niðurskurði og er ekki á áætlun.

„Þessar framkvæmdir og fleiri sem fyrirhugað er að falla frá eru mikilvæg hagsmunamál fyrir byggðarlög í landinu og eru liður í því að styrkja innviði landsbyggðarinnar og stuðla að möguleikanum fyrir fjölbreytta uppbyggingu um allt land,“ segir í bókun sveitarstjórnar.

Bæjarstjórn Akureyrar um fjársveldi í vegamálum:

Getur leitt til hruns í samgöngukerfinu

„Áframhaldandi fjársveldi til samgöngumála getur leitt til hruns í samgöngukerfinu sem mun koma hart niður á umferðaröryggi, ferðapjónustu, öðrum atvinnugreinum og íbúum landsins,“ segir í bókun sem samþykkt var á fundi Bæjarstjórnar Akureyrri nýverið. Á fundinum urðu umræður um niðurskurð á samgönguáætlun Alþingis.

Fram kemur í bókun að bæjarstjórn telur það algjörlega óviðunandi að nýsamþykkt samgönguáætlun hafi ekki verið fjármögnuð að fullu við gerð fjárlaga 2017. Hún sé vanáætluð um 10 milljarða króna á yfirstandandi ári og hafi samgönguráðherra því lagt til mikinn niðurskurð á þeim verkefnum sem til stóð að framkvæma á árinu.

Meðal þeirra verkefna sem ráðherra samgöngumála leggur til að skorið verði niður er þriðji áfangi Dettifossvegar. Ljóst sé því að framkvæmdum við veginn ljúki

Kemur niður á umferðaröryggi

Bent er á að áframhaldandi fjársveldi til samgöngumála geti leitt til hruns í samgöngukerfinu og muni það koma hart niður á umferðaröryggi, ferðapjónustu og öðrum atvinnugreinum sem og íbúum landsins.

Sveitarstjórn Þingeyjarsveitar skorar á Alþingi, ráðherra og ríkisstjórn að endurskoða þessa ákvörðun og tryggja þegar það fjármagn sem gert er ráð fyrir í samgönguáætlun, þannig að uppbygging þessara samgöngumannvirkja sem og annarra um land allt komi til framkvæmda á árinu samkvæmt áætlun.

Niðurgrafinn moldarvegur

Húsavíkurstofa hefur einnig gagnrýnt niðurskurð á samgönguáætlun og þá einkum og sér í lagi hvað varðar uppbyggingu Dettifossvegar.

Í ályktun Húsavíkurstofu segir að ferðapjónustufyrirtæki á Norðurlandi eystra hafi um langt skeið kallað eftir því að framkvæmdum við þann veg verði lokið, enda annar hann ekki eftirspurn um þessar myndir.

„Dettifossvegur nr. 862 er niðurgrafinn moldarvegur sem getur alls ekki annað þeirri eftirspurn sem nú þegar er til staðar á svæðinu við Dettifoss, afí mesta foss Evrópu og einu stærsta aðdráttarafli fyrir ferðamenn á Norðurlandi,“ segir í ályktuninni. /MÞÞ

ekki á árinu 2018 líkt og stefnt var að. Þá mæti fjármagn í flughlað á Akureyrarflugvelli einnig niðurskurði og sé ekki á áætlun.

Mikilvæg hagsmunamál

„Þessar framkvæmdir og fleiri sem fyrirhugað er að falla frá eru mikilvæg hagsmunamál fyrir byggðarlög í landinu og eru liður í því að styrkja innviði landsbyggðarinnar og stuðla að möguleikanum fyrir fjölbreytta uppbyggingu um allt land,“ segir í bókun Bæjarstjórnar Akureyrar og bent á að áframhaldandi fjársveldi geti leitt til hruns í samgöngukerfinu.

Bæjarstjórn Akureyrarkaupstaðar skorar á Alþingi, ráðherra og ríkisstjórn að endurskoða þessa ákvörðun og tryggja þegar það fjármagn sem gert er ráð fyrir í samgönguáætlun, þannig að uppbygging þessara samgöngumannvirkja sem og annarra um land allt komi til framkvæmda á árinu samkvæmt áætlun. /MÞÞ

Horft inn Berufjörð frá Djúpvaggi.

Mynd / HKr.

Áhyggjur sveitarfélaga fyrir austan vegna samgönguáætlunar:

Engin gæluverkefni heldur bráðnauðsynlegar úrbætur

Tvö sveitarfélög á Austurlandi, Fjarðabyggð og Fljótshálsbær, hafa lýst yfir áhyggjum af ófjármagnaðri samgönguáætlun Alþingis.

„Fyrst og fremst þarf að horfa til öryggis vegfarenda, en alþinginn er að mikil og vaxandi umferð er um allt land um þessar myndir vegna aukins ferðamannastraums til landsins og aukinna flutninga á vegum,“ segir í bókun sem samþykkt var á fundi bæjarráðs Fjarðabyggðar. Vegarkafar á Þjóðvegi 1 sem ekki hafa verið malbikaðir eru sérstaklega nefndir og segir í bókun að vegarkafinn um Berufjörð sé á köflum varhugaverður og nánast ófær við ákveðin skilyrði.

Öryggissjónarmið verði höfð að leiðarljósi

Vegurinn til Borgarfjarðar eystri er einnig nefndur, en mikilvægi þess vegar hefur aukist á undanförunum árum vegna aukinnar umferðar þangað. Bæjarráð Fjarðabyggðar bendir á að eitt af sex stefnumálum Sambands sveitarfélaga á Austurlandi sé að leggja áherslu á lagfæringu þeirra vegarkafla sem ekki eru með bundið slitlag. Hvetur bæjarráð þingmenn til að leita leiða til að koma auknu fjármagni til vegakerfis landsins, m.a. með öryggissjónarmið að leiðarljósi, „og að horfa til langtímasjónarmiða við uppbyggingu innviða landsins í heild“.

Samgöngukerfi komið að fótum fram

Bæjarráð Fljótshálsbærs fjallaði einnig um nýjustu upplýsingar um fjárveitingar vegna samgönguáætlunar 2015 til 2018 sem samþykkt var á liðnu hausti. Telur ráðið ekki við það unað að ekki verði staðið við áætlunina.

„Þau verkefni sem þar er að finna eru sannanlega engin gælu-

Vegurinn til og frá Borgarfirði eystri liggur um Njarðvíkurskriður sem ekki eru alltaf árennilegar.

Mynd / HKr.

Úr Mjóafirði. Þessi leið nýtur vaxandi vinsælda meðal ferðamanna þótt hún sé utan Hringvegur 1 og því ekki í forgangi með viðhald.

Mynd / HKr.

Hvalnesskriður á Þjóðvegi 1 geta verið hættulegar vegfarendur. Mynd / HKr.

verkefni heldur bráðnauðsynleg úrbótaverkefni á samgöngukerfi sem komið er að fótum fram,“ segir í bókun ráðsins. Augljóst sé að fjárveitingar til samgöngumála þurfi að vera að minnsta kosti 1,5% af vergri þjóðarframleiðslu til að hægt sé að viðhalda og byggja upp samgöngukerfið eins og þörf sé á.

Krefst bæjarráð þess að þingmenn kjördæmisins gangi þannig

til verks að hægt verði að fara í nauðsynlegar og samþykktar samgönguframkvæmdir á Austurlandi á þessu ári og því næsta.

Neitum að láta hafa okkur að fíflum eina ferðina enn

Miðstjórn félagasamtakanna Ungt Austurland hefur einnig lýst yfir gríðarlegum vonbrigðum með boðaðan niðurskurð á samgönguáætlun. Í ályktun samtakanna segir að nú sé kominn tími til að efna kosningaloforð.

„Ungir Austfirðingar neita að láta hafa sig að fíflum eina ferðina enn og krefjast þess að staðið verði við gefin loforð. Þingheimur, og þar með talinn samgönguráðherra, Jón Gunnarsson, samþykkti rétt fyrir kosningar samgönguáætlun þar sem úrbótum á þessum vegum var lofað.“

Fram kemur í ályktun samtakanna að ónýtir vegir gangi gegn tilgangi þeirra um bætt búsetuskilyrði á Austurlandi.

„Með ákvörðunum sem þessum vinna stjórnmöld beinlínis gegn því markmiði. Við það verður ekki unað.“ /MÞÞ

Heldur betur slegið í samgönguklárinn í Noregi: Stjarnfræðileg upphæð til samgöngumála á 12 árum

Ríkisstjórn Ernu Solberg í Noregi kynnti á dögunum nýja samgöngu-áætlun og upplýsti að ákveðið hefur verið að verja þúsund milljörðum norskra króna, um 14 þúsund milljörðum íslenskra króna, til samgöngumála í landinu næstu 12 árin. Erna Solberg sagði þetta sögulega stund, enda aldrei áður varið jafn miklu fjármagni í málaflokkinn þar í landi.

Eftir að hafa skoðað hvernig á að verja upphæðinni eru ekki allir á eitt sáttir um ráðahaginn og þannig finnst mörgum í dreifbýlinu þeir vera sniðgengnir. Um 45 prósent af fjármagninu á að nota í lestar-

Vesturbyggð: Mótmælir niður- skurði í vegagerð

Bæjarráð Vesturbyggðar hefur mótmælt boðuðum niðurskurði samgönguráðherra í vegagerð í Gufudalssveit og á Dynjandisheiði.

Bæjarráð hefur samþykkt bókun þar sem fram kemur að Vestfirðingar hafi um áratugaskeið barist fyrir bættum vegasamgöngum um sunnanverða Vestfirði. Bent er í bókuninni á ákall Vestfirðinga til stjórnvalda um að staðið verði við fyrirheit um framkvæmdir í Gufudalssveit og hversu mikilvægar þær séu.

Vilja að ákvörðun verði hnekk

Fjöldi Vestfirðinga hefur skrifað undir áskorun til stjórnvalda um að hnekkja ákvörðun samgönguráðherra um að fresta framkvæmdum við nýjan Vestfjarðaveg í Gufudalssveit. Fyrirhugað var samkvæmt samgönguáætlun að verja 1.200 milljónum króna til verksins á þessu ári, en enn er beðið eftir álti Skipulagsstofnunar á umhverfismati framkvæmdarinnar.

Veglína gegnum Teigsskóg féll í umhverfismati fyrir 11 árum, en Vegagerðin fékk heimild fyrir tveimur árum til að endurskoða umhverfismatið.

Í liðinni viku fóru bæjarstjóri Vesturbyggðar, formaður bæjarráðs og verkefnastjóri samfélagsuppbyggingar í Vesturbyggð á fund Jóns Gunnarssonar ráðherra þar sem m.a. var farið yfir jákvæða þróun í uppbyggingu atvinnulífs á sunnanverðum Vestfjörðum.

Mikilvægt að eyrnamerkja verkefnið

Einnig voru fyrirhugaðar vegaframkvæmdir í Gufudalssveit ræddar. Fór ráðherra yfir sína hlið málsins en var jákvæður, að því er fram kemur á vef Vesturbyggðar á að vera unnt að bjóða verkið út á þessu ári.

„Mikilvægt er að tryggja sé að fjárveiting verði eyrnamerkt verkefninu þannig að hægt verði að fara af stað innan ársins. Það er samt sem áður háð því að málið komist án frekari tafa í gegnum skipulagsferlið. Fulltrúar Vesturbyggðar ítrekuðu mikilvægi þessarar vegaframkvæmdar og að málið verði leitt til lykta með farsælum og skjóttum hætti,“ segir á vef Vesturbyggðar.

/MBÞ

kerfið, eins og ný lestartöng undir Osló, minnka á ferðatímann milli Bergen og Osló og bæta á lestarspor í Neðra-Rómarríki svo fátt eitt sé nefnt. Margir hafa gagnrýnt þessa nýju áætlun og benda á að það séu fleiri þættir mikilvægir en að komast hratt á milli áfangastaða, eins og að hafa örugga vegi og að bæta þurfi

allar almenningssamgöngur, ekki einungis lestartöng. Erna Solberg og flokksfélagar hennar hafa þó ekki alveg gleymt landsbyggðinni þar sem hún setur nú mikið fjármagn til byggingar á nýjum flugvelli í Bodø í Norður-Noregi og á nokkrum hættulegum þjóðvegum.

/Dagbladet - ehg

Á sama tíma og íslenska hagkerfið er í mikilli uppsveiflu og Íslendingar kvarta undan því að vegakerfið sé að eyðileggjast, leggjast Normenn í vegaframkvæmdir sem aldrei fyrr, þrátt fyrir gríðarlegan samdrátt í olíutekjum.

Við bjóðum heildarlausn í dekkjum

Hjá BJB færðu réttu dekkin fyrir öll tækin:
Fólkspíla, pallbíla- og jeppadekk, kerrudekk og fjórhjóladekk.
Vertu í hópi þeirra öruggu á gæðadekkjum frá BJB.

VREDESTEIN

Fólksbíla-, jeplinga- og jeppadekk

apollo

FEDERAL

Jeppa-, fólksbíla og kerrudekk

GENERAL TIRE

BJB ER NÝR UMBOÐSAÐILI Á ÍSLANDI
Jeppa og pallbíladekk

VREDESTEIN

Dráttarvéla- og vagnadekk

Fjór hjóladekk

í flestum stærðum
Bighorn, Wanda og fleiri gerðir

DEKK

PÚST

SMURNING

BREMSUR

FJÓÐRUN

STILLING

RAFGEYMAR

ÞJÓNUSTA

**framúrskarandi
fyrirtæki
2012 - 2015**

**Póstþjónusta
BJB**

Aukin þjónusta

Fáðu upplýsingar um stærðir og verðtilboð. Hafðu samband við
Piero Segatta, sérfræðing á sviði hjólbarda, sendu póst: piero@bjb.is

Póstþjónusta BJB ehf. | Flatahrauni 7 | 220 Hafnarfirði | pust@bjb.is | www.bjb.is | S: 565 1090

STEEKUR

Á skíðum skemmt' ég mér

Nú þegar sólin er farin að skína birtu sinni á okkar farsældar frón í meira en fjóra tíma á dag hleypur einhver fitonskraftur í landann. Þegar fólk vaknar til lífsins eftir skammdegð eru skíðin oft tekin fram og fólk rennir sér um fjöll og firnindi með bros á vör og sól í hjarta. En hvenær byrjaði fólk að skíða?

Hellamyndir gefa það til kynna að maðurinn var farinn að binda prik undir fætuna á sér undir lok síðustu ísaldar. Það var svo sannarlega ekki til skemmtunar gert heldur einungis sjálfsbjargarviðleitni. Menn komust hraðar yfir í leit sinni að lífsviðurværi.

Elstu menjar um skíði sem vitað er um eru frá því um 6000 f. Krist og eru frá Norður-Rússlandi. Þessi skíði voru líklegast notuð fyrst og fremst til að fara yfir frosið votlendi sem samgöngumáti og veiðiútbúnaður. Skíði þessa tíma voru oft með áföstu skinni á botninum og virkuðu því sem gönguskiði. Tímenn líður og líklega breiddust skíði um allt í norðri, frá Rússlandi og til Skandinavíu. Hellamyndir frá um 3000 f. Krist staðfesta skíðanotkun á þessum svæðum.

Skíði koma fyrir í norrænni goðafræði í sögum frá því árið 1300 f. Krist. Skíðagyðjan Skaði, kona sjávarguðsins Njardar, bjó í Þrymheim. Hún ferðaðist um á skíðum og veiddi dýr með boga sínum og örvum.

Eins og með allt annað sem er sniðugt og skemmtilegt nýtti mannskepnan sér auðvitað skíði til hernaðar. Kostirnir við það eru augljósir, meiri og hraðari yfirferð og hver og einn gat borið meira á herðum sér miðað við það að vaða í gegnum snjóinn. Til dæmis var barist á skíðum í stríði milli Rússa, Svía og Norðmanna árið 1716.

Ekki er vitað hvað hinum norsk-danska manni að nafni Olaf Rye gekk til þegar hann ákvað að verða fyrsti skíðastökkvari mannskynsögunnar og stökk 9,5 metra í votta viðurvist árið 1809. Þetta var þó nokkuð mörgum árum áður en fyrsta opinbera skíðamótið fór fram árið 1843 í Þrándheimi. Þar var þó keppt í einhvers konar brunni en ekki skíðastökki, fyrsta skíðastökkmótið fór ekki fram fyrr en 1861. Upp úr þessu fóru að verða til skíðafélög um allar koppagrundir þar sem því var komið við. Fyrstu vetrarólympíuleikarnir voru svo haldnir árið 1924.

Það er hægt að leika sér í snjónum án þess að standa á tveimur prikum. Maður að nafni Sherman Poppen fækkaði þeim niður í eitt. Snjóbretti er miklu nýrri uppfinning heldur en skíðin, það var ekki fyrr en árið 1965 sem umræddur maður bjó til fyrsta snjóbrettið sem leiktæki handa dóttur sinni. Hann festi saman tvö skíði og batt reipi á framendann sem einhverskonar stýri. Um 1970 hélt hann svo snjóbrettamót í Michigan sem vakti mikla athygli áhugamanna um öll Bandaríkin. Nútíma snjóbrettið kom svo fram á sjónarsviðið árið 1977 þegar tvítugur strákur að nafni Jake Burton, verðandi eigandi eins þekktasta snjóbrettafyrirtækisins í dag, frumsýndi bindingar sem hann hafði smíðað á sams konar móti.

Skíða- og snjóbrettaiðkun er afskaplega skemmtileg afþreying og ég hvet alla sem hafa ekki prófað að drífa í því einhvern góðan veðurdag. Munið hjálminn.

Jóhannes Frimann Halldórsson

BYGGÐAMÁL

Vestfirska vorið

– Tveggja daga málþing verður haldið á Flateyri í maí um málefni dreifðra byggða á Íslandi

Málþing sem ber heitið Vestfirska vorið verður haldið á Flateyri dagana 5.–6. maí næstkomandi. Markmið málþingsins er að vekja athygli á vestfirsku samfélagi og málefnum dreifðra byggða á Íslandi.

Að málþinginu standa Perlur fjarðarins ehf., Flateyri, félagið Hús og fólk Flateyri og ýmsir heimamenn á Flateyri í samstarfi við Háskólasetur Vestfjarða, Fræðslumiðstöð Vestfjarða með styrk frá Uppbyggingarsjóði Vestfjarða.

Heimamenn, fræðimenn og

gestir munu skiptast á skoðunum í von um að umræða er tæki mið af reynsluheimi íbúa dreifðra byggða, þekkingu og sýn fræðimanna muni efla skilning á stöðu mála, viðfangsefnum og hugsanlegum úrræðum.

Fyrirlesarar verða dr. Þóroddur Bjarnason, félagsfræðingur, prófessor í félagsfræði við Háskólann á Akureyri, dr. Guðmundur Hálfðánarson sagnfræðingur, Jón Sigurðsson, prófessor í sagnfræði við Háskóla Íslands, dr. Kristinn Hermannsson, hagfræðingur, lektor við Glasgow-háskóla, Skotlandi,

Sæbjörg Freyja Gísladóttir, þjóðfræðingur, Flateyri, Kristján Torfi Einarsson, útgerðarmaður og sjómaður, Flateyri og Jóhanna G. Kristjánsdóttir, menntunarfræðingur, Flateyri.

Umræðum um efni fyrirlestranna og stöðuna almennt verður

gefið gott rými við lok fyrirlestra og í sérstökum pallborðsumræðum enda afar mikilvægt að sem flest sjónarmið og röksemdir komi fram. Skráning og ítarlegri upplýsingar um ferðamöguleika, gistingu o.fl. er að finna á slóðinni <https://vestfirskavorid.uw.is>

Skutulsfjörður og Eyrir sem gamli Ísafjarðarkaupstaður stendur á. Fyrir 47 árum voru 1.600 fleiri íbúar í sveitarfélögunum sem nú tilheyra Ísafjarðarbæ, eða samtals 5.223. Við formlega sameiningu sveitarfélaganna 1996 voru íbúar sömu sveitarfélaga 4.518. Nú eru þeir 3.623. Mynd / HKr.

Þróun búsetu á Vestfjarðakjálkanum afar neikvæð með einni undantekningu frá 1933:

Vestfirðingum hefur fækkað um helming frá byrjun síðustu aldar

– Viðsnúningur virðist vera hafinn á sunnanverðum kjálkanum og væntingar víðar um að brátt fari að vora

Samkvæmt tölum Hagstofu Íslands voru íbúar á Vestfjörðum í árslok 2016 samtals 6.883. Er þetta mikil fækkun frá 1901 þegar þeir voru 12.347, en flestir voru Vestfirðingar árið 1933, eða samtals 13.489.

Vestfirðingar voru 7.137 árið 2011 og hefur því fækkað um 915 á síðustu fimm árum, eða sem nemur ríflega íbúafjöldi Bolungarvíkur. Á þessum tíma hefur íbúum fækkað mest á norðanverðum Vestfjörðum og í dreifbýlinu. Íbúum hefur aftur á móti fjölgað í einstaka plássum eins og á Patreksfirði, á Bíldudal, í Bolungarvík og á Drangsnesi.

Flestir voru íbúarnir 13.489

Sem dæmi um þróunina, þá voru íbúar Vestfjarða 12.347 árið 1901 og voru árið 1920 orðnir 13.397. Árið 1933 voru þeir orðnir 13.489, en síðan fór að halla undan fæti í íbúapróuninni. Árið 1938 var íbúafjöldinn kominn niður í 1.299, en rokkaði í kringum 13.000 fram til ársloka 1942. Þá tók að fækka jafnt og þétt og voru íbúar orðnir 11.166 árið 1950 og í fyrsta sinn á öldinni orðnir færri en 11 þúsund árið

1953. Árið 1955 voru þeir 10.574 og 10.507 árið 1960.

Skuttogaravæðingin var greinilega vítaminsprautu

Árið 1970, við upphaf skuttogara-væðingarinnar, voru íbúarnir 10.050 og fjölgaði í 10.479 árið 1980 og í 10.513 árið 1981. Árið 1980 voru íbúar gamla Ísafjarðarkaupstaðar 3.352, Bolungarvíkur 1.266 og Patreksfjarðar 1.032.

Í kjölfar kvótakerfisins hallaði hratt undan fæti

Þetta var á tímum óðaverðbólgu og við setningu kvótalaganna 1984 voru íbúar Vestfjarða samtals 10.417. Síðan fór fljótlega að halla undan fæti á ný með sölu kvóta og skipa burt úr héraði. Þannig fóru íbúar Vestfjarða í fyrsta sinn undir 10.000 íbúa markið árið 1989 og voru 9.798 árið 1990. Aldamótaárið 2000 voru íbúar Vestfjarða svo orðnir 8.310. Fjöldinn var kominn niður í 7.700 árið 2005 síðan í 7.362 árið 2010 og í 6.970 árið 2015. Í lok árs 2016 voru íbúar Vestfjarða orðnir 6.883 og fækkaði því um 87 á milli

ára þrátt fyrir fjölgun á nokkrum stöðum.

Íbúafækkun Ísafjarðarbæjar er sláandi

Ísafjarðarbær, höfuðstaður Vestfjarða, telur nú 3.623 íbúa, en sveitarfélagið samanstendur af fjórum bæjum og þorpum ásamt sveitunum í kring sem áður tilheyrðu öðrum sveitarfélögum.

Ísafjörður sameinaðist Eyrarhreppi og þar með Hnífsdal árið 1971 en þar voru 397 íbúar. Síðan sameinaðist Ísafjörður sex sveitarfélögum að meðtöldum byggðarkjörnum á Suðureyri, Flateyri og Þingeyri árið 1996 í kjölfar kosninga sumarið 1995. Þann 1. desember 1996 voru íbúar hins sameinaða Ísafjarðarbæjar 4.518.

Þann 1. desember 1970 voru íbúar Ísafjarðarkaupstaðar, þ.e. Ísfjarðar, Hnífsdals og sveitanna þar í kring samtals 2.680. Þá var íbúatala allra sveitarfélaganna sem nú tilheyra Ísafjarðarbæ samtals 5.223, eða ríflega helmingur íbúa Vestfjarða. Eins og fyrr segir voru þeir við sameininguna 1966 samtals 4.518.

Hefur fækkað um 1.600 manns á 47 árum

Nú eru íbúar Ísafjarðarbæjar 3.623 og hefur því fækkað um 1.600 manns í öllum sveitarfélögunum sem honum tilheyra á tæpum 47 árum, eða sem nemur rúmlega öllum íbúum Bolungarvíkur og Patreksfjarðar í dag. Á síðustu tuttugu árum, eða frá sameiningunni 1996, hefur íbúum Ísafjarðarbæjar fækkað um 895.

Vestfirska vorið vekur vonir

Ný hugsun í byggðamálum, bættar samgöngur og nýsköpun í atvinnumálum eins og í ferðaþjónustu og fiskeldi virðist loks vera að snúa þessari þróun við. Þess má sjá glögglega merki á sunnanverðum Vestfjörðum. Miklar væntingar eru einnig á norðanverðum Vestfjarðakjálkanum. Þar hefur töluverð drift verið í uppbyggingu ferðaþjónustu þó skiptar skoðanir séu vissulega um ágæti væntanlegrar stóruppbyggingar fiskeldis í sjó.

Allar þessar væntingar um alla Vestfirði byggja þó á einum sameiginlegum þætti. Það er **skýr krafa um stórbættar vegasamgöngur**. /HKr.

GRÓÐURHÚSALAMPAR

HPS lampar

65 stk 230 V fyrir 1 peru, einhverjir skermar fylgja.

70 stk 230 V / 550W fyrir 3 perur,

175 stk 400 V / 750W fyrir 3 perur,

198 stk 400 V / 600W fyrir 3 perur.

Perur fylgja flestum lömpum.

Verð: tilboð.

Einnig til sölu vatnsúðakerfi

ALGALÍF ICELAND EHF

Upplýsingar veitir Stefán s: 869 5953 stefan@algalif.com

GLER Í ÖLLUM LITUM Á MILLI SKÁPA OG Á VEGGI.

GEFÐU HEIMILINU NÝTT LÍF Á EINFALÐAN HÁTT

Ispan
GLER OG SPEGLAR

Fræðslu- og
Fyrirtæki

RÝMINGARSALA

20% aukaafsláttur af öllum

GARÐHÚSUM

á meðan byrgðir endast

GARÐHÚS 4,4m²

GARÐHÚS 4,7m²

GARÐHÚS 9,9m² án gólfs

GARÐHÚS 9,7m²

www.volundarhus.is

50% afsláttur
af flutningi á
GARÐHÚSUM og
GESTAHÚSUM
á allar þjónustu-
stöðvar Flytjanda.

GESTAHÚS og
GARÐHÚS
sérhönnuð fyrir
Íslenskar aðstæður

Sjá fleiri
GESTAHÚS og
GARÐHÚS á tilboði
á heimasíðunni
volundarhus.is

• Allt á að seljast
• Fyrstur kemur fyrstur fær
• Ekki missa af þessu

Sjá nánari upplýsingar á heimasíðu
okkar volundarhus.is
og í síma 864-2400.

Staðgreiðsla
LÖN

VISA
LÖN

volundarhus.is
Vel valið fyrir húsið þitt

volundarhus.is · Sími 864-2400

AÐALFUNDARBOÐ

Aðalfundur **Beint frá býli**, félags heimavinnsluaðila verður haldinn **8. apríl 2017** að Miðskeri við Hornafjörð og hefst klukkan 13:00.

Dagskrá aðalfundar:

1. Fundarsetning.
2. Kjör fundarstjóra og fundarritara.
3. Ávörp gesta.
4. Erindi.
5. Skýrsla formanns (stjórnar) félagsins um starfsemi á liðnu ári.
6. Endurskoðaðir reikningar félagsins fyrir síðastliðið ár lagðir fram til afgreiðslu. Umræður um skýrslu formanns og reikninga.
7. Breytingar á samþykktum BFB.
8. Kosning aðalstjórnar og varastjórnar.
9. Kosning tveggja skoðunarmanna.
10. Árgjald ákveðið.
11. Önnur mál sem félagið varðar.

Athygli er vakin á því að lagðar verða fram tillögur að breytingum á samþykktum og verða þær sendar félagsmönnum í tölvupósti.

Að fundi loknum verður boðið uppá kvöldverð að Miðskeri.

Allir velkomnir!

Stjórnin.

HLJÓÐDEYFAR

NIELSEN
SONIC

SONIC
Hljóðeyfar í úrvali
fyrir flest caliber

Vesturröst

Sérverslun veiðimanna - Laugavegi 178 - sími 551 6770 - www.vesturrost.is

IÐNAÐARHURÐIR BÍLSKÚRSHURÐIR

- Íslensk framleiðsla, smíði og samsetning.
- Allar hurðir smíðaðar samkvæmt máli.
- Áratuga reynsla starfsmanna í hurðum.
- Hágæða hráefni.
- Þolir íslenskt veðurfar.
- Sér meðhöndlaðar brautir gegn ryði og álagi.
- Stuttur afgreiðslutími.

IS HURÐIR

IS Hurðir | Sími 564 0013 | www.ishurdir.is | ishurdir@ishurdir.is

Kynbótasýningar hrossa sumarið 2017

Guðrún Hulda Pálsdóttir
gudrun.hulda.palsdottir@gmail.com

Fagræð í hrossarækt samþykkti drög að áætlun kynbótasýninga hrossa árið 2017 á fundi sínum á dögunum. Sýningaráætlunin er með líku sniði og undanfarin ár. Þó byrja sýningar viku seinna en í fyrra og verður því dæmt lengra fram í júní í ár.

Heimsmeistaramót íslenska hestsins mun fara fram í Hollandi dagana 7.–13. ágúst og eru því síðsumarssýningar heldur seinna í ágúst miðað við árið í fyrra. Opnað verður fyrir skráningar á vorsýningar í apríl en frekari upplýsingar má nálgast á vefsíðu RML.

Fjórðungsmót á Vesturlandi

Fjórðungsmót verður haldið á Vesturlandi í ár, nánar tiltekið í Borgarnesi, daganna 28. júní–2. júlí.

Hross sem eru í eigu aðila á Vesturlandi, Vestfjörðum, Húnavatnssýslum eða Skagafirði eiga þátttökurétt á mótinu og er miðað við að lágmarki 25% eignarhlut, að því er fram kemur í tilkynningu frá RML. „Ákveðin fjöldi efstu hrossa í hverjum flokki eiga þátttökurétt á mótinu og er því ekki um einkunnalágmark að ræða (sjá fjölda í meðfylgjandi

Sýningaráætlun 2017

Dagsetningar	Staðsetning
22.05 - 26.05	Hafnarfjörður
29.05 - 02.06	Melgerðismelar
01.06 - 02.06	Fljótsdalshérað
29.05 - 02.06	Selfoss
06.06 - 09.06	Víðidalur í Reykjavík
06.06 - 16.06	Gaddstaðaflatir
06.06 - 09.06	Borgarfjörður
12.06 - 16.06	Sprettur í Kópavogi
12.06 - 16.06	Hólar í Hjaltadal
27.06 - 02.07	Fjórðungsmót Vesturlands
24.07 - 28.07	Miðsumarssýning Hólar í Hjaltadal
24.07 - 28.07	Miðsumarssýning Gaddstaðafötum
21.08 - 25.08	Síðsumarssýning Selfossi
21.08 - 25.08	Síðsumarssýning Borgarfjörður
21.08 - 25.08	Síðsumarssýning Dalvík

Fjöldi kynbótahrossa á FM 2017

	4 vetra	5 vetra	6 vetra	7 v. og eldri	Samtals
Stóðhestar	8	8	8	6	30
Hryssur	8	14	10	6	38

töflu). Miðað er við að 68 kynbótahross verði á mótinu. Til að auðvelda bestu klárhrossum með

tölta að komast inn á mótið verður 10 stigum bætt við aðaleinkunn klárhrossa í sætisröðun hrossa inn

Sara frá Stóra-Vatnsskarði á Landsmóti 2016, knapi er Sara Rut Heimisdóttir.

á mótið. Þetta er sama leið og var farin fyrir síðasta landsmót hvað klárhrossin varðar. Þegar kynbótasýningar byrja næsta vor verður birtur stöðulisti í WorldFeng sem sýnir hvaða hross eru inni á mótinu hverju sinni. Ef fleiri en eitt hross eru jöfn í síðasta sæti inn á mótið þá er þeim öllum heimil þátttaka á

mótinu. Eins verða eigendur hrossa sem vinna sér þátttökurétt á mótinu en ætla sér ekki að mæta með þau af einhverjum ástæðum beðnir um að láta vita fyrir ákveðna dagsetningu, þannig að hægt sé að bjóða hrossum sem eru neðar á listanum þátttöku á mótinu,“ segir í tilkynningu RML.

Ný keppnisgrein í hestamennsku ryður sér til rúms hér á landi:

TREC í takt við íslenska reiðmennsku

Innleiðing nýrrar keppnisgreinar stendur nú yfir hjá Landssambandi hestamannafélaga. Um er að ræða þrauta- og víðavangshlaup, svokallað TREC, sem hefur verið að breiðast út um Evrópu.

Greinin svarar eftirspurn eftir nýrri nálgun og fjölbreyttari keppnisgreinum á íslenskum hestum en hún hentar vönum sem övönum reiðmönnum. TREC kallar einnig fram það besta í góðum reiðhesti, að sögn Sigurðar Ævarssonar, því hesti sem vegnar vel í greininni sé frábær hestur fyrir alla.

Rík hefð er fyrir ferðamennsku á hestum á Íslandi. Reyndar fer sú grein vaxandi með auknum straumi erlendra ferðamanna sem vilja upplifa náttúru og víðerni landsins á baki fótvissum, þjálum og traustum íslenskum faki. Þá er ekki ýkja langt síðan hesturinn var aðal samgöngutæki þjóðarinnar og okkar þarfasti þjónn. Þótt öldin sé nú önnur og hestamennska sé stunduð í gjörbreyttri mynd er reynt að halda í hefðir og aðferðir með ýmsu móti. Ein birtingarmynd þess er keppnisgreinin TREC sem virðist vera að ryðja sér til rúms í íslenskri hestamennsku.

TREC, sem er stytting á franska heitinu „Techniques de Randonnée Équestre de Compétition“, er keppnisgrein í reiðmennsku sem kannar færni og samspil hests og manns. Greinin er upprunnin í Frakklandi og er til þess fallin að efla færni í almennum útreiðum.

Þrjár tegundir þrauta

Samkvæmt opinberu regluverki samanstandur TREC af þrenns konar þrautum; gangtegunastjórnun á um 150 m braut, þrautabraut sem nemur 1,5–5 km langri leið og ratleikur sem er um 25–35 km víðavangshlaup. Enn sem komið er hefur aðeins verið keppt í þrautabraut og gangtegunastjórnun hér á landi. Verkefni sem þátttakendur taka að sér eiga sér stað í náttúruleg-

Á Melgerðismelum má finna skemmtilega TREC-þrautabraut í útjaðri skógræktarinnar. Þar er t.d. hlið, tröppur, brú, hindranir, skurður og brautin fer að hluta til inn á milli trjáa.

Hestamannafélagið Sprettur stóð fyrir TREC-keppni árið 2013 þar sem keppendur þurftu að leysa ýmis verkefni í þrautabraut.

um aðstæðum í víðavangshlaupinu og býður íslensk náttúra þar upp á fjölbreytta möguleika. Í þrautabraut þurfa þátttakendur að takast á við ýmis verkefni, bæði á baki og í hendi, s.s. að fara yfir brú, stökkva yfir hindrun, ríða gegnum hlið án þess að sleppa af því hendinni. Í gangtegunastjórn reynir á aga og þjálfun hests sem og gott samspil en þar er þátttakendum ætlað að sýna snerpu og stjórnun á hægum og hröðum útfærslum af gangtegun.

Góð reiðmennska og vel taminn hestur njóta sín vel í TREC, þar sem keppnin reynir á útsjónarsemi og ratvísi knapans ásamt þjálfni hests og, upp að vissu marki, gæði gangteguna án þess þó að gera kröfu um yfirburða ganghæfileika.

„TREC er keppnisgrein sem hentar öllum sem hafa áhuga á hestamennsku og er í raun keppni í alhliða hestamennsku,“ segir Sigurður Ævarsson, en hann situr

í TREC-nefnd hjá Landssambandi hestamannafélaga.

„Það að hestur sé traustur, mjúkur, þjáll og að knapinn höndli verkefni eru mjög í takt við íslenska reiðmennsku, hvort sem um er að ræða smalamennsku, ferðalög, bústörf og heilt yfir okkar náttúrulegu og frjálslegu frístundahestamennsku,“ segir Valur Ásmundsson, sem einnig situr í nefndinni.

Íslenski hesturinn sniðinn að TREC

Sigurður segir að fyrir um áratug hafi þáverandi sendiherra Íslands í Frakklandi, Tomas Ingi Olrich, vakið athygli Landssambands hestamannafélaga á greininni, en þá var mikil gróska í TREC þar á landi.

„Í framhaldi sendi Landssambandið nokkur ungmenni til Frakklands til að keppa í greininni en um leið kynntu fulltrúar frá stjórn LH sér greinina. Fyrir um 4 árum gekk LH svo í FITE, sem eru alþjóðasamtök hestaferðamennsku og hafa fulltrúar frá LH og nokkrum hestamannafélögum haldið hröðri TREC á lofti síðan þá.“

Eitt þeirra er hestamannafélagið Funi í Eyjafirði sem heldur TREC-keppni á Melgerðismelum ár hvert.

„Þetta hefur verið rauður þráður í æskulýðsstarfinu og árið 2013 og 2014 vorum við einnig með æfingar og keppni fyrir fullorðna. Á Melgerðismelum höfum við tekið fallegt svæði upp á hól í útjaðri skógræktarinnar undir þrautabraut. Þar er t.d. hlið, tröppur, brú, hindranir, skurður og brautin fer að hluta til inn á milli trjáa,“ segir Valur.

Fjölhæfni og geðslag íslenska hestinn eru vel til þess fallin að nota í TREC.

„Okkar íslenski hestur er frábær í þetta verkefni og reiðhefð okkar er byggð á sama grunni, þ.e. ferða- og vinnuverkefnum með hestinum í gegnum aldirnar. Geðslagið og vinnusemi þessa einstaka kyns er sniðin í þetta verkefni,“ segir Valur. „Til þess að farnast vel í TREC þarf

Íslenski hesturinn er vel til þess fallinn að nýta í hina nýju keppnisgrein. Svissnesk stelpa, að nafni Maude Radelet, keppir í TREC á íslenskum hesti í Evrópu. Þeim hefur gengið mjög vel og urðu meðal annars í 2. sæti á Evrópumeistaramóti ungmenna.

hesturinn að vera vel tamin, kjarkaður og hlýðinn,“ bætir Sigurður við.

Hvetur til nýliðunar

Innleiðing á TREC hér á landi heldur áfram á þessu ári, en nú þegar hafa reglur greinarinnar

verið þýddar og áfram mun LH standa fyrir fræðslu á greininni og hvetja aðildarfélög til að bjóða upp á þrautabrautir. Að sögn Vals er eftirspurn eftir nýrri nálgun og fjölbreyttari keppnisgreinum sem hentar vönum sem óvönum reiðmönnum að aukast. TREC svarar slíkri köllun.

„Æfingaferlið hefur ekki bara haft gríðarlega jákvæð áhrif á samband hesta og knapa heldur reynst félagslega eflandi. Þetta er auðvelt í framkvæmd og kostar ekki mikið. Aðstaðan þarf ekki að kosta mikið og mótakostnaður er heldur ekki hár miðað við það sem þekkist í hringvallagreinunum,“ segir Valur og Sigurður tekur í sama streng.

„Við viljum fjölga þátttakendum í hestamennsku, nýliðun byggist á fjölbreytni og möguleikum sem flestra að vera með og finna sér vettvang. Hestur sem er góður í TREC er frábær hestur fyrir alla. TREC-heimurinn er gríðarlega stór og umfangsmikill erlendis og því er það markaðslega sterkt fyrir okkur að vera sýnileg á alþjóðavísu. Það fylgir mikil ferðamennska þessari grein, fólk fer á milli landa og ríða TREC-þrautir. Ísland gæti því skapað sér frábæran vettvang með því að bjóða upp á slíkar þrautir hérlandis.“

Valur segir að lokum að TREC hafi í reynd vakið mikla lukku hjá þeim sem hafi reynt fyrir sér í greininni.

„TREC er bæði skemmtileg og lærdómsrík. Það geta allir stundað þetta og þegar kemur að keppni er þetta kjörinn vettvangur fyrir krakka og áhugamenn til að setja sér markmið en líka mjög skemmtileg viðbót fyrir atvinnufólk í greininni.“

Nútíma músavarnir

HÁTÍÐNIFÆLUR

Sölustaðir:

Streymi heildverslun ehf.
Goðanesi 4 | Akureyri
streymi.is | 588 2544

Vantar þig gróðurhús?

Til sölu 1.056 m2 gróðurhús.
Þarf að taka niður fyrir enda maí.
Tilboð óskast.

Fasteignasalan Gellir
Sigurpall@gellir.is
GSM 696-1006

HÚÐSMYRSL FYRIR HESTA

HEFUR REYNST VEL Á SMÁSÁR, BIT OG MÚKK Í HESTUM.

Mýkjandi leðurfeiti sem gengur sérlega vel inn í leðrið
Gott á reiðtygi og gönguskó

Kláðastillandi og mýkjandi smyrsl
Ætlað dýrum

www.gandur.is

Fæst í hesta- og búvöruverslunum um land allt

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300

Næsta blað kemur út 6. apríl

Fyrirlestin

... á leiðinni til þín

Neðangreind fyrirtæki leggja land undir fót og heimsækja 13 staði á landinu. Tilgangurinn er að kynna vörur og þjónustu fyrirtækjanna. Fyrsti viðkomustaður verður Hvolsvöllur. Þar verðum við fimmtudaginn 30. mars.

Verið velkomin. Við tökum vel á móti ykkur.

Veglegar gjafir í boði! Fyrirlestrar á öllum stöðum!

SPURNINGALEIKUR!

Taktu þátt í léttum spurningaleik. Dregið verður úr réttum lausnum í lok ferðar.

Í aðalvinning er vegleg utanlandsferð og ýmsir aukavinningar frá sýnendum.

- 1 Hvolsvöllur fimmtudaginn 30. mars // Verslun Liflands - Kl. 10:00-12:00
- 2 Kirkjubæjarklaustur fimmtudaginn 30. mars // Félagsheimilið - Kl. 15:00-17:00
- 3 Nesjar föstudaginn 31. mars // Mánagarðar - Kl. 10:00-12:00
- 4 Breiðdalsvík föstudaginn 31. mars // Kl. 16:00-18:00
- 5 Egilsstaðir laugardaginn 1. apríl // Verslun Jötuns - Kl. 9:30-12:00
- 6 Ýdalir Aðaldal laugardaginn 1. apríl // Hafnarþekjarskóli - Kl. 16:00-18:00
- 7 Akureyri sunnudaginn 2. apríl // Verslun Jötuns - Kl. 11:00-14:00
- 8 Varmahlíð sunnudaginn 2. apríl // Miðgarði - Kl. 16:00-18:30
- 9 Blönduós mánudaginn 3. apríl // Verslun Liflands - Kl. 9:00-11:00
- 10 Hvammstangi mánudaginn 3. apríl // Gamla mjólkurstöðin - Kl. 13:00-15:00
- 11 Króksfjarðarnes mánudaginn 3. apríl // Gamla verslun - Kl. 18:00-20:00
- 12 Búðardalur þriðjudaginn 4. apríl // KM-Þjónustan - Kl. 10:00-12:00
- 13 Borgarnes þriðjudaginn 4. apríl // Reiðhöllin - Kl. 14:00-16:00

Fyrirlestrar á flestum stöðum hefjast u.þ.b. hálf tíma fyrir hverja sýningu.

FRÉTTASKÝRING

Pottþétt uppskrift að vænni styrjöld í kraumandi potti þjóða og loftslagsbreytinga:

Fjarlægið vatn og mat, bætið út í það trúarbragðaátökum og hrærið

– Ótti vex um að loftslagsbreytingar muni kynda undir trúaráttökum og leiða til styrjaldar

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

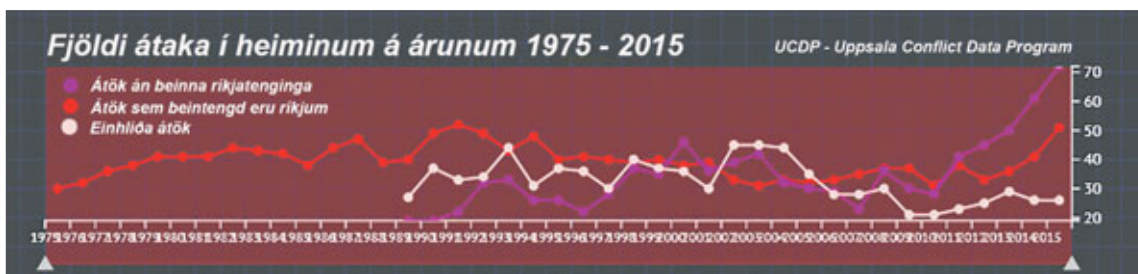
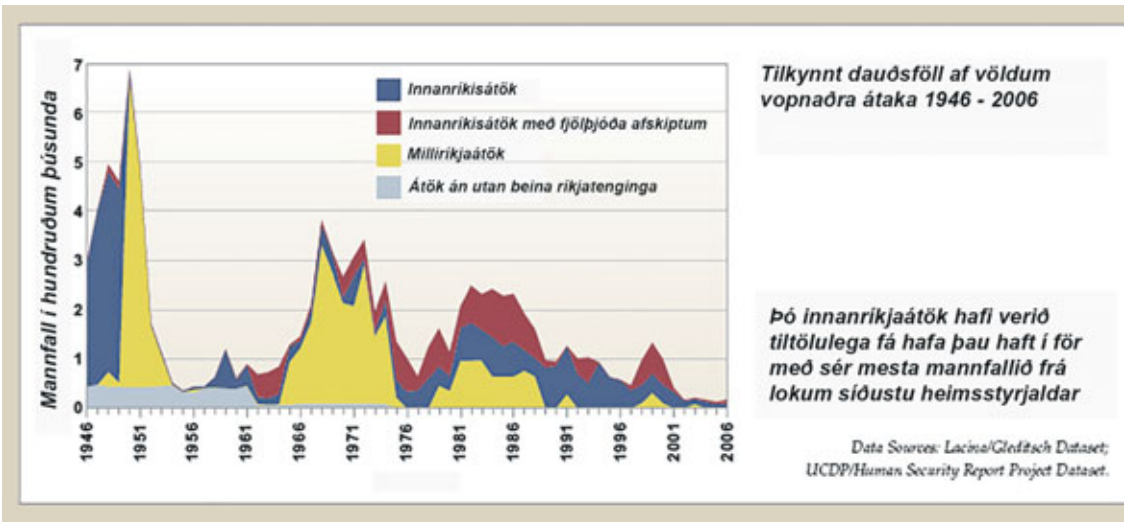

Ummæli Trumps Bandaríkjaforseta um að sniðganga Parísarsamkomulagið um loftslagsmál hefur farið fyrir brjóstið á mörgum evrópskum stjórnmalamönnum sem og bandarískum þingmönnum. Er forsetinn varaður við því að afleiðing meiri loftslagsshlýunar geti orðið styrjöld.

Benda menn á að jarðarbrúum stafi mikil ógn af breytingum á loftslagi. Þær leiði til þess að ís á heimskautunum bráðni, sífrerinn þiðni, yfirborð sjávar hækki og meiri ófgar verði í veðurfari.

Jonathan Tirone fjallaði um málið á fréttasíðu Bloomberg nú í febrúar. Segir hann að evrópskir leiðtogar vari við því að breytingar á loftslagi geti framkallað það sem þeir þekkja allt of vel frá síðustu öld, nefnilega styrjöld.

Háttsettir embættismenn frá Evrópu og Sameinuðu þjóðunum sögðu á öryggisráðstefnu í München í Þýskalandi um miðjan febrúar að horft væri of þröngsýnum augum að loftslagsshlýnun út frá forsendum umhverfismála. Þar væri stórlega verið að vanmeta hernaðarógnina. Bentu þeir á niðurstöður varnar- og leyniþjónustustofnana sem segja að loftslagsbreytingar geti hrundið af stað landamæraerjum.

Vatn og matur lykillinn að friði og stríði

Vitnað er til skýrslu eftir Solomon M. Hsiang og Marshall Burke frá því í júlí 2013 sem heitir: Loftslag, átök og þjóðfélagslegur stöðugleiki: Hvað segja staðreyndir?

Vatnið horfið og maturinn með. Dæmigert ástand sem leitt getur til stríðsátaka.

DEKKJASALA
AKUREYRAR

Úrval hjólbarða á betra verði

Fólksbíla-, traktora-, vinnuvéla-, vagna-, jeppa- og vörubíladekk í úrvali.

Vinnu- og
dráttarvéladekk

Double Star
Jeppadekk
35x12,5x15

20%
afsláttur af öllum dekkjum
til 31. mars 2017

Double Star
vörubíladekk

MOTUL
Smurþjónusta

Ármann sími 896 8462 og Tryggvi 896 4124

Hjólbarðapjónusta - Smurþjónusta - Þrif á bílum - vönduð handverkfæri og fl. (Jason ehf.) Njarðarnesi 1 sími 460 4350

(Climate, conflict, and social stability: what does the evidence say?)

Þar komast skýrsluhöfundar að því að tveir meginþættir geti og séu að orsaka stríð vegna loftslagsbreytinga. Það sé matur og vatn. Á þrem áratugum, frá 1980 til 2010, hafi 9% allra stríðsátaka átt sér stað í kjölfar hitabylgju og þurrka. Vopnuð átök eigi sér þó venjulega flókin og langan aðdraganda. Viðtekin venja sé að undanskilja möguleikann á að öfgar í veðurfari geti verið orsök styrjalda.

Bent er á að borgarastyrjöldin í Sýrlandi hafi sprottið upp í kjölfar verstu þurrka á svæðinu í 900 ár þó „arabíska vorið“ svokallaða hafi kynt undir því að átök brutust út. Þá kunni veðurfarslegar orsakir að verða þess valdandi að efnahagsstaða Venesúela fari fram af hengifluginu. Þar muni átök um olíu og pólitísk ringulreið líklega spila stóra rullu. Ekki er annað að heyra af fréttum en nákvæmlega þetta sé að eiga sér stað í Venesúela.

Þegar árið 2007 tengdi Ban Kimoon, aðalritari Sameinuðu þjóðanna, átök í Darfur við loftslagsbreytingar. Þar hafa hundruð þúsunda manna verið drepnar.

Trúarbrögð og náttúruhamfarir eru uppskrift að átökum

Í greininni í Bloomberg segir að nýjar þýskar rannsóknir styrki þá skoðun að loftslagsbreytingar og náttúruhamfarir yti oft undir upplausn sem leiði til þess að nágrannar taka upp á því að fara að skjóta hverjir aðra. Ekki er endilega verið að fullyrða að það sé beint orsakasambengi á milli veðurfars og stríðsátaka. Þegar málin séu skoðuð

yfir langt tímabil, þá sé það samt undarlega mikil tilviljun hversu oft þessir þættir tengjast gjarnan trúarbragðadeilum. Átök trúarhópa samfara náttúruhamförum er mun líklegri uppskrift að átökum en þegar náttúruhamfarir tengdust eingöngu fátækt og ójafnri efnahagsstöðu fólks. Trúarlega sundurlaus samfélög verði oft sorglega illa úti þegar náttúruhamfarir blandast þar inn í. Þetta kemur líka fram í skýrslu PNAS (Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America). Í fyrir-sögn þeirrar skýrslu segir:

„Áhættan af vopnuðum átökum magnast með loftslagstengdum hamförum í trúarlega brothættum löndum.“

Í ritrýndri skýrslu PNAS segir einnig:

„Trúarhópar hafa leikið stærstu rulluna í margvíslegum vopnuðum átökum víða um heim. Í kjölfar náttúruhamfara geta átök trúarhópa kynt undir stighækkandi spennu. Við höfum fundið sannanir þess í tölulegum gögnum á heimsvísu að hættan á því að vopnuð átök brjótist út eykst í tengslum við hamfarir vegna loftslagstengdra viðburða í trúarlega brotnum samfélögum. Samt höfum við ekki fundið neinar vísbendingar um að umhverfismörngungar leiði einar og sér beinlínis til vopnaðra átaka. Okkar niðurstaða er að náttúruhamfarir geti samt haft margfeldisáhrif á mestu átakasvæðum heims.“

Trúarágreiningur
orsök 23% átaka

Í skýrslunni segir líka að rannsóknir hafi leitt í ljós að í 23% tilvika þar sem átök brjótast út, þá sé það vegna trúarástæðna í brothættum samfélögum og undarlega oft í sambengi við loftslagsbreytingar. Er þar m.a. vísað til átaka í Sýrlandi, Afganistan, Norður-Afríku og í Mið-Austurlöndum.

Í evrópsku rannsóknunum er gengið enn lengra. Höfundar þeirra eru m.a. Hans Joachim Schellnhuber, yfirmaður Potsdam Institute for Climate Impact Research. Hann hefur jafnframt verið aðalráðgjafi Francis páfa í loftslagsmálum. Þar var reynt að meta efnahagsleg áhrif náttúruhamfara á framleiðslu ríkja. Skoðuð voru 18 þúsund loftslagstengd tilvik á 30 ára tímabili.

Saga átaka byggir á gögnum Uppsalaháskóla í Svíþjóð, um 241 tilvik þar sem meira en 25 einstaklingar voru drepnir í hverjum átökum fyrir sig. Það er svokallað átakupplýsingaverkefni Uppsala. Það er stofnun um rannsóknir á friði og átökum. Þessar rannsóknir stemma furðu vel við reynslu og fullyrðingar fólks utan vísindasamfélagsins eins og í varnarmálaráðuneyti Bandaríkjanna. Þar fengu slíkar hugmyndir aukð vægi þegar hópur yfirmanna í hernum sem hættir voru störfum gaf út yfirlýsingu árið 2007 þar sem loftslagsbreytingar voru tengdar við þjóðaröryggi. Það rataði síðan inn í skýrslu Pentagon 2014 (Quadrennial Defense Review) þar sem skýrð var áhættan af loftslagsbreytingum. Það segir beinlínis að veðurfarslegar breytingar hafi magnað upp átök á fjölmörgum svæðum í heiminum.

Dr. Rupesh Paudyal hefur áhyggjur af vatnsskorti í heiminum og fjallar m.a. um notkun á erfðatækni í landbúnaði:

„Hátækni í landbúnaði gæti afstýrt heimsstyrjöld út af vatni“

– Paudyal segir að mannkynið muni neyðast til að nýta sé alla þá tækni sem völ er á til að spara vatn í landbúnaði

„Gleymið áhyggjum út af olíu og gasi, þið ættuð frekar að hafa áhyggjur út af því sem minna er rætt um, en það er sú staðreynd að heimurinn er að verða uppi-skroppa með drykkjarhæft vatn.“

Þetta ritaði breski vísindamaðurinn dr. Rupesh Paudyal, sem áður starfaði við Leeds-háskóla, nú í janúar og birti á vefsíðu phys.org og einnig á talkplant.com og segir að beiting hátækni í landbúnaði (erfðatækni) gæti afstýrt heimsstyrjöld út af vatni.

Hann segist hafa ritað greinina eftir veru sína í Katmandu, höfuðborg Nepals, sem býr nú við mikinn vatnsskort. Þrátt fyrir að allir húseigendur í borginni greiði sérstakt gjald til að fá rennandi vatn úr krönum, þá sé vatn ekki í boði nema í örfáa klukkutíma tvisvar í viku. Örvæntingarfullir íbúar séu því knúin til að leita til einkaaðila um vatn. Þó slíkt sé vel á færi þeirra ríku, þá geti það verið mikið vandamál fyrir miðstéttirnar og þá sem lægra eru settir. Fyrir fjölmarga íbúa í þriðja heiminum, þá skipti aðgengi að vatni sköpum varðandi velgengni eða fátækt.

Paudyal segir að yfir þúsund milljónir manna hafi ekki lengur nauðsynlegt aðgengi að vatni. Flestir sjúkdómar í þessum löndum sem leiði til dauða milljóna manna á hverju ári séu tengdir vatnsskort. Sem dæmi þá deyr eitt barn af völdum niðurgangs í heiminum á samtján sekúnda fresti.

„Vegna alls þessa verðum við að finna einhverja lausn varðandi vatnsskortinn og það hratt áður en hann leiðir til meiri háttar alþjóðlegra átaka,“ segir Paudyal.

Mest af vatnsbirgðum heimsins er bundið í sjónum og aðeins 3% af öllu vatni heimsins er nothæft til landbúnaðar og er drykkjarhæft. Þá er megnið af þessum 3% vatnsbirgðanna bundið í jöklum á heimsskauts-svæðunum. Það þýðir að í raun eru aðeins um 0,5% af vatnsbirgðum heimsins aðgengileg og um tveir þriðju hlutar þess vatnsmagns eru notaðir í landbúnaði.

Jarðarbúar verða að draga úr vatnsneyslu

Paudyal segir að jarðarbúar verði að draga úr vatnsneyslu og þar verði að stefna á að gera landbúnað sjálfbærari og skilvirkari. Þar sem jarðarbúum fjölgi ört verði að huga að því að finna leiðir til að rækta meira en samt með minni vatnsnotkun.

Um heim allan er aðeins um 37% mögulega nýtanlegs ræktarlands notað til landbúnaðar. Víða sé ræktarland fyrir hendi en ekki notað vegna skorts á nauðsynlegum innviðum, vegna skóga og náttúruverndarsjónarmiða. Skortur á landi sé því eiginlega ekki vandamál, heldur skortur á vatni.

Vatnsræktun í lokuðum gróðurhúsum

Paudyal spyr sig hvernig hægt sé að rækta með minni vatnsnotkun. Ein leið kunni að vera að finna sjálfbæra leið til að fjarlægja salt úr sjó svo hann verði nýtanlegur. Í dag er slíkt einkum gert með flóknum og dýrum tækjabúnaði. Hann bendir á búgarð í Suður-Ástralíu þar sem sólarorku er beitt til að eima sjó og framleiða vatn sem síðan er nýtt til ræktunar í gróðurhúsum. Á þessum stað er jarðvegur vart nýtanlegur til

Sundrop farms-gróðrarstöðin í Ástralíu er staðsett á gróðursnauðu og vatnslitlu landi. Hún nýtir 23.000 spegla sem beina geislum sínum að 115 metra háum turni til að framleiða hita, eima sjó og búa til raforku. Er sjónum dælt um 5 km leiðslur að turninum þar sem eimingin fer fram. Í gróðurhúsinu sem nýtir eimaða vatnið eru síðan framleidd 17.000 tonn af tómötum á ári. Þar er samt engri erfðatækni beitt við ræktunina.

ræktunar, en þess í stað fer ræktun fram í lokuðu ferli í gróðurhúsum þar sem fram fer vatnsræktun sem ekki krefst jarðvegs [sama aðferð og þekkist í íslenskum gróðurhúsum við grænmetisframleiðslu]. Með þessum hætti er hægt að nota mun minna vatn en ella. Vandinn er, að sögn Paudyal, kostnaðurinn við að koma upp slíkum gróðurhúsum.

Framleiða 17.000 tonn af tómötum á ári í eyðimörkinni

Umrætt gróðurhús heitir Sundrop farms. Það nýtir 23.000 spegla sem beina geislum sínum að 115 metra háum turni til að framleiða hita, eima sjó og búa til raforku. Er sjónum dælt um 5 km leiðslur að turninum þar sem eimingin fer fram. Í gróðurhúsinu sem nýtir eimaða vatnið eru síðan framleidd 17.000 tonn af tómötum á ári.

„Ekkert er erfðabreytt“

Í ljósi orða Paudyal um það sem verið er að gera í Ástralíu er athyglisvert að fyrirtækið Sundrop farms tekur sérstaklega fram á heimasíðu sinni að það noti ekki erfðabreyttar jurtir. Því gat Paudyal vart valið óheppilegra fyrirtæki til að bakka upp fögur orð sín sem á eftir koma um notkun erfðatækni í landbúnaði. Á heimasíðunni stendur; „Ekkert er erfðabreytt,“ og bætt er við:

„Ef þú ert með hefðbundna ræktun þá gætir þú íhugað að nota erfðabreytt sæðkorn. Það gæti gert það sem þú ræktar þolnara fyrir sjúkdómum. Þú þyrftir auðvitað líka jarðveg og mikið af vatni. Þú mátt ekki heldur gleyma notkun á margvíslegum efnum fyrir þessar „leiðinlegu“ jurtir“. Síðan er framleiðsluferlinu hjá Sundrop farms lýst á myndbandi sem finna má á slóðinni <http://www.sundropfarms.com/produce/>

Sundrop farms var stofnað 1976 og á bak við það stendur fjárfestingarfélagið KKR og Aalborg CPS sem er leiðandi á heimsvísu í framleiðslu búnaðar fyrir sólorkuver. Þá er Van Der Hoeven einnig aðili að fyrirtækinu en það hefur sérhæft sig í gróðurhúsaverkefnum víða um heim allar götur síðan 1953. Að þessu kemur líka ástralska verslunarkeðjan Coles Supermarkets sem er í eigu Wesfarmers, eins stærsta skráða fyrirtækis í Ástralíu. Auk þess má geta aðkomu Commonwealth Bank í Ástralíu sem hefur séð um fjármögnun ýmissa verkefna af þessum toga víða um heim.

Paudyal bendir á að vísindamenn víða um heim vinni nú að því hörð-

um höndum að einangra gen sem gerir plöntum kleift að vaxa við mjög þurrar aðstæður. Eins og t.d. upplandahris getur vaxið á mjög þurrum svæðum á meðan láglandahris vex aðeins á vatnsósa ökrum.

Einangrun gena og genabreytingar

Um leið og hægt sé að einangra gen sem gera plöntum kleift að lifa og dafna við mjög þurrar aðstæður, þá sé hægt að koma slíkum genum fyrir í nytjaplöntum með aðstoð erfðatækninnar. Þannig sé hægt að stytta þá leið sem það tæki bændur annars að rækta upp slíka nytjastofna með víxlræktun á hefðbundinn hátt. Í nýlegri rannsókn er slíkt skilgreint, en þar er beitt fjölbreyttum „rótar arkitektúr“ við ræktun á kjúklingabaunum. Vonast er til að frekari rannsóknir finni gen sem gerir rótarkerfi skilvirkari við að ná upp raka og næringarefnum úr þurrum jarðvegi.

Engin ný sannindi

Þegar skoðað er það sem Paudyal er að segja virðist nokkuð augljóst fyrir leikmenn að þurrkar leiði til minni uppskeru þar sem plöntur og ekki síst nytjaplöntur eru vel yfir 90% vatn. Vart þurfi ítarlegar rannsóknir til að komast að þeirri niðurstöðu.

Nútíma nytjaplöntur hafa glatað upprunalegum eiginleikum

Paudyal segir aftur á móti að plöntur hafi ekki alltaf haft þessa vankanta í þurrkatið. Nútíma nytjajurtir hafi tapað lykilgeni sem frumjurtirnar höfðu til að takast á við óblíðar aðstæður og ofþornun. Bendir hann þar t.d. á mosa. Þessi hæfni hafi gert

frumplöntum mögulegt að nema land í yfir 500 metra hæð yfir sjó. Eyðimerkurmosi hafi t.d. enn í dag þennan hæfileika til að safna vatni úr loftinu í gegnum lauf sitt. Segir Paudyal að það sé mikil áskorun fyrir vísindamenn að „hanna“ jurtir sem geti vaxið og dafnað við lágmarksvökvun sem hjálpi um leið til við að draga úr vatnsnotkun.

Segir umdeilda tækni nauðsynlega

Hann segir þó að notkun erfðatækni á þessu sviði sé og verði mjög umdeild, þrátt fyrir að ýmsar rannsóknir hafi sýnt fram á að fæða úr erfðabreyttum jurtum sé örugg til neyslu.

Heldur Paudyal því fram að vandinn varðandi tortryggni manna út í erfðatæknina sé fyrst og fremst mistök við upplýsingagjöf. Staðreyndin sé eftir sem áður að jarðarbúar muni á endanum neyðast til að nýta sér alla mögulega tækni sem völ er á. Erfðabreyttar jurtir hafi of mikla eiginleika til að réttlætalegt sé að sniðganga þær. /HKr.

TENGITAUGAR

Fallvarnarbúnaður

Fjölbreytt og gott úrval til á lager

Námskeið um fallvarnir fyrir viðskiptavinum

Skoðanir og eftirlit á fallvarnarbúnaði

FALLBLAKKIR

BELTI

Hafðu samband og kynntu þér vöruúrvalið og þjónustuna

ÍSFELL
Ísfell ehf, Óseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

Ráðstefnan Búskapur morgundagsins í Hofi:

Sjálfbærni íslensks landbúnaðar til umræðu

Ráðstefnan Búskapur morgundagsins var haldin í Hofi 3. mars, að afloknum ársfundi Bændasamtaka Íslands 2017 sem var haldinn fyrir hádegi.

Sex fyrirlesarar fluttu erindi um efni ráðstefnunnar, auk þess sem Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra, og Sindri Sigurgeirsson, formaður Bændasamtaka Íslands, ávörpuðu samkomuna.

Nýsköpun og sjálfbærni

Ari Trausti Guðmundsson alþingismaður flutti fyrirlesturinn Að stíga feti fram: Nýsköpun, sjálfbærni og kolefnislausnir í landbúnaði. Þar ræddi hann vítt og breitt um framtíð landbúnaðar í samhengi við vaxandi fólksfjölda í heiminum. Auknar neikvæðar umhverfisbreytingar, svo sem loftslagsbreytingar, kölluðu á nýjar nálganir í matvælaframleiðslu þar sem sjálfbærni væri lykilatriði. Íslendingar byggju vel að því að hafa fjölskyldubúsgerðina sem uppistöðu landbúnaðar, en FAO (Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna) hefði einmitt lagt áherslu á mikilvægi slíkrar landbúnaðarframleiðslu í sinni framtíðarsýn.

Hann útlístaði hugmynd sína um hvernig styrkja mætti sjálfbærnivinnu á Íslandi með sameiningu stofnana og verkefna; Landgræðslu ríkisins, Skógrækt ríkisins, skógræktarverkefni, verkefni hjá Umhverfisstofnun, þjóðgöðunum, ferðaþjónustunni og hjá fleiri aðilum. Hann sagði að slíka stofnun mætti kalla Auðlindastofnun.

Ari Trausti ræddi líka um íslensk landgæði og hina mörgu kosti Íslands sem landbúnaðarland. Hann sagði íslenska bændur vera vörslumenn landsins og bæru að taka það hlutverk alvarlega með því að skila því vel af sér. Hann talaði gegn frekari samþjöppun í búsetu og mæltist til þess að lögð yrði frekari áhersla á dreifðari búsetu. Lykilatriði í þeirri þróun væri frekari stafræn vaðing.

Þá lagði hann áherslu á lífrænan landbúnað – sagði í raun allt mæla með frekari þróun í þá átt. Efla þurfi einnig nýsköpun og rannsóknir í landbúnaði. Að lokum talaði hann um mikilvægi þess að stofnaður yrði samráðshópur meðal bænda og tengdum aðilum, að fyrirmynd úr sjávarútveginum, sem myndi vinna að því að finna leiðir til þess að landbúnaður geti orðið sjálfbær á Íslandi.

Tækifæri til aukinnar hagsældar

Aður Magnúsdóttir, deildarforseti auðlinda- og umhverfiseildar Landbúnaðarháskóla Íslands (Lbhl), flutti erindið Sjálfbærni í landbúnaði – tækifæri til aukinnar hagsældar. Hún talaði um skólastarfið á Hvanneyri og mikilvægi bæði mannaúdsins og náttúruauðlinda í landinu – og að þessum auðlindum verði að stjórna með heildræna hugsun að leiðarljósi. Aður lagði áherslu á það að mikilvægasta samstarfsverkefni bænda og Lbhl væri uppbygging og viðhald mannaúds og efling sterks landbúnaðarsamfélags. Eins og Ara Trausta var

henni hugtakið sjálfbærni hugleikið og loftslagsmálin. Tíndi hún til nokkrar nærtækar aðferðir til minnka kolefnisspor landbúnaðarins.

Í gögnum hennar kom fram að landbúnaður á Íslandi bæri ábyrgð á um 16 prósentum af útstreymi gróðurhúsalofttegunda – sem væri af manna völdum. Hún sagði að leggja ætti áherslu á að framleiða staðbundin matvæli, svo þyrfti að hyggja að minnkun á losun frá röskuðu landi annars vegar og hins vegar frá býlunum sjálfum. Endurheimt votlendis, landgræðsla og skógrækt væru leiðir utan býla, en á býlunum sjálfum mætti leggja meiri áherslu á nýtingu á metangasi, auk þess sem skoða þyrfti leiðir til að minnka losun frá fódurkerfum og vegna áburðargjafar.

Aður sagði að lokum að sjálfbærni væri eina viðskiptamódelið sem gengi upp til langs tíma í matvælaframleiðslu og umhverfismálum – og verkefni fram undan hér á Íslandi fælust í að koma slíku fyrirkomulagi á. Það verður ekki gert að hennar mati nema með aðkomu allra og eingöngu af sterku samfélagi þar sem passað er upp á mannauðinn. Gott samtal og öflug samvinna milli Lbhl og bænda væri því ekki bara skemmtileg heldur líka mikilvægt skref í átt að sjálfbærari landbúnaði.

Markaðurinn vill lífrænt vottað

Síðasta erindið fyrir kaffihlé flutti Oddný Anna Björnsdóttir, verkefnastjóri umhverfis-, samfélags- og lýðheilsamála hjá Krónunni sem hafði yfirskriftina „Þróun á neytendamarkaði“. Í erindinu fór Oddný yfir þá þróun sem hefur átt sér stað á neytendamarkaði á undanföllum árum og tiltók dæmi um hvernig Krónan væri að bregðast við þeirri þróun. Hún fjallaði einnig um helstu áhersluatriðin og þau lykilverkefni sem tengjast stefnu Krónunnar um samfélagsábyrgð, en tilgangur hennar er bætt lýðheilsa, umhverfi og samfélag.

Í upphafi erindisins talaði Oddný um að eitt af lykilmarkmiðum Krónunnar væri að eiga samtal og samstarf við bændur og framleiðendur enda væru þeir aðilar að þjónusta sama hópinn, neytendur, og gott og öflugt samstarf væri til þess fallið að uppfylla betur þarfrir neytendur.

Í erindi Oddnýjar kom fram að ferskvörur væru tveir þriðju af sölu Krónunnar og innlend framleiðsla um 70%. Hún lýst því hvernig Krónan þjónaði mismunandi hópum sem hefðu mismunandi þarfrir. Ljóst væri þó að markaðurinn vildi lífrænt vottaðar vörur. Mesti vöxturinn hefði verið í þeim vöruflokki bæði hér á Íslandi og erlendis á undanföllum árum og sem dæmi hefði hann verið 33% á síðasta ári. Spár gerðu ráð fyrir að sú þróun héldi áfram. Hún talaði sérstaklega um skort á innlendum lífrænt vottuðum landbúnaðarafurðum og að þróunin erlendis væri í þá átt að eigendur verslana, veitingahúsa og matvælaframleiðendur væru farnir að fjárfesta í lífrænt vottuðum búum til að tryggja framboð.

Hún sagði að aukinn áhugi væri á velferðarvottun fyrir dýraafurðir sem tryggir fyrir því að vel væri staðið að aðbúnaðarmálum hjá bændum. Þróunin væri mun ríkari krafa um rekjanleika, betri merkingar og innihaldslýsingar.

Oddný ræddi því næst um neyslubreytingar á markaðinum sem gerðust á ógnarhraða og að allir vöruflokkar væru í mikilli þróun. Neytendur væru orðnir mun meðvitaðri, upplýstari og kröfuharðari og gerðu kröfu um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja. Nú væri tilhneiging markaðarins

til að velja gæði, ferskleika og fjölbreytileika og vörur sem einfölduðu hversdagsleikann, eins og tilbúna og hálf tilbúna holla og bragðgóða rétti. Mikil söluaukning væri í ferskum dýraafurðum í stað unninna og krafa um „hreinar“ vörur án fyllingar- og aukefna. Drykkjarmjólk væri að vika fyrir vatni með mat og aukning væri í sölu á sóðavatni og drykkjum með tiltekna virkni á kostnað sykraðs goss og ávaxtasafa. Fita væri ekki lengur úti í kuldanum og að fólk væri í auknum mæli að velja heilsuvörur og fæðubótarefni í stað lyfja í leit að bættri heilsu og líðan.

Hún sagði loks að umhverfisvitund væri orðin margfalt meiri í samfélaginu. Í takt við það væri Krónan á þeirri vegferð að finna leiðir til að lágmarka vistsporið, draga úr soun á öllum sviðum, minnka umbúðir og hafa þær umhverfissvænni, vera með fjölnota í stað einnota og leggja áherslu á umhverfissvottaðar vörur. Dæmi um árangur væri sá að í dag sé nánast engum ætum matvælum lengur hent í Krónunni, heldur séu þau seld undir merkjunum „Síðasti séns“ sem væri átak í að stöðva matarsoun.

Sjálfvirkni tekur í ríkari mæli við af mannshendinni

Finnbogi Magnússon, framkvæmdastjóri hjá Jötunn, fór yfir nýjustu tækni í landbúnaðartækjum og orkuskipti í landbúnaði. Hann sagði að mikil þróun hefði orðið í þeim efnum, sjálfvirk tækni hefði tekið við af mannshendinni í æ ríkari mæli. Áherslan væri á aukin afköst með minni tilkostnaði og þá hefði vitund manna aukist á því að umferð þungra tækja um ræktarland á stundum í för með sér uppskerutjón.

Eins nefndi Finnbogi að áhersla væri lögð á að bæta nýtingu hráefna, svo sem fódurs, áburðar og eiturefna og rafrænt eftirlit með t.d. mjóltum og fódurum færi vaxandi. Finnbogi kom

viða við í erindi sínu og fjallaði um nýjungar t.d. hvað varðar dráttarvélar, metangas, rafmagn, þjarka, dróna, Yara N skynjara og vigtarbúnað á ámoksturækni, sem og nefndi hann að stutt væri í að sjálfkeyrðar dráttarvélar, t.d. að 2–3 vélar gætu unnið á sama svæði með einn öðumann.

Disilolía hefur verið allsráðandi orkugjafi á dráttarvéllum í áratugi og þróunin orðið sú að þær eru nú hagkvæmar og endingargóðar. Íblöndun lífdísils hefur dregið úr kolefnisspori orkugjafans en er háð ákveðnum takmörkunum. Hærra verð á dísilolíu nú sé ein forsenda þess að fjárfesting í nýjum orkugjöfum aukist. Finnbogi sagði áhuga fyrir að nota gas frá búfjárbúrði sem orkugjafa heima á býlunum, en kostnaðarsöm hreinsun á hauggasi gerði framleiðslu á metani ekki raunhæfa nú. Kyrrstaða hefði verið í þessum efnum undanfarin ár þar sem menn bíða nýrrar reglugerðar ESB um staðla fyrir tvíorkumótora.

Ör þróun í gangi á öllum vígstöðvum

Finnbogi nefndi að dráttarvélar færu stækkandi sem og hjólbardar en hvoru tveggja valda aukinni jarðvegsþjöppun sem leiðir til minni uppskeru. Þróun hefði orðið í framleiðslu á dekkjum sem virka vel með lágum loftþrýstingi. Sama er upp á teningnum þegar kemur að þróun þjarka, hún hefur verið ör undanfarin ár, en þær eru um þessar mundir helst hugsaðir til hreinsunar á illgresi og til að hlúa að plöntum. Telur Finnbogi að þeir muni á næstu árum þróast í átt að stærri tækjum með fjölbreyttara notagildi.

Þá nefndi hann dróna, sem eins hafa verið í örri þróun, t.d. hvað varðar

Í pallborðsumræðum: Guðrún Rósa Þórsteinsdóttir, Brynjar Már Karlsson, Bessi Freyr Vésteinsson og Finnbogi Magnússon. Myndir / smh

flugbol og burðargetu. Drónar geta nú fundið illgresi og eytt því með úðum. Þeir eru í auknum mæli notaðir til myndatöku til neytenda og sagði myndatöku til að greina skortseinkenni plantna. „Drónar eiga eftir að verða mikilvægt hjálpartæki hreinsendis við smölun og eftirlit,“ sagði Finnbogi.

Vélaverktaka til sveita

Bessi Freyr Vésteinsson, vélaverktaki og bóndi í Hofsstaðaseli í Skagafirði, fjallaði um vélaverktöku til sveita, tæknilausnir og hagkvæmni. Hann hefur um árabíl ásamt konu sinni, Sólrunu Ingvadóttur, rekið fyrirtækið Sel ehf. sem sérhæfir sig í vélaverktöku og flutningum tengdum landbúnaði. Samhliða stunda þau búskap á Hofsstaðaseli.

Upphafið má rekja til ársins 1987 þegar rúllupökkunarvélirnar var að ryðja sér til rúms, tækninýjung á þeim tíma sem gjörbylti heyverkun og verklagi við heyskap hér á landi. Bessi sagðist strax hafa séð að mikil þörf væri fyrir þessa tækni í sveitum landsins, hann hafi 17 ára gamall, árið 1988, farið á fund bankastjóra og fengið lán til kaupa á notaðri rúlluvél og pökkunarvél með þá hugmynd í farteskinnu að bjóða bændum að binda fyrir þá bagga og pakka inn í plast. Markmiðið hafi verið að skapa sér sumarvinnu.

Frá þeim tíma hefur starfsemi á hans vegum vaxið og dafnað og er orðin æði umfangsmikil, stöðugur vöxtur hefur verið þegar að verkefnum kemur og eru þau margvisleg. Starfsmannafjöldinn síðastliðið sumar var á bilinu 8–9, en færri eru að störfum yfir veturinn.

Hagkvæmni og afkastageta skipta verulegu máli

Bessi sagðist vera duglegur að fylgjast með straumum og stefnum, því sem nýjast er í heimi landbúnaðartækja og tekur nýjungar sem gagnast að hans mati íslenskum landbúnaði fljótt í notkun. Hagkvæmni og afkastageta skipta verulegu máli og hefur hann það til hliðsjónar í sínum vélakaupum. „Þannig trúir ég að íslenskur landbúnaður geti lifað af vaxandi samkeppni og alþjóðavæðingu,“ segir hann.

Éðli flestra verkefna á þessu sviði eru háð veðri og hafa flest afmarkaðan tímaramma, því telur Bessi farsælast að ráða fyrir afkastamiklum tækjum og öflugum mannskap. Hann segir samskipti við bændur ganga vel. „Það er mikilvægt að nýta ávallt þau bestu tæki sem völ er á hverju sinni, þar gegna verktakar lykilhlutverki, að þeir velja þau tæki sem stuðla að aukinni framleiðni fyrir sína viðskiptavini.“

Þróun hátæknibúnaðar í matvælavinnslu

Brynjar Már Karlsson, framkvæmdastjóri vöruþróunar hjá Marel kjötiðnaði, fjallaði um tækni við úrvinnslu búvara, rekjanleika og upplýsingagjöf til neytenda og sagði að mikil og jákvæð þróun hefði orðið í matvælavinnslu undanfarin 30 ár.

Marel þykir í fararbroddi á heimsvísu í þróun hátæknibúnaðar og kerfa til úrvinnslu á fiski, kjöti og kjúklingi. Félagið, sem hófst sem hugmynd nemenda við Háskóla Íslands árið 1977, byggir nú á sterkum grunni og teygir starfsemin anga sína víða, félagið á í samstarfi við um 100 aðila, í yfir 30 löndum víða um heim og starfsmenn eru í allt um 4.600 talsins. Marel samanstendur af mörgum smáum, sérhæfðum fyrirtækjum og frumkvöðlum.

Brynjar sagði að Marel væri um þessar mundir leiðandi sem framleiðandi á háþrúðum vinnslukerfum og þjónustu í kjúklinga-, kjöt- og fiskiðnaði, en tekjur félagsins skiptast þannig að ríflega helmingur, 53%, eru vegna kjúklinga, kjötiðnaður er með um 33% og fiskiðnaður 13%.

Brynjar nefndi í erindi sínu á ársfundi BI að unnið væri að hönnun og framleiðslu lausna fyrir matvælavinnslu innan fyrirtækisins og væri þá um að ræða allt frá stökum tækjum og upp í heildarlausnir með tengingu við Innova, gagnagrunns- og rekstrarkerfi. Stefna fyrirtækisins væri að afhenda heildarkerfislausnir í þeim greinum sem félagið hefði einbeitt sér að, kjúklingi, kjöt- og fiskiðnaði.

Gæðamatvara unnin á sjálfbærar og hagkvæman hátt

Mikil vöruþróun hefur átt sér stað innan fyrirtækisins og sem dæmi nefndi hann að fjárfest hefði verið í vöruþróun fyrir um 60 milljónir evra árið 2015. Sýn félagsins væri á þá lund að umbreyta matvælavinnslu: Okkar sýn er heimur þar sem gæða matvara er unnin á sjálfbærar og hagkvæman hátt, sagði Brynjar. Kjötvinnsla sem áður hefði einkennst af fjöldaframleiðslu væri meira í líkingu við þekkingarframleiðslu nú um stundir.

Brynjar gerði einnig aukna verslun í gegnum netið að umtalsefni, en fjöldi þeirra sem slíkt stunda eykst ár frá ári. Þá fjallaði hann einnig um rekjanleika matvörunnar, sem auðveldara er að fást við í nútímanum en áður var og hvernig tæknilausnir Marel gera að verkuðum að hráefni nýttist betur, hreinlæti hafi aukist og vinnsluhraði einnig. Heildartæknilausnir félagsins geri einnig kleift að fylgjast betur með öllu vinnsluferlinu og hámarka virði hráefnisins.

Ráðstefnustjóri var Guðrún Rósa Þórsteinsdóttir, forstöðumaður Rannsóknamiðstöðvar Háskólans á Akureyri. /smh og MÞÞ

BÁRUJÁRN

ALUSINK OG LITAD ALUSINK

PLÖTUR KLÆÐA 107 CM

NÝJUNG

VATNSRÁS

VEGGKLÆÐNINGAR

OG FLASNINGAR

LÆSTAR

KOPAR OG SINK

KLÆÐNINGAR

STJÖRNUBLIKK

VANTADAGAR • ALUMÍNÍUMBLÖNDINGAR • KLÆÐINGAR • BAKSÖLVA
LÖGFRÆSTREYNT • SÖL • ELEMNT • VEIÐSTÖR • KLÆÐNINGAR

Snögg og góð þjónusta!

Smiðjuvegi 2 • 200 Kópavogur • Sími 577 1200 • Fax 577 1201 • stjornublikk@stjornublikk.is • www.stjornublikk.is

Munið að panta fyrir

25

mars 2017

Dalton

Lambamerkin fást í tveimur útgáfum:

Tagomatic®

Verð kr. 24,- án vsk.

TagoMatic eru einföld og ódýr merki. Þau eru í einu lagi og merkingin er laser-prentuð á merkið. Þessi merki eru úr lakara næloni en Rototag merkin, svokölluð sláturmerki og hönnuð til þess að endast í eitt ár og daga vel í það. Tölurnar eru stórar og greinilegar á merkinu. Þar sem merkið er í einu lagi er fljótlegra að hlaða ísetningar-töngina. - Einföld merki á frábæru verði.

Rototag®

Verð kr. 35,- án vsk.

Rototag eru gömlu og góðu Dalton lambamerkin. Þau eru í tveimur hlutum, framleidd úr hágæða næloni. Merkingin er laser prentuð

Athugið: Lágmarkspöntun á öllum merkjum er nú 50 stk og fjöldi merkja þarf að standa á heilum tugum. Sama töngin gengur ekki fyrir Tagomatic og Rototag. Helmingsafsláttur af ísetningartöngum með fyrstu pöntun.

ÞÓR H F

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

Hrossabændur óska eftir hryssum HÆKKAÐ VERÐ TIL 19. MAÍ

Mega vera þriggja til fimmtán vetra

Greiðum 20.000,- án vsk. fyrir hryssuna og sækjum frítt á Suðurlandi, Vesturlandi og Norðvesturlandi austur í Eyjafjörð.

Fáðu herra verð fyrir hryssur til lífs en í sláturhús!

Upplýsingar: hryssa@isteka.com eða í síma 6620028

Geymið auglýsinguna!

TIL SÖLU

Sláttu- og garðapjónusta Suðurlands ehf.
sem er að hefja 25. starfsárið.

- Samningar er fyrir meirihluta tekna fyrir-tækisins.
- Góð afkoma.
- Góð tækifæri til vaxtar.

Allar frekari upplýsingar veitir:

Óskar Thorberg Traustason

Löggiltur fasteigna- og fyrirtækjasali.

Fasteignasalan Bær.

Sími: 659-2555.

Netfang: oskar@fasteignasalan.is

24

Sinnir draumastarfi í eveltni og hugar um börn og kúndur

28

Framíð skógrækt

32

Þygja, þyr og stál

Bændablaðið

1. útgáfa 2016 • Fimmtudagur 16. janúar • Blað nr. 408 • 22. árg. • Útgáfa 32.000

BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST

MEÐ 43,5% LESTUR Á

LANDSBYGGÐINNI

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN GALLUP, KÖNNUNARTÍMI OKT. – DES. 2016, ALDURSHÓPUR 12–80 ÁRA.

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

SÍMI 563-0300 | BBL.IS

JCB Grafa 1,8 tonn, notuð rúmlega 900 tíma. 3 skóflur fylgja

Verð 2,5m + vsk

Orka Stórhöfða 37 S: 586 1900 www.bilrudur.is

HROSS & HESTAMENNSKA

Framkvæmdastjórinn Áskell Heiðar Ásgeirsson sem stýrði einnig Landsmótinu sem haldið var á Hólum í Hjaltadal í fyrra.

Hestamenn undirbúa stórhátíð í Reykjavík:

Miðasala á Landsmót 2018 hafin

Guðrún Hulda Pálsdóttir
gudrun.hulda.palsdottir@gmail.com

Miðasala fyrir Landsmót hestamanna 2018 mun hefjast þann 25. mars, en miðasalan verður formlega opnuð á stærstu hestasýningu Þýskalands, Equitana. Fulltrúar frá Landsmóti og markaðsverkefnisins Horses of Iceland munu sjá til þess að viðburðurinn verði þar vel kynntur. Áskell Heiðar Ásgeirsson, framkvæmdastjóri Landsmótsins, segir að stór samstarfshópur undirbúi nú glæsilegan vikulangan viðburð.

Landsmót hestamanna verður haldið á félagssvæði hestamannafélagsins Fáks í Reykjavík daganna 1.–8. júlí 2018. Rekstrarfyrirkomulagi mótsins hefur verið breytt en nú verður mótið alfarið skipulagt og haldið af hestamannafélagi sem hýsir mótið en ekki af Landssambandi hestamanna eins og verið hefur.

„Ég er nýlega kominn til starfa en núna erum við að setja af stað markaðsmálin og miðasöluna,“ segir Áskell Heiðar, sem einnig stýrði Landsmótinu sem haldið var á Hólum í Hjaltadal í fyrra.

„Áður en ég kom að þessu eru öflugir aðilar búnir að ýta ýmsum verkefnum af stað og mitt verkefni næstu vikurnar er að vinna að fjárhagsáætlun, læra inn á svæðið og síðast en ekki síst að kynna öllu því frábæra fólki sem ætlar

Séð yfir svæði hestamannafélagsins Fáks í Viðidal í Reykjavík þegar Landsmót hestamanna var haldið þar árið 2012.

að leggja mótinu til krafta sína en svona risaviðburður er hópverkefni og að þessu mun koma áhugafólk um hestamennsku, ekki bara úr Faki heldur alls staðar að.“

Kostir og áskoranir staðsetningar

Vegna nálægðar við höfuðstaðinn býður Landsmót í Viðidal upp á nokkuð ólíka möguleika en aðrir staðir.

„Ég lít þannig á að allir staðir hafi kosti en tek ekki þátt í umræðum um hvort eitt svæði sé betra en annað. Mitt verkefni er að búa til góðan viðburð þar sem fólki líður vel, er öruggt og fær þá þjónustu sem það vill. Svæðið sannaði sig 2012 og aðstaða þar hefur bara batnað síðan. Viðburður í þéttbýli verður alltaf frábregðinn viðburður í dreifbýli þar sem viðbúið er að fleiri muni hafa aðsetur utan mótssvæðisins. En það er bara eitthvað sem við vinnum með og við erum staðráðin í að halda frábært Landsmót

Frá Landsmóti hestamanna 2012.

Mynd / HKR.

í Reykjavík,“ segir Áskell Heiðar. Auk þess geti staðsetningin laðað að fleiri erlenda ferðamenn.

„Landsmót hefur lengi verið viðburður sem dregur að sér fjölda erlendra gesta sem kemur sérstaklega til landsins og á mótið vegna áhuga á íslenska hestinum. Hlutfall erlendra gesta hefur verið í kringum 20% á síðustu mótum. En staðsetningin í Reykjavík þar sem gríðarlegur fjöldi ferðamanna dvelur opnar

auðvitað á möguleika varðandi t.d. styttri heimsóknir inn á svæðið og það er eitthvað sem við munum skoða vel í samráði við ferðaþjónustuna.“

Ný áhorfendabrekka

Þá segir Áskell Heiðar að uppi séu ýmsar hugmyndir um nýjungar í dagskrá, sem gætu höfðað til annarra en gallharðra hestamanna.

„Það eru ýmsar hugmyndir þegar komnar fram og við munum leggja okkur fram við að fólki líði vel, líka þeim sem eru ekki límdir við brekkuna. Einn af kostum Reykjavíkur er auðvitað að það er stutt í fjölbreytta þjónustu og afþreyingu og við munum örugglega bæði bjóða upp á afþreyingu inn á svæðinu og líka hjálpa fólki sem vill skreppa út af svæðinu og kíkja t.d. í golf, hvalaskoðun eða á söfn.“

Nú þegar eru hafnar framkvæmdir á mótssvæðinu í Viðidal. „Nú stendur yfir vinna við nýja áhorfendabrekku við Hvammsvöll sem mun breyta ásýnd vallarins nokkuð og auka enn á stemninguna á vellinum. Við munum svo leggja ítarlega yfir svæðið og gera aðstöðu eins vel úr garði og mögulegt er, bæði fyrir hesta og mannfolk,“ segir Áskell Heiðar.

Fjölskylduvænn viðburður

Opnað verður fyrir miðasöluna á Landsmótið 2018 á hestasýningunni Equitana í Essen í Þýskalandi um helgina en þátttaka í sýningunni er líður í kynningu á verkefninu Horses of Iceland.

„Þetta er risastór sýning þar sem fólk alls staðar að í heiminum kemur saman og það sem sameinar það er áhugi á hestum. Okkur fannst því upplagt að búa til lítinn viðburð þarna þar sem miðasalan mun opna formlega,“ segir Áskell Heiðar sem sér stórkostlega hátíð í uppsiglingu.

„Ég sé fyrir mér glæsilegan vikulangan viðburð þar sem íslenski hesturinn er í aðalhlutverki, frábæra gæðingakeppni og kynbótasýningar sem verða örugglega í hæsta gæðaflokki. Svo ætlum við okkur að búa til aðstaður þar sem þú sem gestur getur notið bæði afþreyingar og góðrar þjónustu þegar þú ert ekki að fylgjast með hestunum. Eftir að keppni lýkur á kvöldin munum við svo skemmta okkur, en í grunninn er þetta fjölskylduhátíð fyrir fólk sem hefur áhuga á íslenska hestinum og það verður okkar leiðarljós.“

Leiðandi framleiðandi í gólfum fyrir gripahús naut - svín - hross - sauðfé

AB Andersbeton www.andersbeton.com (VDV benton)

G. Skaptason, Starengi 13, 800 Selfoss. Sími 481 1020 gsm 893 4334, netfang: gskapta@internet.is
Sala og ráðgjöf Norðurland: Benedikt Hjaltason, Akureyri. Sími 894 6946, netfang: bigben@simnet.is

VIÐ ERUM ÓDÝRARI EN ÞIG GRUNAR Í LED LÝSINGU

Dæmi um LED lýsingu í
fjárhúsi frá okkur.

Dæmi um LED lýsingu í
vélaverkstæði frá okkur.

IP65 ÖFLUGIR LED LOFTLAMPAR
20W - 40W - 60W VERÐ FRÁ 9.713.-

IP65 ÖFLUGIR LED LOFTLAMPAR
50W - 250W VERÐ FRÁ 16.890.-

IP65 ÖFLUGIR LED TUNNULJÓS
30W - 250W - VERÐ FRÁ 13.297.-

IP65 ÖFLUGIR GÖTULAMPAR
60W Á AÐEINS KR. 15.208.-

LUDVIKSSON EHF - LEDLJÓS

www.ledljós.com // www.ledljós.is

S; 565 8911 - 867 8911

ludviksson@ludviksson.com

Vinnu- samfestingar

OG MARGT FLEIRA

Hafðu samband.
Við veitum þér faglega aðstoð.

VINNUGALLI:
65% pólýester, 35% bómull.
Svartur og grár.
Stærðir S-2XL.

Verð : 11.000 kr.

DYNJANDI
allt fyrir öryggið

Skeifunni 3h II Sími: 588 5080 II dynjandi.is

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing
og löggiltan fasteignasala í síma 510-3500 og 615-1020
eða á netfangið bjorgvin@eignatorg.is

Skipholt 50b, 105 Reykjavík

Z-Strúktúr stálgrindarhúsin frá JORISIDE
færðu hjá okkur - Stór sem smá

JORISIDE
THE STEEL FUTURE

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |

| Þverholti 2 | 270 Mosfellsbæ | Sími: 588 6640 |

Hrossabændur - hestamenn!

Vantar hross til slátrunar á næstu vikum.

Forðist biðlista í haust.

Sláturpantanir í síma 480 4100.

Sláturfélag Suðurlands
Selfossi

920020
Str. 39-46

...Þegar þú vilt þægindi

Tilboðsdagar
vegna góðs gengis

25360
Str. 36-42

25090
Str. 36-42

25290
Str. 36-42

25390
Str. 36-41

45238
Str. 36-42

**Mikið úrval af vinnufatnaði
fyrir eldhús og veitingastaði**

Bómullarbolir, svuntur og mikið af fatnaði
sem þolir 95° þvott og þarf ekki að strauja

Bonito ehf. • Friendtex • Praxis
Faxafen 10 • 108 Reykjavík • sími 568 2870 • www.friendtex.is • www.praxis.is
Opíó mánudaga og miðvikudaga kl. 11-18 og fimmtudaga kl. 15-18

Bændur í Norður-Þingeyjarsýslu gerðu sér glaðan dag

„Nokkur fyrirtæki hér á svæðinu lögðu okkur lið og gerðu okkur mögulegt að eiga hér saman góðan dag,“ segir Sigþór Þórarinnsson, bóndi í Sandfellshaga 1.

Bændur í Norður-Þingeyjarsýslu, innan Búnaðarsambands Norður-Þingeyinga (BSNP), hafa skipst á heimboðum undanfarin ár. Starfssvæði sambandsins nær frá Kelduhverfi austur í Bakkafjörð og innan þess svæðis eru fjögur þorp auk dreifbýlisins, Kópasker, Raufarhöfn, Þórshöfn og Bakkafjörður.

Keldhverfingar riðu á vaðið og buðu bændum á svæði BSNP í heimsókn til sín árið 2012 og ári síðar voru það Þistlar og Langnesingar sem stóðu fyrir heimboði á sitt svæði. Nú var röðin komin að svæðinu í Öxarfirði, Núpasveit og á Sléttu, en bændur á svæðinu buðu heim nú á dögnum og var þátttaka góð líkt og áður hafði verið, um 100 manns hafa begið heimboðin.

Venjan er sú að heimsækja fyrirtæki á svæðinu, bæði stór og smá, líta heim á bæi og skoða útið eða annað markvert og dagurinn endar yfirleitt í viðeigandi húsnæði, félagsheimili eða reiðhöll.

Íslandsbleikja í hópi stærstu landeldisstöðva í heimi

Vel var að venju mætt í heimboðið á dögnum þar sem bændur úr Norður-Þingeyjarsýslu gerðu sér glaðan dag. Mæting var við Íslandsbleikju í Öxarfirði og lék veður við gesti, sólskin, hlýtt í veðri og örlítil sunnan gola. Arnar Freyr Jónsson, framkvæmdastjóri Íslandsbleikju, sem áður hét Silfurstjarnan, tók á móti hópnum og greindi frá starfsemi félagsins.

Fiskurinn er alinn upp í sláturstærð, eða allt upp í 4 kíló og er vinnsla starfrækt samhliða eldinu. Þar fer slátrun einnig fram, slæging og pökkun á heilum ferskum fiski. Framleiðsla fyrirtækisins er um 1.400 tonn af laxi á ári og er félagið í hópi stærstu landeldisframleiðenda á laxi í heiminum. Stefnt er að því að auka framleiðsluna á næstu árum. Eldisstöðin í Öxarfirði hefur nokkra sérstöðu þar sem töluverður jarðhiti er á svæðinu og hægt að ala laxinn upp við 10 til 11 gráðu heitt ísalt vatn. Bændur fóru um svæðið og skoðuðu fiska og aðbúnað, nýframkvæmdir og fleira auk þess að þiggja veitingar.

Slappað af fyrir matinn. Fv. Alda Jónsdóttir, Presthólum, hjónin í Miðfjarðarnesi, Sigríður Indriðadóttir og Krzysztof Krawczyk, Hafliði Jónsson, Bakka og Sigurlína Jóhannessdóttir, Snartarstöðum.

Marínó í Tunguseli líklega að dást í huganum að fénu í Sandfellshaga.

Bændur og búalið í Norður-Þingeyjarsýslu í heimsókn hjá Íslandsbleikju í Öxarfirði.

Myndir / Kristín Gunnarsdóttir og Nanna Steinunn Höskuldsdóttir

Starfsmenn Fjallalambs að græja steikina. Sigurður Árnason, Presthólum, við mækinginn, að halda ræðu. Tæki og töl frá Vökvapjónustunni fjar.

Heimsins bestu gulrætur í Akurseli

Frá Íslandsbleikju var haldið niður austursand og heim að Akurseli.

„Þar eru heimsins bestu gulrætur ræktaðar,“ segir Sigþór. Ábúendur, Sara Stefánsdóttir, Arni Sigurðsson og Sigurbjörg Jónsdóttir, móðir Söru, tóku á móti bændum og fræddu um starfsemi býlisins, en foreldrar Söru keyptu jörðina árið 2002 og þar hefur m.a. verið stunduð umfangsmikil ræktun á gulrótum.

Sýnikennsla í rúningi

Næst lá leiðin í Ærlækjarsel þar sem þau Eyrún Egilsdóttir og Bernharð Grímsson búa með um 400 fjár og nokkrar hænur. Farið var í fjárhús, tæki og töl skoðuð og notið veitinga. Loks lá leiðin í Sandfellshaga 1 þar sem bræðurnir Rúnar og Sigþór Þórarinnssynir búa ásamt sambýliskonu þess síðarnefnda, Kristínu Gunnarsdóttur.

Á búinu eru um 670 kindur á húsi og örfáar hænur. Verið er að byggja 350 fermetra vélaskemmu sem varð fókheld á þorranum. Þar eru einnig nýleg 400 kinda fjárhús.

Fram fór sýnikennsla í rúningi á meðan gestir stöðruðu við, um hana sáu þeir Klifshagabæður, Baldur og Daníel Stefánssynir. Gestir þáðu

Ungir sem aldnir að fylgjast með snillingum að rúningi í fjárhúsunum í Sandfellshaga.

Séð yfir salinn í Feykishöll.

„Spekingar spjalla“ í skemmuni hjá Benna í Seli. Fv. Stefán Pétursson, Klifshaga, Eggert Stefánsson, Laxárdal, Steingrímur Þorsteinsson, Hóli, Stefania Snorraddóttir, Marínó Jóhannsson, Tunguseli og Reimar Sigurjónsson, Felli.

súpu og brauð, kaffi og með því áður en haldið var út á Sléttu.

Í Leirhöfn var fyrsta fjárhúsið með vélengum kjallara

Hópurinn hélt þá að Leirhöfn og Nýhöfn þar sem m.a. var skoðuð fjárrétt við bæinn. Á Leirhöfn var á sínum tíma reist fyrsta fjárhús hér á landi með vélengum kjallara. Þá var haldið heim að Snartarstöðum og skógrækt ábúenda, Helga Árnasonar og Sigurlínu Jóhannessdóttur, og fræðst um hana, en þau hjónin rækta skóg á um 100 hektara lands.

Veglegur kvöldverður í Feykishöll

Dagsferðinni lauk með vegleg-

Stuðboltarnir Tryggvi Sigurðsson, Birkifelli og Hafsteinn Hjálmarsson, Gilsbakka héldu uppi fjörinu í Feykishöll.

um kvöldverði í reiðhöllinni á Snartarstöðum, Feykishöllinni, lambasteik með öllu tilheyrandi.

Sigþór segir ýmsa hafa lagt sitt lóð á vogarskálur til að gera daginn eftirminnilegan, auk Búnaðarsambands Norður-Þingeyinga tóku Bústólpi, Búvís, Fjallalamb, Guðmundur Arason smiðja, Jötunn vélar, SS, VB Landbúnaður og Vökvapjónustan Kópaskeri þátt.

Allir lögðust sælir á koddann um kvöldið

„Þessi dagur tókst í alla staði mjög vel verð ég að segja og örugglega flestir ef ekki allir sem lögðust sælir og ánægðir á koddann um kvöldið,“ sagði Sigþór.

/MBÞ

SPARAÐU MEÐ VARMADÆLU

Allt að 80% sparnaður á hitunarkostnaði

BOSCH **SAMSUNG** **LG** **Panasonic**

VERÐLAUN
fyrir hæsta
sparnaðarlutfall
í flokki loft í loft*
Panasonic

VERÐLAUN
fyrir hæsta
sparnaðarlutfall
í flokki loft í vatn**
BOSCH

COP 5,6 A++

COP 5,1 A++

Leidandi framleiðendur á Varmadælum með áratuga reynslu

Búnaður framleiddur og prófaður fyrir norðlægar slóðir

Hátt sparnaðarlutfall allt að 80% sparnaður

Loft í loft / Loft í vatn / Vatn í vatn.

Mjög hljóðlátar

** DTI Danish Technological Institute

* SP Technical Institute of Sweden

SÖLU UPPSETNINGA OG ÞJÓNUSTUAÐILAR

Kópavogur - Hólmavíkur: Rafhöld ehf.

Ölver Ragnarsson rafvirkir • S: 893 3543

Pingeyri: Viktor Pálsson pípulagningam. • S: 456 2378

Ísafjörður: AV pípulagnir ehf. • S: 892 4844

Hvammstangi: Tengill ehf. • S: 451 2818

Blönduós: Tengill ehf. • S: 452 4720

Sauðárkrúkur: Tengill ehf. • S: 455 9200

Akureyri: Ljósgejafinn ehf. • S: 460 7799

Vopnafjörður: Straumbrot • S: 824 4081 / 848 9770

Eskifjörður: Rafkul ehf. • S: 822 8567

Djúpivogur: Rafstöð Djúpavogs ehf. • S: 478 2325

Höfn: Rafhorn • S: 478 1859 **Vík:** Rafsuð ehf. • S: 894 3979

Hvolsvöllur: Rafverkstæði Ragnars ehf. • S: 487 8022

Vestmannaeyjar: Geisli Raftækjavinnustofa • S: 481 3333

LOFTTÆKNI
STOFNAÐ 1994

S: 546 9500
www.lofttaekni.is

Óerfðabreytt kjarnfóður fyrir íslenskt sauðfé

Ærblöndurnar frá Líflandi innihalda forblöndu sem sérstaklega er löguð að steinefna- og vítamínþörfum sauðfjár.

Ærblöndur fást í öllum verslunum Líflands og hjá endursöluaðilum víða um land.

Ærblöndurnar fást í 25 kg og 500 kg nettum fjögurra hanka sekkjum.

Ærblanda með fiskimjöli

Orkuríkt kjarnfóður með 24% próteini. Kjarnfóðrið inniheldur 15% fiskimjöl sem eykur meltanleika próteina. Hentar þar sem þörf er á sterku fengildi.

Ærblanda LÍF

Hagkvæmur valkostur með 15% próteininnihaldi sem byggir að öllu leyti á jurtaafurðum. Hentar vel með miðlungsgóðum heyjum.

Ærblanda háprótein

25 kg 2.895 kr.
500 kg 53.010 kr.

Ærblanda LÍF

25 kg 2.315 kr.
500 kg 42.130 kr.

REKI EHF ER STOLTUR UMBOÐSAÐILI DONALDSON Á ÍSLANDI. EIGUM HVERS KYNS SÍUR FYRIR TÆKI Í LANDBÚNAÐI Á LAGER.

Reki ehf Höfðabakka 9 110 Reykjavík

Sími: 562 2950

Fax: 562 3760

E-mail: kristinn@reki.is

Vefsíða: www.reki.is

Sala og ráðgjöf | www.lifland.is | Reykjavík | Akureyri | Borgarnes | Blönduós | Hvolsvöllur
Sími 540 1100 | lifland@lifland.is | Lynghals | Öseyri | Borgarbraut | Efstabraut | Ormsvöllur

LÍFLAND

Steinunn Helgadóttir var á Íslandsmóti iðn- og verkgreina og kynnti fólki það sem fram fer á fataiðnbraut í Hönnunar- og handverksskóla Tækniskólans. Þar er m.a. kennd klæðskeraíðn og kjólasaumur. Nemendur sem útskrifast úr þessum greinum í vor eru eitthvað á annan tuginn. Meðalnámstími í kjólasaumi og klæðskurði er alls fjögur ár, samtals fimm annir í skóla og 24 vikna starfsþjálfun. Þar af að lágmarki átta vikur í starfsþjálfun undir handleiðslu meistara í viðkomandi iðngrein. Að loknu námi í skóla og starfsþjálfun öðlast nemandi rétt til að gangast undir sveinspróf er veitir rétt til starfa í iðninni samkvæmt iðnaðarlögum og til inngöngu í nám til iðnmeistaraprófs. Steinunn sagði þetta skemmtilegt fag og fólk sem það lærði væri fatahönnuðum afar nauðsynlegt. Þá nýttist þetta nám vel út í lífið og tiltölulega auðvelt væri að fá atvinnu þar sem fjöldi saumastofa væri nú starfandi.

Myndir / HKr.

Íslandsmót iðn- og verkgreina haldið í Laugardalshöllinni í Reykjavík:

Ungar konur sækja á í fjölmörgum hefðbundnum karlagreinum

— Mikil gróska og afar fjölbreyttar leiðir í landbúnaði, sjávarútvegi, matvæla-, byggingariðnaði, þjónustugreinum, véltækni, flugi og fleiru

Íslandsmót iðn- og verkgreina var haldið í Laugardalshöllinni um nýliðna helgi. Þar var jafnframt haldin heljarmikil og lifandi sýning á því sem er að gerast í afar fjölbreyttum heimi verkmenntagreina.

Félag fagkvenna lét sig ekki vanta í Laugardalshöllina, en þar innanborðs er m.a. að finna búfræðing og konur úr flestum verkmennta- og tæknigreinum sem finnast í landinu.

Við erum konur á öllum aldri í karllægum iðnstörfum,“ sagði Margrét Arnarsdóttir rafvirki. „Það eru konur í alls konar fögum, rafvirkjar, smiðir, píparar, skrudgarðyrkjumeistarar og allt mögulegt. Það eru konur í flestum iðngreinum, en við eru enn mjög fáar. Ég held að það séu ekki nema 40 konur útskrifaðar sem rafvirkjar af ríflega

4.000 rafvirkjum í landinu. Það eru fjórar útskrifaðar sem píparar og aðeins fleiri í húsgagnasmíði og fleiri greinum. Samt erum við enn allt of fáar.“

–Það er þá trúlega enginn í múrverki í þessum hópi?

„Jú, hún stendur nú hér við hliðina á mér. Það eru samt allt of fáar konur í iðngreinum og við erum að reyna að hvetja konur til að sækja í þessi störf.“

„Já, við erum að reyna að gera okkur aðeins meira sýnilegar svo stúlkur fái fyrirmyndir,“ segir Þeba Björk Karlsdóttir, símsmiður, rafvirki, byggingastjóri og búfræðingur.

Margrét tekur undir það og segir: „Það þarf bara að sýna að við erum bara venjulegar konur í þessum störfum og ekkert örðuvísi en aðrar.“

/HKr.

Ungar og kraftmiklar konur úr Félaga fagkvenna, talið frá vinstri: Ingunn Anna Jónsdóttir múrari, Margrét Arnarsdóttir rafvirki, Þeba Björk Karlsdóttir símsmiður, rafvirki, byggingastjóri og búfræðingur, Guðný Helga Grímsdóttir húsgagnasmíður og Þóra Björk Samúelsdóttir raftækni- og rafvirki.

Puriður Ósk Magnúsdóttir og María Gréta Magnúsdóttir voru að gera blóm úr marsipani og fórst það vel úr hendi.

Bilgreinarnar eru engin undantekning. Þar eru konur farnar að gera sig gildandi, m.a. í bifvélavirkjun, þó enn séu þær allt of fáar.

Ágústa Erlingsdóttir var í bás Garðyrkjuskólans í Hveragerði sem er hluti af Landbúnaðarháskóla Íslands. Hún lét gesti hafa með sér lítil glös með mold sem hún var búin að setja basilíkufræ í og vökva. Sagðist hún hafa fengið hóp skólakrakka til sín sem öll fóru með glas með mold í. Þau hafi öll verið himinlifandi en bílstjórnarnir á rútunum sem þau voru í var ekki alveg eins hrifinn.

Eyfirdingurinn Katla Gylfadóttir blómaskreytir var að kynna blómaskreytinga-námið hjá Garðyrkjuskólanum og bjó til blómvendi af stakri snilld.

Benedikt Árni Harðarson og Auður Guðjónsdóttir voru að sýna rafknúinn kappakstursbíl TS15 sem verkfræðinemar í Háskóla Íslands hafa hannað. Búið er að fara með þennan bíl í keppni erlendis og á frægar kappakstursbrautir eins og Silverstone í Bretlandi. Það er stór hópur nemenda sem kemur að þessu verkefni eða um 45 manns og talsverð endurnýjun er í hópnum á hverju hausti. Er verkefnið dyggilega stutt af ýmsum fyrirtækjum. Helstu styrktaraðilar eru Marel, Rafnar, Össur, Vélvík, GT Laser, Eimskip, Rarik og fleiri. Njóta nemendur þess um leið að hafa aðgengi að tækja og tækniverk-stæðum þessara fyrirtækja.

Stoltur pípari. Ingvaldur Hannesdóttir er á fyrsta ári í pípulögnum. Hún ætlar að halda ótrauð áfram, enda hæg heimatökin þar sem hennar maður er að reka eigið pípulagningafyrirtæki. „Þetta er ótrúlega gaman og fjölbreytt starf. Ég myndi vilja fá fleiri konur í þetta fag því þetta er ekkert síður kvenna- en karlagrein. Þetta er ekkert erfitt, það er bara spurning um æfingu eins og í öllu öðru.“

Umsókn um orlofsstyrk/orlofsdvöl

Sumarið 2017

Hér að neðan er að finna umsóknareyðublað um orlofsdvöl í húsunum að Hólum í Hjaltadal og á Flúðum, Hrunamannahreppi sumarið 2017. Aðeins félagar í Bændasamtökum Íslands geta fengið úthlutun.

Undirrituð/Undirritaður sækir hér með um:

☐ Orlofsdvöl að Hólum

- Tímabilið:

☐ Orlofsdvöl á Flúðum

- Tímabilið:

Nafn umsækjanda

Kennitala

Heimilisfang

Símanúmer

Póstnúmer og staður

Hefur þú fengið úthlutað orlofsdvöl í sumarhúsi hjá Bændasamtökunum?

☐ Já

☐ Nei

Undirskrift félaga og dagsetning

Umsóknina skal senda fyrir 31. mars nk. rafrænt á [netfangið ho@bondi.is](mailto:netfangið_ho@bondi.is) eða á póstfang Bændasamtaka Íslands: **Bændahöllin v/Hagatorg, 107 Reykjavík, merkt Orlofsdvöl sumarið 2017**

! Eins og félagsmenn hafa orðið varir við hafa verið sendir út greiðsluseðlar fyrir félagsgjöldum Bí vegna ársins 2017. Orlofsdvöl í sumarhúsum og orlofsíbúð Bí verður eingöngu úthlutað til þeirra sem hafa greitt félagsgjöldin, samið um greiðslu þeirra eða lagt fram og fengið samþykka umsókn um lægra félagsgjald. Við hvetjum alla sem ætla að sækja um til að hafa það í huga.

Hinn mikli keppnismaður Halldór Anton Reynisson við bát sinn í Laugardalshöll. Á honum þeytist hann í keppni á 110 til 115 km hraða, en segist komast á allit að 130 km hraða.

Myndir / HKR.

Halldór Anton Reynisson keppir fyrir HR Racing í powerboat class Formula 4 hraðbátaflokki í Noregi:

Þýtur yfir haflötinn á 115 km hraða

— Kynnti bát sinn í keppnisgrein á sýningu Íslandsmóts iðn- og verkgreina í Laugardalshöllinni

Akurnesingurinn Halldór Anton Reynisson var á sýningu Íslandsmóts iðn- og verkgreina í Laugardalshöllinni með grip sem ekki er mjög vanalegt að sjá hér á landi.

Þetta er lokaður Formula 4 katamaran keppnisbátur með 60 hestafla utanborðsmotor. Halldór Anton segist vera búinn að stunda þessa íþrótt í fjögur ár í Noregi en þjálfari hans, sem er norsk kona, keppir í formúlu 1 keppni slíkra báta.

„Mér hefur gengið vel en það eru keppnir sex sinnum á ári. Það er hægt að fylgjast með því

Halldór á fullri ferð.

Mynd / af vefsíðu HR Raceing

á Facebook-síðunni HR Racing.“

Kemst á allt að 130 km hraða

Báturinn hans Halldórs er með 60

Þegar kappið er mikið getur stundum farið illa.

Mynd / af vefsíðu HR Raceing

hestafla utanborðsmotor. Í keppni er Halldór að fara á 110 til 115 km hraða. Hann segir þó mögulegt að komast á 130 km hraða við góðar aðstæður og með stærri skrífu. Við stærri skrífu

missi báturinn að vísu talsverðan við-bragðshraða og er lengur af stað sem þykir ekki gott í keppni.

Skrokklögun bátsins, sem er tví-bytna eða svokallaður katamaran bátur, gerir hann mjög stöðugan. Því segist Halldór hikaust fara í beygjur á fullri inngjöf.

Bátur Halldórs er ekki ýkja þungur. Með motor sem er 110 kg er hann ekki nema 280 kg með öllu.

Má ekki vera smeykur

– Nú eru þetta hraðskreiðir bátar og talsvert um að þeir fari upp á endann eða hvolfi á mikilli ferð. Ert þú ekkert

smeykur að keppa á þessu?

„Maður má ekkert vera smeykur. Ég hef ekki lent í að hvolfi þessum bát, en lenti í slíku á hinum tveim bát-unum sem ég var með.“

Aðspurður hvort þetta væri ekki dýrt sport, vildi hann ekki meina að svo væri. Þetta væri alls ekkert dýrara en t.d. krosshjólaskotið. „Þetta er ekki eins dýrt og fólk heldur.“ Það má heita stórundarlegt hvað sjóportgreinar hafa fengið lítið pláss á sjónvarps-stöðvum þessa mikla sjávarútvegs-lands. Var Halldór sammála því og sagði að reyndar væri hægt að fylgjast með honum á Facebook-síðu hans HR Racing. /HKR.

Íslandsmót iðn- og verkgreina 2017 fór fram í Laugardalshöllinni 16.–18. mars:

Keppt var í 23 greinum – úrslit í einstaklings- og liðakeppni

Bakaraíðn

- Gunnlaugur Arnar Ingason. Kökulist/Valgeirs bakari
- Þórey Lovísa Sigurmundsdóttir. Sandholt
- Stefán Pétur Bachmann Bjarnason. Passion Reykjavík

Bífreiðasmíði

- Remek Duda Mariusson. GB-Tjónaviðgerðir
- Runólfur Reyr Klemenzarson BL
- Harpa Dögg Halldórsdóttir Borgarholtsskóli

Bífélagavirkjun

- Alexander Svanur Guðmundsson. Borgarholtsskóli
- Brynjar Steinn Magnússon. Askja
- Fjóla Dís Viðarsdóttir. Askja

Bílanagreining kælikerfa

- Sæþór Orrason. Framhaldssk í Vestmannaeyjum
- Friðrik Karlsson. VMA
- Bernhard Anton Jónsson. VMA

Bílamálun

- Jason Núi Arnarson

- Borgarholtsskóli
- Björn Guðmundur Björnsson. Borgarholtsskóli
- Tómas Guðmundsson. Borgarholtsskóli

Framreiðsla

- Sigurður Borgar Vox
- Alma karen Sverrisdóttir
- Iceland Natura
- Gréta Sóley Arngrímsdóttir. Iceland Natura.

Undanúrslit í Norrænu Nemaakeppninni

Þessi fara áfram í úrslitakeppni í september í Hörpu: Axel Árni Herbertsson. Bláa lónið Rakel Sýva. Radisson SAS Blu Sandra Óskarsdóttir. Bláa lónið Sandra Sif Eiðsdóttir. Radisson SAS Blu, Sigurður Borgar. Vox

Grafísk miðlun

- Embla Rún Gunnarsdóttir. Tækniskólinn
- Simon Norðfjörð Viðarsson. Tækniskólinn
- 3.Davíð Snær Jónsson. Tækniskólinn

Gullsmíði

- Guðrún Inga Guðbrandsdóttir. Tækniskólinn
- Anna Guðlaug Sigurðardóttir. Tækniskólinn
- Linda Ósk Svavarsdóttir. Tækniskólinn

Hársnyrtiðn

- Klara Ívarsdóttir. Tækniskólinn
- Edda Heiðrún Úlfarsdóttir. Tækniskólinn
- Alma Björgvinsdóttir. Tækniskólinn

Hönnun vökvakerfa

- Friðrik Karlsson. VMA
- Bernhard Anton Jónsson. VMA
- Sæþór Orrason. Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum.

Kjötiðn

- Helga Hermannsdóttir. Norðlenska
- Alex Tristan Gunnþórsson. Kjóthúsið
- Rakel Þorgilsdóttir. Kjarnafæði

Leikjaforritun

- Bernhard Linn Hilmarsson.

Tækniskólinn

- Anna Bjarnsteinsdóttir. MR
- Óðinn Eyjólfsson. Tækniskólinn

Matreiðsla

- Kristinn Gísli Jónsson. Dill
- Íris Jana Ásgeirsdóttir. Fiskfélagið.
- Kara Guðmundsdóttir. Fiskfélagið

Undanúrslit í Norrænu Nemaakeppninni

Þessi fara áfram í úrslitakeppni í september í Hörpu: Bjarki Þorsteinsson. Radisson SAS Blu Elmar Ingi Sigurðsson. Radisson SAS Blu Michael Pétursson. VOX Hinrik Lárusson. Radisson SAS Blu Svala Sveinsdóttir. Icelandair Marina.

Málaraiðn

- Stefán Örn Ingibergsson
- Tækniskólinn
- Bjarki Geir Grétarsson. Tækniskólinn

Kjötiðnaðarmennirnir Jóhannes Geir Númasson og Fannar Ingi Hrafnsson voru að vinna við lostætar Pepsi- paprikupylsur með beikonosti fyrir gestina á sýningunni.

Mynd / HKR.

Bólusetja skal lömb sem heimtast eftir að bólusett er gegn garnaveiki

Bólusetning ásetningslamba við garnaveiki á garnaveikisvæðum á að vera lokið fyrir 31. desember. Matvælastofnun minnir bændur á að einnig skal bólusetja öll lömb sem heimtast eftir að búði er að

bólusetja fyrir garnaveiki á þeim svæðum þar sem bólusetningar er krafist. Óbólusett lömb geta hæglega smitast af bakteríunni og þannig viðhaldið smiti í umhverfinu í langan tíma. Árangur næst einungis með

samstilltu átaki búffjäreigenda, Matvælastofnunar, dýralækna og sveitarfélaga. **Sigrún Bjarnadóttir, dýralæknir nautgripa- og sauðfjársjúkdóma hjá Matvælastofnun**

Innlausn á greiðslumarki mjólkur

Skilafrestur umsókna um innlausn og kaup á greiðslumarki er 4. apríl 2017. Skilyrði fyrir kaupum er greiðsla berist í síðasta lagi 20. apríl 2017. Umsóknum um kaup og sölu þarf að skila á þjónustugátt Matvælastofnunar. Umsókn um sölu á greiðslumarki er nr. 7.14 og umsókn um kaup á greiðslumarki er nr. 7.18 inn á þjónustugáttinni. Innlausnarverð á lítra á innleystu greiðslumarki er 138 krónur á lítra. Matvælastofnun greiðir fyrir innleyst greiðslumark eigi síðar en 15. maí 2017. Ársgreiðsla fyrir greiðslumark er í dag 13,62 krónur á lítra. Aðrar stuðningsgreiðslur í nautgriparækt eru ekki tengdar greiðslumarki. Greiðslumark fellur niður eftir fjögur ár skv. núverandi búvörusamningi, nema annað verði ákveðið við endur-

skoðun samnings. Greiðslumarkið gildir þó sem viðmið fyrir greiðslur á greiðslumark, en þær fara lækkanandi á næstu árum og falla niður árið

2026. Innlausn fer fram í samræmi við reglugerð nr. 1150/2016 um stuðning við nautgriparækt. **Búnaðarstofa Matvælastofnunar**

Bændablaðið

Kemur næst út 6. apríl

- Málmsuða**
1. Viktor Sindri Viðarsson. Tækniskólinn
  2. Finnur Ingi Harrysson. Tækniskólinn
  3. Vignir Logi Ármannsson. VMA

- Pípulagnir**
1. Ingi Sigurður Ólafsson. Tækniskólinn
  2. Ágúst Örn Jónsson. Tækniskólinn
  3. Finnur Heimisson Tækniskólinn
  4. 2. Leifur Örn Guðbjörnsson. Tækniskólinn

- Rafeindavirkjun Liðakeppni**
1. Bjarki Guðjónsson, VMA, Gabriel Snær Jóhannesson og Jóhannes Stefánsson
  2. Aðalsteinn Atli Guðmundsson Tækniskólinn, Ásbjörn Eðvaldsson, Máni Gautason

- Rafvirkjun**
1. Jón Þór Einarsson. Blikksmiðurinn
  2. Benedikt Máni Finnsson, Tækniskólinn, Sófus Ólafsson, VMA

- Sjúkraliðar**
1. Amelía Ösk Hjálmarsdóttir og VMA, Bergrós Vala Marteinsdóttir, VMA
  2. Sigríður Þorleifsdóttir og FB, Sara, Karen Jóhannesdóttir FB
  3. Hugrún Embla Bryndísardóttir og Sigrún Lís Torfadóttir, Heilbrigðisstofnun Vestfjarða

- Skrúðgarðyrkja**
1. Guðný Rós Sigurbjörnsdóttir, Landbúnaðarháskóla Íslands
  2. Kristín Snorradóttir, Landbúnaðarháskóla Íslands
  3. Hörður Helgi Hreiðarsson, Landbúnaðarháskóla Íslands

- Snyrtifræði**
1. Guðlaug Stella Hafsteinsdóttir FB
  2. Anna María Hallgrímssdóttir Snyrtimiðstöðin
  3. Sunna Björk Karlsdóttir. FB

- Trésmíði**
1. Þröstur Kárasón, Fjölbraut Norðurlands vestra
  2. Steinar Freyr Hafsteinsson VMA
  3. Ester Mee Hwa Herman FB

- Veffróun Liðakeppni**
1. Ólafur Hólm Eyþórsson og Tækniskólinn, Mikael Karlsson

Orkuskot í vetrarlök!

25% afsláttur af bætiefnum sem geta stuðlað að betri orku.
Dagana 22. mars - 6. apríl.

Spektro fjölvítamín
Eitt hylki á dag með öllu sem þarf til að hressa og kæta.

Mega B - Stress
Með C vítamíni og magnesíum. Frábær blanda til að minnka streitu.

D vítamín
Flesta vantar D vítamín á þessum árstíma.

Verð: 2.530 kr.
Verð áður: 3.373 kr.

Verð: 2.546 kr.
Verð áður: 3.394 kr.

Verð: 1.259 kr.
Verð áður: 1.679 kr.

Artic Root - burnirót
Aukin orka og gleði í vetrarlök.
Verð: 2.137 kr.
Verð áður: 2.849 kr.

Netverslun - lyfja.is

Ferðapjónustuhús við Gullna hringinn

Til sölu fullbúið hús til út-leigu með rúmum fyrir 6, mögulega 8 manns.

Á besta stað við þjóðveg 35 og fylgir allt innbú og heitur pottur á verönd. Mjög létt í viðhaldi. Afhendist eftir samkomulagi.

Uppl. jks@visir.is s.6989874

Bændablaðið

BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST MEÐ 43,5% LESTUR Á LANDSBYGGÐINI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

FJÁRFLUTNINGAKERRUR TIL AFGREIÐSLU STRAX

Hyrjarhöfði 8. 110 Reykjavík - sími: 577-1090 - netfang: sala@vikurvagnar.is - www.vikurvagnar.is

TA 510 KERRA - GRIPAFLUTNINGAKERRA
KERRA MEÐ MILLIGÓLFI - HVOR HÆÐ 3,74X1,75M
MILLIGÓLF ER HÆGT AÐ FJARLÆGA, NÝTIST ÞANNIG FYRIR HESTA
VERÐ: 1.491.935 +VSK

Q6E OFF ROAD KERRA
AFTAN Í FJÓRHJÓL OG SEXHJÓL
Á FLOTDEKKJUM OG FJÖÐRUM
VERÐ: 290.323 +VSK

Eftirherman og „orginalinn“ ríða um héruð

– Fyrrverandi landbúnaðarráðherra og síðasti innfæddi Ingjaldssandsbúinn á faraldsfæti

„Það má nú deila um hver er meira orginal,“ segir búfræðingurinn, stjórn málafræðingurinn, lífskúnnstnerinn og eftirhermisérfræðingurinn Jóhannes Kristjánsson í samtali við tíðindamann Bændablaðsins.

Hann er nú að hefja yfirreið um héruð ásamt félaga sínum, Guðna Ágústssyni, sem eitt sinn sat í stóli ráðherra landbúnaðarmála. Munu þeir í sameiningu og báðir í hóp reyna að fá fólk sem til þeirra kemur að hætta þeim ósið að halda niðri í sér hlátrinum. Segir Jóhannes að með góðum hlátri létti menn bæði á sál og líkama sem spari þjóðarbúinu gríðarlega fjármuni.

Jóhannes og Guðni hófu yfirreið sína í Grindavík en verða í Félagsheimili Hrunamanna á Flúðum föstudagskvöldið 24. mars og verður húsið opnað klukkan 20.00. Þá verða þeir í Midgard á Hvolsvelli laugardaginn 25. mars. Þann 31. mars og 7. apríl verða þeir félagar í Landnámssetrinu í Borgarnesi. Síðan verða þeir í Salnum í Kópavogi 8. og 12. apríl. Allar þessar samkomur hefjast klukkan 20.00.

Guðni var í sóknarnefnd með Hallgerði langbrók

„Þetta eru eins konar sagnakvöld, enda hæg heimatökin þar sem annar okkar er með um eða yfir tvö þúsund ára lífaldur. Við erum svo heppin að með mér verður eini núlifandi maðurinn sem var viðstaddur þegar kristni var lögtekin hér á landi. Hann getur því staðfest að allt sem þar fór fram hefur farið fram síðan. Hann var til að mynda með Hallgerði Höskuldsdóttur langbrók í sóknarnefnd að mér skilst og var í hreppsnefnd með Skarphéðni,“ segir Jóhannes. Hann segir því lítið vandamál að fletta upp í þeim sögulega gagnabanka sem Guðni er.

„Nú, svo segjum við sögur af líðandi stund og lífinu sjálfu. Sumir kalla slíkt uppistand, en held að þetta verði allavega eitthvert ástand.“

Jóhannes segir að það hafi verið óskað eftir því lengi að þeir félagar riðu saman um héruð til að gleðja fólk.

„Svona er þetta bara,“ segir búfræðingurinn Jóhannes Kristjánsson. „Upphaf og endir alls er íslenskur landbúnaður og eins og allir vita er nafli alheimsins á Ingjaldssandi.“ Mynd / HKR.

Síðasta barnið sem fæddist á Ingjaldssandi

Eins og allir eiga að vita þá er Jóhannes borinn og barnfæddur á Ingjaldssandi, en hann er einn tólf systkina. Snemma á síðustu öld bjuggu þar vel á annað hundrað manns, en í Mýrarhreppi, sem nær yfir í Dýrafjörð, bjuggu 502 árið 1901 samkvæmt tölum Hagstofu Íslands.

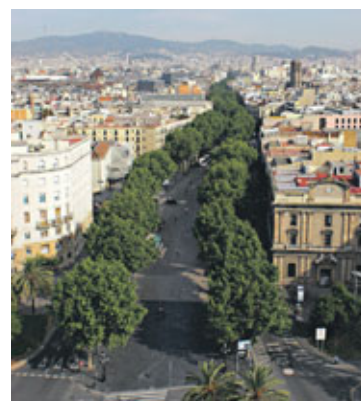
„Ég var síðasta barnið sem fæddist á Ingjaldssandi, en þeir Ingjaldssandsbúar, sem síðar komu í heiminn, fæddust allir utan sveitarinnar. Þegar ég fæddist þótti ekki ástæða til að fara með móður mína til læknis á Flateyri og þaðan af síður suður. Enda myndi ég bara koma í heiminn þegar ég væri tilbúinn – og ég gerði það.“

Jóhannes segist enn eiga athvarf á Ingjaldssandi þar sem hann reynir að dveljast eins mikið og hann getur á sumrin. Þó fátt sé orðið um fasta ábúendur allt árið þá dvelst fjöldi fólks

Á Ingjaldssandi 1996. Jóhannes að kenna Vöku, þriggja ára dóttur sinni, á traktorinn, enda ekki seinna vænna. Sjálfur var Jóhannes farinn að vinna á dráttarvél í heyskapnum 7 ára. Hann mátti þó ekki fara akandi yfir Sandsheiðina fyrr en við tólf ára aldurinn og þá helst ekki mikið lengra en að Núpi á Jeppa föður síns. Þá var reglufargan ekki mikið að vefjast fyrir mönnum.

á Ingjaldssandi á sumrin og sækjast brottfluttir þá eftir að heimsækja æskustöðvarnar með fjölskyldum sínum.

Ramblan í Barcelona (La Rambla, eða Laugavegur þeirra Barselónabúa).

Af og til á sumrin en alla daga í huganum

„Ég er þarna af og til á sumrin en alla daga í huganum,“ segir Jóhannes. „Mitt líf snýst mikið um tilveruna á Ingjaldssandi. Ég miða t.d. allar vegalengdir út frá vegalengdum þarna fyrir vestan.“

„Ég var einu sinni spurður að því af sveitunga mínum hvað Ramblan í Barcelona væri löng. (La Rambla, er aðaltúristagatan í borginni). Ég sagði honum að það

væri frá Sæbóli og alveg fram að Álfadalshlíði. Eins og menn vita þá er algengt í fjölmiðlum að miða hæð við Hallgrímskirkjuturn. Hjá mér er það svipað, nema hvað ég nota þá staðhætti á Ingjaldssandi sem mér eru tamastir og allir eiga að sjálfsögðu að þekkja.“

Ingjaldssandur „er“ nafli alheimsins

„Þegar ég miða við loftlínu frá heimili mínu fyrir vestan fram í Hraun á Ingjaldssandi þá er það um einn kílómetri. Eitt sinn var ég úti að ganga og var spurður hvað ég hafi gengið langt. Ég svaraði um hæl; ... ja, það er nú bara svona eins og niður í samkomuhús. Eðlilega eiga menn þá að vita hvað við er átt. Allavega rengir mig enginn og ég geng út frá því að það þekki allir staðhætti á Ingjaldssandi.“

Þegar ég segi að eitthvað sé jafn hátt og kirkjan, þá á ég að sjálf-sögðu við kirkjuna á Sæbóli, eins og allir vita. Ég nota þetta líka þegar útlendingar spyrja mig til vegar og um fjarlægðir til ólíkra staða. Einn spurði mig hvað það væri langt úr vesturbænum í Reykjavík inn í Laugardal. Ég sagði að það væri líklega svipað og að Sæbóli. Annar spurði hvað það væri langt frá miðborginni og út á flugvöll. Ég svaraði því til að það væri svona álíka og upp að Hálsi. Viðkomandi gerði engar athugasemdir við það svo það er greinilegt að flestir skilja þetta. Enda er Ingjaldssandur í mínum huga nafli alheimsins og hefur alltaf verið. Þar af leiðandi hlýtur hann einnig að vera það í huga annarra.“

Byrjaði formlega að skemmta 14. febrúar 1976 klukkan hálf ellefu

– Nú ert þú búinn að starfa lengi sem skemmtikraftur, manstu nákvæmlega hvenær þú byrjaðir?

„Já, ég byrjaði formlega 14. febrúar klukkan hálf ellefu árið 1976 í Fóstbraðraheimilinu. Síðan hef ég ekki stoppað, en ætlaði að hætta 1982 þegar ég fór í Háskólann en ekkert varð úr því. Það sama ár varð þetta aðalatvinnan mín og er enn þó ég hafi auðvitað unnið við margt annað líka. Þetta er svona dæmi um það að maður ræður ekki sínum næturstað. Eða eins og sagt er; kóngur vill sigla en byr hlýtur að ráða.“

Nú eru allir mótaðir í sama form

Nú hefur eflaust verið gaman að fást við að herma eftir mörgum litríkum pólitíkusum í gegnum tíðina. Finnst þér þessi þjóðflokkur ekki vera orðinn fremur litlaus í dag?

„Það er meiri bragur á því að þeir séu aldir upp á sama hátt og mótaðir í sama form á leikskólum frá unga aldri, öðruvísi en áður var. Ég held að það séu til sérstakir einstaklingar, en þeir ná bara ekki að skína í gegnum þetta sameiginlega eldi. Allt er alið upp á því sama og ef einhver er öðruvísi, þá er hann litinn hálfgerður hornauga. Allir eiga að vera eins. Ég held samt að sérstöku einstaklingarnir séu enn til, en þeir eru bara ekki dregnir fram á sjónarsviðið.“

Auðvitað er svo misjafnt á hverjum tíma hvaða persónur og

Það þarf nú líka að heyja þó enginn sé bústofninn, þó ekki til annars en að halda sér við í fræðunum.

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið auglýsir hér með eftir umsóknum um styrki úr þróunarfjárframlagi til hrossaræktar

Markmið styrkveitinganna er að efla markaðssókn og ræktun íslenska hestsins.

Styrkhæf eru hvers konar verkefni er lúta að:

- Kynbótum hrossa, fóðrun þeirra eða meðferð.
- Tamningum og þjálfun hrossa sem stuðla að auknum árangri og ávinningi.
- Markaðs-, kynningar- og nýsköpunarstarfi.

Lögd er megin áhersla á að styrkja átaks- og nýsköpunarverkefni sem geta orðið sjálfbær eftir að þróunartímabili þeirra lýkur, útgáfu- og kynningarstarfsemi og hagnýtar rannsóknir. Sjóðurinn hefur til ráðstöfunar 5,6 milljónir króna.

Í umsóknum skal gerð skýr grein fyrir verkefninu sem í hlut á, markmiði þess, framkvæmda-ætlan og ávinningi. Hverri umsókn skal fylgja greinargóð kostnaðaráætlun. Ráðuneytið metur styrkhæfi umsókna og ákveður afgreiðslu þeirra.

Umsóknir skulu berast atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu, Skúlagötu 4, 101 Reykjavík eða á netfangið postur@anr.is. **Umsóknarfrestur er til og með 12. apríl 2017.**

Nánari upplýsingar veitir Kjartan Hreinsson í síma 545 9700. Einnig má senda fyrirspurnir með tölvupósti á netfangið postur@anr.is.

Originalinn Guðni Ágústsson frá Brúnastöðum og og eftirherman Jóhannes Kristjánsson frá Ingjaldssandi. Mynd / GVA

karakterar verða áberandi í þjóðfélaginu. Að sjálfsögðu eltir maður þá og reynir að túlka með jákvæðum hætti. Guðni Ágústsson telst til dæmis alls ekki normaaa...l, ...ééég meina, alls ekki venjulegur. Hvorki í orðfæri né öðru. Hann myndi því passa seint í það mót sem nú er verið að steypa allan fjöldann í. Guðna er því gott að eiga við, enda kall með gott hjarta og talar ekki illa um fólk.“

Nú vantar í pólitísku flórana svona litríka karaktera sem þora að segja hlutina umbúðalaust. Það má ekki mismæla sig án þess að allt verði vitlaust.“

Óborganlegir stjórnmálafundir

Jóhannes minnst framboðsfundanna vestur á fjörðum í gamla daga þar sem afar litríkir persónuleikar tókust á í troðfullum félagsheimilum. Slíkt þótti hin mesta skemmtun.

„Ég myndi kaupa mig inn á slíkan framboðsfund fyrir stórfé ef hann væri í boði í dag,“ segir Jóhannes.

„Enda lærði ég það í stjórnmálafræðinni hjá Ólafi Ragnari Grímssyni, að stjórnmálaflokkar hefðu skemmtigildi. Ég hugsa að hann hafi þá fremur átt við fyrri tíð, því vart er það svo lengur. Þá var skemmtigildið eitt af helstu gildum stjórnmálaflokkanna. Ég man eftir héraðsmótunum og framboðsfundunum í gamla daga, í og með voru þetta hreinar skemmtisamkomur. Menn mega nefnilega aldrei gleyma því að gaman og alvara er hluti af sama pakkanum.

Annars hef ég bara gaman af þessu. Maður hittir marga og það er athyglisvert að í þeim stóra hópi er bara gott fólk. Ég hef aldrei hitt slæmt fólk, eða orðljótt fólk sem kemur fram eins og margir þekkja á fésbókinni.

Sjálfur reyni ég mjög mikið að passa mig á því að móðga ekki fólk þegar ég kem fram. Þá tek ég gjarnan fram að fólk láti mig þá vita ef einhverjum sé misboðið. Það er helst að ég fái kvörtun yfir að hafa skilið einhvern útundan í gríninu,“ segir Jóhannes Kristjánsson. /HKr.

Á myndinni má sjá f.v. Jónas Jónasson, bónda á Héðinshöfða, með forystuána Hosu og Halldór Sigurðsson, bónda á Syðri-Sandhólum, með forystuána Lipurtá, en Halldór aðstoðaði Jónas ásamt fleirum við að ná fénu. Þess má geta að Lipurtá átti hrútana og við fósturtalningu sem fór fram á Héðinshöfða rétt eftir að féð náðist kom fram að báðar forystuærnar ganga með tvö lömb og hvíta ærin frá Hóli í Kelduhverfi er með þrjú. Útigönguærnar þrjár ganga því með sjö lömb. Mynd / Atli Vigfússon

Héðinshöfði á Tjörnesi: Fyrirhöfn að ná forystukindum í hús

Það var mikil fyrirhöfn fyrir bændur á Héðinshöfða á Tjörnesi að ná forystukindum sínum í hús um helgina, en tvær ær þaðan hafa verið úti í allan vetur og erfitt að ná þeim.

Lengi vel voru þær í fjallgarðinum, en upp á síðkastið voru þær farnar að sjást við bæi og þá aðallega í landi Hringvers og Syðri-Tungu. Með þeim var ein hvít ær frá Hóli í Kelduhverfi og tveir hrútar undan annarri forystuánni. Allar þessar kindur náðust og tók eltingaleik-

urinn upp undir sex klukkutíma að því er fram kemur í frásögn Atla Vigfússonar á Laxamáryri á vefnum 641.is.

Þreyttur en glaður

Ærnar náðust að lokum við Héðinshöfða með hjálp nokkurra manna og tíkurinnar Pöndu frá Ketilsstöðum, en hún er mjög þjálfaður og þekktur fjárhundur. Jónas Jónasson, bóndi á Héðinshöfða, sagðist hafa verið mjög þreyttur

þegar viðureigninni lauk, en jafnframt ákaflega glaður með það að hafa náð kindunum.

Forystuærnar eru upphaflega tvílembingar saman, en Hosa slapp út úr réttinni við Héðinshöfða sl. haust og skildi sín lömb þar eftir og fór til fjalls. Líklega hefur hún hitt Lipurtá systur sína einhvers staðar, en til þeirra hafði sést og héldu þær hópinn. Tíðarfar hefur verið þannig að ekkert amaði að kindunum og tiltölulega vel í holdum miðað við aðstæður. /MBÞ

Kraftblanda

30% fiskimjöl
Óerfðabreytt hráefni
Lífrænt selen

Verð á 500 kg stórsekk
aðeins 56.277 m/vsk

UTAN ÚR HEIMI

Peder, Simen og Stefan hoppa ofan af einum bleikum traktor fyrirtækisins en hann er einn af 26 sem þeir eiga, stilla út og nota til markaðssetningar í Stryn, heimabæ þeirra Peder og Simen. Þó eru ekki allir traktorar fyrirtækisins bleikir, hér eru þeir á einum ljósbláum fyrir utan verslun þeirra í Los Angeles.

Bændamenningin spilar mikilvægt hlutverk hjá félögunum Simen Staalnacke og Peder Børresen í Moods of Norway:

Innblásnir af bændamenningu og þjóðernisrómantík

Þegar norsku félagarnir Simen Staalnacke og Peder Børresen fengu þá hugmynd í eftirpartii fyrir rúmum 15 árum að hanna og framleiða fatnað undir norsku vörumerki, innblásið af fallegum fjörðum og bændarómantík, héldu flestir í kringum þá að þeir væru algjörlega gengirnir af göflunum. Nú, 14 árum eftir að þeir stofnuðu Moods of Norway, er enginn sem efast lengur um viðskiptahugmynd þeirra og frumkvöðlageitu, því í dag eru þeir með 350 starfsmenn í vinnu og velta um fjórum milljörðum íslenskra króna árlega.

Það er þessi litríki sköpunarkraftur sem hefur slegið í gegn og með mikilli eljusemi, úthaldi og heilum hellingi af andvökunóttum hefur Moods of Norway vaxið jafnt og þétt undanfarin ár og eru nú þekktir um allan heim og þá ekki síst í tískuheiminum. Fljótlega kom Jan Egil Flo inn í myndina sem skipuleggjandi og bókhaldsmaður og síðar Sviinn Stefan Dahlvist sem hefur sinnt ýmsum verkefnum hjá fyrirtækinu, meðal annars að koma því áfram á Ameríkumarkaði. Þegar blaðamaður Bændablaðsins sló á þráðinn á dögunum til Moods var Simen Staalnacke við og sat fyrir svörum.

„Aloha, svo skemmtilegt að heyra frá íslensku Bændablaði, við vorum einmitt með verslanir í Reykjavík áður en allt hrundi árið 2008. Á þeim tíma ákváðum við að draga okkur út úr Evrópu-markaðnum og reyna fyrir okkur í Ameríku, það hafði alltaf verið draumurinn,“ segir Simen og hlær.

Segja sögur í gegnum fötin

Strákarnir hafa aldrei misst trúna á sjálfa sig og þrátt fyrir að hafa unnið

Þegar félagarnir opnuðu verslun í New York leigðu þeir þrjár kindur af sveitabæ og vakti það verðskuldaða athygli í tískuháborginni.

launalausir að ævintýrinu fyrstu árin þá gáfust þeir aldrei upp.

„Það má segja að þetta hafi allt byrjað þegar ég nam markaðsfræði á Havai fyrir rúmum 14 árum. Þá uppgötvaði ég að landið sem ég kem frá, Noregur, er mjög framandi. Þetta á við um staðsetningu landsins, sögu

þess, hefðir og menningu. Þá kom upp þessi hugmynd hjá mér og Peder að segja norskar sögur í gegnum fötin okkar og að spila með þetta einstaka sem við höfum í Noregi.“ útskýrir Simen og segir jafnframt: „Þegar ég kom heim úr náminu þá byrjuðum við að hanna fyrstu

fatalínuna okkar með 24 vörum. Móðir mín, sem hefur verið hönnuður frá því ég man eftir mér, hjálpaði okkur með að finna verksmiðjur til að framleiða vörurnar. Frá þessum tíma hefur allt gengið á yfirsýningu og núna er merkið okkar orðið bæði þjóðlegt og alþjóðlegt fatamerki.“

Jakkaföt úr gardínefni

Strákarnir voru aldrei í vafa um að Stryn, heimabær þeirra, yrði höfuðstaður fyrir nýja fyrirtækið en þessi litli bær með rúmlega tvö þúsund íbúa hafði allt sem þeir vildu sýna í fötunum sínum, það er, firði, fjöll, jökul, laxveiði og bóndabæi.

„Moods byrjaði sem hreint herra-merki en í dag er þetta lífsstíls-merkjavara þar sem við hönnum og seljum fyrir herra, dómur, börn, íþróttir, ilmvötn, rakspíra og fleiri fylgihluti. Við höfum meira að segja hannað og látið framleiða fyrir okkur eigið traktoravöflujárn sem okkur finnst mjög töff.“

Þegar strákarnir byrjuðu höfðu þeir ekki hundsvit á því hvernig ætti að skissa upp snið, hvað þá að sauma upp úr þeim. Það voru ekki margir sem höfðu trú á því að jakkafötin í fyrstu línunni, sem þeir létu sauma úr gardínefni í Búlgaríu, ætti eftir að koma þeim langt en með tíð og tíma náðu þeir að vinna markaði og gera enn.

„Þetta hefur gengið svakalega vel undanfarin ár og heldur bara áfram að vaxa og við erum mjög þakklátir fyrir þessa velgengni. Í fyrsta keyptum við fatakeðjuna Brandstad og núna erum við með 40 verslanir í Noregi ásamt flaggskipinu okkar í hinni stóru borg englanna, Los Angeles. Okkar aðalmarkaðir eru Noregur, Skandinavía og Bandaríkin. Núna eru um 350 starfsmenn hjá fyrirtækinu og veltan er í kringum 300 milljónir norskra króna.“

Fjölskyldumyndir af ömmu og afa

Fjölskylda drengjanna hefur ekki síður verið mikilvæg í þessu ferli eins og hefðirnar og þjóðernisrómantíkin. Þannig er amma Simen, mest nýtta

módel fyrirtækisins og vöflurnar hennar oft og tíðum komið sterkar inn við þróun fyrirtækisins.

„Okkur þykir mjög vænt um landið okkar og heimabæ okkar, Stryn, sem hefur leikið stórt hlutverk við uppbyggingu og þróun á Moods. Allir merkimiðar eru til dæmis gamlir fjölskyldumyndir af ömmu minni og afa og búiðirnar okkar eru blanda af gömlum norskum sumarbústöðum og alþjóðlegum tískuverslunum. Vörurnar fá heiti eftir fólki frá Stryn og við hyllum Noreg í gegnum þemu í fatalinunum okkar,“ segir Simen og bætir við:

„Við höfum trú á að það gangi að blanda gamalli þjóðernisrómantík með nýjum áhrifum og að pakka því inn saman á nýjan hátt. Þannig fáum við fina og einstaka blöndu. Núna erum við með verslanir um allan Noreg og það er mjög mikilvægt fyrir okkur að geta sagt norskar sögur frá norðri og til suðurs í okkar frábæra heimalandi.“

Gott samstarf við bændur

Bændamenningin spilar einnig mikilvægt hlutverk hjá Moods og hafa drengirnir notað tákn úr heimi bænda óspart í vörum sínum eins og heygaffla, hlöður, kartöflur, korn, kýr, kindur og fleira. Þeirra aðalsmerki er þó bleiki traktorinn sem er orðið helsta tákn vörumerkisins.

„Traktorinn var eitt af því fyrsta sem við teiknuðum á blað og þegar við seldum boli með honum mjög vel ákváðum við að gera hann að aðalmerkinu okkar. Það eru þrjár ástæður fyrir því og fyrsta er sú að traktorinn hefur á margan hátt verið með í að byggja upp landið, í öðru lagi er hann vinnuhestur og í þriðja lagi er einhver nostalgia yfir honum og hann umbylti auðvitað landbúnaði á þeim tíma sem hann kom fram. Síðan er líka svolítið fyndið þegar maður hugsar um tísku að þá kemur París, Milánó og New York upp í hugann og því fannst okkur miklu skemmtilegra að hafa merki sem táknnaði sveitina. Okkur finnst líka sérstaklega gaman að spila með andstæður, því þegar við málum hann bleikan eða til dæmis gulllit aðan þá er þetta tákn sem enginn hefur séð áður. Einfaldlega glæði traktorinn mættur á svæðið!“

Strákarnir í Moods of Norway hafa frá upphafi átt í góðu samstarfi við norsku Bændasamtökin en kúaplakatið fengu þeir einmitt hjá samtökunum og settu saman fyrir kynningaruppákomu á fatnaði þeirra.

Sýnishorn af þeim fjölmörgu smávörum sem strákarnir hafa hannað og sett í sölu þar sem traktorinn er aðalmerkið og söluvaran.

segir Simen og hlær við en það er skemmtilegt frá því að segja að frá stofnun fyrirtækisins hafa drengirnir alltaf átt gott samstarf við norsku Bændasamtökin:

„Norsku Bændasamtökin voru okkar fyrsti samstarfsaðili á

tískusýningum, sem við erum mjög þakklátir fyrir. Við höfum einnig tekið mikið af myndum á sveitabæjum út um allt í Noregi til að kynna vörurnar okkar svo okkur finnst frábært og gott að eiga samstarf við bændur!“

/ehg

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta

Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI

MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS

Sæti og varahlutir í

- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Bata

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

McCormick X5.50, 113 hö, ný vél með tækjum og skóflu. Mjög vel útbúin. Verð kr. 7.400.000 + vsk.

McCormick C-Max, 105 hö, árg. 2007, notkun 2500 tímar. Mikið yfirfarin, góð dekk, ámoksturstæki og skófla. Verð kr. 3.100.000 + vsk.

Sturlaugur Jónsson & Co. Sími 412-3000

Getum við orðið að liði? – Við seljum m.a.

Hótel-lín í mörgum
gæðaflokkum,
handklæði,
baðmottur, sængur,
kodda, sloppa,
borðdúka og
munnpurrkur.
Viskastykki,
microklúta,
netpoka,
gufustraujárn o.fl.

Þvottavélar • Þurrkara • Strauvélar

Frábærar
vélar fyrir m.a.
þvottahús, hótél
og gistiheimili.

Þvottavélar,
þurrkara,
strauvélar,
pressuvélar,
gufukatla,
gufupressur, ýmis
frágangstæki
fyrir tau, fatnað
og lín, rykmottur,
tauvagna, -grindur,
-poka, ýmsar
rekstravörur og
merkingakerfi.

Kirkjustétt 2-6 • 113 Reykjavík • Símar 892 8925 og 567 4577

Netfang: icefakta@icefakta.is • Fax: 567 4469 • www.icefakta.is

Stærsta dráttarvél heims, Big Bud 747, er nú á Heartland-safninu í Clarion í Iowa í Bandaríkjunum.

Myndir / HEARTLAND MUSEUM

Stærsta dráttarvél í heimi var smíðuð í Bandaríkjunum árið 1977:

Big Bud 747 með 8 rása segulbandstæki

– Fulllestuð af olíu og ballest vegur hún 68 tonn, er með 16 strokka og 960 hestafla tvígengisvél og 3.800 lítra eldsneytistank

Big Bud 747 hefur lengi verið kölluð stærsta dráttarvél sem nokkru sinni hefur verið smíðuð. Ekki hefur Bændablaðið vitneskju um að því stærðarmeti hafi enn verið skákað.

Þessi vél var sérsníðuð í Havre í Montana í Bandaríkjunum árið 1977. Hún var líka kölluð 16V747 Big Bud og er af framleiðanda og eigendum sögð vera stærsta dráttarvél heims, eða „World largest farm Tractor“. Það þykir m.a. merkilegt í dag að vélin var með 8 rása segulbandstæki auk útvarps í stýrishúsi.

50 plóga traktor

Þegar talað er um getu, þá miðuðu amerískir bændur hér áður fyrr oft við það hvað vél gat dregið af svokölluðum „Mouldbord“plógum. Í þeim samanburði var Big Bud 747 talinn vera 50 plóga traktor.

Helstu stærðir:

- **Hæð:** Frá jörð upp á þakbrún var 4,3 metrar.
- **Lengd:** 8,2 metrar.
- **Breidd á vél:** 4,06 metrar.
- **Breidd með brettum:** 6,35 metrar.
- **Hjólaf:** 4,95 metrar.
- **Öxlar:** Clark D-85840.
- **Dekk:** 8 stykki 2,4 metrar í þvermál, 1,010 metrar á breidd (38x35 16).
- **Eigin þyngd:** 48 tonn.
- **Olíutankur:** 3.800 lítrar.
- **Þyngd með olíu og ballest:** 68 tonn.
- **Vél:** Detroit Diesel 16V92T - 16 strokka tvígengisvél.
- **Afl:** 760 hestöfl (570 kW). - Var síðan aukið í 860 hestöfl (640 kW) og aftur í 960 hestöfl (720 kW).
- **Slagrými:** Samtals 24,1 lítri (1.472 cid), eða 1,5 lítrar á hverjum strokk (sílindra)
- **Inntak:** 2 túrbínur og 2 ofur-túrbínur.
- **Tog vélar:** 4.200 Newton metrar við 3.401 snúning á mínútu (ekki ljóst hvort það er út við hjól eða frá vél)

Stóri Bud er engin smásmíði en einu sinni þótti gamla John Deere-dráttarvélin, sem stendur við hlið hans, heldur enginn kettlingur.

- **Startari:** 24 volt.
- **Rafferfi á vél:** 12 volt.
- **Rafall:** 75 amper.
- **Skipting:** Sex girar áfram 1 gir afturábak.
- **Ataksmiðað glussakerfi:** Hámarksflæði 245,96 lítrar á mínútu.
- **Glussatankur:** 567,64 lítrar.
- **Búnaður í stýrishúsi:** Loftkæling, miðstöð, vinnukonur, snúningsstóll og aukaseti. AM/FM útvarp og 8 ára segulband smíðað 1977.

Fyrstu tvær Big Bud voru minni

Fyrstu tvær Big Bud dráttarvélnar voru af 250 seríu sem var talsvert minni en 747 og voru þær framleiddar fyrir Leonard M. Semenza á Semenza-búgarðinum árið 1968. Þessi búgarður er staðsettur á milli Fort Menton og Chester í Montana-ríki. Jörðin er þökkaleg spilda, allavega á íslenskan mælikvarða, eða 35 þúsund hektarar.

Big Bud 747 smíðaður fyrir bómullarbændur

Big Bud 747 var aftur á móti upp-

Í kjölfar þess að ákveðið var að hætta notkun á Big Bud 747 og setja vélina á safn fór kanadíski dekkjaframleiðandinn á hausinn.

haflega hönnuð af Wilbur Hensler og smíðuð af Ron Harmon og hans starfsmönnum hjá Northern Manufacturing Company. Kostaði fyrsta vélin 300.000 dollara, eða sem svarar 33,3 milljónum króna

miðað við gengi um miðjan dag 13. mars sl. Þessi risavél var smíðuð fyrir Rossi Brothers sem stunduðu bómullarrækt í Bakersfield eða á Old River-svæðinu í Kaliforníu. Þar var vélin notuð í 11 ár eða þar til

hún var seld til Willowbrook Farms í Indialantic í Flórída.

Á báðum býlunum var hún notuð til að „rippa“ eða djúprista land, „deep ripping“. Eftir að vélin hafði staðið ónotuð um tíma var hún svo seld til Roberts og Randy Williams frá Big Sandy í Montana. Sá bær er í tæplega 100 km fjarlægð frá þeim stað þar sem vélin var smíðuð 1997. Var vélin síðan notuð af Williams-bræðrum í Chouteau-sýslu til að draga 24 metra langan rifherfi (cultivator). Með þessu verkfæri var hægt að plægja hálfan hektara á mínútu miðað við 13 km hraða á klukkustund.

Sérsníðuð dekkinn á Big Bud 747 voru framleidd af United Tire Company í Kanada. Þegar ákveðið var að hætta að nota Big Bud í júlí 2009 og setja gripina á safn, var afleiðingin m.a. sú að dekkjaframleiðandinn fór á hausinn árið 2000.

Big Bud 747 var síðan sýndur á safni Heartland Acres Agribition Center í Independence í Iowa-ríki. Vélin var síðan flutt á Heartland-safnið í Clarion í Iowa þar sem Williams-bræður kostuðu sérstakan sýningarbás fyrir vélina árið 2013 undir nafninu Williams Big Bud.

/HKr.

Aukahlutir fyrir fjórhjól

Mikið úrval aukahluta fyrir flestar tegundir fjórhjóla

Nýrnabelti NÝTT Kr. 7.990,-	Fjórhjóla sliskjur NÝTT Kr. 48.900,-	Farangurskassi framan NÝTT Kr. 43.900,-	Farangurskassi framan NÝTT Kr. 43.900,-
Kassi framan Kr. 59.900,-	Brettistaska Kr. 9.869,-	Hjálmar og lambhúshettur Frá kr. 2.990,- Frá kr. 25.540,-	Álkassi Kr. 78.393,-
Farangurskassi aftan Kr. 75.000,-	Byssutaska fóðruð Kr. 38.083,-	Áhaldafesting par Kr. 14.269,-	Plastkassi aftan Kr. 27.015,-
Skyggni Kr. 39.900,-	Kassi aftan m/hlera Kr. 78.632,-	Hlíðargleraugu Kr. 5.930,-	Farangursnet Kr. 4.720,-

Austurvegur 69 - 800 Selfoss // Lönsbakki - 601 Akureyri // Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir
Sími 480 0400 // jotunn@jotunn.is // www.jotunn.is

JÖRÐ Á SUÐURLANDI MEÐ MIKLA MÖGULEIKA

Til sölu er jörðin Helluvað 3 á Rangárvöllum. Jörðin er staðsett við þéttbýlið á Helli og er stærð hennar um 600 hektarar, þar af ræktað land 85 hektarar. Mögulegt er að kaupa aðeins hluta af landinu. Landið liggur að Ytri Rangá og fylgir veiðiréttur í ánni. Á staðnum er hitaveita, ljósleiðari og þriggja fasa rafmagn, víðsýnt og falleg fjallasýn.

Á jörðinni er 171 fm íbúðarhús byggt 1985. Lausagöngufjós fyrir 48 gripi með haugkjallara og mjaltagryfju, stærð 411 fm byggt 1980. Áföst fjósinu er 300 fm hlaða byggð 1973 og 133 fm flatgryfja byggð 1983. Auk þessa eru á jörðinni nokkur eldri útihús í þokkalegu standi, heildarstærð þeirra nemur um 880 fm. Með í kaupunum getur fylgt kúabú, sem rekið er á jörðinni. Greiðslumark í mjólk er um 270.000 lítrar. Bústofninn telur 45 mjólkandi kýr og 50-60 kálfa og geldneyti.

Nánari upplýsingar og myndir á www.fannberg.is og á skrifstofu.

FANNBERG FASTEIGNASALA EHF.
sími 487-5028
Guðmundur Einarsson lögg. fasteignasali

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

Vertu til er vorið kallar

NÝTT! SW RAKEL vallarfoxgras

Nýtt úrvalsyrki fyrir íslenskar aðstæður sem sameinar góða uppskeru og endingu. Er bæði fáanlegt í grasfræblöndum eða óblandað.

Kynntu þér sáðvörulistann á www.lifland.is
Ókeypis flutningur ef pantað er fyrir 1. maí.

Hafðu samband í síma 540 1100 eða
lifland@lifland.is og fáðu tilboð í sáðvöruna.

Sala og ráðgjöf | www.lifland.is | Reykjavík | Akureyri | Borgarnes | Blönduós | Hvolsvöllur
Sími 540 1100 | lifland@lifland.is | Lynghals | Óseyri | Borgarbraut | Efstubraut | Ormsvöllur

Gamli traktorinn

Mahindra – indverski dráttarvélarisinn

Indverska stórfyrirtækið Mahindra & Mahindra varð stærsti dráttarvélaframleiðandi heims árið 2010 með flestar seldar vélar. Höfuðstöðvarnar eru í Mumbai en fyrirtækið er með starfsemi í yfir 100 löndum og með yfir 200 þúsund starfsmenn.

Fyrirtækið varð til sem stálframleiðslufyrirtæki árið 1945 og hét upphaflega Mahindra & Mohammed. Stofnendurnir voru Malik Ghulam Mohammed og bræðurnir K.C. Mahindra

hlíf yfir fjölþætt framleiðslufyrirtæki á ólíkum sviðum, m.a. í upplýsingatækni, fjármálastarfsemi sem og mótörhjóla-, dráttarvéla-, bifreiða-, báta-, flugvélaframleiðslu og jafnvel geimferðatækni í samstarfi við Airbus. Einnig er fyrirtækið í framleiðslu á hergögnum. Stefnt er að því að Mahindra & Mahindra verði í hópi aððáunarverðustu fyrirtækja í heimi árið 2021.

Með sjö verksmiðjur

Samsetningarverksmiðjur Mahindra dráttarvéla eru sjö talsins og staðsettar á Indlandi, í Bandaríkjunum, Ástralíu og í

Kína. Meðal hlutdeildar- og dótturfélaga er Mitsubishi Agricultural Machinery í Japan og bílaframleiðandinn Ssang Young í Suður-Kóreu sem Bílabúð Benna er með umboð fyrir á Íslandi.

Mahindra selur bifreiðar og dráttarvélar í yfir 90 löndum. Árið 1994 hóf Mahindra innreið sína á Bandaríkjamarkað og óx mjög hratt. Árið 2003 var sett upp samsetningarverksmiðja í Calhoun í Georgíu. Í Ameríku eru Mahindra dráttarvélar með söluskrifstofur í Brasilíu, Ekvador, Chile, Níkaragva, Paragvæ, Perú, Kólumbíu, Kanada og í Bandaríkjunum. Ekkert Evrópuland er þó enn á lista Mahindra dráttarvéla.

Eru dráttarvélar fyrirtækisins síðan með öflugra fótfestu í Ástralíu, Bangladesh, Butan, Kína, Indónesíu, Japan, Nepal, Nýja-Sjálandi, Filippseyjum, og á Sri Lanka. Í Mið-Asíu og Afríku eru dráttarvélar fyrirtækisins seldar í Alsír, Angóla, Botswana, Kongó og í Lýðveldinu Kongó, í Egyptalandi, Eþíópíu, Gambíu, Gana, Gíneú, Íran, Írak, Filabeinsströndinni, Kenýa, Madagaskar, Malaví, Mali, Marokkó, Mósambík, Namibíu, Nígíríu, Rúanda, Senegal, Suður-Afríku, Súdan, Tansaníu, Úganda og Zambíu. /HKr.

og J.C. Mahindra. Þegar Malik Ghulam Mohammed flutti til Pakistan 1948 og gerðist þar fyrsti fjármálaráðherra landsins var nafni fyrirtækisins breytt í Mahindra & Mahindra. Það hóf síðan bifreiðaframleiðslu árið 1947 þar sem settir voru saman hinir frægu Willys-jeppar.

Fyrsta dráttarvélin var Mahindra B-275

Fyrirtækið tók líka stefnuna á dráttarvélaframleiðslu. Sú ætlun bar verulegan árangur þegar opnuð var sameiginleg verksmiðja M&M og International

Harvester (IH) til að framleiða dráttarvélar undir nafni Mahindra á Indlandi árið 1962. Fyrsta vélin var Mahindra B-275. Var það arftaki hinnar geysivinsælu IH B-414 dráttarvélar.

Nú er Mahindra í nánú samstarfi við japanska iðnaðarrisann Mitsubishi. Framleiddar eru vélar í öllum stærðarflokkum og allt frá

einföldustu vélum til háþróaðra tæknivæðra tækja. Er Mahindra í fyrsta sæti á heimsvísu með um 2,1 milljón seldra dráttarvéla á ári. Er fyrirtækið nú orðið að regn-

SAM gagnrýna útlistun ráðuneytis á endurskoðun á stöðu mjólkuriðnaðarins:

Gera eigi mun ríkari kröfur á Íslandi en í útlöndum

– þrátt fyrir að ráðuneytið vísi til reglna sem gilda í Noregi og Hollandi

Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) gera margvíslegar athugasemdir við frumvarp um endurskoðun á samkeppnisstöðu mjólkuriðnaðarins og frétt um málið sem birt var á fréttavef atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins 6. mars 2017.

Forsvarsmenn SAM benda á að í frétt ráðuneytisins sé ýmsar undarlegar fullyrðingar sem hafi ekkert með frumvarpið að gera. Þar sé t.d. fullyrt að verði frumvarpið að lögum muni allir aðilar í mjólkuriðnaði geta keypt mjólk með sama kostnaði og markaðsráðandi afurðastöð. Af þessu tilefni segir SAM rétt að taka fram að nú þegar kaupa allir aðilar í mjólkuriðnaði mjólk á sama verði og markaðsráðandi afurðastöð. Verði frumvarpið að lögum mun það því engu breyta um þennan þátt.

Einnig bendir SAM á að í frétt ráðuneytisins sé eftirfarandi fullyrðing:

„Markaðsráðandi afurðastöð mjólkur verður skylt að selja óháðum afurðastöðvum og vinnsluaðilum hrámmjólk sem nemur allt að 20% af þeirri hrámmjólk sem hún tekur við.“

Vegna þessa telur SAM rétt að taka fram að nú þegar sé öllum afurðastöðvum skylt að selja öðrum vinnsluaðilum mjólk og mjólkurafurðir á verði sem verðlagsnefnd búvöru ákvarðar samkvæmt 13. grein, 3. mgr. búvörlaga. Verði frumvarpið að lögum muni það engu breyta um skyldu markaðsráðandi afurðastöðvar til sölu mjólkur sem hráefnis til frekari vinnslu.

Þá segir í frétt ráðuneytisins að „Framleiðsluhluti markaðsráðandi afurðastöðvar skal vera fjárhagslega og stjórnumarlega aðskilinn frá annarri starfsemi afurðastöðvarinnar.“ Í athugasemd SAM segir að nú þegar sé starfsemi aðildarfélaga SAM skipt í fjárhagslega og stjórnumarlega aðskildar afurðastöðvar. Verði frumvarpið að lögum muni það engu breyta um þennan þátt.

Í niðurlagi fréttar ráðuneytisins segir enn fremur um vinnslu frumvarpsins:

„Einnig var tekið mið að því hvernig skipulagi fyrir mjólkuriðnaðinn er háttað í Noregi og Hollandi.“ Forsvarsmenn SAM segja aftur á móti að það skipulag sem frumvarpið leggur til fyrir íslenskan mjólkuriðnað sé mjög ólíkt því sem gildir í Noregi og Hollandi.

„Því er erfitt að sjá merki þess að tekið hafi verið mið af skipulagi í Noregi og Hollandi við vinnslu frumvarpsins.“

Stærsta mjólkursamlag Noregs nýtur undanþágu

Bendir SAM á að í Noregi séu sértækar reglur um stjórnun markaða með mjólk og mjólkurafurðir. „Forskrifter om markedsregulering til å fremme omsetning av jordbruksvarer.“

Í reglunum er stærsta mjólkursamlag Noregs; TINE, skilgreint sem „markaðsstjórnandi“. Því er TINE skylt að selja að lágmarki 1% af móttækinni mjólk til hvers vinnsluaðila sem taka þátt í verðútfönnun fyrir mjólk.

Sem markaðsstjórnandi leggjast skyldur á TINE en einnig öðlast fyrirtækið sérstök réttindi. Til dæmis getur TINE fengið greitt fyrir söluhvetjandi aðgerðir, og greidda styrki til að selja undanrennuduft á lægra verði og fyrir geymslu á osti, smjöri og þurrmjólk til að jafna framboð afurðanna. Skyldu TINE til að taka á móti allri mjólk fylgja því opinberar reglur um réttindi sem TINE nýtur fyrir þá kvöð, bæði heimildir til markaðsaðgerða og beinn opinber stuðningur vegna kostnaðar sem fellur á TINE vegna móttökuskyldunnar.

Verið að leggja til harðari reglur en í Noregi

Vísar SAM til þess að í Noregi séu því bæði verðtilfærslur á milli mjólkurafurða og sérstakar reglur um markaðssetningu á mjólkurvörum til að auka sölu. Þær reglur eru undanþágur frá almennum samkeppnislögum.

Í frumvarpinu er lagt til að leggja af heimild til verðtilfærslu á Íslandi og fella úr gildi mun takmarkaðri undanþágu frá samkeppnislögum, en þær víðtæku undanþágur frá samkeppnislögum sem í gildi eru í Noregi. Frumvarpið leggur því til að skipulag mjólkuriðnaðarins á Íslandi verði með öllu ólíkt því skipulagi sem í gildi er í Noregi. – Það er að ekki sé tekið mið af skipulagi í Noregi.

Ekki með jafn ríkar kaupskyldur á mjólk í ESB-rikkjum

Í Hollandi gilda reglur Evrópusambandsins um mjólkuriðnað. Í Evrópusambandinu eru í gildi sértækar reglur um skipulag markaða fyrir landbúnaðarafurðir sem nefnt er; „Common Organisation of the Markets in agricultural products“. Reglugerðin er 180 blaðsíðna upptalning á sértækum reglum um skipulag og markaðssetningu á landbúnaðarafurðum og nær samfelld upptalning á undanþágum frá

almennum samkeppnislögum sem annars gilda í Evrópusambandinu.

Segir SAM að í reglugerðinni sé bændum til dæmis heimilað að hafa samráð við samninga um mjólkurverð við afurðastöðvar og er Evrópusambandinu veitt heimild til að gripa til aðgerða vegna ójafnvægis á markaði með landbúnaðarafurðir. Skipulag Evrópusambandsins tryggir afurðastöðvum einnig lágmarksverð fyrir smjör og undanrennuduft, ásamt því að greiða afurðastöðvum fyrir geymslu á smjöri og dufti ef framboð á markaði þykir of mikið. Samt er afurðastöðvum ekki gert skylt að kaupa alla mjólk af bændum, eins og lagt er til í íslenska frumvarpinu.

Mun vægari skyldur á afurðastöðvar í Hollandi

Við sameiningu tveggja fyrirtækja í Hollandi árið 2008, Friesland og Campina, settu samkeppnisfyrirvöld í Hollandi þá skyldu á sameinað félag að selja að lágmarki 1,2 milljarða lítra af mjólk til samkeppnisaðila, eða um 12% af mjólk sem fyrirtækið vinnur. Í íslenska frumvarpinu er lagt til að söluskylda markaðsráðandi aðila verði 20%, eða mun hærra hlutfall en krafist er í Hollandi og Noregi.

Í Hollandi eru engar skyldur á afurðastöðvum um að kaupa alla mjólk af framleiðendum og þar eru í gildi sértækar reglur um markaðssetningu og skipulag í mjólkuriðnaði.

Í íslenska frumvarpinu er lagt til að á Íslandi verði móttökuskylda á allri mjólk lögð á eitt fyrirtæki sem einnig þurfi að sæta opinberri verðlagningu, en almenningar samkeppnisreglur gildi í mjólkuriðnaði þar fyrir utan. Bendir SAM á að þó fullyrt sé af ráðuneytinu að tekið sé mið af regluverki í Noregi og í Hollandi, þá sé samt ekki lagt til að skipulag á Íslandi taki mið af því skipulagi sem raunverulega er við lýði í Hollandi.

„Ef sækja á fordæmi frá Noregi og Hollandi til að skipuleggja íslenskan mjólkuriðnað væri eðlilegast að byrja á því að setja ítarlegar sérreglur um markaðssetningu mjólkurafurða (Noregur og Holland), ásamt því að auka við verðtilfærslur í mjólkuriðnaði á Íslandi og skylda alla aðila markaðarins til þátttöku í verðtilfærslunum (Noregur) og að lokum að lækka kröfu um afhendingu á hráefni frá markaðsráðandi aðila úr 20% í að hámarki 12% (Hollandi). Til að klára skipulag sem getur virk- að þarf einnig, samkvæmt reynslu frá þessum tveimur löndum, að setja reglur um viðbrögð við offramboði á mjólkurafurðum,“ segir í athugasemdum SAM. /HKr.

Ertu að byggja?

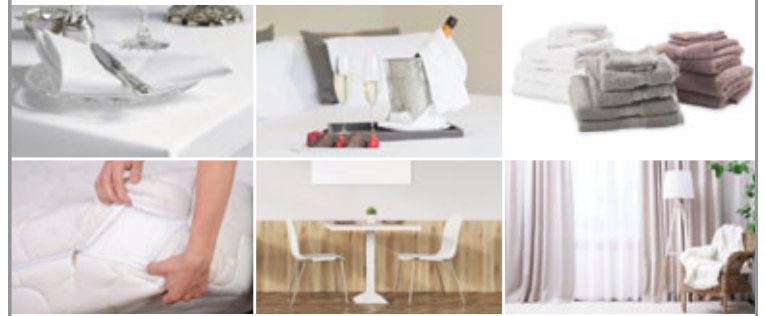
Cæðavörur og góðar lausnir fyrir stóra sem smáa byggingaraðila. **Kannaðu málið á ksimport.is**

KS IMPORT

Sími 854 4030 og 571 2620 | kai@ksimport.is | ksimport.is

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

bíður uppá alhliða lausn fyrir hótélherbergið eða gistiheimilið.

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

Síðumúla 30 - Reykjavík | Sími 533 3500
Hofsbót 4 - Akureyri | Sími 462 3504

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

REKI

BJÓÐUM MIKIÐ ÚRVAL SÆTA Í HVERS KYNS VINNUTÆKI FRÁ UNITEDSEATS.

Reki ehf

Sími: 562 2950

Höfðabakka 9

110 Reykjavík

Netfang: tryggvi@reki.is

Vefsíða: www.reki.is

**BÍLSKÚRA- OG
IÐNAÐARHURÐIR**

Smíðum sérlega vandaðar
bílskúrs- og iðnaðarhurðir eftir málum

Þær eru léttar og auðveldar í notkun.

Einangrun er á öllum köntum. Fáanlegar í mörgum stærðum og gerðum,
með eða án glugga. Einnig fáanlegar með mótordrifi

Vagnar & þjónusta ehf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík
Sími: 567-3440, www.vagnar.is

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

**HUSQVARNA
FS 400 LV**
Sögunardýpt 16,5 sm

**HUSQVARNA
K 760**
Sögunardýpt 12,5 sm

**HUSQVARNA
K 3600 MK II**
Sögunardýpt 27 sm

**HUSQVARNA
K 2500**
Sögunardýpt 14,5 sm

**HUSQVARNA
DM 230**

HUSQVARNA
Steinsagarblöð
og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

HELSTU NYTJADÝR HEIMSINS

Strútar pola vel þurrka og geta lifað talsvert lengi án vatns en þeim þykkir gott að baða sig sé aðgangur að vatni nægur.

Strútar stinga ekki hausnum í sandinn

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Strútaeldi er stundað í um fimmtíu löndum og vinsældir strútakjöts hafa aukist mikið undanfarin ár. Strútar eru ófleygir en sprettharðir. Sótt var um leyfi fyrir innflutningi og eldi á strútum hér á landi í lok síðustu aldar.

Heimsframleiðsla á strútakjöti er milli 12 og 15 þúsund tonn á ári og langt frá því að framleiðslan standi undir eftirspurn. Vegna mikillar eftirspurnar á strútakjöti er talið að framleiðslan eigi eftir að aukast mikið á næstu árum og áratugum.

Suður-Afríka er stærsti framleiðandi strútakjöts í heiminum með um 60% heimsframleiðslunnar. Strútaeldi er þekkt í fimmtíu löndum. Talsverð strútakjötframleiðsla er í Bandaríkjunum Norður-Ameríku, Ástralíu og Nýja-Sjálandi. Strútabúgarðar finnast einnig á Spáni, í Mið-Austurlöndum, Póllandi, Svíþjóð og Finnlandi svo dæmi séu nefnd.

Árið 1996 var veitt heimild til að flytja strútakjöt til Íslands meðal annars til að kanna viðtökur markaðarins en komið höfðu upp hugmyndir um að hefja strútaeldi hér á landi.

Til að ná athygli kvendýrsins um fengitímann dansar karldýrið og mjakar sér hægt í áttina að því.

Strútar eru ekki bara strútar

Strútar eru stórir, ófleygir og ósyndir fuglar. Villtum strútum hefur fækkað mikið undanfarna áratugi og í dag finnast þeir aðallega villtir í þjóðgördum og friðlýstu runnalendi og gresjum Afríku. Hitasveiflur dags og nætur á búsvæði strúta geta verið allt að 40° á Celsíus.

Allir strútar eru af tegundinni *Struthio camelus* og allir strútar í eldi tilheyra henni. Fimm undirtegundir af *S. camelus* sem finnast villtar eru viðurkenndar.

S. c. australis finnst á afmörkuðum svæðum í Suður-Afríku. *S. c. camelus* er bundinn við norðanverða Afríku, Eþíópíu, Súdan og allt til Egyptalands og Marokkó. Stundum kallaður norðurstrútur eða strúturinn með rauða hálsinn. *S. c. massaicus* stundum kallaður Masaístrútur finnst í Afríku austanverðri, Keníu og Tansaníu og ólíkur öðrum undirtegundum að því leyti að hann hefur appelsínugular fjaðrir á höfði og hálsi. *S. c. syriacus* finnst í Mið-Austurlöndum, Arabíuskaga, Sýrlandi og Írak og var

kallaður Arabíustrúturinn. Tegundin dó út um miðjan sjöunda áratug síðustu aldar. Sómaliustrúturinn, *S. c. molybdophanes*, einkennist af blágráum hálsi og lærum um fengitímann og finnast þeir strútar helst í Sómaliu, Eþíópíu og Keníu. Ólíkt öðrum strútum er Sómaliustrúturinn ekki hópdýr og lifa þör eða einstaklingar ein og sér.

Fjöldi annarra tegunda sem nú eru útdauðar eru þekktar af steingervinum. Þar á meðal eru strútar sem lifðu í Rússlandi, Kína, Mongólíu, Indlandi og um nánast alla Afríku.

Forfeður strúta

Fundist hafa hátt í 170 milljón ára gamlir steingervingar í Norður-Ameríku og Evrópu af mögulegum forferðum strúta. Áttatíu milljón ára gamlir steingervingar af sléttum Afríku sýna ófleyga forfeður nútíma strúta en fyrstu eiginlegu steingervingar strúta eru um 20 milljón ára gamlir. Fyrir um 12 milljónum ára tóku forfeður strúta að stækka mikið og um tíma voru til strútar talsvert stærri en þeir strútar sem við þekkjum í dag.

Fornleifar sýna að menn í Suður-Afríku notuðu strútaegg sem ílát og eggjabrot sem skrautmuni fyrir um 60 þúsund árum.

Fyrstu rituðu heimildir um strúta eru frá Kína og ritaðar á fyrstu öld

okkar tímatala.

Skrautmunir sem sýna strúta fundust í grafhýsi egyptska faraósins Tutankhamun sem var jarðsettur 1323 fyrir Krist enda strútar í miklum metum meðal Egypta til forna.

Heimildir frá Róm á þriðju öld segja að keisarinn Elegabalus, sem var krýndur fjórtán ára gamall, hafi haft 600 strútaheila í boði í einni af veislum sínum. Elegabalus var talsvert skrautlegur karakter. Hann var að minnsta kosti þrikvæntur á fjórum árum, opinberlega tvíkynhneigður og klæðskiptingur.

Nafnafræði

Heitið strútur er líklega hingað komið úr gamalli norrænu, strútr. Svipuð strútsheiti finnast í germönsku strütaz, þýsku strauß, fornensku strūta og latínu struthio.

Útlit og atferli

Fullorðnir hanar strúta af tegundinni *S. camelus* eru hvítir og gráir að lit en hænur og unghanar brúnir eða grábrúnleir. Strútar geta náð góðri tveggja metra hæð enda hálsinn á þeim langur. Þeir eru 100 til 160 kíló að þyngd og geta orðið 30 til 40 ára gamlir í náttúrulegum heimkynnum sínum.

Stærsti fugl sem vitað er til að hafi lifað á jörðinni var af tegundinni

Moa, Dinornis, og náði að minnsta kosti 3,6 metrum á hæð.

Strútar eru langfættir og fótsterkir og með tvær klær á hvorum fæti sem líkjast klaufum. Þeir geta hlaupið á allt að 70 kílómetra hraða á klukkustund og haldið þeim hraða í allt að 30 mínútur og taka þrjá til fimm metra í hverju skrefi.

Og nei, strútar stinga ekki hausnum í sandinn til að fela sig en þeir eiga það til að leggjast á jörðina og leynast þannig verði þeir varir við rándýr. Sé strútum ógnað geta þeir sparkað hraustlega frá sér og hæglega drepíð hýenu eða ljón, sem á þá ráðast, með einu sparki.

Strútar hafa litla vængi sem þeir nota sem eins konar segl til að lyfta sér og beygja þegar þeir hlaupa og til að tjá sig með í mökunarferlinu. Vængina nota þeir einnig sem sólhlífar til að skýla ungum í mikilli sól.

Fjaðrir strúta eru mjúkar, loftkenndar og einangrandi en ekki flatar og sléttar eins og hjá flestum fuglum.

Strútar eru aðallega grasætur en borða einnig hnetur, skordýr og litlar eðlur. Þeir þola vel þurrka og geta lifað talsvert lengi án vatns en þeim þykir gott að baða sig sé aðgangur að vatni nægur. Strútar hafa þrjá maga sem sjá um að melta fæðuna og ólíkt öðrum fuglum losa þeir sig aðskilið við saur og þvag.

Hausinn er lítill en augun stór og þeir sjá og heyra vel. Strútar eru tannlausir og gleypa steina sem hjálpa til við meltingu fæðunnar. Í maga strúta hafa fundist allt að kíló af meltingarsteinum.

Yfirleitt lifa strútar í hópum, fimm til fimmtíu saman, sem eitt karldýr og eitt kvendýr fara fyrir.

Mökun og uppeldi unga

Um mökunartímann verða læri og háls strútshana rauð að lit vegna aukins blóðflæðis. Hanarnir velja sér yfirráðasvæði og verja fyrir öðrum hönum á meðan hópar hænsna vappa milli væntanlegra hreiðurstæða og velja sér karldýr til mökunar. Til að ná athygli hænu dansar haninn og mjakar sér hægt í áttina að henni. Beri daður hanans tilætlaðan árangur leggst hënan á jörðina og hleypir hananum upp á sig. Ólíkt öðrum fuglum hafa hanar strúta eins konar getnaðarlim sem verður um 20 sentímetra langur fyrir mök. Bæði hanar og hënur strúta makast með mörgum einstaklingum yfir fengitímann.

Eftir mökun býr haninn til grunna hreiðurholu, um 50 sentímetra að þvermáli, á yfirráðasvæðinu sínu sem margar hënur verpa í og sjá forustufuglarnir í hópnum um að klekja út eggjunum. Hënan sér um eggin á daginn en haninn á nóttunni.

Þrátt fyrir að egg strúta séu stærstu egg sem nokkur fugl verpir og geti verið 15 sentímetrar að lengd og 13 að breidd eru þau hlutfallslega minnstu egg sem nokkur fugl verpir miðað við líkamsstærð. Meðalþyngd strútseggja er 1,4 kíló.

Haninn sér um uppeldi unganna eftir að þeir klekjast úr eggjum um 40 dögum eftir varp. Ungarnir vaxa hratt á fyrsta ári og um allt að 25 sentímetra á mánuði og algeng þyngd ársgamals strúts er 45 kíló. Ungarnir verða kynþroska á öðru til þriðja ári.

Utan fengitímans ferðast strútar milli beitilanda eins og hjarðdýr.

Strútaeldi og nytjar

Strútar hafa verið veiddir til matar frá ómunatíð en upphaf stútaeldis eins og við þekkjum það er rakið til Suður-Afríku þar sem það hófst fyrir rúmum 150 árum. Suður-Afríka einokaði nánast allt strútaeldið í heiminum til 1980. Um miðjan níunda áratug síðustu aldar voru eldisstrútar fluttir til Bandaríkjanna frá Suður-Afríku og í dag eru strútar í eldi þar hátt í ein milljón.

Helsta eldistegundin kallast African Black og er afrakstur áratuga kynbóta og ræktunarstarfs í Suður-Afríku. African Black eru stórvaxnir

Haus strúta er lítill en augun stór og þeir sjá og heyra vel. Strútar eru tannlausir og gleypa steina sem hjálpa til við meltingu fæðunnar.

Eftir mökun grafa strútshana grunna hreiðurholu, um 50 sentímetra að þvermáli, sem hëurnar verpa í.

Strútar geta hlaupið á allt að 70 kílómetra hraða á klukkustund og haldið þeim hraða í allt að 30 mínútur.

fuglar sem gefa af sér mikið kjöt, hátt í 60 kíló, og leður. Lifaldur þeirra er allt að 50 ár í eldi en elsti strútur sem vitað er um lifði í 75 ár.

Strútar eru aðallega aldir vegna kjötsins, sem er gott í steikur, bjúga og hamborgara. Kjötið er rautt og bragðgott og ekki ólíkt nautakjöti nema hvað í því er lítil sem engin fita.

Strútsfjaðrir eru vinsælar til skrauts og í fjaðrakústa til að þurrka af ryk. Strútsleður er einstaklega sterkt og endingargott og vel nothæft í skófatnað, töskur og húsgögn. Strútafita er mikið notuð við framleiðslu á snyrtivörum og húskremum.

Fram til þessa hefur lítið verið um sjúkdóma í strútaeldi þrátt fyrir að 40.000 strútum hafi verið fargað á búgarði í Suður-Ameríku árið 2011 vegna fuglaflensu. Hætta er talin á að fuglaflensa geti sett verulegt strik í reikninginn við strútaeldi í framtíðinni.

Strútaveðhlaup þar sem knapar sitja strúta eða fuglarnir draga vagna eru víða vinsæl dægrastyttning. Þar sem strútar eru notaðir sem reiðskjótar eru stundum notaðir sérstakir strútahnakkar og beisli.

Strútar í trúarbrögðum

Myndir af guðum Egypta sýna þá oft með strútsfjaðrir og strútar eru nefndir í Biblíunni og í Jobsbók 39.13-18 segir:

„Vængjablak strútshëunnar er skoplegt, verður vængjum hennar líkt við flugfjaðrir storks og fálka?

Þegar hún skilur egg sín eftir á jörðinni svo að þau haldist heit í sandinum gleymir hún að fótur getur kramið þau og villidýr troðið þau í sundur.

Hún beitir unga sína hörðu eins og hún ætti þá ekki. Þótt erfiði hennar sé til einskis stendur henni á sama því að Guð synjaði henni um skynsemi og veitti henni enga hlutdeild í skilningi.

En þegar hún stekkur upp, baðar vængjum, hlær hún að hesti og riddara.“

Íslenskir strútar

Heitið Strútur er til sem hundsnafn og haft um hunda sem eru með

Árna Magnússonar og Páls Vídalíns yfir Árnessýslu er getið um hjáleiguna Strút í Skeiðahreppi. Í landi Stafafells í Lóni er klettur sem heitir Strútur og hraunhóll í Ölfusi heitir sama. Örnefni eins og Strútsjörn, Strútshylur, Strútsgerði, Strútsvatn, Strútslækur og Strútslækjarhólar eru einnig þekkt.

Sótt um leyfi til innflutnings

Um miðjan áratug síðustu aldar barst landbúnaðarráðuneytinu umsögn þar sem óskað var eftir heimild til að flytja fimm til tíu strútaegg til landsins. Eggin átti að flytja inn frá Svíþjóð og til stóð að klekja þeim út og ala strútana hér í fjölskyldugarði.

Í umfjöllun í Morgunblaðinu frá í september 1996 segir að Atvinnuþróunarsjóður Suðurlands hafi undanfarið eitt og hálft ár unnið í umboði fyrir ónefnda bændur og aðra einstaklinga að athugun á strútainnflutningi. Gert er ráð fyrir að flytja inn 10 til 20 strúta í upphafi. Strútarnir yrðu keyptir í Svíþjóð fyrir milligöngu Strútaræktunarsambandsins þar í landi. Einnig segir að fleiri hafi spurst fyrir um innflutning á strútum hjá landbúnaðarráðuneytinu, meðal annars einstaklingar af Norðurlandi og Vestfjörðum.

Engin alvarleg heilbrigðisvandamál

Búnaðarsamband Suðurlands mun um sviðað leyti í samstarfi við Atvinnuþróunarsjóð Suðurlands kannað hvaða heilbrigðiskröfur væru gerðar vegna hugsanlegs innflutnings á strútum til landsins.

Frumathugun dýralæknis benti til að engin alvarleg heilbrigðisvandamál fylgdu strútum. Sagt er að þeir þoli vel kulda en í roki og rigningu sé vandamál að koma þeim í skjól. Ólíkt dýrum af norðlægum slóðum hópast strútar ekki saman og veita hver öðrum skjól. Því þarf að sækja hvert einstakt dýr og færa það í hús ef veður verður vont því ekki er hægt að smala þeim saman í hóp.

Náttúruverndarráð skilaði álitinu vegna innflutningsins og taldi að strútar yrðu ekki til skaða fyrir íslenskt lífríki vegna þess að ólíklegt væri að þeir þrífust villtr á landinu. Náttúruverndarráð taldi engu að síður að kanna yrði aðstæður hér á landi vel vegna þess hversu frábrugðnar þær séu náttúrulegum heimkynnum strúta í sunnanverðri Afríku.

Umhverfisstofnun lagðist ekki gegn innflutningi strútseggja að því tilskildu að þau bæru ekki með sér sjúkdóma og taldi að strútarnir myndu ekki hafa skaðleg áhrif á íslenska náttúru.

Hófst sem grín

Í fyrrnefndri umfjöllun í Morgunblaðinu var haft eftir Matthíasi Eggertssyni, þáverandi ritstjóra búnaðarblaðsins Freys, að hugmyndir um strútaeldi á Íslandi hafi upphaflega komið upp sem grín innan Bændasamtakanna. Matthías taldi jafnframt litlar líkur á að strútaeldi mundi ganga hér á landi vegna veðurfarsins.

Innflutningi hafnað

Landbúnaðarráðherra hafnaði innflutningnum á strútum til landsins á þeim forsendum að neikvæðar umsagnir hafi legið fyrir frá embætti yfirdýralæknis, dýrasjúkdómanefnd, sérfræðinefnd um framandi lífverur og fleiri eftirlitsaðilum.

Í rökstúdningi ráðherra sagði meðal annars að veðurfar hér á landi henti illa fyrir strúta, bæði vegna vinda og vætu og að Norðmenn og Svíar hafi slæma reynslu af strútaeldi. Þar hafi komið upp vandamál vegna húð- og öndunarferasjúkdóma, strútarnir þoli ekki rok og rigningu þar sem þeir hafi enga fitu í fjöðrunum.

Strúts- og kjúklingaegg. Meðalþyngd strútseggis er 1,4 kíló.

Breski náttúrufræðingurinn Richard Owen við beinagrind af fugli af tegundinni moa sem er stærsti fugl sem vitað er til að lifað hafi á jörðinni.

Kjöt strúta er rautt og bragðgott og ekki ólíkt nautakjöti nema hvað í því er lítil sem engin fita.

hvítan háls en dökkir að öðru leyti. Dæmi er um að orðið hafi fest við menn sem viðurnefni.

Orðið strútur er líka haft um hettur eða efsta hluta höfuðfata. Strútur hefir verið haft um trefil eða klút sem vafinn er fyrir munn og nef og í Reykjavíkurbóstinum 1847 segir að „Arabar binda sér strút um vitin“.

Í örnefnum er heitið Strútur yfirleitt haft um uppmjótt fjall, tind, klett eða hól og orðið strýta er dregið af orðinu strútur. Í Jarðabók

UTAN ÚR HEIMI

Útflutningur á dýraniði frá Evrópusambandinu:

Ill og ólögleg meðferð á sláturgripum

Nýleg myndbönd sýna mjög slæma meðferð á lifandi gripum sem flutt eru til slátrunar frá Evrópusambandinu til Tyrklands og Mið-Austurlanda. Meðferð og umgengni við dýrin við flutningana og á áfangastað er í mörgum tilfellum í bága við öll lög og reglur Evrópusambandsins um dýravelferð.

Breska blaðið Guardian birti fyrir skömmu á heimasíðu sinni umfjöllun um illa og ólöglega meðferð á nautgripum og sauðfé sem flutt eru lifandi frá löndum Evrópusambandsins til slátrunar í Tyrklandi og Mið-Austurlöndum. Mest af afurðunum er neytt í landinu þar sem gripunum er slátrað en dæmi eru um að hluti þeirra sé fluttur til landa Evrópusambandsins og seldar þar eða fluttar út.

Í umfjöllun Guardian segist blaðið hafa undir höndum myndbönd sem sýna að sláturdýrin séu barin og gefið raflost til að reka þau áfram og að illa sé um þau hugsað meðan á flutningunum stendur. Einnig sýna myndböndin að aðferðir við slátrun á áfangastað eru langt frá því að vera það sem kallast má manneskjulegar eða ásættanlegar.

Umfjöllun Guardian í heild má finna á slóðinni, <https://www.theguardian.com/world/2017/mar/01/revealed-exported-eu-animals-subject-to-abuse-illegal-conditions>.

Barsmíðar og raflost

Í umfjöllun Guardian er meðal annars sagt frá nautgripum frá Írlandi sem tekur tólf daga að flytja til slátrunar í Tyrklandi. Gripirnir eru fluttir með skipi og ekki hirt um að þrifa undan þeim á leiðinni og eru skepnurnar því útataðar í mykju og skít þegar þær berast á áfangastað.

Auk þess að sýna að gripunum sé misþyrmt með barsmíðum og rafstuði sýna myndböndin að gripunum er dögum saman haldið allt of mörgum saman innan allt of þröngra girðinga þar sem jarðvegurinn er lítið annað en leðja og skítur.

Í sumum tilfellum sjást skelfingu lostnir, spriklandi og hljóðandi nautgripir og sauðfé frá Frakklandi, Rúmeníu og Litháen sem verið er að skera á háls og slátra við ömurlegar aðstæður og jafnvel utandyra.

Teymi ástralskra dýraverndunarsinna

Myndefninu var safnað á átta mánaða tímabili af meðlimum í áströlsku teymi dýraverndunarsinna sem starfði, meðan á öflun upplýsinganna stóð, við flutninga á dýrunum frá löndum Evrópusambandsins í slátruhús í Króatíu, Tyrklandi og fimm öðrum löndum í Mið-Austurlöndum.

Árið 2011 upplýsti teymi ástralskra dýraverndunarsinna um slæma meðferð á dýrum sem flutt voru lifandi frá Ástralíu til Indónesíu til slátrunar. Myndefni sem fylgdi þeirri uppljóstrun vakti gríðarlega athygli og olli því að flutningarnir voru bannaðir um tíma og reglur um þá hertar til muna.

Efni sem meðlimir ástralska teymisins hafa aflað núna sýna að ástandið er engu betra þegar kemur að flutningi lifandi gripa frá Evrópu og sýnir svo ekki verður um villst að lög Evrópusambandsins um meðferð á dýrum eru margoft þverbrotnin í nánast öllum löndunum sem könnuð voru.

Samkvæmt evrópskum lögum eiga gripir sem fluttir eru milli landa að njóta góðrar meðferðar meðan á flutningi þeirra stendur. Á það að gilda hvort sem landið sem flytja á dýrin til sé hluti af Evrópusambandinu eða ekki.

Lögin gera ráð fyrir að gripirnir séu meðhöndlaðir án ofseldis og að aðstæður við flutninginn séu þannig

Nautgrip slátrað á götu í Mið-Austurlöndum.

Dæmi eru um að sauðfé sé slátrað á blóðvelli á matarmörkuðum.

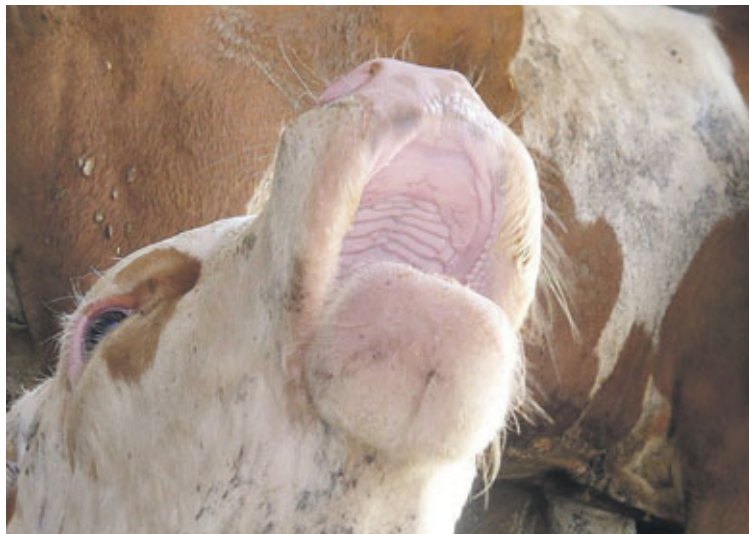
að dýrin eigi ekki að upplifa hræðslu né að hætta sé á að þau verði fyrir slysi. Allur búnaður við flutninginn, hvort sem það er flutningstækið eða búnaður við fermingu eða affermingu gripanna, á að vera hannaður með það í huga að gripunum líði sem best meðan á flutningum stendur. Einnig eru ákvæði í lögum um að flutninga skuli skipuleggja þannig að þeir taki sem skemmstan tíma.

Flutningar standast ekki lágmarkskröfur

Guardian fól ítalskri lögfræðistofu, sem sérhæfir sig í dýrarétti, að leggja mat á myndefni sem sýnir flutninga gripanna milli landa. Í svari lögfræðistofunnar segir að myndefnið sýni svo ekki verði um villst að lög EC No 1/2005 um flutninga á dýrum séu brotin. Enn fremur kemur fram í svari lögfræðinganna að í mörgum tilfellum hefði ekki átt að heimila flutninga dýranna milli landa þar sem flutningsaðilar hefðu ekki getað sýnt fram á að þeir stæðust lágmarkskröfur Evrópusambandsins um dýravelferð meðan á flutningunum stendur.

Nautgripir útataðir í skít

Eitt myndbandið sýnir gripi frá Þýskalandi, Ungverjalandi, Póllandi og Slóveníu sem er verið að reka um borð í flutningaskip í Króatíu. Þaðan átti að flytja gripina sjóleiðina til

Í sumum tilfellum sjást skelfingu lostnir, spriklandi og hljóðandi nautgripir sem verið er að skera á háls og slátra við ömurlegar aðstæður.

Beirút. Myndbandið sýnir greinilega að dýrin eru barin áfram, að sparkað er látlaut í þau og þeim gefið raflost í rassboruna til að reka þau áfram og flyta fyrir lestun skipsins.

Sauðfé er rífið upp á ullinni og því kastað um borð. Nautgripir missa fætuna og renna aftur á bak niður í lestina eftir að hafa í örvæntingu reynt að klofast yfir sauðfé til að komast undan raflosti.

Á öðru myndbandi má sjá affermingu nautgripa úr flutningaskipi í Tyrklandi. Gripirnir, sem voru frá Írlandi, höfðu verið tvær vikur um borð í skipinu á leiðinni. Húð naut-

á blóðvelli við götumarkaði eða á götum utan við íbúðarhús en lög í Evrópu banna slíkt. Í myndbandi frá götumarkaði frá Jórdaníu sést sauðkind, sem illa hafði tekist til við að skera á háls, spriklandi í dauðateygjunum á blóðpakinni gangstétt. Annað myndband frá Tyrklandi sýnir spriklandi nautgrip, sem búið er að hengja upp á öðrum afturfætlinum, á meðan hann er margsinnis skorinn á háls og látinn blæða út.

Auknir flutningar

Gríðarleg aukning hefur orðið í flutningum á lifandi gripum frá löndum Evrópusambandsins til slátrunar í Mið-Austurlöndum undanfarin ár. Fjöldi nautgripa sem fluttur var frá Evrópu til Mið-Austurlanda til slátrunar árið 2015 var um 650 þúsund. Fjöldi sauðfjárla var á sama ári um 2,5 milljón og fór mest af því til Líbíu, Líbanon og Jórdaníu.

Græðgi á kostnað dýravelferðar

Í umfjöllun Guardian er haft eftir talsmanni dýraverndunarsamtakanna, Animal Welfare Foundation (AWF), að dýraniðið sem á sér stað við flutningana sé rekið áfram af græðgi og gróðahyggju og ekki sé hikað við að draga úr kostnaði við flutningana á kostnað velferðar gripanna. Auk þess sem Evrópusambandið hafi dregið úr fjárframlögum sem ætluð eru til eftirlits með dýravelferð.

Eftir að hafa horft á hluta myndbandanna hafa Evrópuþingmenn Þýskalands, Frakklands, Litháen og Finnlands kallað eftir því að farið verði fram á ítarlega rannsókn á flutningunum og að eftirlit með þeim verði aukið.

Fæðuöryggi, umhverfisvernd og lýðheilsa

Í framhaldi af umræðu um illa meðferð á dýrum við flutninga á milli landa var haft eftir framkvæmdastjóra Eurogroup, sem er óopinber samráðsveitvangur fjármálaráðherra Evrópusambandsríkjanna sem nota evruna sem gjaldmiðil, að ríki Evrópusambandsins væru í raun að flytja út dýranið í stórum stíl og að það væri ósýnilegt langflestum íbúum álfunnar.

„Brot á reglum um flutninga á lifandi dýrum milli landa sýna svo ekki verður um villst að við ættum að þróa kerfi þar sem húsdýr eru alin og þeim slátrað sem næst fæðingarstað þeirra. Þetta skiptir ekki einungis máli hvað varðar dýravelferð heldur er einnig grundvallaratriði þegar kemur að fæðuöryggi, umhverfisvernd og lýðheilsu.“ /VH

Slátrað úti á götu

Dæmi eru um að nautgripum og sauðfé sem flutt hefur verið frá löndum Evrópusambandsins sé slátrað

Þakkir

Bændasamtök Íslands héldu ársfund sinn í **Hofi á Akureyri** í upphafi mánaðarins. Gestum á ráðstefnu um búskap morgundagsins og á bændahátíð um kvöldið er kærlega þakkað fyrir komuna.

Eftirtöldum fyrirtækjum og einstaklingum er þakkað fyrir stuðning og aðstoð við að gera daginn eftirminnilegan.

- Bústólpi
- Búvís
- Fyrirlesarar og fundarstjóri á ráðstefnunni Búskapur morgundagsins
- Hótel Saga
- Íslyft
- Ístex
- Jötunn Vélar
- Lífland
- Hof – Menningarfélag Akureyrar
- Mjólkursamsalan
- Norðlenska
- Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins
- Skemmtikraftar og veislustjóri á bændahátíð
- VB-landbúnaður
- Þór hf.
- 1862 Nordic Bistro

Landgræðsla ríkisins auglýsir eftir umsóknum um styrki til endurheimtar votlendis. Allir eigendur eða umráðahafar lands geta sótt um styrk. Veittur er styrkur fyrir kostnaði við vinnu, tækjavinnu og efniskaup vegna verkefnisins samkvæmt mati Landgræðslu ríkisins.

Við ákvörðum um styrkveitingu er einkum lögð áhersla á:

- Samdrátt í losun gróðurhúslofttegunda
- Efling lífríkis á svæðinu
- Jákvæð samfélagsleg áhrif

Landgræðslan veitir ráðgjöf við framkvæmd þeirra verkefna sem styrkt eru og hefur jafnframt eftirlit með framvindu þeirra og metur árangur.

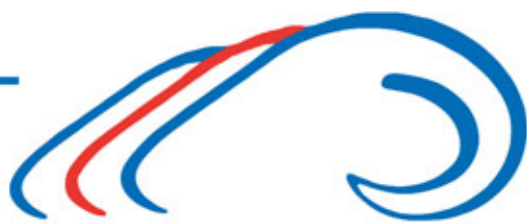
Frekari upplýsingar, úthlutunarreglur og umsóknareyðublað er að finna á heimasíðu Landgræðslunnar (land.is/endurheimt-votlendis). Umsókn skal fylla út á sérstöku umsóknareyðublaði og senda til Landgræðslu ríkisins, Gunnarsholti, 851 Hella eða á netfangið sunna@land.is.

Umsóknarfrestur er til 30. apríl 2017.

Landgræðsla ríkisins, Gunnarsholti, 851 Hella
Sími 488 3000, www.land.is

ÁRSHÁTÍÐ 2017

Árshátíð Landssamtaka sauðfjárbænda verður haldin í Súlnasal Hótel Sögu þann 31.mars næstkomandi. Fordrykkur hefst klukkan 19:00 og borðhald 20:00

Matseðill

Forréttur

Humarsúpa, humarhalar & kryddjurtarjómi

Aðalréttur

Lambahryggvöðvi, kartöflugratín, gulrót & timjansósa

Eftirréttur

Heit súkkulaðikaka, hvítt súkkulaði, hindber & vanilluís

Veislustjóri verður Gísli Einarsson sjónvarpsmaður. Sirkús Íslands sér um skemmtiatriði og leikur Hljómsveitin Bland fyrir dansi.

Miðaverð er 9500 kr.

LESENDABÁS

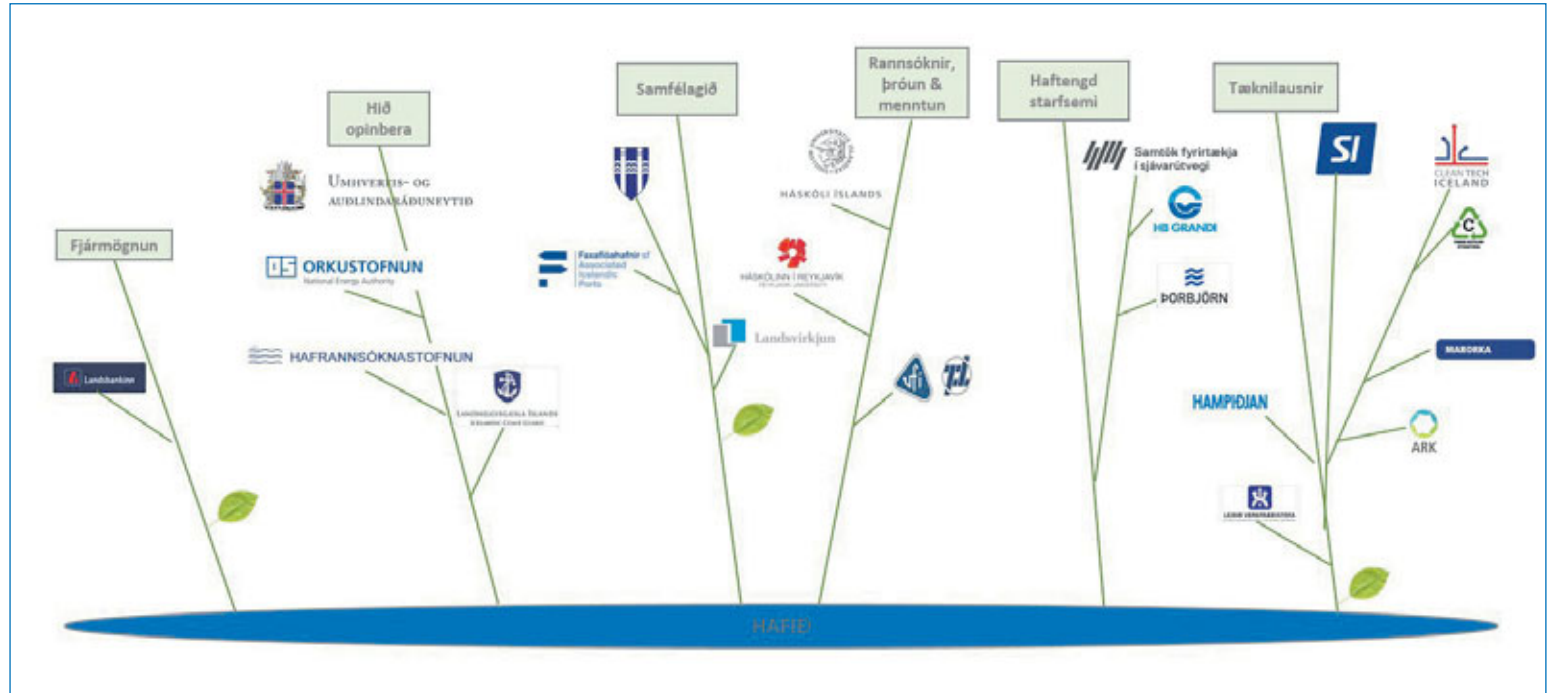
Landið:

Samráðshópur bænda um loftslagsmál og visthæfan landbúnað

Ég tel augljóst að bændur og búalið á Íslandi hverfi, líkt og svo margir aðrir, æ dýpra með ári hverju inn í loftslagsmálin.

Aukinn skilningur á þróun veðurfars á Íslandi og annars staðar og innilegri óskir grípa um sig; óskir um að sporna við óæskilegum breytingum í veðurfari og ásetningur um að geta brugðist við því sem ekki verður breytt. Svo seint bregst mannkyn við að við munum þurfa að leggja fram mikla vinnu og gríðarlegt fé á heimsvísu næstu áratugi vegna allt of hraðrar og mikillar hlýnunar sem umsvif manna eiga stóran þátt í nú á tímum. Æðruleysi og samstaða skipta þar miklu máli; líka þverpólitísk samstaða og vilji til að leggja hugvit, vinnu og fé af mörkum.

Á nýliðnu ársþingi Bændasamtaka á Akureyri kom glöggt fram að

Myndin sýnir hvað Hafid inniheldur og aðilum fjölga um þessar mundir.

Ari Trausti Guðmundsson.

umhverfis- og loftslagsmál skipa æ hærri sess í starfi heildar- og starfsgreinasamtaka bænda.

Ég nefndi þar í stuttri ræðu að bændur gætu lært af sjávarútvegsgeiranum þegar kemur að samhæfingu viðbragða innan landbúnaðargeirans. Talaði um samráðshópinn Hafid sem stofnaður var 2014. Hann er það sem kallast öndvegissetur og skipaður fulltrúum fjölmargra aðila innan sjávarútvegsins en líka fulltrúum stofnana, fyrirtækja sem koma að sjávarútvegi en teljast ekki innan atvinnugreinarinnar og

enn fremur fulltrúi umhverfis- og auðlindaráðuneytisins. Þarna eru útgerðarfyrirtæki, tæknifyrirtæki, háskólar, hagsmunasamtök önnur en Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi, orkufyrirtæki, rannsóknarstofnanir, fagþópafélög, svo eitthvað sé nefnt.

Á heimasíðu setursins (www.hafid.info) stendur: „Markmið félagsins er að skapa samstarfsgrundvöll fyrir fyrirtæki, opinbera aðila og rannsóknarstofnanir til þróunar á tækni, löggjöf og hverju því sem stuðlar að verndun og sjálfbærri umgengni um hafid. Hafid leitast

við að auka almennan skilning og þekkingu á hafinu og mikilvægi þess. Félagið stendur fyrir samstarfsverkefnum og leitar styrkja til þeirra og starfseminnar í heild sinni, bæði innanlands og erlendis. Hafid er samstarfsvettvangur aðila sem nýta vilja sameinaðan styrk til verndunar hafsins.“

Allt er þetta nokkuð skýrt og hægt að spegla yfir á landið og landbúnaðinn. Hafid er rekið fyrir þátttökgjöld og er nú með einn starfsmann og margvísleg verkefni í deigluinni. Til þess að stytta langt mál vil

ég halda því fram að bændur geti tekið Hafid sér til fyrirmyndar í grundvallaratriðum og stofnað til öndvegissseturs á sínum forsendum og þeirra sem koma að því að gera greinina vistvænni, sjálfbærari og loftslagsvænni, allt frá Landgræðslunni og Lhl til Nýsköpunarmiðstöðvarinnar, MS og annarra eða minni fyrirtækja, auk hagsmunasamtaka.

Ari Trausti Guðmundsson
Höfundur er þingmaður VG í Suðurkjördæmi

Ný sýn í byggðamálum:

Landsbankinn fyrir landsbyggðina!

Fyrir nokkru talaði Þóra Arnórsdóttir í Kastljósi við ungan erlendan sérfræðing í bankamálum, Rob Galasky. Þessi ágæti maður sagði m. a. eitthvað á þessa leið:

„Sigurvegararnir í bankamálum verða þeir sem vinna út frá viðskiptavininum. Sá tími getur verið skammt undan að gjaldkerinn í stúkunn í útibúinu fái hærri laun en þeir sem nú stimpla sig inn í bönkunum og hirða hæstu launin.“

Sparisjóðirnir voru þrautreynt fyrirkomulag

Sparisjóðirnir voru akkeri byggðanna. Þeir voru nokkurs konar heimabankar eða samfélagsbankar ef leyfist að nota það orð. Þar stjórnuðu heimamenn öllu innan stokks. Aðalfundur einu sinni á ári. Spilin lögd á borðið. Þegar ekki var hægt að fá fimmeyring í stóru bönkunum, þá lánuðu sparisjóðirnir sínu heima-fólki. Til dæmis þegar menn voru að koma sér upp þaki yfir höfuðið og voru að bíða eftir húsnæðis- og lífeyrissjóðslánum. Peningar fólksins sjálfs voru í vinnu heima fyrir. Það var ekki um að tala að stóru bankarnir vildu lána fólki út á íbúðarhús í einhverjum krummaskuðum. Þetta er okkur minnisstætt.

Allur hagnaður sparisjóðanna fór í uppbyggingu í heimahéraði. Eru að bíta úr nálinni með það þessi misserin að við glopruðum þeim niður í krakkinu mikla. Nýlega skrifaði Gunnar Skúli Ármannsson

Þingeyri við Dýrafjörð. Greinarhöfundar spyrja: „Hefur ekki bankinn afskrifað og gefið til dæmis Reykvíkingum miklu meiri fjármuni heldur en þessum rugludöllum á landsbyggðinni?“

Mynd / HKR.

læknir grein um Samfélagsbanka Norður-Dakota í Bandaríkjunum í það merkilega blað, Bændablaðið. Þar segir að íbúar N-Dakota elski bankann sinn því hann sé vinur þeirra! Hér á landi þótti mörgum vænt um sparisjóðinn sinn. Hvernig skyldi því háttað í dag með bankana okkar?

Landsbankinn verði fyrst og fremst landsbyggðarbanki

Ekki vitum við betur en flestir Íslendingar vilji jafnvægi í byggð landsins. En þetta útljós og mis-skilda hugtak þarf að endurskoða. Allir landshlutar eiga að fá að njóta sín. En því miður hefur svokölluð byggðastefna stjórnvalda mistekist að ýmsu leyti. Þarf ekki annað en benda á Vestfirði í því efni.

Upplagt er að Landsbankinn

komi af fullum þunga inn í það sérvæðing að snúa þeirri þróun við, ef það er á annað borð hægt. Bankinn verði skilgreindur sem landsbyggðarbanki fyrst og fremst. Erlenðis eru nægar fyrirmyndir slíkra fjármálastofnana sem við Íslendingar getum lært af. Bankinn verði einfaldlega gerður ábyrgur gagnvart landsbyggðinni með því að hjálpa mönnum til sjálfsbjálpar og komi þannig í stað hinna glötuðu sparisjóða. Og laði fólkið þar að sér með skynsamlegum og mannlegum hætti. Með því móti yrði miklu oki létt af Alþingi og ríkisstjórn.

Á Byggðastofnun heima í Landsbankanum?

Svo leggjum við til að skoðað verði hvort Byggðastofnun ætti ekki að vera deild í Landsbankanum og ráð-

gefandi aðili fyrir hann. Þá verða hæg heimatökin og menn munu líta á þessi blessuðu byggðamál öðrum augum en gert hefur verið.

Sumir segja að Landsbankinn hafi gefið vondu köllunum á landsbyggðinni mikla fjármuni með afskriftum lána og slíku.

Við spyrjum: Er það raunin? Hefur ekki bankinn afskrifað og gefið til dæmis Reykvíkingum miklu meiri fjármuni heldur en þessum rugludöllum á landsbyggðinni? Hefur farið fram könnun á því hjá hverjum Landsbankinn hefur verið að afskrifa í gegnum tíðina?

Landsbankinn verði skilgreindur sem banki landsbyggðarinnar í eigu okkar allra eins og áður segir. En auðvitað yrði starfssvæði hans allt landið og miðin eins og verið hefur frá upphafi bankans. Nokkurs konar nýr sparisjóður þeirra sem á landsbyggðinni vilja búa. Hann vinni út frá viðskiptavininum og fyrir hann fyrst og fremst. Eins og bankamaðurinn Rob Galasky nefnir. Allur hagnaður bankans færi til uppbyggingar annars staðar á landinu en á suðvesturhorninu. Ljóst er að fjöldinn allur af erlendum bönkum starfa að ákveðnum verkefnum. Þar höfum við alls konar fyrirmyndir sem áður segir.

Eru viðskiptavinirnir til fyrir bankana?

Vel má hugsa sér að yfirstjórn hins nýja Landsbanka verði að hluta til skipuð fulltrúum landsbyggðarkjö-

dæmanna. Og að hinu leytinu fulltrúum starfsfólks bankans. Aukin áhrif starfsmanna á stjórn og stefnu bankans gætu orðið til mikilla bóta. Í dag virðast menn forðast það eins og heitan eldinn að starfsfólkið komi þar við sögu.

„Nú er ný sala banka framundan og fjármálakerfi framtíðarinnar á Íslandi í mótn, en umræðan er innihaldslítil og heyrst varla.“ Svo segir Krístrún Heimisdóttir í Mogganum og er umhugsunarefni. Undirritaðir hafa kannski ekki mikið vit á bankamálum frekar en margir aðrir. Og þó. Við þekktum sparisjóðakerfið nokkuð vel. Við vitum að almennilegur banki þarf að vinna fyrir viðskiptavinum sína eins og þeir gerðu. Við bendum á að það þarf að skilgreina Landsbankann á svipaðan hátt. Við teljum að með þeim vendingum yrði til ný, áhrifarík byggðastefna.

Svo er allt í lagi að nefna hér, að upplagt væri að hinn nýi Landsbanki hefði forgöngu um að afnema bankaleynd af vissum bankagjörn-ingum. Allir mestu fjárglæfameñn sögunnar hafa haft bankaleyndina fyrir skjöld og brynju. Er ekki tími til kominn að breyta þeirri vitleysu?

Að lokum:

Eru viðskiptavinirnir til fyrir bankana, eða eru bankarnir kannski til fyrir viðskiptavinina?

Hallgrímur Sveinsson
Bjarni G. Einarsson
Guðmundur Ingvarsson

Sauðárkrúkur, þar sem höfuðstöðvar Byggðastofnunar eru til húsa.

Mynd / HKr.

Byggðastofnun:

Fleiri óska nú eftir lánum

Mikil aukning hefur verið í lánsbeiðnum til Byggðastofnunar á síðustu árum eftir erfiða tíma í kjölfar fjármálahrunsins 2008. Heildarupphæð lánsúmsóknna 2016 var um 4 milljarðar samanborið við 4,4 milljarða 2015 og 3,3 milljarða 2014. Samþykktar voru 70 umsóknir en 28 var synjað.

Lánasafn stofnunarinnar er nú rúmir 11 milljarðar króna og skiptist nokkuð jafnt á milli landshluta, en ferðaþjónusta og landbúnaður eru fyrirferðarmestu greinarnar, með um 26% hvor fyrir sig.

Tvær nýjar tegundir lána

Árin 2014 og 2015 samþykkti stjórn Byggðastofnunar tvær nýjar tegundir lána. Annars vegar lán vegna jarðkaupa eða kynslóðaskipta í landbún-

aði, en þau lán eru með 5% verðtrygðum vöxtum til allt að 25 ára og möguleika á að greiða einungis vexti fyrstu 3 árin. Lánaflokkurinn var svo útvíkkaður árið 2016 og nær nú einnig til fjármögnunar endurbóta og /eða uppbygginga á húsakosti í landbúnaði. Hins vegar lán til stuðnings fyrirtækjareksturs kvenna, en þau geta verið allt að 10 milljónir króna í hvert verkefni og til 10 ára. Vaxtakjör eru verðtryggt og þau sömu og af lánum til landbúnaðar, eða 2% álag á REIBOR í óverðtryggtu.

Á síðasta stjórnarfundum Byggðastofnunar var svo samþykktur nýr lánaflokkur vegna nýsköpunar. Lánin eru sérsníðin að nýsköpunarverkefnum varðandi afborganaferli, lengd og tryggingar. Þetta kemur fram á vefsíðu stofnunarinnar. /MPÞ

RÁÐSTEFNA UM MAT OG ÞEKkingu

Samstarfsvettvangur um Matvælandið Ísland efnir til ráðstefnu á Hótel Sögu fimmtudaginn 6. apríl þar sem fjallað verður um leiðir til að efla þekkingu og færni innan matvælagreina.

HÓTEL SÖGU - 2. HÆÐ
FIMMTUDAGINN 6. APRÍL
KL. 11.30-16.00

Aðgangur er ókeypis
Skráning á vefnum si.is

ÞEKking OG FÆRNI Í MATVÆLAGREINUM

DAGSKRÁ:

Kl. 11.30 Hádegishressing í samvinnu við meistarakokka Grillsins

Setning og afhending verðlauna Ecotrophelia Ísland

- Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra

Tæknin byltir matvælaíðnaði

- Hörður Kristinsson, rannsókn- og nýsköpunarstjóri Matís

Nýjar aðferðir við miðlun fræðslu til starfsmanna

Þjálfun í þenslu - hvernig næ ég til starfsmanna?

- Hlíf Böðvarsdóttir, framkvæmdastjóri mannauðssviðs Securitas

Nýjar leiðir við þjálfun og miðlun

- Hróbjartur Arnason, lektor við Menntavísindasvið HÍ

Vinnustaðanám og fræðsla Icelandair hótela

- Erla Ósk Ásgeirsdóttir, forstöðumaður starfsmanna- og gæðasviðs Icelandair hótela

Menntanet sjávarútvegsins

- Hallveig Ólafsdóttir, hagfræðingur SFS

Reynslusögur úr fyrirtækjum

Gæði, öryggi og arðsemi í framleiðslu

- Bára Eyfjörð Heimisdóttir, gæðastjóri Norðlenska

Hverjir kaupa fiskinn okkar, erum við á réttri leið?

- Klemen Z Sæmundsson og Ásdís Vilborg Pálsdóttir, verkefnastjórnarar hjá Fisktækniskóla Íslands

Starfsþjálfunaráætlun

- Aðalheiður Hédinsdóttir, stjórnarformaður Kaffitárs

Ráðgjöf til bænda - Nýjar áskoranir í breyttu umhverfi

- Vignir Sigurðsson, framkvæmdastjóri

Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins

Pallborðsumræður með þátttöku ungs fólks úr ýmsum greinum og ráðstefnuslit kl. 16.00

Kynnir og ráðstefnustjóri: Pétur H. Pálsson, framkvæmdastjóri Vísis

Vestur um haf

Stórtónleikar í Hörpu 25. mars

Karllakórinn Heimir í Skagafirði í samstarfi við Vesturfarasetrið á Hofsósi efnir til stórtónleika í Eldborgarsal Hörpu laugardaginn 25. mars. Kórstjóri er Stefán Gíslason. Strengjasveit ásamt Thomas Higgerson píanóleikara annast undirleik. Einsöngvarar eru Þóra Einarsdóttir, Óskar Pétursson og Birgir Björnsson. Gestakór er Hljómfélagið, kórstjóri Fjóla Kristín Nikulásdóttir.

Óskar Pétursson

Þóra Einarsdóttir

Miðasala og nánari upplýsingar má finna á harpa.is og í síma 528 5050.

MENNING & LISTIR

Baðstofan í gamla bænum.

Mynd / Byggðasafn Skagfirðinga.

Þrif og þvottar í torfbæjum

Starfsemi Byggðasafns Skagfirðinga er fjölbreytt, en útgáfa fræðiritar er einn þáttur í henni. Þrif og þvottar í torfbæjum er heiti á riti sem Byggðasafn Skagfirðinga hefur nýverið gefið út. Höfundur er Sigríður Sigurðardóttir og er þetta rit númer 2 í ritröð safnsins.

Ritið fjallar um þrifnaðarhætti þegar fólk bjó í torfbæjum og spannar tíma frá miðöldum til nútíma. Kastljósinu er þó einkum beint að síðustu öldum. Í ritinu er fjallað um húsprif, fataþvotta, líkamshirðingu, áhöld og efni til þrifa og þvotta, aðbúnað í bæjunum og hvernig þeir höfðu bein áhrif á þrifnaðarhætti.

Fyrsta ritið kom út árið 2012 en í því var fjallað um skagfirsku kirkjurannsóknina og þær elstu kirkjur í Skagafirði sem fundust í

ritheimildum. Ritið heitir Skagfirska kirkjurannsóknin. Miðaldakirkjur 1000-1300.

Bæði þessi rit fást í safnbúð safnsins í Gilsstofunni við Glaumbæ og hægt er að panta þau í gegnum bsk@skagafjorður.is.

Ferð um framandi samfélög

Veröld hefur gefið út bókina **Huldubjóðir Evrópu** eftir Þorleif Friðriksson.

Evrópa er samfélag fjölda þjóða sem margar hverjar búa í sambýli við stærri og voldugri þjóðir. Sumar af þessum þjóðum þekkja flestir, t.d. Sama. Færri vita um tilvist margra þeirra, eins og t.d. Rútena, Husula og Bojka. Í gegnum aldirnar hafa landamæri færst til á meðan þessar þjóðir hafa lifað áfram, oft í skugga fjandsamlegra yfirvalda eins og óhreinu börnin hennar Evu.

Hér er lesendum boðið í heillandi ferðalag um Evrópu þar sem hátt í fjörutíu huldubjóðir eru heim sóttar og fjallað á aðgengilegan og lifandi hátt um sögu þeirra, sem oft og tíðum er allt að því reyfarakennd, og menningu sem stundum er gjörólík því sem ríkir í viðkomandi löndum. Yfir og allt um kring er svo átakamikil saga Evrópu.

Þorleifur Friðriksson er doktor í sagnfræði og eftir hann liggja ýmis rit, m.a. saga

Verkmannafélagsins Dagsbrúnar. Þorleifur hefur í áraraðir ferðast um slóðir huldubjóða í Evrópu og kynnst menningu þeirra og sögu.

Huldubjóðir Evrópu er 405 blaðsíður að lengd. Eyjólfur Jónsson sá um umbrot og hönnun innsíðna, Jón Asgeir hannaði kápuna. Bókin er prentuð hjá ScandBook, Svíþjóð.

LESENDABÁS

Erfðataekni – áhættusöm og ónauðsynleg

Í viðtali við Árna Bragason í nýútkomnu tímariti Bændablaðsins segir hann okkur verða að nota erfðataeknina. Í upphafi viðtals segir hann að erfðataeknin valdi stökkbreytingum í plöntum. Það er gott að sjá að hann skuli viðurkenna að myndun erfðabreyttra lífvera hafi mikil stökkbreytandi áhrif, þar sem erfðabreytingar geta valdið tjóni á DNA röðum og breytt erfðaupplýsingum í erfðamengi plöntunnar.

En Árni tekur síðan til varna fyrir stökkbreytingar sem erfðataeknin veldur með því að segja að vísindamenn hafi um langan aldur framkallað stökkbreytingar í plöntum með því að nota geislun og efnafræðiferli – plöntukynbótatekni sem nefnd er framköllun stökkbreytinga (mutagenesis). Sú tækni þróaðist úr kjarnorkuiðnaðinum á fjórða áratug síðustu aldar en er að mestu aflögð vegna þess hve lítinn árangur hún ber.

Flestar plöntur sem þannig eru myndaðar deylla, eru vanskapaðar eða ófrjóar, og það tekur mikinn tíma, fjármagn og sérþekkingu að fá fram lífvænlegan einstakling. Erfðataeknin á það sammerkt með þessari aðferð að báðar framleiða plöntur sem ekki getu orðið til í náttúrunni, auk þess að stökkbreytingar sem báðar aðferðir valda geta leitt af sér óvæntar breytingar í genamengi plantna sem skapað geta áhættu fyrir umhverfi og heilsufar. Ef framköllunaraðferðin hefði náð einhverjum marktækum árangri hefði sú aðferð orðið jafn umdeild og erfðataeknin, og hefði með sama hætti kallað á öflugt opinbert regluverk til að stýra því.

Árni heldur því fram að megin andstaðan við erfðabreyttar plöntur sé sú skoðun að þær auki notkun eiturefna. En hvorki hann né líftækniyfirtækin treysta sér til að viðurkenna að ferlið sjálft – tæknin sem notuð er til að erfðabreyta plöntum – getur haft jafn mikla hættu í för með sér fyrir heilsufar eins og aukin eiturefnanotkun. Margar rannsóknir, t.d. þær sem J.R. Latham og A.K. Wilson birtu 2006, hafa bent á afleiðingar stökkbreytinga sem erfðataeknin hefur í för með sér.

Í lok síðasta árs birtist síðan merkileg rannsókn sem gerð var af nokkrum leiðandi sameindalíffræðingum undir forystu Dr. Michael Antoniou, allt sjálfstæðir vísindamenn. Hún sýnir fram á með skýrum

Sandra B. Jónsdóttir.

hætti að erfðataeknin felur í sér heilsufarsáhættu sem ekki hefur skikkanlega verið lagt mat á. Þar er beitt nýjustu greiningaraðferðum sem sýna m.a. að í Monsanto maísyркиnu NK603 veldur erfðabreytingaferlið auknu magni efna sem hugsanlega eru eitrandi.

Mikilvægi þessarar rannsóknar verður seint ofnетиð. Í fyrsta lagi varpar hún ljósi á hve veikum vísindagrunni leyfisferli Evrópu og Bandaríkjanna standa, en á báðum svæðum var NK603-maísyркиð tilgreint verulega jafngilt (substantially equivalent) venjulegum maís. Í öðru lagi afhjúpar rannsóknin hve gölluð erfðataeknin er – nokkuð sem líftækniíðnaðurinn afneitar með öllu. Nú kynnir iðnaðurinn nýjar aðferðir við genabreytingar (CRISPR cas9, Talens, Zinc fingers) og lætur sem þær séu svo öruggar að ekki sé þörf á að setja um þær reglugerðir. Sannleikurinn er hinsvegar sá að þessar aðferðir auðvelda erfðabreytingar, gera þær ódýrari og gróðavænlegri, - en ekki öruggari.

Árni reynir að bjarga orðspori Monsanto með því að benda á að fyrirtækið stundi rannsóknir á hefðbundnum kynbótum, auk erfðabreytinga. En ástæða þess er sú að Monsanto veit að allar helstu framfarir í þróun nytjaplantna (hvort sem um er að ræða aukna næringu, aukna uppskeru, þol gegn þurki, frosti eða flóðum) hafa orðið með hefðbundnum kynbótum, - ekki erfðabreytingum. Í tvo áratugi hefur líftækniyfirtækjum mistekist að framkalla flókna eiginleika í erfðabreyttum plöntum sem t.d. auka uppskeru, og hafa fundið sig knúin til að beita þjófabrögðum (sn. bio-piracy). Þau virka þannig að líftækniyfirtæki á borð við Monsanto nota plöntu sem kynbætt var til uppskeruauka og setja í hana gen sem tjáir þol gegn einhverju eiturefni sem það

framleiðir (yfirleitt glýfosat eða Bt-eitur). Síðan er einkaleyfi sett á fræ hins nýja erfðabreytta yrkis, sem svo er selt bændum á tvö- eða þreföldu verði hefðbundins fræs, en uppskeruaukningin er þokkuð erfðabreytingunni.

Árni tekur undir yfirdrífinn kórsöng líftækniyfirtækja um að brauðfæða heiminn og fullyrðir að auka verði matvælaframleiðslu um 70% næstu 50 árin. Það er goðsögn. Gögn Sameinuðu þjóðanna sýna að um miðja þessa öld muni fólksfjöldinn ná jafnvægi við 9 milljarða – og þar sem landbúnaðurinn framleiðir nú næga fæðu fyrir 14 milljarða er erfitt að sjá hversvegna fæðuframboð er vandamál. Hungur meðal mannkynsins stafar ekki af matarskorti heldur vegna þess að þeir sem svelta hafa ekki efni á að kaupa sér mat. Aukning framleiðslu mun ekki seðja hina hungruðu frekar en aukin bílaframleiðsla geri öllum kleift að eignast bifreið. Fátækt er vandinn sem við blasir, en erfðabreytt matvæli eru engu ódýrari en venjuleg matvæli. Með því að hvetja til aukinnar framleiðslu erfðabreyttra matvæla sem vísindin sýna í vaxandi mæli að séu áhættusöm fyrir heilsufar okkar, sýna líftækniyfirtækin að þau hafa meiri áhuga á að fódra eigin bankareikninga en að brauðfæða heiminn.

Staðhæfingar Árna um að erfðataekni gæti komið lífrænni ræktun til góða eru hugarburður. Nær sanni væri að segja erfðabreyttan landbúnað geta haft gagn af lífrænum aðferðum. Reglur um lífræna framleiðslu eru settar á alþjóðlegum vettvangi og bændur rækta í samræmi við þær vegna þess að afraksturinn tryggir neytendum náttúrulegri og öruggari matvæli sem þeir sækjast æ meir eftir. Notkun eiturefna og tilbúins áburðar er bönnuð í lífrænni ræktun, sem byggir aftur á móti á sáðskiptum og niturbindandi plöntum til að auðga jarðveginn og hámarka næringargildi afurðanna. Lífrænn landbúnaður útheimtir meiri vinnu og því þurfa bændur herra verð fyrir afurðir sínar. Hvi skyldu þeir bregðast trausti neytenda og vinna gegn sívaxandi hlutdeild sinni í matvælamarkaðnum (11% aukning í Bandaríkjunum 2014-2015) með því að nota tækni sem skaða mundi tiltrú á afurðum þeirra? Reglur um lífræna ræktun banna notkun erfðabreyttra lífvera, og af gildum ástæðum mun svo verða framvegis.

Sandra B. Jónsdóttir, sjálfstæður ráðgjafi.

Framleiðsla á kindakjöti er stórlega umfram innanlandsneyslu:

Nauðsynlegt að bregðast við

Fyrir rúmum 30 árum var Landssamband sauðfjárbænda (LS) stofnað vegna offramleiðslu á kindakjöti miðað við að ekki var sölumöguleiki innanlands á því öllu. Hvað þá að verðið á útflutningnum væri ásættanlegt. Framleiðendur komust að samkomulagi um að takmarka framleiðsluna við rúma innanlandsneyslu.

Þetta var ekki átakalaust og gekk nokkuð nærri sumum. Í dag blasir það við að framleiðslan er stórlega umfram innanlandsneyslu. Þetta var augljóst í fyrra og jafnvel fyrr þegar sláturleyfishafar skertu verð á innleggi um ca 10%. Miðað við þær birgðir sem til voru haustið 2016 af framleiðslu 2015 og framleiðsla ársins 2016 undir sláturtíðarlok, hefðu þeir sem besta aðstöðu höfðu og aðgang að öllum magntölum og markaðshorfum erlendis átt að hvetja sauðfjárbændur til að draga

í dag blasir það við að framleiðslan er stórlega umfram innanlandsneyslu.

úr framleiðslu. Þessa aðstöðu hafði stjórnt LS.

Reynsla undanfarinna margra ára

sýnir að kjöt selst ekki í stórum stíl á viðunandi verði (t.d. 2000 tonn).

Starfsmaður LS hefur verið að kynna lambakjötið og orðið töluvert ágennt eins og í Japan, 1.000 tonn á nokkrum árum. Í dag eru miklar líkur á að það verði aðeins staðgreidd 70% af innlögðu kjöti haust 2017 og afgangurinn verði tekinn í umboðssölu með greiðslu jafnvel ekki fyrr en haustið 2018. Það mun ganga nærri mörgum að verða fyrir 25% til 30% tekju-skerðingu á þeim tíma sem allar stærstu greiðslur eru miðaðar við fljótlega eftir innlögð afurða, bæði hjá bönkum og öðrum viðskiptaaðilum.

Þetta mál verður vonandi tekið fyrir á aðalfundi LS nú í lok mars. Vegna reynslu minnar af vandræðunum kringum 1980 get ég ekki orða bundist.

16/3. 2017
Gunnar Þórisson.

Bændablaðið

Með yfirburðalestur á landsbyggðinni
(Samkvæmt lestrarkönnun Capacent)

Kemur næst út 6. apríl

Smáauglýsingar

56-30-300

Hafa áhrif um land allt!

SOS – Útflutningsskyldu strax

Félagar í Landssamtökum sauðfjárbænda, hvað ætlið þið að gera á komandi LS-þingi? Ætlið þið að hrósa stjórninni fyrir framsýnina? Hún lofaði ykkur 7,5% hækkun á afurðaverði til ársins 2019. Nú stendur verð fyrir sauðfjárafurðir hvergi nærri undir framleiðslukostnaði eða rekstri afurðastöðva og framundan er ekkert nema lækkanir.

Ætlið þið að storma á LS-þing til að tileinka ykkur sjálfssefjunartækni framkvæmdastjórans, Svavars Halldórssonar? Eða ætlið þið að þakka honum fyrir að slá ryki í augun á ykkur og að gera lítið úr erfiðleikum ykkar?

Forsendur búvörusamningsins voru brostnar áður en hann tók gildi. Hann virkar ekki og kemur aldrei til með að virka, alveg sama hvað verður reynt. Hins vegar má koma á útflutningsskyldu fyrir haustið. Sú aðgerð mun ekki trufla markaðsstarf innanlands eða í útlöndum. Sú aðgerð kemur í veg fyrir að stuðningur til framleiðslu á kindakjöti fari burt úr landinu. Sú aðgerð gerir bændum mögulegt að hagræða með því að fækka fénu og draga úr fram-

Sigríður Jónsdóttir.

leiðslu. Sú aðgerð getur hugsanlega bjargað afurðastöðvunum fyrir horn, svo að einhvers staðar verði hægt að leggja inn í náinni framtíð. Hún kemur ekki í veg fyrir að við töpum, en hún mun ef til vill bjarga því að við stöndum ekki öll uppi án eigna og atvinnu.

Þegar útflutningsskyldan var tekin af okkur, háttaði svo heppilega til að bankarnir hrundu og gengið féll stórlega. Munið þið eftir því?

Þess vegna kom höggið af afnámi útflutningsskyldunnar ekki á okkur undir eins. En við erum að súpa seyðið af því núna. Og menn þykjast ekki skilja þetta samhengi. Það þarf reyndar að gera fleira, sem kostar vinnu, útreikninga og nýja samninga. Og þetta þarf að gera strax.

Ég skora á alla fulltrúa á LS-þingi að hugsa þetta mál. Ég skora á alla fulltrúa á Alþingi að koma landsbyggðinni til bjargar og breyta því sem breyta þarf til að við getum gert nýjan sauðfjársamning. Hann þarf að vera í einhverju sambandi við raunveruleikann. Ég skora á landbúnaðarráðherra og landbúnaðarráðuneytið að gripa strax til ráðstafana til að afstýra því stórslysi sem sauðfjárræktin er komin í.

Ég og mitt fólk höfum verið fjárbændur frá fimm ára aldri og höfum ekki hugsað okkur að hætta því. Þeir sem halda því fram að við getum lifað árum saman af trúnni á þá og þeirra verk, meðan þeir hinir sömu leika fjárhættuspil með líf okkar og afkomu, ættu að endurskoða breytni sína og siðferðisviðmið.

Sigríður Jónsdóttir, Arnarholti.

Um ull og fleira

Í 21. tölublaði 2016 eru margar blaðsíður helgaðar ull og úrvinnslu hennar. Mest af þessu efni er gott, en ég finn mig samt knúinn til að hripa niður hugleiðingar mínar um þessi mál.

Ég byrja á að gleðjast yfir því að hvergi er þar hnjóðað í tvílitt fé sem lengi hefur verið síður. Það er reyndar hreinlega alls ekki minnst á það. Ég segi nú bara eins og máltæk-ið gamla. Guð láti gott á vita. Þetta vekur veika von um að Ístextmenn séu að byrja að átta sig á því að þetta er ágætis ull þótt hún sé ekki einlit. Ég hef sterkan grun um að einlita ullin sé lituð og hafi lengi verið, en það er nú svo með litunina að hún vill hafa mörg blæbrigði og í sjálfu sér er það hið besta mál. Það eykur bara fjölbreytnina. Spyrgið þið þrjónakonurnar. Ég heyri þær fullyrða að ekki þýði að kaupa viðbót í peysuna ef lopinn klárast, því þótt hann heiti vera úr sömu lotu, þá sjáist alltaf munur þegar í flikina er komið. Því þá ekki að auka fjölbreytnina enn? Íslenskar þrjónavörur eru sífellt að verða vinsælli. Við verðum líka að varðveita litafjölbreytnina í sauðfénu okkar, eins og í kúm og hrossum. Þessi litafjölbreytni í íslenska búfénu er meira virði en fáeinar krónur. Mig grunar að þessi andúð á tvílitu séu gamlar leifar af hvítum draumum sem uppi voru um miðja síðustu öld, þegar verið var að stofna fjárræktarfélögin. Þá mátti engin kind vera í fjárræktarfélagi nema hún væri hvít. (en hún mátti þó vera kargul.)

Það má skilja klausuna um ulla-verðið þannig að öll ull hækki í verði nema flokkurinn H2. Vitund neðar á blaðsíðunni er tafla sem sýnir verð í hverjum flokki. Þar kemur fram að flokkurinn M2 er langlægstur. Ef öll tvílita ullin er sett í hann sem mér var einhvern tímann sagt að væri er ekki að furða að hann sé stór.

Tvílita fénu mun fjölga

Ég er þess fullviss að tvílita fénu mun fjölga, hvað sem ykkar gamaldags skoðunum líður. Því hluti af ánægjunni af sauðfénu er fölginn í því að eiga sem fjölbreyttasta liti í stofninum. Það væri stórslys ef þessu yrði útrýmt. Ég er nú reyndar ekki hræddur um það, því alllengi hafa bæði dökkleitir og tvílitir hrútar verið á sæðingarstöðvunum.

Minn ágæti vinur, Ari Teitsson, skrifar þarna pistil. Hann hefur þar áhyggjur af snoðkleprum í ullinni.

Þetta kemur mér á óvart, því ég hélt að eftir að bændur fóru að rýja haustrúning þá tækju þeir svo snoðið aftur á vorin. Það þýðir ekki að taka það of snemma þá fá þeir bara nýtt snoð aftur. En að láta ærnar ganga í snoðinu allt sumarið er lítið betri meðferð heldur en að hafa þær í alull, því snoðið verður fljótt eins og gamla reyfið, ófært um að hrinda frá sér vatni. Annars hef ég reyndar oft sagt og get haldið því áfram, að ég hef ekki rúið fé ullaunnar vegna heldur vegna kindarinnar því það er ill meðferð að láta þær vera í ullinni inni í hlýjum húsum. Og það er líka ill meðferð að hafa þær í þófinni ull á sumrin hvort sem það er heilt reyfi eða snoð, því hvort tveggja skemmir möguleika ullaunnar til að hrinda frá sér bleytu eða hita, eins og hún er svo meistaralega sköpuð til. Hins vegar finnst mér ágætt að það sé einhver sem vill nýta þetta góða efni sem ullin er, og því látum við hana í poka og sendum til Ístex.

Ekki stærri poka en 30 kg

Nú kom það fram, ég held í fyrsta sinn, að æskilegt sé að pokarnir séu ekki meira en 30 kg. Máltæki er til sem segir; „batnandi manni er best að lifa“. Hér á það vel við, því þessir stóru pokar eru á allan hátt til leiðinda. Ég læt ullina í litla poka. Notaðir pokar undan heimtökukjöti henta þrýðilega, þeir verða ekki mikið yfir 10 kg og eru það litlir að öll meðferð þeirra er verulega auðveldari en á stóru sekkjunum.

Þá er það flokkunin. Nútíma rúningur sauðfjár er að langmestu leyti framkvæmdur af atvinnuöðum sem eru eldfliótir að rýja. Ef á að flokka reyfið beint af kindinni þá þarf að vera fjöldi aðstöðarmanna á skákinni, til að draga í sundur reyfið og koma því af vettvangi. Líka þarf mannskap í að færa rúningsmannin-

um kindina og leggja hana. Það getur orðið erfitt að ná saman vinnuflokki í þetta, ef hvergi má neitt skjöplast.

Óviða eru margir verkamenn til-tækir á sauðfjárbúum. Við nenum ekki að vesenast neitt með ullina, setjum hvern lit sér í poka, merkjum H2 á það hvíta, nema lambaullina merkjum við sem slíka. Ég hef alltaf haft lítinn áhuga á peningum, og mun senda ykkur ullina, hvað mikið sem þið lækkið verðið. En þó er ég að hvetja til þess að farið sé að hugsa meira um gæði ullaunnar burt séð frá lit hennar! Og víst getur munað um fáeinar krónur þótt maður dýrki þær ekki. Hér á mínu svæði eru flestir sauðfjárbændur reyndar með stóran hluta af sínum tekjum af öðru en sauðfénu, en eiga kindur aðallega sér til ánægju.

Maðurinn fremur en aðrar skepnur getur ekki lifað á einu saman brauði, þótt hann hafi æfinlega verið allra kvikinda gráðugastur. Svo þykist hann vera með eitthvað fram yfir aðrar dýrategundir. Ég er hræddur um að það sé bara græðgin og grimmdin sem hann er fremstur í.

Þá er ég nú kominn út úr ullinni, enda ætlaði ég líka að agnást út í einar tvær klausur á þessum ulla-sið-um, báðar sagðar teknar af erlendri netsíðu. Þar á að heita að verið sé að hæla kindinni fyrir greind. Sagt er að þær geti borið kennsl á andlit allt að 50 kindar! Í mínum huga er þetta ósköp bjánalegt hól, sem lýsir fyrst og fremst vanþekkingu þess sem lætur þetta frá sér fara. Ég hef umgengist sauðfé hátt í þrjá aldar-fjórðunga og bjó sjálfur lengi með kringum 300 fjár. Ég fullyrði að þær þekktu allar hver aðra, og þar að auki annað fé úr nágrenninu sem þær kynntust. Auk þess þekkja þær það mannfólk sem þær umgangast, og gera sér verulegan mannunum. Þessi þekking þeirra er ekki nema að hluta til gegnum sjónina, því þær hafa bæði góða heyrn og afbragðs þefskyn. Svo er hitt atriðið sem ég ætla að finna að. Þar er talað um kindur og lömb. Ég stend í þeirri meiningu að lömb séu líka kindur, alveg eins og börn eru líka fólk. Þetta er eitthvað nýtt, komið af því að búið virðist að týna ánni. Mín mál-kunnátta segir um kindina. Hrútur, ær og lamb, í sömu röð og um fólk er sagt. Karl, kona og barn, eða svo maður haldi áfram með fleiri tegund-ir. Hani, hæna og ungi, og lengi mætti áfram telja, en mál er að linn.

Davíð Herbertsson.

BAJA STZ
JEPPADEKK

LAGERSALA

MICKEY THOMPSON

TIRES & WHEELS

Hljóðlátt heilsársdekk, með ótrúlega endingu
Sérhannað mynstur tryggir betra grip við allar aðstæður

Vörunr.	Stærð	Listaverð	Afsl.	Afsl. verð
1485	MT 245/70R17 STZ	42.690	50%	21.345
50731	MT 265/70R17 (32") STZ	40.390	30%	28.273
50760	MT LT285/70R17 (33") STZ	51.990	30%	36.393
50780	MT LT315/70R17 (35") STZ	54.490	30%	38.143
50831	MT LT265/60R18 STZ	43.190	30%	30.233
50840	MT LT275/70R18 STZ	54.490	30%	38.143

Icetrack ehf. · Sími 773 4334 · mtdekk@mtdekk.is

www.mtdekk.is

Gólfhitakerfi

Ekkert brot ekkert flot

- Þægilegur hiti góð hitadreifing
- Hítasveiflur / Stuttur svörunartími
- Aðeins 12mm þykkar hitadreifiplötur
- Fljótlegt að leggja
- Ekkert brot ekkert flot
- Dreifiplötur límdar beint á gólf
- Gólfefni lagt beint á dreifiplötur (flísar, parket)
- Hentar vel í eldra húsnæði jafnt sem ný hús og sumarhús
- Flooré gólfhitakerfi er einfalt, fljótlegt og þægilegt

Skemmuvegur 10 (blá gata) 200 Kópavogur
Sími 567 1330 Fax 567 1345 www.hringas.is

Hringas ehf.

Varahlutir í flestar tegundir dráttarvéla

New Holland - Fiat - Ford - Case - Steyr - Zetor - Fendt

Eigum fyrirbyggjandi síur í flestar gerðir þessara véla
og mikið úrval varahluta. Einnig sérpantánir.

JÖTUNN

VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

Austurvegur 69 - 800 Selfoss

Lónsbakki - 601 Akureyri

Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir

Sími 480 0400

jotunn@jotunn.is

www.jotunn.is

Á FAGLEGUM NÓTUM

Val á nautum vegna innflutnings á fósturvísunum úr Angus-holdagripum frá Noregi

Á Stóra-Ármóti í Flóa eru framkvæmdir við byggingu einangrunarstöðvar fyrir holdanautgripi í fullum gangi.

Stöðin er í eigu Nautgriparæktarmiðstöðvar Íslands ehf. (Nautls), sem aftur er í jafnri eigu Landssambands kúabænda, Bændasamtaka Íslands og Búnaðarsambands Suðurlands. Í stjórn Nautls sitja þeir Sigurður Loftsson sem fulltrúi LK, Sveinbjörn Eyjólfsson, fulltrúi BÍ og Gunnar Kr. Eiríksson sem fulltrúi BSSL. Sigurður er formaður stjórnar. Framkvæmdastjóri félagsins er Sveinn Sigurmundsson, sem jafnframt er framkvæmdastjóri Búnaðarsambands Suðurlands. Þorsteinn Ólafsson er dýralæknir stöðvarinnar og Baldur Indriði Sveinsson er starfsmaður hennar. Undirritaður, Baldur Helgi Benjamínsson, búfjárfæðingur og fyrrverandi framkvæmdastjóri LK, hefur verið féluginu til ráðuneytis undanfarna mánuði.

Í nýjum búvörusamningi var samið um sérstakt 100 m.kr. framlag til uppbyggingar á stöðinni. Einnig er gert ráð fyrir að hluta af stuðningi búvörusamningsins við nautakjötsframleiðslu verði ráðstafað til að reka stöðina á komandi árum.

Gífurlegar sóttvarnarkröfur

Samkvæmt reglugerð um innflutning erfðaefnis holdanauta og kröfur um útbúnað einangrunarstöðva nr. 850/2015, með síðari breytingum er einungis heimilt að flytja inn erfðaeftni frá Noregi. Sú skipan byggist alfarið á þeirri staðreynd, að heilsufar nautgripa í Noregi er með því besta sem þekktist í heiminum.

Sýklalyfjanotkun í landbúnaði er til að mynda hvergi minni en þar. Jafnframt var gefið út heilbrigðisvottorð vegna þessa innflutnings í nóvember sl. sem samþykkt hefur verið af matvælastofnunum Íslands og Noregs.

Í vottorðinu eru tekin fram margvísleg skilyrði sem foreldrar fósturvísanna þurfa að uppfylla; að þeir séu fæddir í Noregi og hafi þar alið allan sinn aldur.

Að engir þeir sjúkdómar sem tilgreindir eru í 2. og 3. gr. íslenskrar

Flokkur	Fjöldi	Hlutfall	Fallþ., kg	Aldur v. Slátrun, mánuðir
U	3	0,20%	341,3	16,8
U-	43	2,50%	355,0	18,0
R+	178	10,20%	333,5	17,8
R	476	27,20%	315,3	17,8
R-	414	23,60%	301,3	17,7
O+	393	22,40%	275,8	17,9
O	186	10,60%	232,1	17,2
O-	49	2,80%	189,3	18,9
P+	9	0,50%	147,9	18,5

reglugerðar nr. 52/2014 um tilkynningar- og skráningarskylda dýrasjúkdóma (alls 34 sjúkd.) hafi greinst á viðkomandi búi fyrir og eftir töku fósturvísanna.

Að þeir sem taka og meðhöndla fósturvísana uppfylli skilyrði norskra stjórnvalda þar um og að kvígurnar

sem fósturvísar verði teknir úr séu heilsuhraustar, hafi ekki verið bólusettar fyrir neinum sjúkdómi á undanförunum 12 mánuðum.

Að þær hafi verið prófaðar vegna eftirtalinna sjúkdóma, með neikvæðum niðurstöðum: Q-hitasótt, E. coli O157:H7,

smitandi slímhúðarpest, gulusótt, garnaveiki, nautgripaberkum og fósturláti í kúm.

Enginn af þessum sjúkdómum finnst í Noregi, fyrir utan garnaveiki sem greindist á einu nautgripabúi árið 2015.

Líða þurfa minnst 60 dagar frá því að fósturvísarnir eru teknir, þangað til þeir eru settir upp í fósturmæður. Eftir að fósturvísarnir hafa verið settir upp í kýr í einangrunarstöðinni á Stóra-Ármóti, er gerð krafa um að fósturmæðurnar verði prófaðar m.t.t. framangreindra sjúkdóma, og fleiri. Þá verða tekin sýni úr kálfunum eftir að þeir koma í heiminn og þau skimuð fyrir margvíslegum sjúkdómum.

Sóttvarnarkröfur vegna þessa innflutnings eru því gífurlega miklar og eiga sér líklega fáar hliðstæður í veröld viðri, enda er markmiðið að

varðveita einstaka sjúkdómastöðu íslenskra nautgripa.

Ræktunarstarf holdanautgripa í Noregi

TYR (www.tyr.no) er ræktunar- og hagsmunafélag holdanautabænda í Noregi og ber ábyrgð á kynbóta- starfi holdanautgripa þar í landi. Félagsmenn eru um 1.600 talsins. Í Noregi er stundað ræktunarstarf (svipfarsmælingar og skýrsluhald, ættbók, innflutningur erfðaefnis og útreikningur kynbótagilda) á kynjunum Aberdeen Angus, Charolais, Hereford, Limousin og Simmental. Þá annast félagið innflutning á erfðaeftni úr nokkrum öðrum holdakynjum.

Félagið gefur út nautaskrá í desember ár hvert þar sem nautakosturinn er kynntur fyrir félagsmönnum.

Sæðingum með holdanautasæði hefur farið mjög fjölgandi í Noregi undanfarin ár. Aukningin milli árána 2015 og 2016 var 24%; fóru úr 20.602 í 25.597.

Ef lítið er sérstaklega til Angus, þá fjölgaði sæðingum með slíkum gripum úr rúmlega 2.100 í rúmlega 2.500 milli árána 2015 og 2016. Langmest af kálfum koma þó til með náttúrulegri þörun. Heildarfjöldi holdakúa var 76.180 þann 1. janúar 2016. Hafði þeim fjölgað um ríflega 20.000 á tíu árum.

300 kg fallþungi á 18 mánuðum!

Árið 2016 komu 1.751 hreinræktuð ungnaut af Angus til slátrunar í Noregi, skv. tölum frá Animalia. Um 60% gripanna flokkuðust í R+, R og R-, meðal fallþungi var 292 kg og að jafnaði voru þeir 17,8 mánaða gamlir við slátrun.

Til samanburðar er fallþungi ungnauta hér á landi um 230-240 kg að meðaltali, við 24-25 mánaða sláturaldur.

Nánar má sjá dreifingu flokkunarinnar á myndinni og töflunni hér til hliðar; bestu fölln fara í U flokk en þau lókustu í P+.

Myndin af R skrokknum er úr kynningarbæklingi MAST vegna innleiðingar á EUROP kjótmati, sem er á döfinni. /BHB

LESENDABÁS

Opið bréf til stjórnar LK – veltutengt félagsgjald

Veltutengt félagsgjald, hvað er það? Í mínum huga er eitthvað sem er veltutengt skattur. Við erum búin að vera að borga búnaðargjald í fjöldamörg ár, veltutengt gjald til að reka landbúnaðarbatteríið. Kúabændur hafa í gegnum tíðina borið hitann og þungann af því, og nú loks er það farið en þá kemur veltutengt félagsgjald.

Við erum því að borga skatt til að fá að vera með í félaginu. Hverja viljum við fá í félagið? Helst alla en ef það er ekki hægt, hvort viljum við þá hafa þá sem ætla að stunda búskap til framtíðar eða þá sem eru á leið út úr greininni á allra næstu árum? Helstu rökin fyrir veltutengdu félagsgjaldi sem ég hef heyrt eru tvö: það þarf að verja hagsmuni okkar, það gerir enginn fyrir okkur, já líklega er það rétt og að stærri bú með meiri rekstur hafi meiri hagsmuni að gæta ... get ekki séð það, hvort sem við erum lítill eða stór, þá er þetta lífsviðurværi okkar og við eigum allt undir, hvort sem við erum lítill eða stór, ef við ætlum á annað borð að

Bóel Anna Þórisdóttir.

halda áfram í þessum rekstri.

Í félögum, þar sem fólk borgar misháar upphæðir, fær það mismikinn rétt, mismikinn atkvæðisrétt, ræður því mismiklu, viljum við hafa það svo, nei ég held ekki en ...

Hvað er þá sanngjarnt við það að sumir borgi 1.000 kr. og aðrir 350.000 kr.? Það er verið að borga fyrir sama hlutinn, sá sem borgar meira eða mest fær ekkert meira en sá sem borgar minnst.

Jón bóndi, sem á tvær holdakýr

sér til ánægju og leggur inn 2 gripi á ári, getur gerst félagi í LK og ræður jafn miklu um framgang og stefnu félagsins og Gunnar bóndi sem framleiðir 1 milljón lítra mjólkur og leggur inn 100 gripi á ári. Ef að bóndinn sem á þessar tvær holdakýr labbar inn í Jötunn vélar á Selfossi og vill kaupa Massa Ferguson þá segir Finnbogi ekki við hann: Heyrðu, þú leggur bara inn tvo gripi á ári, þú færð Massann á 1 milljón, hann Gunnar sem framleiðir milljón lítrana og leggur inn 100 gripi, hann borgar bara mismuninn, læt hann borga 30 millur þegar hann kemur að kaupa Massann. Það er verst fyrir Finnboga ef Gunnar kemur aldrei til að kaupa Massann, þá fer hann líklega á hausinn. Nei, allir þurfa að borga alveg sama verð fyrir Massa Ferguson, hvort sem þeir eru litlir eða stórir, ef þeir vilja fá vélina.

Þannig á það líka að vera í félagsaðildinni, þeir sem vilja vera með borga sama gjald, það mun kosta ef við viljum halda þessu félagi áfram. En það þarf líka að endurskoða rekstur félagsins og einnig

félagskerfið í heild, hvað geta þessir fáu bændur á Íslandi haldið uppi mörgum félögum og hvað þurfum við mörg félög til að verja hagsmuni okkar? Það er stóra málið, verja hagsmuni okkar, það gerir enginn fyrir okkur, en þurfum við mörg félagsamtök til þess?

Ef margir bændur eru farnir að borga stórar fjárhæðir inn í félagið, þá vilja þeir fá eitthvað fyrir sinn snúð, og það verður jafnvel hagur félagsins að stóru bændurnir séu með, því það eru hærri fjárhæðir sem fylgja þeim. Hvers eiga þá minni bændurnir að gjalda, verður eitthvað hugsað um þá? Hver mun tala rödd þeirra? Þess vegna eiga allir að borga það sama, vera jafn réttáir og félagið er rödd allra bænda, jafnt stórra sem smárra.

Á undanförunu ári þurfti að sam-eina bændur eftir hamfarir í kringum gerð búvörusamninga, þetta var eitt stóra verkefni stjórnarinnar. Rétti uppstillinganeftnd síðasta aðalfundar formanninum spil í hendur með stjórnarmönnum úr sem flestum áttum svo allir gætu fundið sinn tals-

mann. Að mínu mati hefur stjórninni ekki tekist það nægjanlega vel sem kemur best í ljós í þátttöku í félagsaðild LK, þar sem sumum finnst þeir engan veginn eiga neina samleið.

Þeir sem gefa sig í stjórnarstörf þurfa á hverjum tíma að vinna fyrir hagsmuni heildarinnar og greinarinnar til framtíðar. Einnig er stjórnarmönnum skylt að koma eins fram við alla, hvort sem fólk er á sömu skoðun eða einhverri annarri.

Nú hverf ég af þessum vettvangi þar sem ég er ekki lengur félagi í LK og þykir mér það miður, en mína rödd í þessu máli hefur ekki verið svo glatt hlustað á, hef ég þó boðið formanni og framkvæmdastjóra í heimsókn til að ræða þessi mál. Óska ég ykkur öllum velfarnaðar í starfi og félaginu og félagsmönnum öllum heilla.

Vil ég þakka stjórninni fyrir samstarfið og öllum aðalfundarfulltúum sem ég hef kynnst og starfað með í gegnum tíðina fyrir góð kynni.

Með kveðju,
Bóel Anna Þórisdóttir
1. varamaður í stjórn LK

Á FAGLEGUM NÓTUM

Stóra-Ármót. Nýja einangrunarstöðin fyrir holdanautgripina er nú að rísa á svæðinu hér nær Þjóðvegnum.

Mynd / HKr.

Angus – beitargripir með léttan burð og rómuð kjötgæði

Angus-kynið er það sem kallað er „ekstensiv rase“; harðgerðir gripir sem henta vel þar sem búskapurinn byggir á nýtingu beitar og gróffóðurs.

Slík nýting er eitt af ræktunarmarkmiðunum, auk þess er lögð áhersla á góða móðureiginleika

(mjólkurlagni og léttan burð) og mikil kjötgæði; meyrð og fitusprengrt kjöt.

Þessi markmið koma fram í áherslum í heildareinkunn sem gefin er út fyrir nautin.

Áherslurnar eru reiknaðar út frá efnahagslegu virði hvers eiginleika

fyrir sig, jafnframt sem tekið er tillit til neikvæðs erfðasamhengis framleiðslueiginleikanna og móðureiginleika.

Meðaltal kynsins er sett á 100, einkunn þar ofan við segir til að gripurinn er yfir stofnmeðaltali, einkunn þar fyrir neðan segir að

gripur sé undir stofnmeðaltali. Heildareinkunn skiptist í þrennt:

- Einkunn fyrir burðareiginleika, þ.e. gangur burðar hjá kvígum og kúm; lífsþróttur kálfsins og þungi hans við burð.

Vægi burðareiginleika í heildareinkunn er 25%

- Einkunn fyrir framleiðslueiginleika, þ.e. þungi við 200 og 365 daga aldur, fallþungi og flokkun fyrir holdfyllingu og fituhulu. Vægi framleiðslueiginleika í heildareinkunn er 50%.
- Einkunn fyrir móðureiginleika, þ.e. gangur burðar hjá kúnum; eiginleiki kúnna til að bera lifandi kálfi og mjólkurlagni þeirra (þungi kálfs v. 200 daga aldur). Vægi móðureiginleika í heildareinkunn er 25%.

40 fósturvísar úr 10 kvígum

Í þeim hugmyndum sem hafa verið ræddar varðandi innflutning á fósturvísu frá Noregi, hefur verið gert ráð fyrir að í upphafi verði fluttur inn 40 fósturvísar.

Gert er ráð fyrir að kúafjöldinn í einangrunarstöð Nautgripa-ræktarmiðstöðvar Íslands á Stóra-Ármóti verði á bilinu 16-20 talsins. Reikna má með að um tvo fósturvísa þurfi að jafnaði fyrir hvern kálf sem kemur í heiminn, þar sem um helmingur fósturvísanna misfarist. Gert er ráð fyrir að fósturvísarnir verði teknir í apríl n.k. og verði komið fyrir í fósturmæðrunum í einangrunarstöðinni næsta sumar, eftir því sem byggingarframkvæmdum vindur fram.

Tillaga Nautls um nautaval

Í Nautaskrá TYR fyrir árið 2017 stendur bændum til boða sæði úr sex Angus nautum, þar til viðbótar geta þeir sérpantað sæði úr öðrum sex.

Til að fá 40 fósturvísa, er gert ráð fyrir að skola þurfi 10 kvígur, þar sem hver þeirra gefi um 3-6 nothæfa fósturvísa.

Öll nautin hafa farið í gegnum svipfarsmælingar í prófunarstöð félagsins á Staur í Guðbrandsdalnum. Á þeim 147 dögum sem nautin eru á stöðinni er m.a. mældur vaxtarhraði, gróf- og kjarnföðurát, föðurnýting, þykkt bakvöðva og fituhula, útlit metið og skapferli athugað.

Sérfræðingar, TYR velja kvígurnar en Nautls leggur línurnar í nautavalinu og hefur stjórn stöðvarinnar gert tillögu til fagráðs í nautgriparækt að vali á eftirtöldum nautum. Fagráð samþykkti tillöguna á fundi sínum þann 21. febrúar sl.

Með vali á þessum nautum er tekið tillit til flestra eiginleika í ræktunarstarfi holdanautgripa, auk þess sem ætterni er mjög fjölbreytt. Með innflutningi á fósturvísu undan þessum gripum er stigið langþráð skref í uppbyggingu á öflugu ræktunarstarfi holdanautgripa; bændur munu njóta þeirra miklu framfara sem orðið hafa í ræktun þessara gripa undanfarinn aldarfjórðung. Það mun skjóta styrkari stoðum undir nautakjötsframleiðsluna hér á landi, sem hefur það að markmiði að breyta íslenskum jarðargróða í ljúffeng matvæli.

/BHB

NOR 74039 Li's Great Tigre, f. 3. janúar 2011 hjá Steinar Schanke, Marifjóra í Sogndal. Hann er alhliða kynbótanaut með 122 í heildareinkunn, gefur tæplega meðalstóra kálfa sem bæði kvígur og kúr eiga létt með að bera, móðureiginleikar eru góðir, sem og framleiðslueiginleikar.

Faðir er CAN 1469322 HF EL Tigre 28U, frá Kanada og móðurfaðir er NOR 74017 Betong av Dagrød, frá Noregi.

Heildareinkunn	122
Burðareiginleikar	124
Burður hjá kvígum	116

Burður hjá kúm	139
Þungi kálfa við burð	97
Framleiðslueiginleikar	111
Þungi kálfa við 200 daga aldur (fráfærur)	100
Þungi kálfa við 365 daga aldur	103
Fallþungi	109
Holdfylling	121
Fita	131
Mæðraeiginleikar	111
Gangur burðar hjá dætrum	100
Mjólkurlagni dætra	107

NOR 74039 Li's Great Tigre er besta alhliða nautið sem í boði er og verði því notaður á fjórar kvígur.

NOR 74029 Horgen Erie, f. 2. apríl 2009 hjá Gudbrand Johannes Qvale, Auli í Romerike. Sterkustu hliðar hans eru móðureiginleikar og þykja dætur hans sérlega mjólkurlagnar, einnig er hann jákvæður í fallþunga og holdfyllingu. Hann er arfblendinn fyrir rauðu, undan honum geta því komið rauðir kálfar.

Faðir er NOR 55754 Horgen Bror, frá Noregi og móðurfaðir er GBR UK560308 Wedderlie Netmark A281, frá Bretlandi.

Heildareinkunn	114
Burðareiginleikar	99
Burður hjá kvígum	94

Burður hjá kúm	113
Þungi kálfa við burð	106
Framleiðslueiginleikar	107
Þungi kálfa við 200 daga aldur (fráfærur)	89
Þungi kálfa við 365 daga aldur	98
Fallþungi	111
Holdfylling	125
Fita	92
Mæðraeiginleikar	145
Gangur burðar hjá dætrum	108
Mjólkurlagni dætra	133

NOR 74029 Horgen Erie er yfirburða gripur varðandi móðureiginleika og verði því notaður á þrjár kvígur.

NOR 74033 First-Boyd fra Li, f. 15. janúar 2010 hjá Steinar Schanke, Marifjóra í Sogndal. Gefur léttan burði, bæði hjá kvígum og kúm og er einnig sterkur í vaxtargetu og flokkun, með mikla átgetu. Veika hlið hans eru móðureiginleikar, gangur burðar dætranna og mjólkurlagni þeirra.

Faðir er USA 15347911 BOYD NEXT DAY 6010, frá Bandaríkjunum og móðurfaðir er NOR 55344 Kronborg Apollo, frá Noregi.

Heildareinkunn	118
Burðareiginleikar	108
Burður hjá kvígum	105

Burður hjá kúm	112
Þungi kálfa við burð	102
Framleiðslueiginleikar	119
Þungi kálfa við 200 daga aldur (fráfærur)	114
Þungi kálfa við 365 daga aldur	112
Fallþungi	120
Holdfylling	112
Fita	103
Mæðraeiginleikar	90
Gangur burðar hjá dætrum	92
Mjólkurlagni dætra	91

NOR 74033 First-Boyd fra Li er sterkur í framleiðslueiginleikum og verði því notaður á tvær kvígur.

NOR 74068 Kid av Vølstad, f. 13. mars 2015 hjá Onar Lima, Vølstad í Rogaland. Hann er óreyndur og kynbótaeinkunnir hans því með lágt öryggi enn sem komið er. Kom vel út úr svipfarsmælingum varðandi vaxtarhraða, átgetu og byggingu. Þá er fitusprengring í vöðvum mikil. Væntingar eru um að hann

komi vel út í vaxtargetu og burðareiginleikum.

Faðir er AUS VLYG1730 LAWSONS GENERAL G1730, frá Ástralíu og móðurfaðir er USA 13084963 J W K SLEEPY BOY 8134, frá Bandaríkjunum.

NOR 74068 Kid av Vølstad er ekki með öruggt kynbótamat og verði því aðeins notaður á eina kvígu, til að auka fjölbreytni í ætterni.

UTAN ÚR HEIMI

Breskir svínabændur minnka notkun á sýklalyfjum

Nýjar tölur frá breskum fódurverksmiðjum sýna að notkun sýklalyfja hjá smágrísimum minnkar töluvert milli ára. Þetta kemur til af átaki fódurframleiðenda og breskra svínabænda og hefur notkun á sýklalyfjum í fódri minnkað til muna síðastliðin þrjú ár.

Nýjar tölur frá breskum fódurverksmiðjum sýna að árið 2014 var notað um 37 prósent af sýklalyfjum í seldu smágrísafóðri á meðan magnið hafði fallið niður í 18 prósent í lok síðasta árs. Tveir þriðju af þessari

minnkun áttu sér stað árið 2016. Að hluta til er í stað sýklalyfja notað bætiefnið zinkoxid fyrir smágrísina í fóðrinu en einnig er mun meiri áhersla en áður á að ná niður sýklalyfjanotkuninni sem hefur haft sín áhrif. Það sem hefur einnig hjálpað til er að á síðasta ári fór Félag svínabænda í Bretlandi í herferð um betri stjórnun á sýklalyfjum sem hefur hjálpað bændum við að minnka notkunina meðal annars með kvótum og takmörkun á notkun á verstu tegundum sýklalyfja.

/Landbrugsavisen - ehg

Smitandi fuglainsflúensa greinist á Spáni

Eftir að smitandi fuglaflensa, af tegundinni H5N8, greindist á Spáni á dögnum þurfti að aflífa 17 þúsund endur.

Smitið uppgötvaðist á andabúgarði í norðurhluta Katalóníu. Að auki fannst önnur tegund veirunnar í dauðum stork rétt hjá búgarðinum. Núna eru níu bóndabæir í norðurhluta Katalóníu til rannsóknar í varúðarskyni. H5N8 er banvæn fyrir fiðurfénað en hefur ekki fundist

hjá manneskjum. Síðastliðið ár er vírusinn orðinn töluvert útbreiddur í Evrópu og Mið-Austurlöndum sem hefur leitt af sér slátrun á mörg þúsund fuglum. Heimssamtökin fyrir dýraheilbrigði, OIE, hefur varað við að fleiri smita sé að vænta í Evrópu á næstu misserum. Samkvæmt Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin, WHO, hafa um 40 lönd staðfest ný smit af fuglainsflúensa hjá sér.

/Landbrugsavisen - ehg

Hveitibirgðir hafa aukist á heimsvísu

Samkvæmt tölum landbúnaðarráðuneytis Bandaríkjanna (USDA) hveitibirgðir verið að aukast á heimsvísu í kjölfar framleiðsluaukningar og þrátt fyrir verulega aukin kaup Indverja á hveiti.

Heimsframleiðsla á hveiti á síðasta ári var 751,1 milljón tonna og jókst um 2,8 milljónir tonna. Aukningin kom að mestu frá Ástralíu og Argentínu og gerði meira en að vega upp samdrátt í Evrópusambandslöndum. Metuppskera var á hveiti í Ástralíu sem skilaði 35 milljónum tonna og jókst um 2 milljónir tonna.

Dugar þar ekki til að Indverjar hafa aukið verulega innflutning á hveiti nú í mars í kjölfar þess að þeir voru farnir að ganga mjög á sínar birgðir. Hafa hveitibirgðir Indverja stöðugt verið að minnka síðan 2012. Indverjar leiða nú innflutning á hveiti á heimsvísu og hafa flutt inn 5,5 milljónir tonna í þessum mánuði. Er þetta mesti hveitiinnflutningur Indverja síðan 2006. Þrátt fyrir að eftirspurn í Indlandi hafi aukist, þá hafa hveitibirgðir á heimsvísu verið að hlaðast upp. Þannig hafa birgðir aukist um 1,3 milljónir tonna og voru um síðustu áramót 249,9 milljónir tonna.

/HKr.

Búist við verðhækkunum á korni og sojabauunum

Samkvæmt frétt North Star Genetics er búist við hækkandi verði á korni og sojabauunum á þessu ári eftir nokkuð langvarandi stöðnun.

„Ef við horfum fram á veginn, þá erum við nú að upplífa gríðarlega eftirspurnaraukningu á korni og sojabauunum um allan heim. Það á sérstaklega við um Kína,“ segir Al Kluis, forstjóri Kluis Commodities.

„Í Kína hefur orðið aukin eftirspurn eftir próteini í takt við auknar tekjur landsmanna. Það hefur verið erfitt að ná einhverri framlegð út úr þessari framleiðslu á síðustu

tveim árum, en með aukinni eftirspurn eru líkurnar góðar um að verð hækki og hagnaður aukist á árinu 2017.“

Vegna tregðu á markaði og birgðasöfnunar hefur aukinn hluti kornframleiðslunnar, ekki síst í Bandaríkjunum, farið í framleiðslu á lífelsesneyti eða etanóli. Búist er við að slík framleiðsla aukist enn frekar á þessu ári þrátt fyrir tiltölulega lágt verð og samdrátt í ræktun á korni. Gera má ráð fyrir að m.a. vegna þessa muni fljótlega skapast sú staða að gengið verði á birgðir og verð fari að hækka.

/HKr.

Á FAGLEGUM NÓTUM

Frá Fjóni.

Mynd / HKr.

Fagþing nautgriparæktarinnar í Danmörku 2017 – annar hluti:

Sandlegubásar æskilegastir og gangsvæðin með rimlum

Dagana 27. og 28. febrúar sl. fór fram hið árlega Fagþing nautgriparæktarinnar í Herning í Danmörku, betur þekkt sem Kvæggkongres, eins og greint var frá í síðasta Bændablaði.

Alls voru haldnar 11 málstofur á þessu fagþingi og fer hér annar hluti umfjöllunar um fagþingið og gefinn sérstakur gaumur að málstofnunum „Við skrifborðið“, „Í fjósinu“, „Utan úr heimi“, „Kjötkálfaeldi“ og „Kynbótastarf“.

1. Við skrifborðið

Málstofan með þessu skemmtilega heiti snérist fyrst og fremst um bústjórn og hvernig kúabændur geta hlúð að rekstrinum t.d. með auknu skipulagi.

Í málstofunni voru flutt átta erindi og voru sum þeirra e.t.v. heldur dönsk, þ.e. einblíndu á danskar aðstæður og danskar lausnir svo ekki var mikið fyrir erlenda gesti að græða á þeim. Þó voru nokkur erindi einkar áhugaverð fyrir aðra en danska kúabændur og má þar t.d. nefna erindi Martin Hestbech frá SEGES og kúabóndans Niels Hedermann sem fjölluðu um það hvernig það er að vera með hjarðir á fleirum en einni bújörð. Þetta þekktist einnig hér á landi. Niels þessi rekur kúabúið Klovborg I/S sem hann á með konu sinni og fódur. Þau eru með 1.150 Jersey kýr á fimm jörðum og hafa 920 hektara undir einnig. Þau mjólka Jersey kýrnar sínar á þremur stöðum, þar af með mjaltþjónum á tveimur stöðum svo það er í mörg horn að líta en uppbygging búsins hefur fyrst og fremst legið í því að kaupa upp nágrannabú. Helstu vandamálín sem hann glímir við er gríðarlega mikill akstur á milli staða en í viku hverri þarf að keyra 3-400 km með fódur, aðföng og annað slíkt á milli þessara búa sem þó standa mjög þétt. Þá nefndi hann kosti þess að vera með marga starfsmenn að það hefur þvingað þau hjónin til þess að vera mun agaðri við bústjórnina, nota nú stimpilklukku og spá miklu meira en áður í vinnutímann – bæði sinn og annarra.

Í málstofunni voru flutt önnur fin erindi m.a. varðandi mikilvægi skriflegra samninga við fódurfyrirtæki, hvernig tryggja eigi rétta lagerstöðu, að læra að meta rekstrartölur búsins betur og fleiri mætti nefna en tek hér stuttlega fyrir erindi ráðunautsins Carsten Friis og kúabóndans Claus Drøhse en þeir fjölluðu um hvernig

hægt sé að hagnast þrátt fyrir þunga skuldastöðu. Carsten fór almennt yfir efnið og hvað væri til ráða en fyrst og fremst eiga þau bú það sameiginleg, sem eru skuldug en með góðan rekstur, að þar er mikið og gott skipulag, afurðasemi kúnna yfir meðallagi og fódunarkostnaður lágur.

Keypti 2009 og skilar alltaf tekjuafgangi

Claus er ungur kúabóndi, 33ja ára og rekur búið Alslev I/S og er með 360 kýr. Hann keypti búið árið 2009 og hefur eðlilega allverulega skuldir enda ekki búið lengi. Hann hefur þó getað rekið búið með tekjuafgangi öll árin, óháð sveiflum á afurðastöðvaverði og það er eitthvað sem aðrir geta lært af honum. Hann sagði lykilinn felast í góðu skipulagi og því að hann gerir sér afar vel grein fyrir eigin veikleikum, sem hann bætir upp með því að vera með gott starfsfólk í kringum sig sem er sterkt á þeim sviðum sem hann er það ekki.

Hann var með lífrænan rekstur fram til ársins 2015 en hætti því þá og taldi betra að standa utan þess kerfis og geta náð meiru út úr kúnum með hefðbundnum framleiðsluáferðum. Hann hefur nú náð að snarlækka framleiðslukostnað mjólkurinnar hjá sér og árið 2016 var hann 2,32 danskar krónur á hvert framleitt kíló mjólkur eða um 36,3 íslenskra krónur og hefur þá verið tekið til til alls kostnaði við viðhald og lítið fer til spillis eins og t.d. fódur. Þá er sjúkdómatíðni afar lág á búinu, framleiðslukostnaður fódursins lágur og meðalnyt kúnna há. Saman skilar þetta góðum rekstri og finum launum til hans sjálfs, þrátt fyrir skuldir.

2. Í fjósinu

Í þessari málstofu voru flutt 10 erindi og var áhersla lögð á samspil húsvisar, bústjórnar og heilbrigðis. Mörg erindi snéru að uppeldi kálfa og var erindi James K. Drackley, prófessors við háskólann í Illinois í Bandaríkjunum einkar áhugavert en hann fjallaði um tímabilið frá mjólkurfóðrun að fyrsta burði og hvernig megi hámarka eldi á kvígum. Lagði hann mikla áherslu á að

hlúa vel á kvígum þegar þær eru teknar af mjólk. Einnið að stærðarflokka kvígurnar þannig að kvígur, sem eru áþekkar að stærð, séu alltaf saman og þær sem ekki passa inn í hópinn séu fluttar í hópa sem henta þeim hvað stærð varðar.

Þegar þær eru teknar af mjólk þurfi að gefa þeim vel af þar til gerðum kálfaþóðurlöndum svo þær haldi vaxtarhraðanum fyrstu mánuði lífsins. Hætta eigi að gefa mjólkina í áföngum og bæta upp með kálfaþóðurlöndu þannig að umskiptin við fódurina verði sem minnst. Sé það gert þá séu líkurnar mestar á því að þær verði öflugar mjólkurkúr.

Eitt af því sem hann hefur tekið eftir er að allt of oft fái kvígukálfar ekki nóg af hreinu og góðu vatni en að hans mati er vatn sem „fóður“ afar vanmetið. Þá hefur hann séð of oft skort á steinefna- og vítamíngjöf kvígukálfa, sem bitnar illa á vexti þeirra, sérstaklega þegar þær eru hafðar á beit á sumrin. Þessu þurfi allir bændur að huga sérstaklega vel að.

Sandlegubásar æskilegastir og gangsvæðin með rimlum

Annað áhugavert erindi var flutt af Íslandsvininum Önju Juul Freudendal, en Anja er sérfræðingur í hönnun fjósa. Anja ræddi um samhengið á milli fjóss og ýmissa framleiðsluþátta en nýverið lauk umfangsmiklu rannsóknaverkefni í Danmörku þar sem skoðuð voru 770 kúabú með það að leiðarljósi að meta framangreint samhengi. Í ljós komu margar áhugaverðar niðurstöður s.s. beint samhengi á milli afurðasemi og fjósgerðar, þar sem legubásafjós voru að jafnaði með mun hærri meðalafurðir en básafjós. Þá var afurðasemin einnig mun hærri, heilum 1.000 kg orkuleiðréttar mjólkur á kú, í legubásafjósum sem voru með sand eða mykjutrefjar í legubásunum í stað þess að vera með dýnur eða gúmmímottur. Fjósgerðin hafði einnig áhrif á meðaltal frumutölu en hæsta frumutalan var í hálmðýnufjósum, næst hæst í básafjósum en lægst í legubásafjósum og innan legubásafjósa voru fjós með sand í legubásnum töluvert lægri en t.d. fjós með gúmmímottur eða dýnur. Samandregið mat Anja það svo að niðurstöðurnar bendi eindregið til þess að fjós eigi í dag að vera með sandlegubásnum og gangsvæðin með rimlum eða föstu gólfi með afrennsli.

Mikið fjölmenni var á fagbingi nautgriparæktarinnar í Herning.

3. Utan úr heimi

Þessi málstofa samanstóð af 9 erindum og lutu sum þeirra að hertum kröfum í Evrópusambandinu varðandi umhverfismál, sem ekki verður gerður nánari gaumur að hér. Þá voru flutt erindi um breyttar áherslur neytenda og mikilvægi upprunavottunar, sérstakra lausna fyrir ólíka neysluhópa og hvernig nota megí samfélagsmiðla í auknum mæli til þess að tengja saman sveit og borg.

Fyrrum landsráðunautur SEGES, Susanne Clausen, flutti þó skemmtilegt erindi sem hún kallaði „Póstkort frá heiminum“ en í því kynnti hún hvernig mjólkurframleiðslan er í Argentínu, í Bandaríkjunum og á Nýja-Sjálandi. Í Argentínu eru nú um 11 þúsund kúabú og er meðalbúið að framleiða um 1 milljón lítra árlega með 157 kúm að jafnaði. Meðalnytin er því ekki há, miðað við erlend kúakyn, eða um 6.400 lítrar. Landið er 16. stærsti framleiðandi mjólkur í heiminum í dag og fer um 20% framleiðslunnar til útflutnings. Í Bandaríkjunum eru um 49 þúsund kúabú og nemur framleiðsla þeirra um 95 milljörðum kílóa sem svarar til þess að meðalbúið er að framleiða rétt tæplega tvær milljónir kílóa mjólkur á ári. Meðalbúið er með um 183 kýr en það sem vekur athygli er að 50% allrar mjólkur kemur frá búum sem eru með fleiri en 1.200 kýr. Með öðrum orðum þá eru fá bú, um 4% þeirra, sem standa undir helmingi framleiðslunnar. Landið flytur út um 18% landsframleiðslunnar á mjólk. Á Nýja-Sjálandi eru nú um 12 þúsund kúabú og er ársframleiðsla þeirra 22 milljarðar kílóa

eða sem nemur um 1,8 milljónum kílóa að jafnaði á hvert bú. Kýrnar eru, sem flestum er kunnugt, á beit allt árið og eru meðalafurðirnar ekki miklar eða rétt um 4.900 kíló orkuleiðréttrar mjólkur. Fyrir vikið eru búin afar stór, talið í kúm, en að jafnaði eru um 420 kýr á hverju bú.

4. Kjótkálfaeldi

Þessari málstofu var stýrt af Per Spleth, landsráðunauti SEGES, en hann er væntanlegur til Íslands nú í apríl til þess að ræða um eldi á nautum, en að öðrum ólöstuðum er hann sá aðili sem á mestar þakkir skildar í Danmörku fyrir að hafa lyft nautakjötsframleiðslu landsins á enn hærra plan en áður. Í þessari málstofu voru flutt fimm erindi sem flest lutu að sértækum dönskum aðstæðum sem ekki eiga við á Íslandi. Í Danmörku eru tiltölulega fá en stór bú sem eru í nautkálfaeldi og á það m.a. við um bú hjónanna Jannie og Kim Nielsen. Þau sögðu frá því hvernig þau búa með 1.100 nautkálfa á ári, sem þau kaupa frá ýmsum kúabændum en þau leggja mikla áherslu á smitvarnir og að tryggja nautunum góðan aðbúnað. Þau sýndu afar áhugaverðar tölur úr rekstri sínum en þau framleiddu 1.072 nautkálfa á síðasta ári. Meðalþungi kálfanna við kaup frá kúabúunum í nágreinninu var 58,2 kíló og fallþunginn 208 kg en þau slátra kálfunum 8-9 mánaða gömlum. Að meðaltali þyngdust þessi Holstein naut hjá þeim um 1.277 grömm á dag og þurfti að jafnaði 4,10 FE á hvert kíló í vexti sem er eftirtektarverður árangur. Framlegðin eftir hvern kálf var 2.704

danskar krónur eða um 42 þúsund íslenskar krónur og heildarframlegð búsinis því um 45 milljónir íslenskra króna á síðasta ári. Ástæða er til þess að vekja athygli á því að erindi þeirra hjóna var hlaðið finum myndum frá búi þeirra, sem hægt er að skoða á heimasíðu fagþingsins.

5. Kynbótastarf

Að síðustu, í þessari umfjöllun, skal getið málstofunnar um kynbótastarf en hér voru flutt tvö erindi. Bæði fjölluðu um val á holdanautum við framleiðslu á blendingsnautum, en með tilkomu kyngreinds sædis nota nú margir kúabændur holdasæði á þær kýr sem þeir vilja ekki rækta undan. Hér þarf að vanda valið og var farið yfir helstu þætti sem líta þarf til, þegar sett er upp kynbótaáætlun sem byggir á notkun kyngreinds sædis.

Í næsta Bændablaði verður farið í stuttu máli yfir síðustu málstofur fagþingsins: „Í mjaltabásnum“, „Vinnufundir“, „Holdanautarækt“, „Frá akri í stæðu“, „Samvinna“ og „Sérfundir kúakynja“. Þeir sem geta ekki beðið þeirrar umfjöllunar má benda sérstaklega á að bæði útdrættir og flest erindi, þ.e. afrit af glærum fyrirlesara, má hlaða niður af heimasíðunni www.kvaegkongres.dk, en rétt er að geta þess að mest allt efni er á dönsku en þó er hluti þess á ensku.

Snorri Sigurðsson
sns@seges.dk
Sviðsstjóri mjólkurgæðasviðs
Dýralækninga- og gæðadeild
SEGES í Danmörku

EYJALIND

Gúmmíbelti
- Fyrir smágröfur

 Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

**ÓERFÐABÆTT
KJARNFÓÐUR**

1.709,-
(20 kg.)

VÉLAVAL
VARMAHLÍÐ

☎ 453 88 88   💻 velaval.is   ✉ velaval@velaval.is

**Fjölnota
inngjafabyssa,
hentar bæði í
bólusetninga,
ormalyfsgjöf og
AB-mjólk.
1/2 líters plast-
flaska passar á
byssuna.**

Verð: 10.600kr

BÚREKSTRARDEILD
BORGARNESI

Egilsholti 1, 310 Borgarnesi
Afgreiðsla, sími 430 5500
Opíð virka daga 8-18
laugardaga 10-15
www.kb.is, margret@kb.is

UTAN ÚR HEIMI

Kallað eftir róttækum breytingum á sameiginlegri landbúnaðarstefnu ESB

Slow Food-hreyfingin og fleiri en 150 önnur evrópsk félagsamtök skoruðu fyrir skemmstu á leiðtoga Evrópusambandsins (ESB) að beita sér fyrir róttækri endurskoðun á sameiginlegri landbúnaðarstefnu sambandsins (CAP).

Félagasamtökin eru frá 25 löndum ESB og koma úr ýmsum áttum; tengslanet umhverfis- og félagslegs réttlætis, bændur í lífrænt vottuðum búskap, hirðingjar, bændur, sjálfbærir skógarbændur, heilsusamtök, dýravelferðarsamtök, neytendaréttarsamtök, handverkhópar, samtök um sjálfbæra ferðaþjónustu, neytendasamlög, samtök um þróun dreifbýlis, samtök um menningararfleifðir og samtök um sanngjörn viðskipti.

Askorunin var sett fram þegar landbúnaðarráðherrar ESB-rikjanna

hittust í Brussel á dögnum til að ræða endurskoðun á landbúnaðarstefnunni, en einnig í samhengi við yfirlýsingu framkvæmdastjórnar ESB þess efnis að vilji væri til að eiga samtal við almenning um framtíð málaflokksins.

Verjum smáframleiðendur

Carlo Petrini, forseti Slow Food, sagði af þessu tilefni að þörf væri á róttækum breytingum á þróun evrópsks landbúnaðar og til þess að það geti gerst verði að breyta þeim grundvallarreglum sem eru í umgjörð CAP. „Við þurfum landbúnaðarstefnu sem verndar hagsmuni smáframleiðenda, sem verja líffræðilega fjölbreytni og koma í veg fyrir hnignun jarðvegs og annarra náttúruauðlinda, sem verksmiðjubúskapur getur haft í för með sér.“

Í yfirlýsingu félagasamtakanna kemur fram að núverandi landbúnaðar- og matvælaframleiðslukerfi virki ekki lengur, þar sem það festi núverandi fyrirkomulag verksmiðjubúskapar í sessi. Því kalla þau eftir grundvallarbreytingum á sameiginlegri landbúnaðarstefnu Evrópu, sem sé úr skorðum gengin.

Brýn þörf sé á að koma slíkri endurskoðun á, til að auðvelda breytingar á búskaparháttum og matvælaframleiðslu sem styðja við réttlátt og fjölbreytt landbúnaðar- og matvælahagkerfi. Renna má stoðum undir slík hagkerfi með áherslum á lífrænan landbúnað og visthyggju – sem ber með sér virðingu fyrir umhverfinu og dýravelferð, eflir lýðheilsu og er samfélagslega ábyrgt.

/smh

Aðalfundur

Geitfjárræktarfélag Íslands
heldur aðalfund sinn
laugardaginn 25. mars kl 13
í Tryggvaskála á Selfossi.

Hefðbundin aðalfundarstörf
skv. samþykktum félagsins.

Félagar kvattir til að mæta á fundinn.

Áhrif fóðrunar á efnainnihald mjólkur, með sérstakri áherslu á fituinnihald

Verkefnið „Áhrif fóðrunar á efnainnihald í mjólk, með sérstaka áherslu á fitu“ fór af stað í ársbyrjun 2016 og er uppgjöri þess nú lokið.

Tilgangur verkefnisins var að skilgreina helstu þætti í fóðrun sem áhrif hafa á efnahlutföll í mjólk, með sérstakri áherslu á fituhlutfallið og þar með einnig hlutfallið fita/prótein. Bæði var leitað upplýsinga úr erlendum rannsóknum og gerð tilraun á tilraunabúinu á Stóra-Ármóti frá janúar til maí 2016.

Umfjöllun um verkefnið hér á eftir skiptist í tvo hluta. Fræðilegi hluti verkefnisins kemur á undan en í seinni hluta eru helstu niðurstöður tilraunarinnar kynntar.

1. hluti Almennt um áhrif fóðrunar á efnahlutföll mjólkur

Megin hlutar þurfnis mjólkurinnar eru mjólkurfita, mjólkurprótein og mjólkursýkur. Það varð snemma ljóst að mjólkurfita er sá efnabáttur í mjólkinni sem auðveldast er að hafa áhrif á með fóðrun. Þá bæði á heildarmagn mjólkurfítunnar og fitusýrusamsetningu.

Á níunda áratugnum var það mat manna í USA að mjólkurfitu mætti hafa áhrif á á skala upp á 3 prósentueiningar, mjólkurpróteinið uppá 0,5 prósentueiningar og mjólkursýkurinn væri lítil áhrif hægt að hafa á.

Hlutfallið fita/prótein í mjólk

Æskilegt er að geta stýrt hlutfallinu fita/prótein með hliðsjón af eftirspurn markaðarins. Stundum hefur verið skortur á próteini en í seinni tíð hefur frekar verið vöntun á fitu. Hlutfall fitu í mjólk hækkaði samfelld frá árinu 1996 (3,90%) til 2013 (4,12%). Það lækkaði svo nokkuð óvænt niður í 3,93% árið 2014.

Bæði sumrin 2013 og 2014 voru víða erfið til heyskapa, en á sama tíma var verið að reyna að auka framleiðsluna, gjarnan þá með mikilli kjarnfóðurgjöf. Bent var á mögulegt samhengi, að aukin kjarnfóðurgjöf hefði orsakað lækkun fituinnihalds árið 2014.

Hvað segja erlendar rannsóknir um þetta?

Rannsóknir á áhrifum fóðrunar á

mjólkurfituhlutfall hafa m.a. verið drifnar áfram af vandamáli sem á ensku kallast milk fat depression (hér eftir skammstafað MFD). MFD er mikil lækun á fituhlutfalli mjólkur sem á sér stað við vissar aðstæður í fóðrun.

Aður fyrr var þetta vandamál oft rakið beint til mikillar kjarnfóðurnotkunar en nú hafa helstu kenningar um MFD tekið á sig þá mynd að um sé að kenna sérstökum fitusýrum sem verða til við metnun fjölmættaðra fitusýra í vömbinni.

Mest hætta er á þessu þegar saman fer lítið/lélegt tréni í fóðri og hátt hlutfall fjölmættaðra fitusýra.

Einnig hefur komið fram í rannsóknum að fita úr fiski og sjávarspendýrum er inniheldur mikið af fjölmettuðum fitusýrum getur framkallað þessar óæskilegu aðstæður í vömbinni og það jafnvel án þess að fóðrið sé sérstaklega lágt í tréni.

Lærdómurinn af þessu?

Mikil kjarnfóðurgjöf er ekki beinn orsakavaldur lækkunar á fituhlutfalli, heldur miklu fremur **lélegt gröffóður**. Til auka framleiðslu á hvern grip er fóðrunarstig hækkað, þ.e. reynt að koma fleiri fóðureiningum í hvern grip á dag til að standa undir sem mestri framleiðslu.

Eftir því sem gröffóðrið er lakara (lægri meltanleiki) tekur hver fóðureining í gröffóðri meira pláss/tíma í meltingu og því er eina leiðin til að ná fóðrunarstigi/afurðum upp að hækka kjarnfóðurhlutfallið. Heildarfóðrið inniheldur þá bæði lítið og lélegt tréni sem er ávísun á lækkað fituhlutfall mjólkur auk fleiri vandamála. Nóg af góðu gröffóðri er því alltaf besta tryggingin fyrir árangri varðandi nyt og efnainnihald mjólkur. Hæsta nytin (og hagstæðustu efnahlutföllin) nást með góðu gröffóðri eftir áttlyst og réttri kjarnfóðurgjöf samkvæmt vandaðri fóðuraætlan.

Það árar misvel til gröffóðurverkunar -hvað með tréni úr kjarnfóðri?

Kýrin hefur ákveðnar lágmarksþarfir fyrir tréni (NDF) til að viðhalda eðlilegri vambarstarfsemi

Áhrif fituviðbótar á át og afurðir			
	Bergafat	Feitur Róbót	Kontról
Heildarátt, kg þe /dag	18,80	18,40	19,00
Nyt, kg/dag	25,60	26,30	25,50
Fita %	4,06	4,06	3,98
Prótein %	3,36	3,38	3,46
Orkuleiðrétt mjólk, kg	25,70	26,60	25,70
Fita/prótein hlutfall	1,21	1,20	1,15
Kasein, %	2,56	2,58	2,65
Fríar fitusýrur, mmol/L	0,62	0,64	0,59
Hlutfall C 16:0 í fitus.	40,10	41,70	37,40

Fóðurnýting			
	Bergafat	Feitur Róbót	Kontról
Kg OLM per kg melt. lífr. efni	1,72	1,77	1,64
Breyting á holdastigum	0,09	0,13	0,08
Lífþungabreyting	2,80	5,10	6,70

Borgar sig að gefa fituviðbót í fóðri til að auka mjólkurfitu?			
	Bergafat	Feitur Róbót	Kontról
Mjólkurfita, g/dag	1029,90	1061,10	1012,90
Mjólkurprótein, g/dag	847,40	881,70	875,20
Verðefni alls, g/dag	1877,30	1942,80	1888,00
OLM, kg/dag	25,72	26,55	25,70

– og mjólkurfituhlutfalli. Ef slæmt árferði leiðir til almennt lélegra gröffóðurgæða eru ekki óeðlileg viðbrögð að hækka kjarnfóðurhlutfall til að halda uppi nyt. Dæmi um kjarnfóðurhræfni sem inniheldur mikið NDF er sykkurrófuhrað (sugar beet pulp). Notkun slíkra hræfna í kjarnfóður er leið til að nota meira kjarnfóður án þess að skaða vambarheilsu og fituhlutfall mjólkur. Þó verður að hafa í huga að kjarnfóður- NDF hefur oftast hlutfallslega minni virkni í vömbinni en gröffóður- NDF vegna meiri mólunar o.fl.

Gott gröffóður leiðir til minni hættu á óeðlilegri lækun mjólkurfitu (MFD)

Þegar gröffóðrið er gott er fátt sem bendir til þess að sérstakur ávinningur sé að því að gefa trénisríkt kjarnfóður í stað hluta

gröffóðursins. Sérstaklega ekki ef gröffóðrið er mun ódýrara en kjarnfóðrið. Til að byggja ofan á „eðlilegt“ mjólkurfituhlutfall – þ.e. auka fituhlutfallið fram yfir það hafa sjónir manna beinst að því að bæta við fitu í fóðrið. Eldri erlendar rannsóknir sýndu að viðbót fitu í fóður leiddi til minnkaðs heildaráts en aukinnar framleiðslu orkuleiðréttar mjólkur. Fituprósentan ýmist hækkaði eða lækkaði en próteinprósentan lækkaði oftast.

Fitusýrur í mjólkurfitu eiga sér tvenns konar uppruna:

Júgur: Nýmyndaðar fitusýrur, eru byggðar upp frá grunni í júgrinu, aðalhræfni eru edikssýra og smjörsýra – sem báðar eru afurðir vambargerjunar.

Blóðrás: Fitusýrur sem eru teknar upp úr blóðrás, komnar úr fóðri og örverumassa og forðafitu en

sá hluti er breytilegur eftir stöðu á mjaltaskeiði.

Nýlegar tilraunir í USA sýna að fituviðbót á formi pálmasýru (16:0) skilar sér vel í hækun á fituhlutfalli í mjólk. Sterínsýra (18:0) virkar ekki eins vel hvað þetta varðar. Það skýrist nánast alfarið af því að þegar fituviðbótin er á formi pálmasýru skilar hún sér í verulegum mæli beint í mjólkurfítuna en sterínsýran gerir það aðeins að mjög litlu leyti. Pálmasýran er meðallöng (16 C-atóm), mettuð fitusýra sem að hluta til er framleidd í júgri en líka tekin beint upp úr fóðrinu inn í blóðrás og þaðan til júgurs.

Til að tryggja hátt fituhlutfall í mjólk þarf m.a. eftirfarandi:

Góða samsetningu kolvetna í fóðri (m.a.nægt tréni) og fara varlega í fjölmettuðu fitusýrurnar. Einnig að ef nýta á takmarkaða en afar verðmæta getu kýrinnar til að melta og nýta fituviðbót í fóðri þarf að velja þá fitusýrusamsetningu sem skilar sér best úr fóðri í mjólk. Þar hefur pálmasýra (16:0) gefið besta raun.

Virkni trénis

Í löndum þar sem maísvothey er grunnhræfni (t.d. USA) og stór hluti af tréni fóðursins kemur úr maísnum, eru meiri vandamál með lágt mjólkurfituinnihald en í löndum þar sem gras er grunnhræfni í gröffóðrið (sbr. Ísland).

Virkni trénisins er lykilatriði, fremur en magn þess. Til eru ýmis hugtök sem mæla virkni trénisins, svo sem tyggítími sem notaður er í Norfor-kerfinu sem mælikvarði á þetta. Þegar eðlilegt hlutfall af góðu íslensku gröffóðri er í heildarfóðrinu ætti lítið eða lélegt tréni ekki að þurfa að vera vandamál héraendis, nema í jaðartilvikum. Helst er hætta á að slík staða komi upp þegar heygæði eru léleg og mjólkurframleiðsla er keyrð upp með mjög háu kjarnfóðurhlutfalli.

Frá Hvanneyri.

Mynd / HKR.

2. hluti
Niðurstöður tilraunar

Tilraunin var gerð til að komast að því hvort áhrifin af því að gefa fituviðbót á formi pálmasýru (16:0) væru svipuð og í Ameríku þrátt fyrir ólíkan gróffóðurgrunn. Metin voru áhrif af tvenns konar fituviðbót í fódri á át, nyt, og efna-hlutföll mjólkur. Annars vegar í gegnum kjarnfóðurbloöndu (Feitur Róbot) og hins vegar með íblöndun (Bergafat) í heilfóður.

Fóður í tilraun

Grunnfóður í tilrauninni var gróffóður ásamt byggi ræktuðu á Stóra-Ármóti.

Þær kjarnfóðurtegundir sem notaðar voru í tilraunina eru: Bergafat þurrfitu og kjarnfóðurbloöndurnar Feitur Róbót 20 og Róbót 20, sem eru próteinríkar bloöndur líkar að samsetningu, nema hvað sú síðarnefnda inniheldur viðbót af fitu sem einmitt kemur úr Bergafat þurrfitu, og er að stærstum hluta (85%) pálmasýra (16:0).

Róbót 20 var notað sem viðmiðunarfóður til að átta sig á hvernig niðurstöður væru þegar ekki er fituviðbót eins og í Bergafati og Feitum Róbót 20. Ástæðan fyrir að þessar kjarnfóðurtegundir voru valdar var að tilraunabúið er í viðskiptum við kjarnfóðurfyrirtækið sem selur umræddar tegundir. Önnur kjarnfóðurfyrirtæki á markaðnum á Íslandi selja vörur sem hafa líka eiginleika og samsetningu.

Tilraunaskipulag

37 íslenskar kýr á Stóra-Ármóti komu til uppgjörs í tilrauninni; 15 fyrsta kálfs kvígur, 11 kýr á öðru mjaltaskeiði og 11 kýr á þriðja mjaltaskeiði og eldri. Allar 37 kýrnar prófuðu allar 3 tilraunameðferðirnar í Latin-square skipulagi með þremur tímabilum. Í uppgjörinu var hægt að einangra áhrif meðferða, tímallengdar frá burði (tímabil) og einstakra gripa.

Niðurstöðurnar eru í samræmi við erlendar rannsóknir:

- Fituviðbót í fódri á formi pálmasýru (C16:0) hækkaði hlutfall fitu á móti próteini í mjólk um ca. 5%
- Án marktækra áhrifa á heildarát en framleiðsla (OLM) var 0,8 lítrum hærri með fituríkum köggjum (Feitur Róbót) held-

- ur en í hinum meðferðunum
- Pálmasýran skilar sér að einhverju leyti beint í mjólkina
- Fituviðbót hækkar hlutfall frjálsra fitusýra og lækkar hlutfall kaseins
- Það hafði fremur lítil áhrif á niðurstöðurnar hvort viðbótarfitan var á formi beinnar íblöndunar í heilfóður (Bergafat) eða í gegnum kjarnfóðurbloöndu (Feitur Róbót), en fóðurnýting var þó betri með síðarnefndu aðferðinni:

Einn mælikvarði á fóðurnýtingu er framleiðsla orkuleiðréttrar mjólkur (OLM) á hvert kg meltanlegra lífrænna efna sem í gegnum gripina fara. Fituviðbótin gefur ávinning út frá þessum mælikvarða, og Feitur Róbót þá ívið meiri ávinning. Munurinn í fóðurnýtingu skýrist tæplega af muni í holda- og þungabreytingum skv. meðfylgjandi tölum.

Vægi fitu og próteins í mjólkurverði er jafnt, þannig að það skiptir pyngju bóndans ekki máli frá degi til dags hvort hlutfallið fita/prótein hækkar eða lækkar. Hins vegar skiptir máli ef OLM hækkar. Ef við metum þau jákvæðu áhrif á OLM sem Feitur Róbót gaf: 0,8 kg/dag x 87,40 kr/ltr = **70 kr/dag** meiri verðmæti hjá þeim sem fengu Feitan Róbót heldur en hinum. Í mars 2017 munar um 8 kr/kg á verði Robot 20 og Feitur Robot 20. Miðað við 8 kg gjöf á dag (skv. fóðuráætlun í tilrauninni) er kostnaðaraukninginn af því að hafa Robotinn „feitan“ því 8 x 8 = **64 kr/dag**. Kostnaður við Bergafat gjöfina var 0,26 kg/dag x 308 kr/kg = **80 kr/dag**.

Ávinninginn verður að meta út frá óskum markaðarins til lengri og skemmri tíma

Skammtímaáhrif af fituviðbót í fódri á hagkvæmni búa er ekki endilega mikil en hins vegar eru langtímaáhrifin af því að geta haft einhverja stjórn á efnahlutföllum í mjólk afar mikil.

Langtímaáhrifin ráða úrslitum um hversu mikla mjólk er hægt að selja á góðu verði á hverjum tíma. Þau geta einnig komið í veg fyrir vöntun á annað hvort fitu- eða próteinríkum mjólkurvörum og þar með innflutningspressu (sbr. írska smjörið). Vert er að hafa í huga að fituviðbót á formi pálmasýru (C-16) er sums staðar umdeild vegna umhverfisáhrifa

framleiðslu á pálmaolíu, sem er ein helsta uppspretta pálmasýru. Með fituviðbótinni varð lækkun á hlutfalli kaseins og hækkun á hlutfalli frjálsra fitusýra sem er líka nokkuð sem þarf að taka með í reikninginn og mjólkuriðnaðurinn þarf að taka afstöðu til.

Þakkir

Framleiðnisjóður landbúnaðarins (Þróunarsjóður nautgriparæktar)

og samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði styrktu verkefnið myndarlega.

Búnaðarsamband Suðurlands lagði til aðstöðuna á Stóra-Ármóti og hluta viðbótarkostnaðar vegna kjarnfóðurkaupa til verkefnisins, en þar að auki vann Baldur Sveinsson starfsmaður BSSL að framkvæmd tilraunarinnar. Bústjórar á Stóra-Ármóti, Hilda Pálmadóttir og Höskuldur Gunnarsson, sáu einnig um hluta framkvæmdar-

innar. Öllum þessum aðilum er þakkað þeirra framlag, einnig Landbúnaðarháskóla Íslands og samstarfsfólki þar fyrir stuðning við verkefnið.

Þeir sem vilja kynna sér verkefnið nánar er bent á LbhÍ-rit nr. 77 sem gerir verkefninu mun ítarlegri skil. Það verður að finna undir flipanum útgefið efni á heimasíðu LbhÍ.

Hrafnhildur Baldursdóttir og Jóhannes Sveinbjörnsson, LbhÍ

Bílaleiga

Skeifunni 5

Bílar afhentir í Skeifunni 5 - Bíl skilað í Skeifuna 5

Leigjum út Hyundai i30

11,500 isk
per dagur

Ekkert km gjald

588 9866

Allar nánari uppl eru á www.abv.is / Hægt að bóka og ganga frá á www.abv.is

GRAMSDAGAR

VIÐ TÖKUM TIL...

Gramsdagar hjá Jötunn Selfossi.
Á næstu dögum ætlum við að grisja nokkra gamla lagera hjá okkur og erum í þrúttstuði.

IH Furukawa / Niemeyer / Robin / Fermec
Vogel & Noot / Vermeer / Ofl.

Kíkjið við og gerið frábær kaup.

Sjá nánar á jotunn.is og facebook síðu okkar [facebook.com/jotunnvelar](https://www.facebook.com/jotunnvelar)

Austurvegur 69 - 800 Selfoss // Lönsbakki - 601 Akureyri // Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir
Sími 480 0400 // jotunn@jotunn.is // www.jotunn.is

Þarftu að halda starra frá?

Fuglafælnar frá Scarecrow eru mannúðleg og vistvæn lausn sem halda starra varanlega frá.

Hentar einnig á gæsir, álfir og máva

Búnaðinn er hægt að kaupa eða fá leigðan á hagstæðum kjörum í langtímaleigu.

Nánari upplýsingar
www.fuglavarinnir.is
sala@fuglavarinnir.is
Sími 896 1013

fuglavarinnir.is

VÉLABÁSINN

Jaguar F-Pace jepplingur á góðu verði

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Þegar nýtt merki í bílum er í boði er það fyrir flestum þeim sem á annað borð hafa áhuga á bílum eitthvað nýtt og spennandi sem þarf að skoða.

Fyrir um mánuði síðan byrjaði BL að selja Jaguar bíla. Til að byrja með býður BL upp á fimm tegundir af Jaguar bílum, en mig langaði mest að prófa fjórhjóladrifna jepplinginn hjá þeim. Jepplingurinn, sem heitir Jaguar F-Pace, er í boði í sautján útfærslum, en sá sem ég prófaði var með stærstu dísilvélinni sem í boði er.

Sennilega skemmtilegasta og kraftmesta vél sem ég hef prófað

Bíllinn sem ég prófaði heitir Jaguar F-Pace R-Sport og er með sex strokka 3,0 dísilvél sem skilar 300 hestöflum og togkrafturinn er 700 Newtonmetrar (Nm). Bíllinn er með aldrifi, átta þrepa sjálf-skiptingu og á viðbragðið úr 0 í 100 km hraða að vera um 6,2 sek. (hámarkshraði sagður vera 241 km, en ég prófaði það ekki). Uppgefin eyðsla í blönduðum akstri er 6,0 lítrar af dísil á hundraðið.

Prufubíll er í dýrari kantinum og kostar 10.590.000, hlaðinn þægindum og aukabúnaði s.s. hita í stýri, aukafjarstýringu til að kveikja á hitara í bílnum sem er fljótur að hita upp bílinn.

Hægt er að fá fjórar mismunandi gerðir af Jaguar F-Pace R-Sport með vélar frá 180 hestöflum upp í 340 hestafla bíl og er verðið frá 8.690.000 upp í 13.090.000.

Þægilegur í akstri og rúmgóður, með litla eyðslu miðað við kraft

F-Pace er þægilegur að keyra, sæti góð og hægt að stilla á alla vegu með rafmagni. Fótarými mjög mikið bæði í fram- og aftursætum. Farangursrými er mjög stórt (650 lítrar). Bíllinn er fljótur að hitna að innan án þess að setja forhitamiðstöðina á með aukafjarstýringunni, en ef hún er notuð er bíllinn heitir þegar komið er að honum.

Það eina sem var að trufla mig við bílinn var að í framrúðunni eru hitaþræðir sem sjást of mikið þegar mjög bjart er, en í staðinn kemur þetta sér vel á morgnana þegar aðrir þurfa að skafa af framrúðunni.

Ég keyrði bílinn um 220 km og fyrst var tekinn góður hringur innanbæjar og eftir 90 km akstur innanbæjar á meðalhraðanum 42 km var ég að eyða 9,4 lítrum á hundraðið. Næst var það langkeyrsla upp á 60 km. Þar sem meðalhraðinn var 71 km var eyðslan hjá mér 7,0 lítrar á hundraðið.

Fjöðrun og aksturseiginleikar

Sé maður á 80 km hraða er kraftur vélarinnar svo mikill að þegar tekið er fram úr öðrum bílum á malbikuðum vegum og gjöfin er sett í botn, er maður fljótt kominn á sviptingarhraða. Á malbiki liggur bíllinn vel, svo vel að maður finnur varla fyrir hraðanum á bílnum. Margóft stóð ég sjálfan mig að því að hraðamælirinn sýndi tölu sem var hægra megin við 100 þegar ég hélt mig vera á mun minni hraða.

Á malarvegi fann maður hvað fjöðrunin er góð og venjulegar holur og mishæðir voru hreinlega étnar af fjöðrunarkerfinu. Dekkin undir bílnum sem ég prófaði voru á 19 tommu felgum og prófíll dekkjanna ekki mikill. Góð fjöðrunin setur dekkinn í hættu upp á að höggva gat á hliðar dekkj-

Jaguar F-Pace.

Helstu mál og upplýsingar

Þyngd (frá)	1.775 kg
Hæð	1.652 mm
Breidd	2.175 mm
Lengd	4.731 mm

Myndir / HLJ

V 6 3000 dísilvélin fyllir vel allt rými sem í boði er.

Á stórum skjánum er m.a. bakkmyndavél, snertiskjár fyrir hljómtæki og fl.

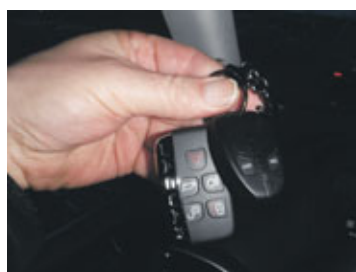

Óneitanlega flott merki.

Svolítill sóði við sjálfan sig á drullugum vegum.

anna. Hægt er að setja 18 tommu felgur undir bílinn og minnka þar

Tvær fjarstýringar, önnur fyrir að hita bílinn áður en maður fer af stað.

með örlítið hættuna á að höggva í sundur dekk.

Lokaniðurstaða er að krafturinn er hættulegur gagnvart ökuskirteininu

Mínusarnir eru ekki margir, en það sem var mest að trufla mig voru vírarákirnar í framrúðunni og varadekkið er það sem ég kalla aumingi.

Varadekkið er það sem ég kalla 18 tommu aumingi.

Rafmagnstengillinn er fyrir 13 pinna en flestar kerrur eru með 7 pinna tengla og þarf því að vera til millistykki í bílnum.

Plúsarnir eru fjölmargir, etil dæmis akreinarinnar sem les málaðar línur á veginum (ef þær eru til staðar). Þetta virkar svipað og þegar maður keyrir út í kant þar sem búið er að fræsa ójöfnur í slitlagi.

Dráttarkrókurinn er undir bílnum og kemur niður ef ýtt er á takka í farangursrýminu. Það þarf þó að kaupa millistykki til að geta tengt rafmagn í flestar gerðir af kerrum sem hér eru í notkun. Fjarstýringin fyrir hitann inni í bílnum er toppurinn, eitthvað sem ætti að vera í öllum bílum á Íslandi.

Eftir að hafa keyrt þennan bíl væri ég alveg til í að eiga svona bíl, en miðað við hversu þungan

Í boði eru 4 stillingar á krafti, stillingin lengst til vinstri var hættulega skemmtileg.

hægri fót ég hef, held ég að ég yrði fljótur að tapa ökuskirteininu á 300 hestafla bíl.

Líf og lyst

BÆRINN OKKAR

Steinn er fæddur og uppallinn á Þernunesi og tók við búinu árið 2012 en Valdís flutti þangað 2013.

Býli: Þernunes 2.

Staðsett í sveit: Í sunnanverðum Reyðarfirði.

Ábúendur: Steinn Björnsson og Valdís Hermannsdóttir.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Steinn á tvö börn úr fyrra sambandi, Lilju, 14 ára og Marínó, 10 ára, svo eigum við saman Hermann, sem er að verða 8 mánaða. Við eigum tvo smalahunda, Dropa og Grímu og einn sparihund, Skottu.

Stærð jarðar? 1.200 ha.

Gerð bús? Sauðfjárbú.

Fjöldi búfjár og tegundir? 540 fjár og nokkrir hestar.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Gjafir kvölds og morgna og þess

á milli er árstíðabundnum störfum sinnt, ásamt því að hestarnir eru hreyfðir.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Allt skemmtilegt, en bara misjafnlega mikið, skemmtilegustu störfin eru þó klárlega sauðburður og smalamennskur ásamt heyskap í góðri tíð. Leiðinlegast er þegar búféð veikist eða slasast.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Í mjög svipuðu sniði eins og hann er núna, en þá ætlum við að vera komin með góða aðstöðu fyrir hestana og ríða meira út.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Við höfum ekki miklar skoðanir á félagsmálum bænda.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Ef haldið er rétt á spöðunum, þá ætti honum að vegna vel í framtíðinni, til þess þurfa stjórnvöld og bændur að vinna vel saman. Það þarf að halda á lofti

gæðum og hreinleika íslenska landbúnaðarins.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Helstu tækifærin eru í raun útlandingar sem eru staddir á Íslandi, að fæða ferðamenn.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólk, bæði frá MS og Örnú, súrmjólk, smjör og ostur.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Allar afurðir sauðkindarinnar.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Við munum svo sem ekki eftir neinu sérstöku, en sauðburðurinn í fyrra var einstaklega góður.

MATARKRÓKURINN — BJARNI GUNNAR KRISTINSSON MATREIÐSLUMEISTARI

Matreiðsla með börnunum – salat í krukku og orkustykki

Það vita flestir hvernig á að gera dýrindis eftirrætti og ekkert mál að fá krakka til að borða þá, en það fer meiri tími í að fá börn til að borða salat til dæmis. Salöt í krukku hafa verið í tísku undanfarið, en hvernig á að gera salat sem krakkarnir vilja raunverulega borða?

Svarið er að láta þau raða sjálf lagskipt í krukku og hrista svo fyrir framreiðslu.

Salat í krukku

Best er að gefa krökkunum þínum fulla stjórn yfir hvað á að setja í krukkuna – svo lengi sem þau nota að minnsta kosti fjórar tegundir af grænmeti.

Til dæmis: gulrætur, baunir, maís, lárperu og jarðarber. Hægt er að bæta við skinku (eða hverju því sem fólk vill).

1. Fyrir mýkri matvæli á borð við lárperu og skinku er hægt að leyfa barninu að skera þau sjálft. Lárperu er hægt að skera með bitlausum smjörhnif og klippa skinku með skærum.
2. Byrjið með dressingu neðst svo salatið blotni ekki. Setjið um 2–3 matskeiðar af sósu eða dressingu í botninn. Svo ræðið þið grænmetinu lagskipt; þyngsta grænmetið fyrst og svo lag eftir lag eftir þyngd. Efst er svo salatið. Röðin gæti þá til dæmis verið: gulrætur, skinka, baunir, maís, lárpera, jarðarber og grænt salat á toppinn.

Svo má setja stökkt á toppinn eins og kartöfluflokkur eða brauðteninga. Krakkarnir elska „kex“ þannig að þau gerir salat meira aðlaðandi.

Salatið er þá klárt. Á þessum tímapunkti getur þú kælt salatið og borðað það síðar. En ef þið viljið borða það strax, er bara að hrista krukkuna og hún er klár.

Honey Nut Cheerios orkustykki

Hér er uppskrift að orkustykki með þurrkuðum ávöxtum, súkkulaði og sólblómafræjum. Það er tilvalið að nota hráefni í það sem er við höndina hverju sinni. Ég set próteinduft líka í það en þá

er það meira fullorðins. Í því er fullkomin orka sem morgunmatur en það er líka gott að borða sem snakk, á ferðinni.

- › 1/4 bolli ósaltað smjör
- › 1/4 bolli hunang

- › 1/4 bolli ljós púðursykur
- › 1 msk. vanilludropar
- › 3 bollar Cheerios (eða svipað morgunkorn. Venjulegu Cheerios má skipta út fyrir minna sæt múslistykki)
- › 1 bolli rúsínur, fræ eða aðrir þurrkaðir ávextir og hnetur
- › um 1/2 bolli skaut til dæmis súkkulaði hjúpuð sólblómafræ, smá súkkulaði, korn til skrauts eða kakónibbur
- › ögn flögusalt

Setjið álpappír í botninn á pönnu og setjið til hliðar. Gott er að pensla með ögn af smjöri eða olíu – og setjið svo til hliðar.

Setjið smjör, hunang og púðursykur í skál sem má fara inn í örbylgjuofn. Hitið í um mínútu þar til þetta hefur bráðnað. Hitið blönduna næst á hærri styrk í eina mínútu, takið blönduna út og hrærið. Loks er blandan hituð

á hæsta styrk í mínútu og svo hrært í henni. Þegar hún hefur verið hituð þrisvar er blandan orðin froðukennd og þá skal fara með gát með hana því hún er orðin að sjóðandi heitri karamellu og getur valdið hættulegum bruna.

Hrærið vanillunni varlega saman við vegna þess að blandan getur soðið upp úr.

Hrærið morgunkorni saman við.

Hrærið rúsínum eða hnetum saman við.

Setjið blönduna á pönnuna og þrýstið smjörpappír fast niður í blönduna með spaða. Má skreyta með fræjum og salti (eða skrautperlum).

Setjið pönnuna í ísskáp og kælið í að minnsta kosti tvær til þrjár klukkustundir eða yfir nótt – eða þar til stykkinn eru alveg stíf. Geymist í loftþéttu íláti í kæli í allt að tvær vikur eða í frysti í allt að sex mánuði.

Drekaslóð

Prjónuð og hekluð sjöl eru alltaf vinsæl en áhuginn hefur aukist til muna eftir að Facebook-hópurinn Svöl sjöl opnaði. Sjöl eru misflókin allt frá garðapróni yfir í alls konar blöndur af prjónakúnstum saman í einu sjali. Við birtum hérna eitt falllegt sem hentar byrjendum sem lengra komnum í sjalapróni. Garnið í sjalið er á 25% afslætti í mars.

Drekaslóð
Prjónað DROPS sjal úr Fabel garni með garðapróni og blöðum, prjónað frá hlið.
Mál : Um 156 sm meðfram kanti efst og ca 50 sm hátt fyrir miðju.
Garn: DROPS FABEL fæst hjá Handverkskúnst
150 g nr 602, silver fox
50 g nr 111, sinnepsgulur
Drops hringprjónn (60 sm) nr 4,5 – eða þá stærð sem þarf til að 20 L x 39 umf með garðapróni verði 10 x 10 sm.
SJAL:
Stykkið er prjónað fram og til baka á hringprjóna til að fá pláss fyrir allar l. Allar umf eru prjónaðar slétt. Fitjið upp 168 l á hringprjóna nr 4,5 með sinnepsgulu. Prjónið 2 umf slétt. Prjónið nú þannig:
UMFERÐ 1: Skiptið yfir í silver fox, prjónið 2 l slétt saman (aðeins laust), prjónið þar til 1 l er eftir, sláið

uppá prjóninn og 1 l sl (= 168 l).
UMFERÐ 2: Prjónið allar l slétt, uppslátturinn er prjónaður snúinn slétt svo ekki komi gat.
UMFERÐ 3: Prjónið 2 fyrstu l slétt saman (aðeins laust), prjónið 2 næstu l slétt saman (aðeins laust), prjónið út umf (= 166 l).
UMFERÐ 4: Prjónið allar l slétt.
Endurtakið umf 1 til 4 3 sinnum til viðbótar = 160 l.
UMFERÐ 17: Skiptið yfir í sinnepsgult. Prjónið 2 fyrstu l slétt saman (aðeins laust), prjónið 2 næstu l slétt saman (aðeins laust), prjónið þar til 1 l er eftir, prjónið 2 l í síðustu l.

Drops Fabel & Drops Delight

á 25% afslætti í mars!

Handverkskúnst

www.garn.is

Hraunbæ 102b, 110 Reykjavík - sími 587-6662

24

Sinnar dæmasetur í svæðinu og hugaer um börn og kindur

28

Frændið skógrættir

32

Þýgja, býr og vinnu

Bændablaðið

1. Miðlað 2016 • Fimmtudagur 16. janúar • Blað nr. 458 • 22. árg. • Útgáfa 32.000

BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST MEÐ 43,5% LESTUR Á LANDSBYGGÐINNI

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN GALLUP. KÖNNUNARTÍMI OKT. – DES. 2016. ALDURSHÓPUR 12–80 ÁRA.

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

SÍMI 563-0300 | BBL.IS

l á prjóni, prjónið út umf = 158 l í umf. Nú hafa verið prjónaðar 18 umf yfir allar l (á hægri hlið). Endurtakið síðan umf 1-18. Prjónið svona þar til 8 l eru eftir á prjóni. Prjónið 2 l slétt saman, 4 l sl, 2 l slétt saman = 6 l. Fellið af.

Prjónakveðja, Guðrún María.

Létt

1				8		3	5	4
	9		1		4		2	
3		8		5		9		1
6		1	8		7	5		2
	8		2	6	5		1	
4		2	3		1	8		7
8		3		7		2		9
	6		4		8		3	
5	7	4		2				6

Þung

9			7		2			5
4	5			3			8	6
	2						7	
			3		4			
	8						2	
			8		9			
	1					4		
7	3			9			1	8
5			1		8			3

Miðlungs

	8		1	9		4		2
	2	5				1		
	7		2		5		9	
				6	2	3		5
4			7		3			9
3		8	4	1				
	9		3		4		8	
		7				5	6	
2		1		8	6		3	

Þyngst

1			8				9	
6			2					5
	4	7						
3					9	5	2	
			5		1			
	5	9	7					3
						2	4	
4					2			1
	7				4			9

Sudoku
Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

FÓLKID SEM ERFIR LANDIÐ

Klessti á sundlaugarvörðinn á Krít

Jón Reynir er 7 ára og finnst skemmtilegast af öllu að spila fótbolta. Honum finnst líka gaman á skiðum og að leika við vini sína og skiptast á fótboltamyndum.

Nafn: Jón Reynir Halldórsson.

Aldur: 7 ára.

Stjörnumerki: Bogamaður.

Búseta: Á Selfossi.

Skóli: Vallskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Íþróttir og heimilisfræði.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Hundar og hestar.

Uppáhaldsmatur: Pítsa og hakk og spaghettí.

Uppáhaldshljómsveit: MC Gauti.

Uppáhaldskvikmynd: Mr. Bean.

Fyrsta minning þín? Þegar ég fór með mömmu, pabba og bróður mínum til Kaupmannahafnar í jólatívoli.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóð-

færi? Ég æfi fótbolta og handbolta og er að læra á pianó.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Fótboltamaður.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Þegar ég fór í svartholið í vatnsrennibrautagarðinum á Krít og klessti á sundlaugarvörðinn.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Ég fór á Norðurlásmótið á Akranesi, til útlanda og í ferðalög.

Næst » Jón Reynir skorar á Borgþór Gunnars-son, vin sinn, að svara næst.

HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla
30-450 lítrar
Umboðsmenn um land allt
RAFVÖRUR
DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVÖRUR@RAFVÖRUR.IS

Einn jakki með tvöfalt hlutverk

Sem öryggisklæðnaður EN ISO 20741 Class 3 og sem flík sem hægt er að fara t.d. í bæjarferð eða innkaupaleiðangur. Stærðir: S - 2XL. Litir: orange/svartur eða öfugt og gulur/svartur eða öfugt.

KH Vinnuföt • Nethyl 2a
110 Reykjavík • Sími: 577 1000
khvinnufot@khvinnufot.is
www.khvinnufot.is

KH Vinnuföt ehf., sérhæfir sig í sölu og þjónustu á öllum tegundum af vinnufatnaði, hlífðarfatnaði, öryggisfatnaði, öryggisskóm, öryggisgígum, öryggisvörum og vinnuvettlingum.

Bændablaðið
ER MEST LESNA BLAÐIÐ Á LANDSBYGGÐINNI
HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

Bændablaðið
Kemur næst út
6. apríl

Smáauglýsingar
56-30-300

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 2.200 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.400 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Ford Freestyle Ltd 4x4, 7 m., leður + rafm. í öllu, árg. '05, ek. aðeins 106 þús. km, ssk., tímakedja, tilb.verð 990 þús. Uppl. í síma 860-9999, Eiríkur.

Til sölu LC-90, árg. 1999, dísil, beinsk., ekin 292 þús., litur vel út. Tveir eigendur og vel við haldið, smurbók fylgir. Er breyttur á 33" x 15" dekkjum, hálfslitin. Tilboð. Uppl. í síma 861-7983.

Lincoln Capri Landau, árg. 1957. Er í góðu óþuppræðu ástandi og aðeins 3 eigendur frá upphafi. Verð 3.400.000 kr. Uppl. í síma 892-0084.

Caterpillar CD434, árg. '95 veltari til sölu, þyngd 7,500 kg. Verð kr. 750.000.00 án vsk. Uppl. veitir Vilberg í síma 693-5870.

Caterpillar 930, árgerð 1971, verð 1 milljón. Uppl. í síma 664-5677.

Iveco Daily 2008, ekin 120 þús. Verð 2 milljónir. Uppl. í síma 664-5677.

Til sölu MAN LE220C, árg. '01, ekin 67 þús., 4x4 (allur læstur), 6 manna, nýsprautaður, toppbíll. Uppl. í síma 893-8958.

Skádæla. Með öflugum skera. Frábær hönnun, lítill fyrirferð. Mikil dælu- og hrærugeta. Dæluöxull úr ryðfríu stáli í oliubaði. Burðarvirki úr heitgalf. stáli eða SS stáli. Fáanleg með hræriskrúfu. Vinnulengd allt að 6 m. Framleiðandi : www.doda.com. Hákonarson ehf, hak@hak.is, www.hak.is, s. 892-4163.

McCormick F95 XI 2008. Verð 2 milljónir. Uppl. í síma 664-5677.

Bobcat E16 1,9 tonna beltagrafa til sölu. Árg. '11, ekin 1750 vst., þrjár skóflur fylgja með 30-60-100 tilit. Nýmáluð og sandblásin. Verð 2.500.000 + vsk. Uppl. í síma 822-8618.

Yamaha Kodiak 450, árg. '03. Hjól í toppstandi. Nýleg dekk, spil, hiti í handföngum, brettakantar, læst drif o.fl. Ekki vsk. Verð 580 þús. Nánari uppl. í síma 843-7903.

Til sölu Chervolet Blaser, ekin 142.000 þúsund mílur. Bíll með öllu. Verð 500 þús. Nánari uppl. í síma 897-5978.

Terrano II Lux 3,0D, árg. '03, 7 m, ek. 229 p. Nýsk. og -smurður, nýl. heilsársd., nýtt í bremsum, nýl. þúst og rafgeymir. Verð 790 þús. Uppl. í síma 894-7070.

Til sölu MAN LE220C, árg. '01, ekin 67 þús., 4x4 (allur læstur), 6 manna, nýsprautaður, toppbíll. Uppl. í síma 893-8958.

Liprar og léttar fjárgrindur. Hægt að krækja saman án aukahluta. Breidd 180 cm. Hæð 90 cm. Verð pr. stk kr. 7.900 án vsk. Ef keyptar eru 10 grindur eða fleiri, verð pr. stk. kr. 6.900 án vsk. Aurasel ehf. Pöntunarsímar 899-1776 og 669-1336.

Weckman 7 tonna sturtuvagn. Verð kr. 1.150.000 með vsk (kr. 928.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Loftpressur fyrir verkta og bændur frá : www.zanon.it. Drifskaftrifnar, bensín, dísil. Afköst allt að 2800 L / min, 14 Bar, 20 til 1000 L tankar. Hentar mjög vel í skógrækt. Hákonarson ehf., sími : 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Vökvaknúna vatnsdælur fyrir tankbíl og dráttarvélar. Sjálfsgandi dælur sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig Centrifugal dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 BAR. Stuttur afgreiðslutími, hagstætt verð og örugg þjónusta. Hákonarson ehf., sími 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Byltingarkennd nýjung í dælingu á mykju!! Hnifadælur með öflugum hræriskrúfum og sprautastútum. Traktorsdrifnar eða með rafmóturum frá 5,5 kw upp í 30 kw. Brunnadælur eða skádælur, 100 mm, 120 mm, 150 mm, 200 mm. Mikil dælugeta. Haughrætur í mörgum útfærslum og stærðum. Mykjuskiljur sem framleiða undirburð. Hákonarson ehf., hak@hak.is, www.hak.is, s. 892-4163.

Brynningartæki. Úrval af brynningar-tækjum frá kr. 5.900 m. vsk. Brimco ehf., www.brimco.is, Flugumýri 8, Mos., sími 894-5111. Opið kl. 13-16.30.

Weckman sturtuvagnar. 11 tonn, verð kr. 1.560.000 með vsk (1.259.000,- án vsk). 13 tonn, verð kr. 1.860.000 með vsk (1.500.000 án vsk). Tilboð = Frír flutningur eða 100.000 afsláttur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Ertu með okkur á samfélagsmiðlum ?

Kraftvelar

facebook.com/kraftvelar

instagram.com/kraftvelar

KRAFTVÉLAR
Dalvegur 6-8 • 201 Kópavogur • Sími 535 3500
Draupnisgata 6 • 603 Akureyri • Sími 535 3526
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

Frábærir gafflar í hirðinguna og önnur störf. Álskaft og plastgreiða nær óbrjótanleg. Léttir og skemmtilegir. Sjá myndband á www.brimco.is. Verð kr. 9.500,- m.vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., sími 894-5111. Opið frá kl.13-16.30.

Cemtec sænskar skeifur og fjaðrir. Framleitt skv. reglum FEIF. Leitun að betra verði. Afsláttur ef keypt er í magni. Sendum um land allt. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., s. 894-5111, opið frá kl.13-16.30 www.brimco.is

Bilalýftur. 2ja pósta bílalýftur, 3,2, 4,0 eða 5 tonn. Ýmsar útfærslur. Verðið frábært og gæðin góð. Sýningarlyfta á staðnum. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., s. 894-5111, opið frá kl.13-16.30 www.brimco.is

Pallagafflar, burður 2500 kg. Verð kr. 119.000,- með vsk (kr. 96.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sendum um land allt. Brimco ehf., s: 894-5111, www.brimco.is. Ópið frá kl.13-16.30.

Belmac 9564L með öllu! Sjálfvirkur áfyllibúnaður, 10.000 l vökvadæla. Frábært verð! 2.100.000 án vsk. Vallarnaut.is, s. 8411200 & 8417300.

Heytætlur, ýmsar stærðir: 5,2 m. Verðdæmi: vinnslubreidd 5,2 m. 496.000 án vsk. Vallarnaut.is, s. 8411200 & 8417300.

Rakstrarvélur, ýmsar stærðir. Verðdæmi: vinnslubreidd 4,4 m. 486.450 án vsk. Vallarnaut.is, s. 8411200 & 8417300.

Ávinnsluherfi 5-6 og 8 m, samanbrjótanleg með vökvatjökkum. Verð: 255.000 - 342.000 án vsk. Vallarnaut.is, s. 8411200 & 8417300.

Áurðardreifari JPM 650L, bæði til í plasti og galv. Verð: 122-143.000 án vsk. Vallarnaut.is, s. 8411200 & 8417300.

GP 200 salt, sand og áburðardreifari. Dragtengdur, verð: 117.000 án vsk. Vallarnaut.is, s.8411200 & 8417300.

Solis 90CRDI á enn betra verði. Verð frá 3.820.000 án vsk, www.vallarnaut.is, s. 8411200 & 8417300.

Flaghefill/snjótönn. Breidd 3,0 m. Verð kr. 696.000 með virðisaukaskatti (kr. 561.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

VERDO. Gæða spónaköggjar, undirburður fyrir hross í 15 kg pokum. Einnig til sölu spónaköggjar í stórsekkjum. Brimco ehf., s: 894-5111, www.brimco.is. Ópið frá kl.13-16.30.

Taðklær. Breidd 120 cm, verð kr. 210.000,- með vsk. Breidd 170 cm, verð kr. 272.000,- með vsk. Breidd 220 cm, verð kr. 357.000,- með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með/án gámalása, sterkar og ódýrar. Vagnasmíðjan. is - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir : 10,8 kw – 72 kw. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum fyrir magnðælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir aflagjafar : rafmagn, bensín / dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.

Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com - aflagjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstibúnaður fyrir stíflulosun í skolp og drenörum. Getum útvegað þennan búnað í mörgum útfærslum og styrkleikum. Fyrir rör frá 30 mm upp í 900 mm. Háprýstislöngur allt að 150 metrar á lengd, 3/8", 1/2", 5/8", 3/4". Bensín / dísil, vatnsflæði allt að: 132 l / min @ 3000 Psi. Búnaður á sérsmíðuðum vagni með þrýstibremsum eða á stálgrind. Búnaðurinn hentar einnig vel fyrir öflugan háprýstipvott. Vandaður og hentugur búnaður fyrir sveitafélög og verktaka. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstibúnaður fyrir heitt vatn. Þrýstingur allt að 500 Bar @ 30 l / min. Hákonarson ehf., netfang : hak@hak.is, sími 892-4163, www.hak.is.

Renault Midliner M210 1997, ekinn 188 þ. m/lyftu, dísil. Bíll í góðu ástandi. Tilboð óskast. Skoða skipti. Uppl. í s. 892-4927 og 453-5124, Bjarni Haraldsson.

Innihærur fyrir gripahús. Rafdrifnar : 7,5 kw, 9,2 kw, 11 kw glussadrifnar : 8 kw, 60 l / min., 120 bar. Vinnudýpt : 130 cm skrúfa : 200 mm. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Snjóskóflur með vængjum. Útsala. A) Stærð 1800-3000 mm. Verð kr. 378.000 með vsk (kr. 305.000 án vsk). B) Stærð 2000-3450 mm. Verð kr. 478.000 með vsk (kr. 385.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Rafstöðvar með orginal Honda-vélum og YANMAR dísil á lager. Stöðvarnar eru frá ELCOS Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is, s. 892 4163, netfang: hak@hak.is.

Til sölu stöðuhýsi, 26 m². 2 rúm í svefnherbergi. Staðsett á Egilsstöðum. Verð 3.500.000. Uppl. í síma 893-3444.

Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,27 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 auk vsk. Verð 2-4 stk 22.900 auk vsk. 5 stk eða fleiri 19.900 auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.

Baggagegreip fyrir 2 rúllur. Vökvaopnun. Verð kr. 296.000 með vsk (239.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

ISUZU D-MAX, árg. '08, keyrður 175 þús. km, ssk., dísil, fjórhjóla-drifinn. Einn eigandi frá upphafi, alltaf á Austurlandi Verð 2.290.000. Skoðum öll tilboð. Allar uppl. hjá BVA á Egilsstöðum í síma 470-5073.

Ice-Viking smáhýsi er sterkbyggt og einfalt í uppsetningu sem gisting eða sánatunna. FUNI, Smiðjuvegi 74, Kóp., www.ice-viking.is - sími 515-8701.

NÝTT! Kaldur Pottur - Heitur Pottur. Fiberglass viðarpottur fyrir heitt eða kalt vatn. FUNI, Smiðjuvegi 74, Kóp., www.ice-viking.is, sími 515-8701.

Pel Job EB200 smágrafa, 1800 kg, árg. '97, notuð 5000 klst. Nýleg belti og 3 skóflur fylgja. Kr.1.350.000.-án/vsk. Uppl. í síma 892-1559.

Vicon RF135

Árgerð: 2001.

Notkun: 22.000 rúllur.

Kr. **1.990.000,-** án vsk.

Lækkað verð!
6.990.000

Lely RPC 245 Tornado

Árgerð: 2015.

Notkun: 6.800 rúllur.

Kr. **7.590.000,-** án vsk.

Lækkað verð!

Tarup Bio

Árgerð: 2009.

Notkun: 12.000 rúllur.

Kr. **2.990.000,-** án vsk.

Lækkað verð!
3.990.000

Case MXU 110

Árgerð: 2005 – 122 hö.

Notkun: 5.700 vinnust.

Kr. **4.390.000,-** án vsk.

Vicon 1601

Árgerð: 2007.

Kr. **2.200.000,-** án vsk.

Welger DBL Action 220

Árgerð: 2005.

Notkun: 20.000 rúllur.

Kr. **2.990.000,-** án vsk.

McHale Fusion II

Árgerð: 2008.

Notkun: 23.000 rúllur.

Kr. **5.290.000,-** án vsk.

JÖTUNN
VÉLAR - VERSLUN - VARAHLUTIR
Jötunn Vélar ehf. - sími 480 0400 - www.jotunn.is
Austurvegi 69, 800 Selfoss - Lönsbakka, 601 Akureyri

Smurolíur

Eigum flestar gerðir af smurolíum á öll tæki og traktora.

Koppafeiti og smurefni

Eigum mikið úrval af koppafeiti og smurefnum frá Interflon og Total ásamt smursprautum, könnum og dælum.

GLUSSI

Eigum til glussa á allar gerðir traktora, vinnuvéla, vörubíla og liðéttinga

Rúðuvökvi

Rúðuvökvinn okkar er lyktarlítill, með frábæra hreinsieiginleika og gott frostþol

Frostlögur

Mikið úrval af frostlegi og allir litir á lager. Eigum einnig hreinsi- og þéttiefni fyrir kælikerfi.

Pantanasími 415 4000
kemi@kemi.is

Til sölu 4 fm skúr, einangraður í hólf og gólf. Klæddur að innan og gert ráð fyrir WC. Uppl. í síma 861-7128.

Sími : 8920016.

Orkutækni ehf. s: 5876065.

Maschio C 280 hnífatastar fyrir 80-130 hð, 3ja hraða PTO, HD hnífafestingum og jöfnunarhlara.

Sími : 8920016.

Orkutækni ehf. S:5876065.

Nardi þrískorinn vinnsludýpt 25 - 45 cm. strengbreidd 45 cm. aflþörf 120 - 140 hð.

Sími : 8920016.

Sími : 8920016.

Hestakerra til sölu. 5 hesta Humbaur hestakerra, árg. '09. Vel með farin og með myndavél. Hún er 1350 kg og má bera 3 tonn. Staðsett í Skagafirði. Uppl. gefur Sigurgeir í síma 895-8182.

Fjölplógur. Breidd 2800 mm. Euro festingar. Verð kr. 786.000 með vsk (kr. 634.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588 1130.

Toyota Rav4, árg. '04 og ekin 143.000, skk., bensín, 4 dyra. Ný vetrardeck. Vel með farið eintak. Uppl. í síma 866-7632, Gylfi.

Úrval af víftum og þakblásurum í flestum stærðum og gerðum. Einnig úrval af stýringum. Ishúsið ehf., sími 566-6000, www.viftur.is

Snjótönn - Notuð. Breidd 3,0 m. Verð kr. 297.000 með vsk (kr. 240.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Fjárhúsmottur. Verð kr. 8.850 stk. með vsk (kr. 7.137 án vsk). Tilboð = Frír flutningur. H. Hauksson ehf., sími 5881130.

Krabbagröfur og bakkó á flestar gerðir traktora. Gott verð og góð gæði. Svansson ehf., siggi@svansson.is, sími 697-4900.

Ruddasláttuvél á allar stærðir af dráttarvélum og allt niður í rudda-garðsláttuvél. Svansson ehf., siggi@svansson.is, sími 697-4900.

Stauraborar fyrir þrítengi, fjórhjól og fl. Borastærðir frá 80 mm til 350 mm. Svansson ehf., siggi@svansson.is, sími 697-4900.

Opel Vectra 1.9L dísil, árg. '08, skk., ekin 198.000 km. Tilboð 790 þús. Frekari uppl. í síma 847-3012, Kristján.

Hjólaskófla til sölu, 2016 árg. Skófla, snjótönn og gafflar fylgja. Verð vélar er 2,5 + vsk. Uppl. í síma 618-6039, Óskar.

T-080/2A með 2x600mm upphækkun, lúgu og stiga til sölu. Verð 1.586.160 án vsk. Uppl. í síma 577-1200 og 841-2121.

Isuzu flutningabíll 5,2 l, árg. '09, 85.000 km burðargeta 3,5 t. lyfta, rafmagnstjakkur, talstöð, gjaldmælir, tveir dekkjagangar o.fl. Verð 4,5 mill. m/vsk. Uppl. í síma 896-0735, Kristinn Helgi.

Suzuki Grand Vitara 2.4L 2015, 36 þús. km. Tilb 3.000 þús. Listaverð 3.870 þús. 10.2L/100 km. Uppl.: 895-4060, Jón https://bland.is/classified/entry.aspx?classifiedId=3469425

Toyota Hiace 4x4, 5 manna, árg. '00, ek. 336 þús. Uppl. í síma 821-8644, eða ingibergur@mail.com

Er með Röka mjólkurtank til sölu 3000L, 2014 árg. Verð:1,4 milljón. Upplýsingar í síma 863-1363.

Innflutningur & sala á vinnuvélum til Íslands. Við aðstoðum við flutning & kaup á nýjum/notuðum vinnuvélum & tækjum frá Bretlandi til Íslands. Yfir 20 ára reynsla, örugg og snögg þjónusta. www.ice-export.co.uk Eru líka á facebook undir: Suður England. Net-símar: Haukur 499-0588, Hafþór 499-0719, sudurengland@gmail.com

Til sölu

Isuzu Trooper, árg. 1999 á 33" dekkjum. Sambyggð trésmíðavél og vatnskæld punktsuðuvél. Uppl. í síma 897-6630.

Til sölu gott hey bæði af fyrri og seinni slætti. Rafmagnsdriifinn fódursnigill. Uppl. í síma 893-9610.

Ford Explorer Limited, árg. '04, skk., vél 4,7, ek. 190 þús., svartur, 7 manna, dráttarbeisli, dvd spilar, góð dekk, gott lakk. Verð 950 þús. - tilboð 650 þús. Uppl. í síma 898-2128.

Subaru Legasy, árg. '06, ekin aðeins 80.000 til sölu, skk., flottur bíll. Bein sala. Uppl. hjá Þórarni í síma 899-1612.

Til sölu bílar! Ógangfær Mitsubishi L200 pallbíll, dísil, árg. '00. Einnig Ógangfær Mitsubishi Pajero, árg. '98, 2.5 dísil. Tilboð óskast. Erú á Húsavík. Uppl. veitir Kristinn, sími 893-6680.

Panillinn er kominn. Enso - Eikin, Faxafeni 10, sími 577-2577, eikin@eikin.is

Til sölu Benz mótór og OM422. Twin turbo, vst. 670, árg. 1990. Uppl. í síma 820-0068.

Holdakvígur, 6 stk á Suðurlandi Angus/Limmosin, kelfdar með burðar-tíma mai-júní til sölu. Uppl. í síma 893-8889.

Vönduð Hollensk tveggja hesta kerra á 2 hásingum með niðurfellanlegum hlera að aftan og dyrum til beggja handa að framan. Góð skilrúm á milli hrossa. Uppl. í síma 893-4489.

Til sölu þökkunarvél fyrir gulrætur/kartöflur - Newtec G30 A. Vigtar, pakkar og lokar plastpoka. Uppl. síma 898-0913.

Timbur í fjárhúsagólf. 32 x 100 mm, verð kr. 226 lm með vsk. 38 x 100 mm, verð kr. 268 lm með vsk. H. Hauksson ehf., sími 5881130.

Til sölu bæði úrvals kartöfluútsæði og matarkartöflur: Rauðar íslenskar, Gullauga og Permía. Er staðsettur í Eyjafj. sv. Uppl. gefur Pálmi í síma 861-8800/palmireyr@gmail.com

Hornstrandabækurnar allar 5 í pakka 7900 kr. Sönnu vestfirsku þjóðsögum- ar allar 3 á 1.980 kr. Hjólabækurnar allar 4 á 5.900 kr. Vestfirskar sagnir 1.-3. hefti 2.900 kr. Finar afmælisgjafir. Frítt með póstinum. Ekkert vesen. Vestfirska forlagið jons@snerpa.is sími 456 8181.

Weckman þak- og veggjastál. 0,5 mm galv. Verð 1.190 m². 0,6 mm galv. Verð 1.450 m². 0,45 litad. Verð 1.480 m². 0,5 litad. Verð 1.790 m². Stallað /litad. Verð kr. 2.400 m². Með vsk. Afgreiðslufrestur 4-6 vikur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

10 lítra plastfötur með haldi og loki fást gefins út árið með því að vera sötta í Gilsbúð 9, Garðabæ. Sömi, sími 660-5602, Óskar.

Glussaspil og glussaðalustöð. Uppl. í síma 695-2519, Lúðvík.

Ertu af Ströndum? Strandabækur þrjár: Á hjara veraldar, Lífvörður Jörundar hundadagakóns og Þórður Þ. Grunnvíkingur rímnaskáld eftir Guðlaug Gíslason frá Steinstöni. Miklar örlagasögur. Allar þrjár 2.900. Frítt með Íslandsþósti. Vestfirski forlagið, jons@snerpa.is, sími 456 8181.

Til sölu traktorsdekk 520/70 R34 14.9 R24 dekk á felgum, 11.5/80-15.3 með og án spyrna, dísilvél Deutz Turbo 4cl, 85 hð., 1367 kst., loftkæld og 2 glussamótorar, stórir sem passa á mótórinn, tveir tjakkar geta fylgt með. Uppl. í síma 848-0603 (Jón).

Blaðið Akranes complet, allt sem út kom, 1. - 18. árgangur 1942 - 1959. Mjög gott eintak í mjög góðu bandi. Uppl. í síma 467-2114.

Kia Sorento 2004. Ekin 195 þús., bsk., bensín, 2400 vél. Ný tímareim / dekk, dráttarbeisli, hjólagrind, ryð í brettum. Uppl í síma 895-6934 Sveinn.

Vélar og tæki af litlu járnsmíðaverkstæði til sölu. Uppl. í síma 577-3070.

Subaru Impreza, árg. '05, einn eiginandi frá upphafi. Uppl. í síma 861-2415.

Til sölu ítalskur áleggshnífur og bjúgnapressa, öflug hakkavél, gervihnattadiskur og móttakari, rafmagns-sýningartjald, skjávarpi lítið notaður. Gömul vespa, antik, 250 kúpik, árg. '61. Getum reiddað skerpukjöti. Uppl. í síma 663-3091.

Til sölu sauðfjárvóti 56,7 ærgildi. Tilboð óskast. Uppl. í síma 893-7616 Kristinn.

Óska eftir

Kaupi gamlar vínýlplötur, kassettur og aðra tónlist, plötuspillara, gamlar græjur og segulbönd. Staðgreiði stór plötusöfn. S. 822-3710, olisigur@gmail.com.

Gömul verkfæri/áhöld: torf, grjótt, tré og járn. Mega vera í slæmu ástandi. Myndir/uppl. varðandi verklag. íslenskibaerinn@íslenskibaerinn.is. Hannes, sími 694-8108.

Óska eftir beltagröfu. Óskastærð ca 20 t. Hafið samband við Jónas í síma 865-1379 eða í tölvupósti slave@simnet.is

Óska eftir kembivél og rokk (hollensku) fyrir ullarvinnslu. Uppl. í síma 863-4965.

Óska eftir notuðu girðingarneti í not-hæfu ástandi, helst á Suðurlandi. Uppl. í síma 862-2847.

Passap Duomatiz þrjónavél óskast. Uppl. í síma 848-8726.

Óska eftir traustum hrossum í litla hestaleigu. bjarkirunar@gmail.com - 897 6750 . Bkv. Bjarki.

Atvinna

Blikk ehf. Selfossi óskar eftir blikk-smiðum /járníðnaðarmönnum í vinnu. Uppl. gefur Guðmundur í síma 824-7750.

Óskum eftir starfsmanni í hestaleigu í sumar frá júní fram í miðjan september. Erum staðsett í Borgarfirði. Uppl. í síma 692-0294/hoskuldurk@gmail.com

Starfsmaður óskast á kúabú á Suðurlandi. Æskilegt að viðkomandi hafi reynslu. Uppl. í síma 864-0152 eða runar.si@simnet.is

Óska eftir starfrafti frá 1. maí - 15. ágúst. Byrja með sauðburð, svo barnapössun, aðstoð við heimilisst. og þjálfun heimilishrossa. Uppl. í síma 846-7188, Bryndís.

Sauðburðarmann/konu vantar á Sauðanes á Langanesi. Von er á að um 750. ær beri. Góð kjör og góður matur. Best að viðkomandi geti hafið störf sem fyrst og geti unnið út júní. Allar nánari uppl. veitir Ágúst Marínó í síma 891-9266.

Sel ehf., Hofsstaðasel Skagafirði óskar eftir að ráða vana starfsmenn í ýmskonar verkefni tengdum landbúnaði og verkstöku. Vinna á dráttavélum, vörubílum og viðhaldi þeirra auk annara verkefna. Uppl. veitir Bessi í síma 894-9360 eða bessi@fjolnet.is

Sumarhús

Ert þú flakkari í eðli þínu? Færánlegt heimili? Sumarhús á floti eða jafnvel heilsársbústaður. Mótur siglari/seglskúta til sölu, á verði sem stoppar engan. Skipið er 15 metra langt. Um borð eru 7 svefnpláss í 3 káetum. Myndir og uppl.: baldur@netland.is

Þjónusta

Öll alhliða hönnun á byggingum. Sumarhús, íbúðarhús, skemmur, fjós, fjárhús og ferðaþjónustubyggingar. BK Hönnun ehf. s. 865-9277 - birkir@bkhonnun.is

RG BÓKHALD. Bókhalld, skattframtöl, uppgjör launaútreikningar, stofnun fyrirtækja fyrir einstaklinga og fyrirtæki. Uppl. á rgbokhald@gmail.com, og sími 696-3003.

Stundum er sagt að sá sem byrjar á því að sauma bútasauð smitist af því sem kallað er bútapest eða „quilting bug“.

Bútasauður – hvað er það?

Bútasauður er gamall, reyndar svo gamall að enginn veit upp-runann, en fundist hafa stykki allt frá rúmlega 3000 árum fyrir Krist. Bútasauðsstykki hafa fundist í mörgum löndum og má nefna sem dæmi Japan, Evrópu, Ameríku, Afríku, Ítalíu og Arabíu.

Talið er að hægt sé að rekja til 17. aldar þann bútasauð sem við þekkjum nú. Vert er að geta þess að bútasauður var, líkt og nú, bæði til nytja og skrauts.

En hvað er þá þessi bútasauður? Jú, eins og nafnið bendir til, felst hann í því að sauma saman búta svo úr verði heilt stykki með einhverju mynstri. Kannski má segja að það að gera við fót með bótum hafi og sé ein tegund bútasauðs. Rúmteppi, bæði til að sofa undir og sofa ofan á, voru gerð með bútasauði eða bútasauði, þ.e. bútar voru saumaðir saman til að mynda heild.

Nytjalist

Landnemar í Bandaríkjunum komu með bútasauð með sér og blómstraði hann þar mest sem nytjalist. Gaman er að geta þess að á tímum þrælastríðsins voru ýmis mynstur bútasauðs notuð til að vísa þeim sem leituðu frelsis veginn. Það var gert á þann hátt að teppi með viðkomandi mynstri var hengt út á girðingu eða þvottasnúru. Þá vissi viðkomandi að hann ætti til dæmis að fara með

veginum, beygja eða að fram undan væri öruggt skýli. Þetta var auðvitað alveg frábær leið til að koma skilaboðum á framfæri því hvern grunar að saklaust rúmteppi feli í sér leiðbeiningar?

En aftur að bútasauði. Enska heitið „patchwork“ á við um allan saumaskapinn á meðan lagið er einfalt, þ.e. verið er að sauma saman búta. Við notum hugtakið bútasauður við allan ferilinn. Langofast er saumaður beinn saumur svo ekki á það að fæla fólk frá því að prófa.

„Quilting“, eða stunga, er svo notað þegar verkið hefur verið sett saman, þ.e. í efra lag sem eru bútar, þ.e. miðlag sem er yfirleitt einhvers konar vatt úr ull eða gerviefnum og bak. Stundum er vattinu sleppt. Stungan felst í því að stinga gegnum lögin þrjú til að festa þau saman. Hægt er að stinga í höndum eða í saumavél og er stungan misjöfn eftir notkun verksins og listformi.

Bútapest

Það hefur stundum verið sagt til gamans að sá sem byrjar á því að sauma bútasauð smitist af því sem kallað er bútapest eða „quilting bug“. Það má til sanns vegar færa að bútasauður nær ansi góðum tókum á þeim sem hann stundar og eru mýmörg dæmi um andvökunætur þegar ekki var hægt að hætta að sauma.

Handverk heilar líkama og sál

Handverk af öllu tagi er talið heilandi og gott fyrir heilsuna. Ekki bara vinnan sjálf heldur einnig félagskapurinn sem getur fylgt ef fólk vill. Að sökkva sér ofan í handverk er nefnilega ein tegund núvitundar. Það er því engin tilviljun að handverk er stundað alls staðar þar sem unnið er að endurhæfingu fólks sem hefur orðið fyrir líkamlegum eða andlegum áföllum. Það að sjá tilbúinn hlut sem maður sjálfur hefur búið til styrkir sjálfmyndina og eykur vellíðan.

Hvað þarf til?

Tækin eru einföld. Saumavél eða bara nál og tvinni. Hnífur, stika og motta til að skera efnin – eða bara skæri ef ekki vill betur til.

Bútasauðsfélagið

Á Íslandi er starfandi félag bútasauðara. Það heitir Íslenska bútasauðsfélagið og er hægt að finna m.a. á www.butasauður.is. Öllum er frjálst að hafa samband við félagið og mæta á fundi. Sá eða sú sem vill læra bútasauð getur fundið gott byrjendanámskeið eða bara einhvern sem kann bútasauð og vill aðstoða. Það er enginn skortur á slíku fólki. /VH

Hyundai R360LC-7
Árg 2004, 8,400 tímar
Hraðtengi, fleyglagnir
Verð 5,900,000 + vsk

Hyundai HX260L
Árg 2016, 400 vst
Hraðtengi, fleyglagnir og Smurkerfi. 700mm spyrnur
Verð 17,900,000 + vsk

Hitachi ZX280LC-1
Árg 2005, 7,200 tímar
Hraðtengi, fleyglagnir
Verð 6,000,000 + vsk

Hitachi ZX38U-5
Árg 2016, 150 tímar
PAT belti, langur dipper
Hraðtengi og 3 skóflur.
Verð 5,650,000 + vsk

Case WX148
Árg 2014, 200 vst
Rótortilt, 2 skóflur.
Verð 15,500,000 + vsk

Hamm 3414
Árg 2009, 1,700 tímar
13 tonn í góðu lagi
Verð 6,900,000 + vsk

M.Benz Actros
Árg 2001, 320,000km
Hliðar sturtur m/vökva í borðum
Nýleg dekk
Verð 3,700,000 + vsk

New Holland MH 3,6
Árg 2007, 3,000 tímar
Rótortilt og 2 skóflur
Verð 6,500,000 + vsk

VÉLAFL
Uppl. í síma
893-8424 / set@velafl.is
og á 694-3700 / gk@velafl.is
www.velafl.is

Tillaga til þingsályktunar um kjötrækt:

Kjöt búið til án þess að slátra dýrum

Lögð hefur verið fram þingsályktun á Alþingi um að fela sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra að kanna stöðu kjötræktar og skipuleggja aðgerðaáætlun um innleiðingu tækni fyrir íslenskan landbúnað.

Markmiðið með aðgerðaáætluninni er að flýta fyrir því að kjötrækt verði samkeppnishæf við afurðir af hefðbundinni veiði eða ræktun dýra til mannelis.

Samkvæmt tillögunni á samantekt um stöðu kjötræktar að liggja fyrir eigi síðar en 1. nóvember 2017 og ráðherra leggi fram tillögu til þingsályktunar um stefnu stjórnvalda hvað varðar kjötrækt eigi síðar en 1. mars 2018. Flutningsmaður tillögunnar er Björn Leví Gunnarsson, þingmaður Pírata.

Ríflega aldargömul hugmynd

Í greinargerð með tillögunni segir

Björn Leví Gunnarsson þingmaður Pírata.

að kjötrækt sé aðferð til þess að búa til kjöt án þess að slátra þurfi dýri. Hugmyndin hefur verið til síðan 1912 þegar Alexis Carrel tókst að

halda frumum úr hjarta kjúklings á lífi í 34 ár utan líkama lifandi lífveru. Winston Churchill spáði því árið 1931 að innan 50 ára yrdum við laus við þann fánánleika að þurfa að rækta heilan kjúkling til þess að borða bara læri eða bringu.

Árið 1995 samþykkti matvælastofnun Bandaríkjanna (FDA) tilraunir til að rækta kjöt með það að markmiði að matur yrði ekki vandamál í löngum geimferðum.

Jákvæð umhverfisáhrif

Helsti kostur þess að rækta kjöt umfram dýrarækt til mannelis eru umhverfisáhrifin og, þótt það eigi síður við á Íslandi, að ekki þarf að nota sýklalyf í kjötrækt.

Viðamiklar rannsóknir hafa verið gerðar á umhverfisáhrifum kjötræktar. Í greinargerðinni segir að kjötrækt sendi 78 til 96% minna

af gróðurhúsalofttegundum frá sér en hefðbundin dýrarækt, notar 99% minna landrými og 82 til 96% minna af vatni. Einungis fuglarækt notaði minni orku, annars þarf kjötrækt 7 til 45% minni orku en hefðbundin dýrarækt.

Brýnt að Ísland sé undirbúið

Óháð því hvað Ísland gerir til þess að undirbúa tilkomu þessarar tækni til matvælaframleiðslu mun hérlendis þurfa að glíma við þær breytingar sem kjötrækt hefur á neysluvenjur. Þó að eftirspurn eftir kjöti úr dýrum hverfi örugglega ekki minnkar hún líklega mjög, þó ekki sé nema vegna umhverfisáhrifanna. Það hefur mögulega veruleg áhrif á landbúnað og sjávarútveg á Íslandi sem og annars staðar í heiminum. Því er mjög brýnt að Ísland sé undirbúið fyrir þessar tækniframfarir, bæði með aðgerðaáætlun og lögum. /VH

White-Westinghouse
- amerísk gæða heimilistæki

11 kg purrkari

- Öflugur > 4500w element
- Tekur 11 Kg - Tengist barka
- Stórt op > auðvelt að hlaða

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c - 201 KÓPAVOGI
Sími 568 6411 - WWW.RAFVORUR.IS

VINNUKARL

standsaf

Gæða vinnufatnaður frá Standsafe á góðu verði.
Magnafsláttur í boði.
Sendum frítt um land allt.
Kíktu á Vinnukarl.is

„Þær eru allar mjög hressar og skemmtilegar, það er helst heyrnin sem er að stríða þeim, en allar eru þær léttar og kátar,“ segir Ólöf Eggertsdóttir, hjúkrunarforstjóri á Kirkjuhvoli, um þrjár konur á heimilinu sem allar eru háaldraðar. Tvær þeirra, Aðalheiður Kjartansdóttir, húsfreyja á Svanavatni í Austur-Landeyjum, er fædd í Rangárvallasýslu 2. október 1917 og Guðrún Sveinsdóttir, húsfreyja á Hróarslæk á Rangárvöllum, er fædd í Árnessýslu 9. október 1917, þær eru því báðar 99 ára. Sú þriðja, María Jónsdóttir, húsfreyja á Kirkjulæk í Fljótshlí, er fædd í Húnavatnssýslu 15. apríl 1918 og verður því 99 ára eftir nokkrar vikur. Það er langlífi í ætt Mariu. Lárus Erlendsson, föðurafi hennar, varð 100 ára og einnig Ingibjörg Hjálmarsdóttir, barnabarn hans. Hinn eini sanni Bólu-Hjálmar var langafi Mariu. Konurnar eru hér á myndinni, Guðrún lengst til vinstri, þá Aðalheiður og María.

Mynd / MHH

Bændablaðið
Smáauglýsingar **56-30-300**
Pantið tímanlega

Útvegum varahluti í flestar gerðir traktora og vinnuvéla.
Einnig olíuverk í flestar gerðir bíla og tækja.

Við sérhæfum okkur í JCB, Hydrema, Iveco,
New Holland, Case og nú:

Vélavit
Sala - Þjónusta
Sími: 527 2600 - www.velavit.is

Sími: 527 2600
f Vélavit

ER BARNIÐ ÖRUGGT Á ÞÍNU BÚÍ?

Börn eiga ekki að leika sér í dráttarvélum eða í kringum þær. Það getur reynst lífs-hættulegur leikur.

Landbúnaðurinn er frábrugðinn mörgum öðrum atvinnugreinum að því leyti að býlið er jafnframt heimili fjölskyldunnar. Þannig er vinnustaður bóndans oft á tíðum leikvöllur barnanna á sama tíma.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVERFI

ER ÞITT BÚ
ÖRUGGUR
OG GÓÐUR
VINNUSTAÐUR?

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogur - Sími 550 3000 - Gsm 892 6000

Gott framboð af áhugaverðum jörðum og tækifærum í ferðapjónustu

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is - www.fasteignamidstodin.is

María Magnúsdóttir hdl. lögg. fasteignasali - Sjöfn Ólafsdóttir lögg. fasteignasali

VERÐHRUN á notuðum vélum

Allt að 45% afsláttur!

CASE IH MX100C - árg. 2001
Verð áður kr. 2.950.000-án vsk

McCormick CX105 Xtra-Shift - árg. '05
Verð áður kr. 3.950.000-án vsk

McCormick MC-115 - árg. 2006
Verð áður kr. 4.790.000-án vsk

KUBOTA M125X - árg. 2012
Verð áður kr. 7.190.000-án vsk

DEUTZ-FAHR 5110C - árg. 2015
Verð áður kr. 8.950.000-án vsk

JOHN DEERE 6200 SE - árg. 1997
Verð áður kr. 2.950.000-án vsk

DEUTZ-FAHR K110 - árg. 2005
Verð áður kr. 4.950.000-án vsk

KUBOTA M108S - árg. 2013
Verð áður kr. 5.975.000-án vsk

Massey Ferguson 6280 - árg. 1999
Verð áður kr. 3.650.000-án vsk

John Deere 5115M - árg. 2016
Verð áður kr. 8.150.000-án vsk

Landini Vision 105 - árg. 2007
Verð áður 3.600.000-án vsk

Auglýst verð gilda frá 23. mars til 21. apríl 2017

Um staðgreiðsluverð er að ræða.

Verðin gilda einungis í beinni sölu, engar uppþökur koma til greina.

Vélar seljast í því ástandi sem þær eru.

Allar nánari upplýsingar er að finna á VELATORG.IS

Upplýsingar í síma gefa Baldur 568-1512 og Einar 568-1513

VÉLATORG.IS

VELATORG.IS - Markaðstorg fyrir notaðar vélar og tæki

dlg

Sláturfélag Suðurlands kynnir!

Ærblanda SS - Óerfðabreytt kjarnfóður framleitt af DLG fyrir íslenska sauðféð

- Orkurík kjarnfóðurblanda með 17,2% hrápróteini
- Inniheldur fjölbreytt hráefni með góðan lystugleika
- Inniheldur tormelt prótein fyrir hámarks ullarvöxt
- Gott jafnvægi í steinefnum og snefilefnum
- Rík af kalsíum, fosfór og magnesíum

- 15 kg pokar / 750 kg sekkir

Vitlick Soft Sheep - Bætiefnafata

- Steinefna- og snefilefnaríkt og hentugt með vetrarfóðrun
- Inniheldur A-vítamín, D-vítamín og E-vítamín
- Án kopars
- Hátt seleninnihald
- Inniheldur hvítlauk

- 15 kg fata

Salto får - Saltsteinn fyrir kindur

- Inniheldur stein og snefilefni
- Ekkert koparinnihald
- Inniheldur selen
- Inniheldur náttúrulegt bergsalt
- Má notast við lífræna ræktun

-10 kg steinn

Vitfoss

Hafið samband við sölumenn Sláturfélags Suðurlands um land allt.

Sláturfélag Suðurlands svf. • Fosshálsi 1 • 110 Reykjavík • Sími 575 6000 • www.ss.is